

ΤΑ ΤΟΥ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ἙΛΛΗΝΙΚΑ.
ΚΑΙ
Ὁ ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ.

XENOPHONTIS
GRAECORUM
RES GESTAE;
ET
AGESILAUS.

CUM ANNOTATIONIBUS EDWARDI WELLS.

TOMIS QUATUOR.

TOM. II.

GLASGUAE:
IN AEDIBUS ACADEMICIS
EXCUDEBANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS
ACADEMIAE TYPOGRAPHI
M.DCC.LXII.

31

ΤΟΥΤΗ

ΕΠΙΟΦΩΝΤΟΣ

ΤΟΥΤΗ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΤΡΙΤΟΝ.

XENOPHONTIS

RERUM GRAECARUM

LIBER TERTIUS.

ΤΟΜ. II.

A

ΤΩΝ ΤΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΤΡΙΤΟΝ.

Ἡ μὲν δὴ Αθήνησι στασίς ἔτις ἐτελεύ-
τησεν. ἐκ δὲ τούτων πέμψας Κύρος ἀγγέ-
λος ἐς Λακεδαίμονα, ἥξει, οἷός περ αὐτὸς
Λακεδαιμονίοις ἦν ἐν τῷ πρὸς Αθηναίους
πολέμῳ, τοιοῦτος κὶ Λακεδαιμονίους αὐτῷ
γίγνεσθαι. οἱ δὲ Ἐφοροί, δίκαια νομίσαν-
τες λέγειν αὐτὸν, Σαμῖν τῷ τότε ναυ-
άρχῳ ἐπέστειλαν ὑπηρετεῖν Κύρῳ, εἴτι
δέοιτο. καὶ κεῖνος μέντοι προθύμως ἔπερ ἐ-
δεήθη ὁ Κύρος, ἔπραξεν. ἔχων γὰρ τὸ ἐ-
αυτῷ ναυτικὸν σὺν τῷ Κύρῳ, περιέπλευ-
σεν ἐς Κιλικίαν, κὶ ἐποίησε τὸν τῆς Κιλι-
κίας ἀρχοῦλα Συέννεσιν μὴ δύνασθαι κατὰ
γῆν ἐναντιῶσθαι Κύρῳ πορευομένῳ ἐπὶ βα-
σιλέα. ὥς μὲν οὖν Κύρος σφάτευσά τε

XENOPHONTIS RERUM GRAECARUM

LIBER TERTIUS.

HIC seditionis Atheniensis exitus fuit. Secundum ea missis Cyrus Lacedaemonem nuntiis, petebat; ut Lacedaemonii non aliter se erga ipsum gererent, atque ipse in bello adversus Athenienses se gessisset. Haec postulata quod aequa censerent Ephori, Samio classis praefecto denuntiant, ut ubicunque requireretur ipsius opera, Cyro eam deesse ne pateretur. Atque is perlubenter, quidquid Cyrus peteret, faciebat. Nam cum suis Cyrique navalibus copiis in Ciliciam circumvectus, perfecit; ut Syennesis, qui cum imperio Ciliciam obtinebat, impedire Cyrum terra non posset, quum adversus regem is pergeret. Caeterum quo pacto copias Cyrus collegerit, et cum eis

adversus fratrem ascenderit : tum quī
 pugna commissa fuerit, perierit ipse,
 Graeci deinde salvi ad mare pervene-
 rint : Themistogenes Syracusanus me-
 moriae prodidit. Post ubi Tissaphernes, 2
 qui visus esset regi plurimum in gerendo
 adversus fratrem bello profuisse, non so-
 lum ejus, quam ipse prius obtinuisset,
 verum etiam Cyri ditionis satrapa factus
 esset : mox civitates Ionicas omnes impe-
 rio suo parere volebat. Illae vero, quod
 partim in libertatem se vindicare cupe-
 rent, partim Tissaphernem metuerent,
 quia Cyrum dum is adhuc esset in vivis,
 Tissapherni praetulerant : nequaquam
 eum in urbes suas admittebant, sed mis-
 sis Lacedaemonem legatis petebant, ut
 quando totius ipsi Graeciae praesides ac
 duces essent ; se, natione Graecos, habi-
 tantes in Asia, non negligerent ; sed da-
 rent operam, ut ipsorum ager a popula-
 tionibus immunis esset, atque ipsi liber-
 tate fruerentur. Lacedaemonii Thim- 3
 bronem praefectum ad eos cum copiis
 mittunt, nimirum ex novorum populari-
 um numero cīo, ex reliquis Pelopone-

συνέλεξε, καὶ τὸτ' ἔχων ἀνέβη ἐπὶ τὸν ἀ-
δελφόν, καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ ὡς ἀπέ-
θανε, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπεσώθησαν οἱ Ἕλ-
ληνες ἐπὶ θάλατταν, Θεμιστογένηι τῷ Συρ-
ρακουσίῳ γέγραπται. Ἐπεὶ μὲν τοι Τισα-
σαφέρνης, πολλῷ ἄξιος βασιλεῖ δόξας γε-
γενῆσθαι ἐν τῷ πρὸς τὸν ἀδελφὸν πολέμῳ,
σατράπης κατεπέμφθη ὧν τε αὐτὸς προσ-
θεν ἦρχε, καὶ ὧν Κῦρος· εὐθύς ἤξις τὰς Ἰ-
ωνικὰς πόλεις ἀπάσας ἑαυτῷ ὑπηκόους εἶ-
ναι. αἱ δέ, ἅμα μὲν ἐλεύθεραι βουλόμεναι
εἶναι, ἅμα δὲ φοβέμεναι τὸν Τισαφέρνην,
ὅτι Κῦρον, ὅτ' ἔζη, αὐτ' ἐκείνους ἡρημέναι
ἦσαν, ἐς μὲν τὰς πόλεις ἐκ ἐδέχοντο αὐ-
τόν· ἐς Λακεδαίμονα δὲ ἐπεμπον πρέσβεις,
καὶ ἤξιον, ἐπεὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος προσ-
τάται εἰσὶν, ἐπιμεληθῆναι καὶ σφῶν τῶν ἐν
τῇ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων· ὅπως ἡ τε χώρα μὴ
δηοῖτο αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ ἐλεύθεροι εἶεν. Οἱ
οὖν Λακεδαιμόνιοι πέμπουσιν αὐτοῖς Θίμ-
βρωνα ἀρμόσῃν, δόντες στρατιώτας τῶν μὲν

6 ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Γ.

νεοδαμωδῶν ἐς χιλίους, τῶν δὲ ἄλλων Πε-
 λοποννησίων ἐς τετρακισχιλίους. ἠτήσατο δὲ ὁ
 Θίμβρων καὶ παρ' Ἀθηναίων τριακοσίους ἵπ-
 πέας, εἰπὼν ὅτι αὐτὸς μισθὸν παρέξει. αἱ
 οἱ ἔπεμφαν τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἵπ-
 πευσάντων, νομίζοντες κέρδος τῷ δήμῳ, εἰ
 ἀποδημοῖεν, καὶ ἐναπόλουντο. ἐπεὶ οἱ ἐς
 τὴν Ἀσίαν ἀφίκοντο, συνήγαγε μὲν στρα-
 τιώτας καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ Ἑλληνί-
 δων πόλεων. πᾶσαι γὰρ τότε αἱ πόλεις
 ἐπειθόντο, ὅτι Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ ἐπι-
 τάτλοι. Καὶ σὺν μὲν ταύτῃ τῇ στρατιᾷ
 ὄρων Θίμβρων τὸ ἵππικόν, ἐς τὸ πεδῖον ὃ
 κατέβαινε· ἡγάπα δὲ, εἰ, ὅπου τυγχά-
 νοι ὦν, δύνατο ταύτην τὴν χώραν ἀδή-
 ωτον διαφυλάττειν. ἐπεὶ δὲ σωθέντες οἱ
 ἀναβάντες μετὰ Κύρου συνέμιζαν αὐτῷ, ἐκ
 τῆς οὗ ἤδη καὶ ἐν τοῖς πεδίοις ἀντετάττε-
 το τῷ Τριαφέρνηι καὶ πόλεις, Πέργα-
 μον μὲν ἐκῆσαν προσέλαβε, καὶ Τευθρανίαν,
 καὶ * Ἀλυσαρνίαν ὦν Εὐρυοδίνης τε καὶ

* Ἐμισάρνη.

sis plus minus IIIICIO. Praeter hos ab
 Atheniensibus Thimbro CCC equites
 postulavit, quibus ipse stipendium se nu-
 meraturum aiebat. Mittunt illi equita-
 tum, quo Trigintaviri usi fuerant. Ar-
 bitrabantur enim, populo expedire; si
 peregre illi profecti, perirent. Postea-
 quam perventum in Asiam esset, militem
 alium quoque de iis Graeci nominis ur-
 bibus colligebat, quae erant in Asiae
 continente terra sitae. Nam parebant
 tunc urbes universae in iis, quae Lace-
 4 daemonius aliquis imperasset. Cum his
 copiis Thymbro in planiciem non de-
 scendebat, quod ad hostium equitatum
 respiceret: satis esse sibi ducens, si po-
 pulationes iis in regionibus prohibere
 posset, in quibus ipse degeret. Verum
 postea quam eae copiae, quae Cyro mi-
 litaverant, reversae ad suos incolumes,
 cum Thimbronis se copiis conjunxissent:
 tum deinde adversus Tissaphernem eti-
 am in planicie struebat aciem, oppidaque
 partim sponte dedita, suam in potestatem
 accepit, nimirum Pergamum, itemque
 Teuthraniam, et Halisarniam, quibus

8 RERUM GRAEC. III.

Eurysthenes ac Procles, orti a Demarato Lacedaemonio, cum potestate praeerant. Is a rege dono datam sibi regionem hanc acceperat, quod signa regis adversus Graeciam sequutus fuisset. Etiam Gorgio et Gongylus, fratres, ad ipsius partes transivere; quorum alter Gambrium cum Palaegambrio, Myrinam et Grynium alter possidebat. Haec quoque oppida Gongylo a rege donata fuerant, quod is solus ex Eretrienfibus exulaverat, quia Medorum partes sequutus esset. Non- 5 nulla oppida Thimbro non satis munita vi cepit. Larissam quidem certe, quam vocant Aegyptiam, imperata facere detrectantem, castris circum eam locatis obsedit. Quumque capi alia ratione non posset, ut puteum averteret, cuniculum agebat, aquam oppidanis ademturus. At vero quum illi extra muros eruptione facta, saepenumero ligna et lapides in fossam coniecissent, testudinem ligneam supra fossam statuit. Hanc quoque Larissaei noctu excurrentes incendunt. Ita.

Προκλῆς ἤρχον, οἱ ἀπὸ Δημαράτου τοῦ
 Λακεδαιμονίου. ἐκείνῳ δὲ αὕτη ἡ χώ-
 ρα δῶρον ἐκ βασιλέως ἐδόθη, ἀντὶ τῆς ἐπὶ
 τὴν Ἑλλάδα συστρατείας. προσεχώρησαν
 δ' αὐτῷ καὶ Γοργίων καὶ Γογγύλος, ἀδελ-
 φοὶ ὄντες, ἔχοντες, ὁ μὲν Γάμβριον καὶ Πα-
 λαιγάμβριον, ὁ δὲ, Μυρίναν καὶ Κρύριον,
 δῶρον δὲ καὶ αὐταὶ αἱ πόλεις ἦσαν παρὰ
 βασιλέως Γογγύλῳ, ὅτι μόνος Εὐετριέων
 μηδίσας ἔφυγεν. Ἦν δὲ ἄς ἀδθενεῖς οὐ-
 σας καὶ κατὰ κράτος ὁ Θίμβρων ἐλάμβανε.
 Δάριον γὰρ μὴν τὴν Αἰγυπτίαν καλου-
 μένην, ἐπεὶ ἔκ ἐπιθήλο, περιστρατοπεδεύ-
 σάμενος ἐπολιόρκει. ἐπεὶ δὲ ἄλλως οὐκ ἐ-
 δύνατο εἰλεῖν, Φρεατίαν τεμόμενος, ὑπό-
 νομον ὥρυτλεν, ὥς ἀφαιρησόμενος τὸ ὕδωρ
 αὐτῶν. ὥς δ' ἐκ τῆς τείχους ἐκθέοντες πολ-
 λάκις ἐνέβαλλον ἐς τὸ ὄρυγμα καὶ ξύλα
 καὶ λίθους, ποιησάμενος αὖ χελώνην ξυλί-
 νην, ἐπέστησεν ἐπὶ τῇ Φρεατίᾳ. καὶ ταύ-
 την μὲν τοὶ ἐκδραμόντες οἱ Λαριοσαῖοι νύκτα

τωρ κατέκαυσαν. δοκῦνλος δ' αὐτῷ οὐδὲν
 ποιῆν, πέμπουσιν οἱ Εφοροί, ἀπολιπόντα
 Λάρισσαν στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίαν. Ἐν
 Εφέσῳ δὲ ἦδη ὄντος αὐτῷ, ὡς ἐπὶ Καρίαν
 πορευομένῳ, Δερκυλλίδας ἄρξων ἀφίκετο
 ἐπὶ τὸ στρατεύμα, ἀνὴρ δοκῶν εἶναι μάλα
 μηχανικός, καὶ ἑπεκαλεῖτο δὲ Σίσυφος. ὁ
 μὲν οὖν Θίμβρων ἀπῆλθεν οἴκαδε, καὶ ζη-
 μιωθεὶς ἔφυγε. κατηγόρουν γὰρ αὐτοῦ οἱ
 σύμμαχοι, ὡς ἐφίει ἀρπάζειν τῷ στρατεύ-
 ματι τὰς φίλας. Ὁ δὲ Δερκυλλίδας, ἐπεὶ
 παρέλαβε τὸ στρατεύμα, γνὺς ὑπὸ πλῆθι ὄν-
 τας ἀλλήλοις τὸν Τισσαφέρην καὶ τὸν
 Φαρναβάζον, κοινολογησάμενος τῷ Τισσα-
 φέρνῃ, ἀπήγαγεν εἰς τὴν Φαρναβάζου χώ-
 ραν τὸ στρατεύμα, ἐλόμενος διατέρω μάλ-
 λον, ἢ ἅμα ἀμφοτέροις πολεμεῖν. ἦν δὲ καὶ
 πρόσθεν ὁ Δερκυλλίδας πολέμιος τῷ Φαρ-
 ναβάζῳ. ἀρμοστής γὰρ γενόμενος ἐν Αἰδύδῳ
 ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντος, διαβληθεὶς
 ὑπὸ Φαρναβάζου, ἐσάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων

que quum nihil agere videretur, mittunt ad eum Ephori, qui denuntiarent, ut relicta Larissa in Cariam militem
 6 transferret. Erat jam Ephesi, profecturus in Cariam, quum Dercyllidas ad exercitum venit, qui Thimbroni in imperio succederet. Existimabatur is vir esse ingenio maxime solerti, eaque de caussa Sisyphi cognomentum habebat. Quamobrem domum Thimbri revertitur, ac damnatus exulatum abiit. Nam a sociis accusabatur, quod exercitui licentiam spoliandi foederatos concessisset.
 7 Dercyllidas acceptis copiis, quum Tissaphernem ac Pharnabazum invicem sibi suspectos esse non ignoraret; habito cum Tissapherne colloquio, militem in Pharnabazi ditionem abduxit, quod bellum cum alterutro, quam simul cum ambobus, gerere mallet. Praeterea veteres etiam inimicitiae inter Dercyllidam ac Pharnabazum intercedebant. Nam quo tempore Dercyllidas Abydi praetor erat, tenente classis imperium Lyfandro; criminationibus Pharnabazi gravatus, cum scuto stare iussus fuerat. Ducunt au-

tem hoc Lacedaemonii virtutis studiosi pro quadam ignominiae macula, quod ordinis non servati poena sit. Quamobrem hac quoque de causa multo lubentius adversus Pharnabazum copias ducebat. Tantum vero vel primo belli initio 8 Thimbrone praestabat imperandi scientia; ut copias per amicorum fines usque in Aeolidem Pharnabazo subiectam, fociis nullo detrimento affectis, duceret. Caeterum haec Aeolum regio parebat illa quidem Pharnabazo, sed obtinuerat eam cum titulo satrapae ab ipso Zenis Dardanensis, quamdiu viveret. Is postquam morbo extinctus esset, et Pharnabazus jam alii praefecturam tradere pararet; Mania Zenis uxor, et ipsa Dardanensis, cum comitatu copiarum profecta, sumtisque secum pecuniis, quibus et ipsum Pharnabazum donaret, et concubinis ejus, atque aliis, qui plurimum apud eum possent, gratificaretur; ad Pharnabazum iter faciebat. Hinc ad colloquium admissa, sic eum compellat: ' Maritus meus, Pharnabaze, et amicus erat tuus, et tributa sic pendebat, ut

ὃ δοκεῖ κηλὶς εἶναι τοῖς σπουδαίοις τῶν
 Λακεδαιμονίων. ἀταξίας γὰρ ζημίωμα ἐ-
 στι. καὶ διὰ ταῦτα δὴ πολὺ ἥδιον ἐπὶ τὸν
 Φαρναβάζον ἦει. Καὶ εὐθὺς μὲν τοσοῦ-
 τῳ διέφερεν ἐς τὸ ἄρχειν τοῦ Θίμβρωνος,
 ὥςτε παρήγαγε τὸ σράτευμα διὰ τῆς Φι-
 λίας χώρας μέχρι τῆς Φαρναβάζου Αἰο-
 λίδος, μηδὲν βλάψας τοὺς συμμάχους. ἡ
 δὲ Αἰολὶς αὕτη ἦν μὲν Φαρναβάζου, ἑσα-
 τράπευε δὲ αὐτῷ ταύτης τῆς χώρας, ἕως
 μὲν ἔζη, Ζήνις Δαρδανεύς. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος
 νόσῳ ἀπέθανε, παρασκευαζομένους τῷ Φαρ-
 ναβάζῳ ἄλλω δεῖναι τὴν σάτραπείαν, Μα-
 νία ἢ τῷ Ζήνῳ γυνή, Δαρδανὶς καὶ αὕτη,
 ἀναζεύξασα σόλον, καὶ χρήματα λαβῆσα,
 ὥςτε καὶ αὐτῷ Φαρναβάζῳ δοῦναι, καὶ παλ-
 λακίσιν αὐτοῦ χαρίσασθαι, καὶ τοῖς δυνα-
 μένοις μάλιστα παρὰ Φαρναβάζῳ, ἐπορεύ-
 ετο. Ἐλθοῦσα δὲ ἐς λόγους, εἶπεν· ὦ
 Φαρναβάζε, ὁ ἀνὴρ σοι ὁ ἐμὸς καὶ τᾶλλα
 φίλος ἦν, καὶ τοὺς φόρους ἀπεδίδοκ· ὥςτε

σὺ ἐπαινῶν αὐτόν, ἐτίμας. ἦν οὖν ἐγὼ
 σοι μηδὲν χεῖρον ἐκείνῃς ὑπηρετῶ, τί σε
 δεῖ ἄλλον σατράπην καθιστάναι; ἦν δέ
 τι σοι μὴ ἀρέσκω, ἐπὶ σοι δήπου ἔσαι
 ἀφελομένῳ ἐμέ, ἄλλω δοῦναι τὴν ἀρ-
 χήν. Αἰκούσας ταῦτα ὁ Φαρνάβαζος,
 ἔγνω δεῖν τὴν γυναῖκα σάλραπεύειν. ἡ δ' ἐ-
 πεί κυρία τῆς χώρας ἐγένετο, τοὺς τε
 φόρους ἑδὲν ἦττον τάνδρὸς ἀπεδίδου, καὶ πρὸς
 τούτοις, ὁπότε ἀφικνοῖτο πρὸς Φαρνάβα-
 ζον, αἰεὶ ἦγε δῶρα αὐτῷ. καὶ ὁπότε ἐκεῖ-
 νος ἐς τὴν χώραν καταβαίνοι, πολὺ πάν-
 των τῶν ὑπάρχων κάλλιψα καὶ ἥδισα ἐδέ-
 χετο αὐτόν. καὶ ἃς τε παρέλαβε πόλεις,
 διεφύλαττεν αὐτῷ, καὶ τῶν οὐχ ὑπηκόων
 προσέλαβεν ἐπιθαλαττιδίας, Λάριοσάν τε,
 καὶ Ἀμαξιτόν, καὶ Κολωνάς. Ξενικῷ μὲν
 Ἑλληνικῷ προσβαλοῦσα τοῖς τεύχεσιν,
 αὐτὴ δ' ἐφ' ἄρμαμάξης θρωμένη, ὃν δ' ἐ-
 παινέσειε, τούτῳ δῶρα ἀμέμπτως ἐδίδου,
 ὥστε λαμπρότατον τὸ ξενικὸν κατεσκευά-

tu illum collaudares, atque etiam honore prosequeris. Quapropter si nihilo minus ego tibi operam, quam ille, praestitero; quid causae fuerit, cur alium satrapam constituas? Quod si tibi non placuero, tua erit in potestate, ut ademtum mihi imperium alii tribuas.

10 Auditis his Pharnabazus, mandandam feminae praefecturam statuit. Illa postquam rerum in ea ditione potita fuit, non solum tributa pendebat, itidem ut maritus fecerat: sed etiam praeterea, quoties ad Pharnabazum iret, munera secum afferebat. Quod si ad ipsius ditionem Pharnabazus descenderet, inter alios pro-praetores longe ipsam elegantissime ac lautissime accipiebat. Neque tantum eas urbes Pharnabazo custodiebat, quas acceperat; verum etiam maritimas quasdam dicto non audientes adiciebat imperio suo, nimirum Larissam, et Hamaxitum, et Colonas: quum copias Graecas stipendio conductas muris ad-moveret, atque ipsa militem pugnans de carpento spectaret. Quod si quem praedicaret, eum muneribus donabat largiter. Quo factum ut conductitias copi-

16 RERUM GRAEC. III.

as longe omnium splendidissimas redderet. Etiam Pharnabazi signa sequebatur, quoties ille vel in Myforum vel Pisidarum fines irrueret, qui tum regis ditio-
nem infestabant. Itaque Pharnabazus e-
am vicissim magnifice colebat, et non-
dumquam in consilium vocabat. Quum
autem annos jam XL excessisset, gener
ipsum Midias, partim sumtis alis ex quo-
rundam sermonibus, qui turpe dicerent
esse, quod imperio femina potiretur, ip-
so privati hominis vitam agente; partim
quod haberi sibi fidem ab ea videret,
quae ut ab aliis, perinde ac in tyrannide
fieri oportet, sibi cavebat, ita ipsum non
aliter complectebatur ac generum com-
plecti focrus solet; ingressus ad eam, suf-
focando mortem attulisse mulieri prodi-
tur. Praeterea filium ipsius, adolescen-
tem longe formosissimum, ac plus minus
xvii natum annos, interemit. His per-
petratis, Scepsim et Gergithem occu-
pat, munita sane oppida, et in quibus
imprimis opes suas Mania reconditas ha-
bebat. Oppidis reliquis excluditur, prae-
sidiariis militibus ea Pharnabazo integra

το. συνεσραλεύετο δὲ τῷ Φαρναβάζῳ καὶ
 ὁπότε ἐς Μισοὺς ἢ Πισίδας ἐμβάλοι, ὅτι
 τὴν βασιλέως χώραν κακουργῶσιν. ὥς κ' ἡ
 ἀντετίμα αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς ὁ Φαρνα-
 βάζος, κ' ζύμβουλον ἔστιν ὅτε παρεκάλει.
 Ἦδη δ' ἔσσης αὐτῆς ἐτῶν πλεον ἢ τεττα-
 ράκοντα, Μειδίας θυγατρὸς ἀνὴρ αὐτῆς
 ὢν, ἀναπλερωθεὶς ὑπὸ τῶν, ὡς αἰσχροὺς
 εἶη, γυναῖκα μὲν ἄρχειν, αὐτὸν δὲ ἰδιώ-
 τῃν εἶναι, τοὺς μὲν ἄλλας φυλαττομένης
 αὐτῆς, ὥσπερ ἐν τυραννίδι προσῆκεν, ἐκεί-
 νῳ δὲ πιστεύσης καὶ ἀσπάζομένης, ὥσπερ
 ἂν γυνὴ γαμβρὸν ἀσπάζοιτο, εἰσελθὼν ἀ-
 ποπνίζαι αὐτὴν λέγεται. ἀπέκλεινέ δὲ κ' ἡ
 τὸν υἱὸν αὐτῆς, τό, τε εἶδος ὄντα πάγκα-
 λον, κ' ἐτῶν ὄντα ὡς ἐπτακαίδεκα. Ταῦ-
 τα δὲ ποιήσας, Σκῆψιν κ' Γέργιθα, ἐχυ-
 ρὰς πόλεις, κατέεχεν. ἔνθα κ' τὰ χρήμα-
 τα μάλισα ἦν τῇ Μανίᾳ. αἱ δὲ ἄλλαι πό-
 λεις ἐκ ἐδέχοιτο αὐτὸν, ἀλλὰ Φαρναβά-
 ζῳ ἔσωζον αὐτὰς οἱ ἐνόντες Φρυγιοί. ἐκ δὲ

τέττ' ὁ Μειδίας πέμψας δῶρα τῷ Φαρ-
 ναβάζῳ, ἡζίου ἔχειν τὴν χώραν ὥσπερ ἡ
 Μανία. ὁ δ' ἀπεκρίνατο, Φυλάττειν αὐ-
 τὰ, ἔς' ἂν αὐτὸς ἐλθὼν σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ
 λάβῃ τὰ δῶρα. ὃ γὰρ ἂν ἔφη ζῆν βούλε-
 σθαι, μὴ τιμωρήσας Μανία. Ὁ δὲ Δερ-
 κυλλίδας ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἀφικνεῖται,
 καὶ εὐθὺς μὲν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ Λάρισσαν, καὶ
 Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνάς, τὰς ἐπιθαλατ-
 τίς πόλεις, ἐκούσας παρέλαβε. πέμπων
 δὲ καὶ πρὸς τὰς Αἰολίδας πόλεις, ἡζίου ἐ-
 λευθερῆσθαι τε αὐτάς, καὶ πρὸς τὰ τεῖχη
 δέχεσθαι, καὶ συμμαχίᾳ γίνεσθαι. οἱ μὲν
 οὖν Νεανδρεῖς, καὶ Ἰλιεῖς, καὶ Κοκυλῖται
 ἐπείθοντο. καὶ γὰρ οἱ Φρυγῆνες Ἕλληνες ἐν
 αὐταῖς, ἐπεὶ ἡ Μανία ἀπέθανεν, ὃ πάνυ
 τι καλῶς περιείποντο. Ὁ δ' ἐν Κέβρητι,
 μάλα ἰχυρῶ χωρίῳ τὴν Φυλακὴν ἔχων,
 νομίσας, εἰ διαφυλάξειε Φαρναβάζῳ τὴν
 πόλιν, τιμηθῆναι ἂν ὑπ' ἐκείνου, οὐκ ἐδέ-
 χετο τὸν Δερκυλλίδα. ὁ δὲ, ὀργιζόμενος

servantibus. Secundum haec missis ille muneribus ad Pharnabazum, ut agrum eum legibus illis, quibus habuerat Mania, sibi obtinere liceret, postulat. Respondet is, servare Midiam haec munera debere, donec ipse veniret, eumque una cum muneribus caperet. Etenim vitam sibi acerbam fore, non vindicata
 13 Maniae morte. Haec inter, aderat Dercyllidas, ac statim uno die Larissam, Hamaxitum, Colonas, oppida maritima, per deditionem spontaneam capit. Deinde missis ad urbes Aeolicas nuntiis, ut libertatem recuperarent, seque intra muros admitterent, et societatem quoque coirent, postulabat. Erant dicto audientes Neandrenses, et Ilienses, et Cocylitae: quia post mortem Maniae praesidiarii Graeci non admodum erga eos recte se
 14 gesserant. At qui Cebrenem, munitissimum oppidum, cum praesidio tenebat, quia se praemiis ornatum iri a Pharnabazo putabat, si oppidum in ejus fide servasset, Dercyllidam non admittebat. Tum ille excandescens, ad oppugnati-

onem se parabat. Sed quum primo die facta re sacra, perlitatum non esset; postridie sacrificia iterabat. Quum exta ne tum quidem addicerent, idem die tertio faciebat: adeoque totos quatuor dies exta consulere non cessabat, graviter etiam rem ferens, propterea quod totam Aeolidem in potestatem suam redigere maturaret, prius quam Pharnabazus opem laturus adventaret. Tum Athenad¹⁵as quidam Sicyonius, cohortis ductor, quod inepte Dercyllidam istic desiderare, ac se Cebreniis aquam adimere posse existimaret; accurrens cum cohorte sua fontem obturare conabatur. At oppidani in eos irruentes Athenadam vulnerant, milites duos occidunt, caeteros partim comminus partim eminus adorti repellunt. Ea res quum molesta Dercyllidae accidisset, jamque suos minus alacriter oppugnatu-
 ret: caduceatores a Graecis ex oppido missi veniunt, ac minime sibi probari aient, quae a praefecto gererentur: mal-

παρεσκευάζειο προσβάλλειν. ἐπεὶ δὲ θυ-
ομένῳ αὐτῷ ἔκ ἐγίγνετο τὰ ἱερὰ τῇ πρῶ-
τῃ, τῇ ὑστεραίᾳ πάλιν ἐθύειο. ὥς δὲ οὐδὲ
ταῦτα ἐκαλλιερεῖτο, πάλιν τῇ τρίτῃ· καὶ
μέχρι τεττάρων ἡμερῶν ἐκαρτέρει θυόμε-
νος, μάλα χαλεπῶς φέρων, ἔσπευδε γάρ,
πρὶν Φαρνάβαζον βοηθῆσαι, ἐγκρατὴς γε-
νέσθαι πάσης τῆς Αἰολίδος. Αθηνάδας δὲ
τις Σικυώνιος λοχαγὸς, νομίσας τὸν μὲν
Δερκυλλίδαν φλυαρεῖν διατρίβοντα, αὐτὸς
δὲ ἱκανὸς εἶναι τὸ ὕδωρ ἀφελέσθαι τῆς Κε-
βρηνίδας, προσδραμὼν σὺν τῇ ἑαυτοῦ τάξει,
ἐπειρᾶτο τὴν κρήνην συλχεῖν. οἱ δὲ ἐνδοθεν,
ἐπεξελθόντες αὐτόν τε συνέτρωσαν, καὶ δύο
ἀπέκτειναν, καὶ τῆς ἄλλης παίοντες καὶ
βάλλοντες ἀπήλασαν. ἀχθόμενος δὲ τοῦ
Δερκυλλίδου, καὶ νομίζοντος ἀθυμοτέρα καὶ
τὴν προσβολὴν ἔσεσθαι, ἔρχονται ἐκ τοῦ
τείχους παρὰ τῶν Ἑλλήνων κήρυκες, οἳ καὶ
εἶπον, ὅτι ἂν μὲν ὁ ἄρχων ποιοίη, ἔκ ἀρέ-
σκει σφίσι, αὐτοὶ δὲ βούλονται σὺν τοῖς

Ἑλλησι μᾶλλον, ἢ σὺν τῷ βαρβάρῳ εἶ-
 ναι. Ἐτι δὲ διαλεγομένων αὐτῶν ταῦτα,
 παρὰ τῷ ἄρχοντι αὐτῶν ἦκε λέγων, ὅτι
 ὅσα λέγοιεν οἱ πρόσθεν, καὶ αὐτῷ δοκῦντα
 λέγοιεν. ὁ οὖν Δερκυλλίδας εὐθύς, ὥσπερ
 ἔτυχε κεκαλλιερηκώς, ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ
 ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα, ἡγείτο πρὸς τὰς
 πύλας. οἱ δ' ἀναπετάσαντες ἐδέξαντο, κα-
 τασήσας δὲ καὶ ἐνταῦθα φρερῆς, εὐθύς ἦει
 ἐπὶ τὴν Σκῆψιν καὶ τὴν Γέργιθα. Ὁ δὲ
 Μειδίας, προσδοκῶν μὲν τὸν Φαρνάβαζον,
 ὁκνῶν δ' ἤδη τὸς πολίτας, πέμψας πρὸς
 τὸν Δερκυλλίδα, εἶπεν, ὅτι ἔλθοι ἂν ἐς
 λόγους, εἰ ὁμήρους λάβοι. ὁ δὲ, πέμψας αὐ-
 τῷ ἀπὸ πόλεως ἐκάστης τῶν συμμάχων
 ἓνα, ἐκέλευσε λαβεῖν τῶντων ὅπόσους τε καὶ
 ὁποῖους βέλοιοτο. ὁ δὲ, λαβὼν δέκα, ἐξῆλ-
 θε· καὶ συμμίζας τῷ Δερκυλλίδᾳ, ἡρώτα,
 ἐπὶ τίσιν ἂν ζύμμαχος γένοιτο. ὁ δ' ἀπε-
 κρίνατο, ἐφ' ᾧτε τοὺς πολίτας ἐλευθέρους
 τὲ καὶ αὐτονόμους ἔαν. καὶ ἅμα ταῦτα λέ-

le se a Graecorum quam barbari parti-
 16 bus stare. Dum inter se hujusmodi col-
 loquium habent, advenit etiam a prae-
 fecto quidam, qui diceret, omnia primis
 a caduceatoribus exposita, sibi quoque
 probari. Quamobrem Dercyllidas sta-
 tim, uti tum forte perlitaverat, eodem
 die sumtis armis ad portas ducebat: qui-
 bus apertis oppidani eum admiserunt.
 Quumque praesidium imposuisset, recta
 Scepsim ac Gergethen versus contendit.
 17 Tum Midias, qui Pharnabazum aliquan-
 do venturum vereretur, et cives metue-
 ret, missis ad Dercyllidam nuntiis, cu-
 pere se cum ipso colloqui significat, si
 obfides accepisset. Ille missis ad ipsum ex
 quavis urbe socia singulis, jussit ut ex
 his quam multos, et quos vellet, accipe-
 ret. Midias quum decem ex eis retinu-
 isset, oppido est egressus: quumque in
 castra Dercyllidae venisset, quibus con-
 ditionibus ineunda societas esset, inter-
 rogabat. Respondebat is, unam esse con-
 ditionem, ut cives liberos suis uti legi-
 bus pmitteret. Simul haec loquutus,

Scepsim pergebat. Midias vero, qui in-1 8
telligeret, invitis civibus se prohibere
non posse: ut oppidum ingrederetur,
permittēbat. Tum Dercyllidas factō Mi-
nervae sacro in arce Scepsiorum, Mi-
diae praefidiarios eduxit: et oppido ci-
vibus restituto, hortatus est omnes, ut
tanquam Graeci ac liberi homines rem-
publicam administrarent. Post egressus,
Gergithem versus pergebat, multis eum
Scepsii deducētibz, partim honoris
caussa, partim ob laetitiam, quam ex iis
rebus, quae tum gestae erant, percipie-
bant. Etiam Midias ipsum comitatus, ut 9
sibi Gergithiorum oppidum traderetur,
rogabat. Cui respondebat Dercyllidas,
nihil non impetraturum esse, quod ae-
quum foret. Atque his dictis, una cum Mi-
dia ad portas accedebat, universis copiis
in binos instructis, pacateque subsequen-
tibus. At qui erant in tūribz, eisque
admodum excelsis, quum Midiam ipsi
adesse viderent, tela nulla emittebant.
Quumque Dercyllidas his eum verbis
compellaret; 'Jube portas aperiri, Mi-

γων, ἥει πρὸς τὴν Σκῆψιν. Γνοὺς δὲ ὁ
Μειδίας, ὅτι οὐκ ἂν δύναίτο κωλύειν βία
τῶν πολιτῶν, εἶασεν αὐτὸν εἰσιέναι. ὁ δὲ
Δερκυλλίδας θύσας τῇ Ἀθηνᾷ ἐν τῇ τῶν
Σκῆψεων ἀκροπόλει, τὰς μὲν Μειδίᾳ φρε-
ρὲς ἐξήγαγε, παραδὲς τοῖς πολίταις τὴν
πόλιν, καὶ παρακελευσάμενος, ὥσπερ Ἑλ-
ληνας καὶ ἐλευθέρους χρή, οὕτω πολιτεύειν,
ἐξελθὼν ἥει ἐπὶ τὴν Γέργιθα. Συμπροϋ-
πεμπον δὲ πολλοὶ αὐτὸν καὶ τῶν Σκῆψεων,
τιμῶντές τε καὶ ἠδόμενοι τοῖς πεπραγμέ-
νοις. Ὁ δὲ Μειδίας παρεπόμενος αὐτῷ
ἤξις τὴν τῶν Γεργιθίων πόλιν παραδοῦναι
αὐτῷ. καὶ ὁ Δερκυλλίδας μὲν τοι ἔλεγεν,
ὥς τῶν δικαίων ὑδενὸς ἀτυχήσει. ἅμα δὲ
ταῦτα λέγων, ἥει πρὸς τὰς πύλας σὺν
τῷ Μειδίᾳ, καὶ τὸ σφάτευμα ἠκολάθει αὐ-
τῷ ἐς δύο εἰρηνικῶς. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πύρ-
ρων, καὶ μάλα ὑψηλῶν ὄντων, ὀρῶντες τὸν
Μειδίαν σὺν αὐτῷ, ἐκ ἔβαλλον. εἰπόντος
δὲ τοῦ Δερκυλλίδου· Κέλευσον ὦ Μειδία.

ἀνοῖξαι τὰς πύλας, ἵνα ἡγή μὲν σὺ, ἐγὼ
 δὲ εἰς τὸ ἱερόν σὺν σοι ἔλθω, κἀνταῦθα
 θύσω τῇ Ἀθηνᾷ. ὁ Μειδίας ὥκνει μὲν
 ἀνοίγειν τὰς πύλας, Φοβόμενος δὲ, μὴ πα-
 ραχρήμα συλληφθῇ, ἐκέλευσεν ἀνοῖξαι.
 Ὁ δ' ἐπεὶ εἰσῆλθεν, ἔχων αὐτὸν Μειδί-
 αν, ἐπορεύετο πρὸς τὴν ἀκρόπολιν· καὶ τὸς
 μὲν ἄλλους στρατιώτας ἐκέλευσε θέσθαι
 περὶ τὰ τεῖχη τὰ ὅπλα, αὐτὸς δὲ σὺν
 τοῖς περὶ αὐτὸν ἔθηκε τῇ Ἀθηνᾷ. ἐπεὶ δὲ
 ἐτέθυλο, ἀνείπε καὶ τὸς Μειδίῃς δορυφόρους
 θέσθαι τὰ ὅπλα ἐπὶ τῷ σώματι τῷ ἑαυ-
 τῷ στρατεύματος, ὡς μιοδοφορήσοντας. Μει-
 δία γὰρ ὕδεν ἔτι δεινὸν εἶναι. Ὁ μὲν τοι
 Μειδίας, ἀπορῶν ὅ,τι ποιοίη, εἶπεν· Ε-
 γὼ μὲν τοι νῦν ἀπειμι, ἔφη, ξενιά σοι
 παρασκευάσω. ὁ δὲ, οὐ μὰ Δί', ἔφη.
 ἐπεὶ αἰσχροὺς ἐμὲ τεθυκότα ξενίζεσθαι
 ὑπὸ σῶ, ἀλλὰ μὴ ξενίζειν σέ. μένε οὖν
 παρ' ἡμῖν. ἐν ᾧ δ' ἂν τὸ δεῖπνον πα-
 ρασκευάζῃται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια πρὸς

dia, ut te praecunte fanum una ingre-
 diar, ac Minervae sacrificem: cuncta-
 batur is quidem, sed quia metuebat, ne
 confestim comprehenderetur, aperiri e-
 20 as mandabat. Itaque Dercyllidas ingres-
 sus una cum Midia, pergebat in arcem:
 ac milites quidem alios propter moenia
 subsistere in armis jubebat, ipse cum suis
 Minervae sacrificabat. Facta re sacra
 mandat, ut etiam Midiae satellites in ag-
 minis sui frontem se cum armis confer-
 rent, ut qui stipendia facturi apud se de-
 incepti essent. Nec enim quidquam Mi-
 diae periculi amplius imminere. Tum
 21 Midias inops consilii: 'Ego vero abeo
 nunc, ait, ut hospitales epulas tibi pa-
 rem.' Cui Dercyllidas: 'Non profec-
 to, inquit. Nam turpe fuerit, epulum
 abs te mihi hospitale praebere, qui rem
 sacram ipse feci; ac non me potius te
 velut hospitem excipere. Atque adeo
 nobiscum maneto, ut interea, dum coe-
 na parabitur, inter nos, quod fieri ae-
 quum erit, tum consideremus, tum re-

‘ ipsa exequamur.’ Post ubi confedis-22
 sent, interrogans Dercyllidas Midiam :
 ‘ Dic mihi Midia, inquit, an pater tuus
 ‘ te principem domus reliquit? Maxime,
 ‘ subjecit Midias. Et quotnam erant do-
 ‘ mus tibi? quot agri? quot pascua?’ Heic
 ‘ quum Midias omnia referret in tabu-
 las : Scepſii, qui aderant : ‘ Imponit, in-
 ‘ quiunt, hic tibi mendacio, Dercyllida.’
 Verum ille : ‘ Non nimis, ait, sordide
 rationes vobis ineundae sunt.’ Tan-23
 dem quum patrſta Midiae bona tabulis
 conſignata fuiſſent : ‘ Dic mihi, sub-
 ‘ jecit, cujuſnam Mania fuerit?’ Re-
 ſponſum ab omnibus, fuiſſe hanc Phar-
 nabazi. ‘ Ergo, inquit, etiam Maniae
 ‘ bona Pharnabazi ſunt? Maxime, ai-
 ‘ unt. Nimirum jam noſtra ſunt, inquit,
 ‘ quando victoria nos potiti ſumus. Nam
 ‘ Pharnabazus hoſtis noſter eſt. Quam-
 ‘ obrem eo nos aliquis ducat, ubi Ma-
 ‘ niae ac Pharnabazi opes ſitae ſunt.’
 Heic quum alii ad aedes Maniae Der-24
 cyllidam ducerent, quas Midias occu-
 parat, etiam ipſe ſequebatur. Ingreſſus
 Dercyllidas quaeftores arceſſit, juiſſiſque

ἀλλήλους καὶ διασκεφόμεθα καὶ ποιήσομεν.
 Ἐπεὶ δ' ἑκαθέζοντο, ἡρώτα ὁ Δερκυλλί-
 δας· εἰπέ μοι ὦ Μειδία, ἔφη, ὁ πατήρ
 σε ἄρχοντα τῷ οἴκου κατέλιπε; μάλι-
 σα, ἔφη. καὶ πόσαι σοι οἰκίαι ἦσαν;
 πόσαι δὲ χῶραι; πόσαι δὲ νομαί; ἀπο-
 γράφοντος δ' αὐτῷ, οἱ παρόντες τῶν Σκῆ-
 ψων εἶπον· ψεύδεται σε οὗτος, ὦ Δερ-
 κυλλίδα. ὑμεῖς δέ γ', ἔφη, μὴ λίαν μι-
 κρολογεῖσθε. Ἐπειδὴ δὲ ἀπεγέγραπτο
 τὰ πατρῷα· εἰπέ μοι, ἔφη, Μανία δὲ
 τίνος ἦν; οἱ δὲ πάντες εἶπον, ὅτι Φαρ-
 ναβάζου. ἔκ' ἔν καὶ τὰ ἐκείνης, ἔφη, Φαρ-
 ναβάζου; μάλισσα, ἔφασαν. ἡμέτερα αὖ
 εἴη, ἔφη, ἐπεὶ κρατῶμεν. πολέμιος γὰρ
 ἡμῖν Φαρνάβαζος. ἀλλ' ἡγείσθω τις,
 ἔφη, ὅπως κεῖται τὰ Μανίας καὶ τὰ Φαρ-
 ναβάζου. Ἠγυμένων δὲ τῶν ἄλλων ἐπὶ
 τὴν Μανίας οἴκησιν, ἣν παρειλήφει ὁ Μει-
 δίας, ἠκολάθει καὶ κεῖνος. ἐπεὶ δ' εἰσῆλθεν,
 ἐκάλει ὁ Δερκυλλίδας τὸς ταμίας. φρά-

σας δὲ τοῖς ὑπηρέταις λαβεῖν αὐτοὺς,
 προεῖπεν αὐτοῖς ὥς εἴ τι κλέποντες ἀλώ-
 σονται τῶν Μανίας, παραχρῆμα ἀποσφα-
 γήσονται. οἱ δὲ ἐδείκνυσαν. ὁ δ' ἐπεὶ εἶδε
 πάντα, κατέκλεισεν αὐτὰ, καὶ κατεσημή-
 νατο, καὶ φύλακας κατέστησεν. Εξιῶν δέ,
 οὓς εὔρεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῶν ταξιάρ-
 χων καὶ λοχαγῶν, εἶπεν αὐτοῖς· ‘ μι-
 ‘ ᾶδος μὲν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, ἐξεύργασαι τῇ
 ‘ στρατιᾷ, ἐγγὺς ἐνιαυτοῦ, ὀκτακισχιλί-
 ‘ οισ ἀνδράσιν· ἣν δέ τι προσεργασώμεθα,
 ‘ καὶ ταῦτα προσέσαι.’ ταῦτα δὲ εἶ-
 πε, γιγνώσκων ὅτι ἀκούσαντες, πολὺ ἔτι
 εὐτακτικότεροι καὶ θεραπευτικώτεροι ἔσوين-
 το. ἐρομένους δὲ τοῦ Μειδίου· ‘ ἐμὲ δὲ ποῦ
 ‘ χρὴ οἰκεῖν, ὦ Δερκυλλίδα; ἀπεκρίνα-
 ‘ το, ἔνθα περ καὶ δικαιοτάτον, ἐν τῇ πα-
 ‘ τρίδι τῇ σαυτῇ Σκήφει, καὶ ἐν τῇ πα-
 ‘ τρώᾳ οἰκίᾳ.’

β'. Ὁ μὲν δὲ Δερκυλλίδας ταῦτα δια-
 πραξάμενος, καὶ λαβὼν ἐν ὀκτῶ ἡμέραις ἐν-

apparitoribus hos comprehendere, futurum praedixit, ut si quid de Maniae bonis furto surripere deprehenderentur, statim jugularentur. Ibi quum illis commonstrantibus inspexisset universa, rursus obsignata occludit, additis etiam custodibus. Post egressus, ad tribunos, et cohortium praefectos, quoscunque pro foribus reperiabat; ‘ Stipendium, inquit, exercitui partum habemus, quod prope in annum unum vel octies mille suffecerit. Quod si quid praeterea consequuti fuerimus, id etiam habituri sumus.’ Atque haec idcirco proferebat, quod futurum non ignoraret; ut his auditis, longe ordinis observantiores, et in officio paratiores essent. Tum vero quae-
 rente Midia: ‘ Ubinam mihi habitandum erit, Dercyllida? Istic, inquit, ubi te habitare est aequissimum: nimirum Scepsi in patria tua, et quidem in domo paterna.’

II. His rebus confectis Dercyllidas, ac diebus octo, novem oppidis captis, secum ipse deliberabat, quo pacto fieri pos-

32 RERUM GRAEC. III.

set, ut neque foederatorum in finibus hybernaret, ac sociis Thymbronis exemplo molestus esset: neque Pharnabazus, se spreto, cum copiis equestribus oppida Graeci nominis infestaret. Quare mittit ad eum, qui interrogaret, pacem an bellum mallet. Pharnabazus, qui existimaret, Aeoliam munitionis instar oppositam esse Phrygiae, quae ipsius domicilium esset; inducias fieri maluit. Quae res ubi successisset, Bithynicam in Thraciam profectus Dercyllidas, ibidem hybernavit, non admodum hoc graviter ferente Pharnabazo: quod Bithyni saepius illi bellum facerent. Ac Dercyllidas quidem sine ullo periculo res Bithynorum rapiebat, ferebat: et nunquam non ampla commeatus copia abundabat. Post ubi ex littore adverso a Seuthe socii quidam ad eum venissent, nimirum equites Odryae plus minus cc, et cetrati plus minus ccc: castris illi positis, valloque munitis, intervallo fere xx stadiorum ab agmine Graeco, et a Dercyllida gravis armaturae peditibus quibusdam postula-

νέα πόλεις, ἐβυλεύετο· ὅπως ἂν μὴ ἐν τῇ
 Φιλίᾳ χειμάζων βαρὺς εἴη τοῖς ξυμμά-
 χοις, ὥσπερ Θίμβρων, μηδ' αὖ Φαρνάβα-
 ζος καταφρονῶν τῇ ἵππῳ κακουργῇ τὰς
 Ἑλληνίδας πόλεις. πέμπει οὖν πρὸς αὐ-
 τὸν, καὶ ἐρωτᾷ, πότερον εἰρήνην ἢ πόλεμον
 ἔχειν βέλεται. ὁ μὲν τοι Φαρνάβαζος, νο-
 μίσας τὴν Αἰολίδα ἐπιτετειχίσθαι τῇ ἐ-
 αὐτῷ οἰκήσει Φρυγίᾳ, σπονδαῖς εἴλετο. Ὡς
 δὲ ταῦτα ἐγένετο, ἐλθὼν ὁ Δερκυλλίδας ἐς
 τὴν Βιθυνίδα Θράκην, ἐκεῖ διεχείμαζεν,
 ἔδδεν τῷ Φαρναβάζῳ πάντι ἀχθομένου.
 πολλάκις γὰρ οἱ Βιθυνοὶ αὐτῷ ἐπολέμην.
 καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὁ Δερκυλλίδας ἀσφαλῶς
 φέρων καὶ ἄγων τὴν Βιθυνίδα, καὶ ἄφθονα ἔ-
 χων τὰ ἐπιτήδεια, διετέλει. ἐπεὶ δὲ ἤλ-
 θον τότε αὐτῷ παρὰ τοῦ Σεύθῃ πέραθεν
 ξύμμαχοι, τῶν Οδρυσῶν ἱππεῖς τε ὡς δια-
 κόσιοι, καὶ πελτασταὶ ὡς τριακόσιοι· οὗτοι
 στρατοπεδευσάμενοι καὶ περισαυρωσάμενοι
 ἀπὸ τῷ Ἑλληνικῷ ὡς εἴκοσι σάδια, αὐτῷ

τες Φύλακας τῷ στρατοπέδῳ τὸν Δερκυλ-
 λίδα τῶν ὀπλίῳν, ἐξήεσαν ἐπὶ λείαν· καὶ
 πολλὰ ἐλάμβανον ἀνδράποδά τε καὶ χρή-
 ματα. Ἦδη δ' ὄντος τῷ στρατοπέδῳ αὐτοῖς
 μεσθ' πολλῶν αἰχμαλώτων, καταμαθόν-
 τες οἱ Βιθυοὶ, ὅσοι τ' ἐξήεσαν, καὶ ὅσους
 κατέλιπον φύλακας Ἕλληνας, συλλεγέ-
 ντες παμπληθεῖς πελτασαὶ καὶ ἱππεῖς,
 αἱμ' ἡμέρᾳ προσπίπλῃσι τοῖς ὀπλίταις ὡς
 διακοσίοις οὔσιν. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο,
 οἱ μὲν ἔβαλλον, οἱ δ' ἠκόντιζον ἐς αὐτούς.
 οἱ δ', ἐπεὶ ἐτίτρωσκοντο μὲν καὶ ἀπέθνη-
 σκον, ἐποίαν δ' οὐδέν, καθειργμένοι ἐν τῷ
 σαρρώματι ὡς ἐν ἀνδρομήκει ὄντι, διασπά-
 σαντες τὸ αὐτῶν ὀχύρωμα, ἐφέροντο ἐς αὐ-
 τὰς. οἱ δὲ ἢ μὲν ἐκθέοιεν, ὑπεχώρουν, καὶ
 ῥαδίως ἀπέφευγον πελτασαὶ ὀπλίτας· ἐν-
 θεν δὲ καὶ ἐκθεν ἠκόντιζον, καὶ πολλὰς αὐτῶν
 ἐφ' ἐκάσῃ ἐκδρομῇ κατέβαλλον. τέλος δὲ,
 ὥσπερ ἐν αὐλίῳ σηκαοδένες, κατηκοντί-
 σθησαν. ἐσώθησαν μὲν τοὶ αὐτῶν ἀμφὶ τὰς

tis, qui eorum in castris excubias agerent, praedatum exierunt, magnamque mancipiorum et rerum copiam nacti sunt.

3 Jam plurimis captivis castra referta erant, quum Bithyni, intellecto quot exiissent, et quot Graecos milites in excubiis reliquissent: magno numero cetratorum equitumque collecto, sub primam auroram in gravis armaturae pedites, qui ceteri erant, iruunt. Quum propius accessissent, alii telis, jaculis alii adversus eos utebantur. Illi quia vulneribus confecti peribant, atque interim nihil efficiebant, quippe qui intra vallum, quod altitudinem viri aequaret, conclusi essent; perrupta sua munitione, adversus hostes ferebantur. Ii vero, quacunque excurrebatur, cedebant: ac facile, cetrati quum essent, gravis armaturae pedites eludebant: simul hinc et inde jaculando, multos in excursionibus singulis sternebant. Tandem velut in caula conclusi, jaculis confecti fuerant; exceptis plus minus quindecim, qui Graecorum in ca-

36 RERUM GRAEC. III.

stra salvi pervenerunt. Nam ubi primum
hi rem intellexissent, discesserant: me-
dioque in proelio, Bithynis haud ani-
madvertentibus, elapsi fuerant. Hac re 4
subito confecta; et Odrysarum e Thra-
cia custodibus interemtis; Bithyni cap-
tivos suos recipiunt, atque ita discedunt,
ut Graeci re animadversa suis opem fe-
rentes, aliud nihil in castris, quam nuda
cadavera reperirent. Odrysae quum re-
diissent, suis humatis, magnaue vini co-
pia super iis exhausta, et equestri cer-
tamine instituto, castra deinceps sua cum
Graecorum castris conjungebant, atque
Bithynorum agros populationibus ac
flammis vastabant. Ineunte vere Der- 5
cyllidas e Bithynorum finibus excedens,
Lampsacum venit. Ibi quum esset, Ara-
cus et Navates, et Antisthenes a magi-
stratibus patriae missi ad eum accedunt.
Aderant autem partim ut inspicerent,
quo pacto se res Asiaticae haberent: par-
tim Dercyllidae significaturi, proroga-

πεντεκαίδεκα ἐς τὸ Ἑλληνικόν, καὶ οὗτοι
ἐπεὶ εὐθέως ἦσαν τὸ πρᾶγμα, ἀποχω-
ρήσαντες, ἐν τῇ μάχῃ διαπεσόντες, ἀμελη-
σάντων τῶν Βιθυνῶν. Ταχὺ δὲ ταῦτα δια-
πραξάμενοι οἱ Βιθυνοὶ, καὶ τοὺς σκηνοφύ-
λακας τῶν Οδρυσῶν Θρακῶν ἀποκλείναν-
τες, ἀπολαβόντες πάντα τὰ αἰχμάλωτα,
ἀπῆλθον· ὥς οἱ Ἕλληνες, ἐπεὶ ἦσαν,
βοηθῆντες, ἔδεν ἄλλο εὖρον, ἢ νεκρὸς γυμ-
νὸς ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐπεὶ μὲν τοι ἐπα-
νῆλθον οἱ Οδρύσαι, θάψαντες τῆς ἑαυτῶν,
καὶ πολὺν οἶνον ἐκπιόντες ἐπ' αὐτοῖς, καὶ
ἵπποδρομίαν ποιήσαντες, ὁμῶς δὴ τὸ λοιπὸν
τοῖς Ἕλλησι στρατοπεδευσάμενοι ἦγον καὶ
ἔκαιον τὴν Βιθυνίδα. Ἀμα δὲ τῷ ἦρι πο-
ρευόμενος ὁ Δερκυλλίδας ἐκ τῶν Βιθυνῶν,
ἀφικνεῖται ἐς Λάμψακον. ἐνταῦθα δ' ὄν-
τος αὐτῷ, ἔρχονται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελευ-
Αρακὸς τε καὶ Ναυάτης καὶ Αντιοθένης. ἔ-
τοι δ' ἦλθον ἐπισκεψόμενοι τὰ τε ἄλλα
ὅπως ἔχοι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ Δερκυλλίδα

ἐρῶντες, μένοντι ἄρχειν καὶ τὸν ἐπιόντα ἐπι-
 αὐτόν. ἐπισείλαι δὲ σφίσιν αὐτοῖς τοὺς
 Εφόρους, καὶ συγκαλέσαντας τὰς στρατιώτας
 εἰπεῖν, ὡς ὧν μὲν πρόοθεν ἐποίουν μέμ-
 φοιλο αὐτοῖς, ὅτι δὲ νῦν ἔδεν ἡδίκειν, ἐπαι-
 νοῖεν· καὶ περὶ τῷ λοιπῷ χρόνῳ εἰπεῖν, ὅτι,
 ἦν μὲν ἀδικῶσιν, ἔκ ἐπιτρέψουσιν· ἦν δὲ δί-
 καια περὶ τὰς ζυμμάχους ποιῶσιν, ἐπαινε-
 σούηαι αὐτὰς. Ἐπεὶ μὲν τοι συγκαλέσαν-
 τες τὰς στρατιώτας ταῦτ' ἔλεγον, ὁ τῶν
 Κυρραίων προεσηκῶς ἀπεκρίνατο· Ἐγώ,
 ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, ἡμεῖς μὲν ἐσμεν
 οἱ αὐτοὶ νῦν τε καὶ πέρυσιν· ἄρχων δὲ,
 ἄλλος μὲν νῦν, ἄλλος δὲ τὸ παρελθόν.
 τὸ οὖν αἴτιον τῷ νῦν μὲν μὴ ἔξαμαρτά-
 νειν, τότε δὲ, αὐτοὶ ἤδη ἱκανοὶ ἔξε γι-
 γνώσκειν. Ξυσκηθέντων δὲ τῶν τε οἰ-
 κοθεν πρέσβεων καὶ τοῦ Δερκυλλίδα, ἐπε-
 μνήσθη τις τῶν περὶ τὸν Αρακόν, ὅτι κα-
 ταλελοίποιεν πρέσβεις τῶν Χερρόνησιωτῶν
 ἐν Λακεδαίμονι. τούτους δὲ λέγειν ἔφασαν,

rum esse ipsi etiam in sequentem annum imperium. Praeterea mandatum esse sibi aiebant ab Ephoris, ut convocatis militibus dicerent, non probare se, quae antehac designassent: quod vero in hoc tempore neminem laessissent, in hoc eos se collaudare. De caetero significare, non passuros se, ut injuria quenquam afficiant: sin erga socios iuste se gererent, id
6 se praedicaturos. Haec quum militibus ad concionem advocatis dicta fuissent, praefectus copiarum, quibus Cyrus usus fuerat, in hunc modum respondit: ‘Nos
‘ quidem, Lacedaemonii, nunc iidem sumus, qui anno superiore fuimus: sed
‘ alium nunc imperatorem habemus,
‘ quam prius. Quapropter ipsi jam satis
‘ perspicere potestis, quamobrem id temporis deliquerimus, nunc omnis exper-
7 ‘ tes culpaе simus.’ Quum autem legati, qui Lacedaemone venerant, a Dercyllida contubernio exciperentur; quidam ex Araci comitibus memorat, reliquisse se Lacedaemone Cherronesiorum legatos.

40 RERUM GRAEC. III.

Eos aiebant dicere, coli Cherronesum hoc tempore non posse, quod a Thracibus omnia raperentur, ferrentur: verum si muro a parte maris una usque ad alteram clauderetur, non solum ipsos terram amplam et fertilem, quam colerent, habituros: sed reliquos etiam Lacedaemonios, qui quidem vellent. Itaque non mirum sibi fore dicebant, si quis Lacedaemoniorum domo cum copiis eo mitteretur, qui hanc rem perficeret. His auditis Dercyllidas, quae sui esset animi sententia tum ad illos diffimulabat, Ephesoque per Graeci nominis civitates ipsos dimittebat, laetus interim, quod oppida Graeca tranquillo beatoque in statu visuri essent. Atque hi quidem ita profecti sunt. Caeterum Dercyllidas posteaquam sibi manendum ad exercitum intellexit, rursus missis ad Pharnabazum nuntiis, interrogabat, induciasne, quae per hyemem fuissent, an bellum mallet. Quumque Pharnabazus, etiam id temporis, inducias bello praetulisset: pace op-

ὥς νῦν μὲν οὐ δύναιντο τὴν Χερρόνησον ἐργάζεσθαι. Φέρεσθαι γὰρ καὶ ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν Θρακῶν. εἰ δὲ ἀποτειχιοδεῖη ἐκ θαλάττης ἐς θάλατταν, καὶ σφίσιν ἂν γῆν πολλὴν καὶ ἀγαθὴν εἶναι ἐργάζεσθαι, καὶ ἄλλοις ὅποσοι βούλονται Λακεδαιμονίων. ὡς ἔφασαν ἐκ ἂν θαυμάζειν, εἰ καὶ πεμφθεῖη τις Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῆς πόλεως σὺν δυνάμει ταῦτα πράζων. ὁ οὖν Δερκυλλίδας πρὸς μὲν ἐκείνους ἐκ εἶπεν ἦν εἶχε γνώμην ταῦτ' ἀκῶσας, ἀλλ' ἔπεμψεν αὐτοὺς ἀπ' Εφέσου διὰ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἠδόμενος ὅτι ἐμελλον ὀφείσθαι τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἐν εἰρήνῃ εὐδαιμονικῶς διαγῶσας. Οἱ μὲν δὲ ἐπορεύοντο· ὁ δὲ Δερκυλλίδας, ἐπειδὴ ἔγνω μενετέον ὄν, πάλιν πέμψας πρὸς τὸν Φαρνάβαζον, ἐπήρετο· πότῃ βέλοιο σπονδὰς ἔχειν, καθάπερ διὰ τοῦ χειμῶνος, ἢ πόλεμον. ἐλομένους δὲ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τότε σπονδὰς, οὕτω καταλιπὼν καὶ τὰς περὶ ἐκεῖνον πόλεις φι-

λίας ἐν εἰρήνῃ, διαβαίνει τὸν Ἑλλήσποντον
 σὺν τῷ στρατεύματι ἐς τὴν Εὐρώπην· καὶ
 διὰ Φιλίας τῆς Θράκης πορευθεὶς, καὶ ξε-
 νισθεὶς ὑπὸ Σεύθῃ, ἀφικνεῖται ἐς Χερρόνη-
 σον· ἦν καταμαθὼν πόλεις μὲν ἑνδεκα ἢ
 δώδεκα ἔχουσαν, χώραν δὲ παμφορωτάτην
 καὶ ἀρίστην οὔσαν, κεκακωμένην δὲ, ὥσπερ
 ἐλέγετο, ὑπὸ τῶν Θρακῶν, ἐπεὶ μετρῶν
 εὔρε τῷ Ισθμῷ ἐπὶ καὶ τριάκοντα στάδια,
 ἔκ ἡμέλησεν, ἀλλὰ δυσάμενος ἐτείχιζε,
 κατὰ μέρη διελὼν ταῖς στρατιώταις τὸ χω-
 ρίον, καὶ ἄθλα αὐτοῖς ὑποχόμενος δώσειν
 τοῖς πρώτοις ἐκτειχίσασιν, καὶ τοῖς ἄλλοις,
 ὥς ἕκαστοι εἶεν ἄξιοι, ἀπετέλεσε τὸ τεῖ-
 χος, ἀρξάμενος ἀπὸ ἡρινῷ χρόνῳ, πρὸ ὁ-
 πώρας· καὶ ἐποίησεν ἐντὸς τῷ τείχῳ ἑνδε-
 κα μὲν πόλεις, πολλὰς δὲ λιμένας, πολ-
 λὴν δὲ καὶ ἀγαθὴν γῆν σπόριμον, πολλὴν δὲ
 πεφυτευμένην, παμπληθεῖς δὲ καὶ παγκά-
 λας νομας παντοδαποῖς κτήνεσι. Ταῦτα
 δὲ πράξας, διέβαινε πάλιν ἐς τὴν Ἀσίαν.

pidis ipsius concessa, cum copiis Hellepontum in Europam trajicit; ac per Thraciam pacatam itinere facto, hospitioque exceptus a Seuthe, Cherronesum ingreditur. In ea quum oppida xi vel xii esse accepisset, ac terram omnis quidem illam generis rerum fertilem et optimam, sed quae a Thracibus infestari diceretur: dimensus eam, porrigi Isthmum ad triginta septem stadia compertit. Itaque minime rem negligendam ratus, facto prius sacrificio ducere murum coepit, quum locum universum in milites partitus esset, ac praemia non iis solum promississet, qui primi suam muri partem absolvissent; sed etiam aliis, prout quisque mereretur. Ita murus ante autumnum absolutus fuit, quum verno tempore inchoatus esset. Intra murum ipsum Dercyllidas undecim oppida, portus plures, agrum partim frumentarium amplum ac fertilem, partim consitum, permulta denique pulcherri-
maque pascua, in usum omnis generis 9 jumentorum, complexus est. His ita confectis, rursus in Asiam trajicit: quum-

44 RERUM GRAEC. III.

que inspiceret oppida, caetera quidem recte se habere videbat: tantum Chiorum exules Atarna occupasse comperit, oppidum munitum, unde factis excursionibus Ioniam populando se alerent. Et quamvis magnam Atarnis frumenti copiam esse intelligeret, nihilo tamen minus castris circumdatam obsedit; et octavo mense compulsis ad deditionem faciendam obsessis, loci curam Draconti Pellenensi committit: ipse largissima comeatus copia in eum convector, ut illuc veniens diversorium haberet, Ephesum contendit, itinere tridui sitam a Sardinibus. Coluerant inter se pacem haecenus: Tiffaphernes et Dercyllidas, itidemque Graeci habitantes in his finibus, ac barbari. Verum posteaquam legati Graecorum oppidorum Lacedaemonem profecti significassent, posse Tiffaphernem, si velit, Graeci nominis oppida sui juris efficere: atque addidissent, existimare se, statim ipsum permissurum eis, ut arbitrato suo rempublicam administrarent,

ἐπισκοπῶν δὲ τὰς πόλεις, ἑώρα τὰ μὲν
 ἄλλα καλῶς ἔχουσας, Χίων δὲ Φυγαῖδας
 εὔρεν Αταρνέα ἔχοντας, χωρίον ἰσχυρόν, καὶ
 ἐκ τήτης ὀρμωμένους, Φέροντας καὶ ἄγοντας
 τὴν Ἰωνίαν, καὶ ζῶντας ἐκ τήτης. πυθόμενος
 δὲ, ὅτι πολὺς σῆτος ἐνῆν αὐτοῖς, περιστραλο-
 πεδευσάμενος ἐπολιόρκει· καὶ ἐν ὀκτῶ μηνὶ
 παρασησάμενος αὐτούς, καλασθήσας ἐν αὐτῷ
 Δράκοντα Πελληνέα ἐπιμελητὴν, καὶ καλα-
 σκευάσας ἐν τῷ χωρίῳ ἐκπλεῶ πάντα τὰ
 ἐπιτήδεια, ἵνα εἴη αὐτῷ καλαγωγὴ, ὁπότε
 ἀφικνοῖτο, ἀπῆλθεν εἰς Εφεσον, ἣ ἀπέχει
 ἀπὸ Σάρδεων τριῶν ἡμερῶν ὁδόν. Καὶ μέχρι
 τήτης τῆς χρόνος ἐν εἰρήνῃ διῆγον Τισσαφέρ-
 νης τε καὶ Δερκυλλίδας, καὶ οἱ ταύτῃ Ἕλλη-
 νες καὶ οἱ βάρβαροι. ἐπεὶ δὲ ἀφικνέμενοι πρέσ-
 βεις εἰς Λακεδαίμονα ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων
 πόλεων ἐδίδασκον, ὅτι εἴη ἐπὶ Τισσαφέρ-
 νει, εἰ βέλοισι, ἀφιέναι αὐτονόμους τὰς Ἑλ-
 ληνίδας πόλεις· εἰ οὖν κακῶς πάχει Κα-
 ρία, ἔνθα περ ὁ Τισσαφέρνης οἶκος, οὕτως

ἂν ἔφασαν τάχιστα νομίζειν αὐτὸν συλχω-
 ρῆσιν αὐτονόμους σφᾶς ἀφίεναι· ἀκέσαντες
 ταῦτα οἱ Εὐφοροὶ ἔπεμψαν πρὸς Δερκυλ-
 λίδα, καὶ ἐκέλευον αὐτὸν διαβαίνειν σὺν τῷ
 στρατεύματι ἐπὶ Καρίαν, καὶ Φάρακα τὸν
 καύαρχον σὺν ταῖς ναυσὶ παραπλεῖν. Οἱ
 μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίουν. ἔτυχχανε δὲ κατὰ
 τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Φαρνάβαζος πρὸς
 Τισαφέρνην ἀφγυμένος, ἅμα μὲν ὅτι στρα-
 τηγὸς τῶν πάντων ἀπεδέδεικτο Τισαφέρ-
 νης, ἅμα δὲ διαμαρτυρόμενος, ὅτι ἑτοιμος εἴη
 κοινῇ πολεμεῖν, καὶ ζυμμάχεσθαι, καὶ συνεκ-
 βάλλειν τὰς Ἑλλήνας ἐκ τῆς βασιλείας.
 ἄλλως τε γὰρ ὑπεφθόνηι τῆς στρατηγίας
 τῷ Τισαφέρνηι, καὶ τῆς Αἰολίδος χαλε-
 πῶς ἔφερεν ἀπεστέρημένος, ὃ δ' ἀκούων,
 ' Πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, διάβηθι σὺν ἐ-
 ' μοὶ ἐπὶ Καρίαν, ἔπειτα δὲ καὶ περὶ τού-
 ' των βουλευσόμεθα.' ἐπεὶ δ' ἐκεῖ ἦσαν,
 ἔδοξεν αὐτοῖς ἱκανὰς φυλακάς ἐς τὰ ἐρύ-
 ματα καταστήσαντας, διαβαίνειν πάλιν ἐπὶ

si Caria, domicilium Tissaphernis, in-
 festaretur: auditis his Ephori ad Der-
 cyllidam mittunt, et cum copiis eum in
 Cariam trajicere jubent. Praeterea Pha-
 raci praefecto classis imperant, uti cum
 I I navibus oram Cariae legeret. Atque
 haec quidem ab iis gerebantur. Forte
 tunc Pharnabazus etiam ad Tissapher-
 nem venerat, partim quod is imperator
 omnium designatus esset, partim ut te-
 staretur, se paratum esse ad gerendum
 communi nomine bellum, ineundamque
 societatem, quo Graeci finibus regis e-
 jicerentur. Nam caeteroqui summum
 imperium Tissapherni Pharnabazus in-
 videbat, et Aeolia se spoliatum esse
 graviter ferebat. Tissaphernes, quum
 haec e Pharnabazo audiret; 'Primum,
 'inquit, mecum in Cariam transito, de-
 'inde de his consultabimus.' Quum in
 Cariam transiissent, impositis in muniti-
 ones praefidiis, quae sufficerent, rur-
 sus eis in Ioniam transire visum est.

Dercyllidas autem, ubi rursus eos Mae-¹ 2
 andrum transmisisse accepisset; habito
 cum Pharace colloquio, quo vereri se
 ostendebat, ne Tissaphernes ac Pharna-
 bazus Ioniam a praefidiis nudam percur-
 rendo popularentur: et ipse Maean-
 drum transiit. Incedebant hi cum copiis
 ullo absque ordine, quod hostes ante se
 agrum Ephesiorum ingressos scirent;
 quum subito de adversa eos specula in
 monumentis conspiciunt: ipsique contra,
 quibusdam suorum in monumenta, quae
 penes se erant, ac turres ascendere ius-
 sis; propter viam, qua ipsis erat pergen-
 dum, aciem instructam vident, nimirum
 Cares cum scutis albis, Persicas item co-
 pias, quotquot aderant, et Graecas, quas
 habebat uterque, et ingentem equita-
 tum, cujus pars ea, quae Tissaphernis
 erat, cornu dextrum obtinebat; altera
 Pharnabazi, sinistrum. Id quum Dercyl-¹ 3
 lidas sensisset, tribunis et cohortium
 praefectis imperat, ut quam celerrime in
 octonos aciem instruerent, cetratis et e-

τὴν Ἰωνίαν. Ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ Δερκυλλίδας ὅτι πάλιν πέπερακότες εἰσὶ τὸν Μαιάνδρον, εἰπὼν τῷ Φάρακι, ὥς οὐκ οἶη μὴ ὁ Τιοσαφέρνης καὶ ὁ Φαρναβάζος ἐρήμην οὖσαν καταθέοντες φέρωσι καὶ ἄγωσι τὴν χώραν, διέβαινε καὶ αὐτός. πορευόμενοι δὲ καὶ οὗτοι οὐδέν τι συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι, ὥς προεληλυθότων τῶν πολεμίων εἰς τὴν Εφεσίαν, ἐξαίφνης ὁρῶσιν ἐκ τῆς ἀντιπέρας σκοπῆς ἐπὶ τῶν μνημάτων, καὶ ἀναβασάντες ἐς τὰ παρ' ἑαυτοῖς μνημεῖα καὶ τύρσεις τινὰς, καθορῶσι παρατεταγμένους ἢ αὐτοῖς ἦν ἡ ὁδός, Κᾶρας τε λευκάσπιδας, καὶ τὸ Περσικόν, ὅσον ἐτύγχανε παρὸν στρατεύμα, καὶ τὸ Ἑλληνικόν, ὅσον εἶχεν ἐκάτερος αὐτῶν, καὶ τὸ ἵππικόν μάλα πολὺ, τὸ μὲν Τιοσαφέρνης, ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι, τὸ δὲ Φαρναβάζος, ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ. Ὡς δὲ ταῦτα ἤσθετο ὁ Δερκυλλίδας, τοῖς μὲν ταξιάρχοις καὶ τοῖς λοχαγοῖς εἶπε παρατάττεσθαι τὴν ταχίστην ἐς ὅκτῳ, τοὺς

δὲ πέλτασάς ἐπὶ τὰ κράσπεδα ἐκατέρω-
 θεν μὲν καθίστασθαι, καὶ τοὺς ἵππους ὅσους
 γε δὴ καὶ οἴους ἐτύγγχανεν ἔχων. αὐτὸς δὲ
 ἐθύετο. ὅσον μὲν δὴ ἦν ἐκ Πελοποννήσου
 στρατευμα ἡσυχίαν εἶχε, καὶ παρεσκευά-
 ζετο ὡς μαχόμενον. ὅσοι δὲ ἦσαν ἀπὸ
 Πριήνης τὲ καὶ Ἀχιλλεῖς, καὶ ἀπὸ νήσων,
 καὶ τῶν Ἰωνικῶν πόλεων, οἱ μὲν τινες κα-
 ταλιπόντες ἐν τῷ σίτῳ τὰ ὅπλα, ἀπεδί-
 δρασκον. (καὶ γὰρ ἦν βαθὺς ὁ σῖτος ἐν τῷ
 Μαιάνδρῳ πεδίῳ) ὅσοι δὲ καὶ ἔμενον, δηλοὶ
 ἦσαν ὁ μὲν ὄντες. Τὸν μὲν οὖν Φαρνάβα-
 ζον ἐξηγγείλατο μάχεσθαι κελεύειν. ὁ
 μὲν τοι Τισσαφέρνης, τό, τε Κύρειον στρα-
 τευμα καταλογιζόμενος ὡς ἐπολέμησεν αὐ-
 τοῖς, καὶ τούτῳ πάντας νομίζων ὁμοίους εἶ-
 ναι τὰς Ἑλληνας, ἐκ ἐβέλειο μάχεσθαι.
 ἀλλὰ πέμψας πρὸς Δερκυλλίδα, εἶπεν
 ὅτι ἐς λόγους βέλοίτο αὐτῷ ἀφίκεσθαι. καὶ
 ὁ Δερκυλλίδας, λαβὼν τοὺς κρατίστους τὰ
 εἶδη τῶν περὶ αὐτὸν ἵππων καὶ πεζῶν,

quitibus, quot quidem et quales id temporis habebat, ad margines utrinque collocatis: ipse interim exta consulit. Tum quotquot erant e Peloponeso milites, tranquilli subsistebant, et ad praelium se parabant. At quotquot Prienienses et Achillienses aderant, itemque de insulis et oppidis Ionicis, eorum nonnulli, relictis in segete armis, fuga sibi consulebant: (et erat tunc densa in Maeandri planitie seges) de aliis, qui subsistebant, animadverti poterat, minime tamen ipsos in acie mansuros. Nuntiabatur, Pharnabazum proelii committendi hortatorem fuisse: verum Tissaphernes, qui secum ipse cogitaret, quo pacto Cyri milites adversus ipsos pugnassent, eisque Graecos omnes similes esse arbitraretur, ut proelium iniret, adduci non poterat. Adeoque missis ad Dercyllidam suis, cupere se cum ipso in colloquium venire significabat. Tum Dercyllidas ex suis equitibus ac peditibus praestantissimos ad spectu quosque secum sumens, ad nun-

tios prōdit, et his eos verbis compellat :

‘ Ego vero paratus eram, inquit, proelio decernere, quemadmodum videtis.

‘ Quia tamen mecum colloqui Tiffaphernes cupit, ne id quidem detrecto.

‘ Verum si colloquium instituendum erit, pignora fidei et obsides ultro citro-

‘ que dandi sunt.’ His et approbatis, et executioni mandatis, uterque discessit

exercitus : barbarorum, Tralles, oppidum Phrygiae : Graecorum, Leucophryn :

quo loco Dianae fanum erat imprimis sacrosanctum, et stagnum majus stadii am-

plitudine, nonnihil arenosum, aqua jugi, potabili, calida. Haec tum fuere ge-¹⁵

sta. Postridie loco constituto conveniunt, et visum est utrinque audiendum,

quibus conditionibus pax iniri possit. Heic Dercyllidas aiebat, si rex oppida

Graeci nominis legibus et institutis suis uti sineret : contra Tiffaphernes et Pharnabazus, si Graeciae copiae, regis e finibus,

et Lacedaemoniorum praefecti op-

προῆλθε πρὸς τοὺς ἀγγέλους, καὶ εἶπεν·
 ὅτι ἄλλα παρεσκευασάμην μὲν ἔγωγε μά-
 χεσθαι, ὡς ὁρᾶτε· ἐπεὶ μὲν τοι ἐκείνος
 βέλεται ἐς λόγους ἀφικέσθαι, οὐδ' ἐγὼ
 ἀντιλέγω. ἂν μὲν τοι ταῦτα δέῃ ποιεῖν,
 πιστὰ κ' ὁμήρου δόλεον κ' ληπλίεον· δόξαντα
 δὲ ταῦτα κ' περανθέντα, τὰ μὲν στρατεύ-
 ματα ἀπῆλθε, τὸ μὲν βαρβαρικὸν, ἐς Τράλ-
 λεις τῆς * Φρυγίας, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν, ἐς
 Λεύκοφρυν, ἔνθα ἦν Ἀρτέμιδος ἱερὸν μάλα
 ἅγιον, κ' λίμνη πλεονὴν ἢ σαδὶς, ὑπόψαμ-
 μος, ἀένναος, ποτίμῃ καὶ θερμῇ ὕδατος.
 Καὶ τότε μὲν ταῦτα ἐπράχθη. τῇ δὲ
 ὑπεραία ἐς τὸ συγκεείμενον χωρίον ἦλθον,
 καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς πυθέσθαι ἀλλήλων, ἐπὶ
 τίσιν ἂν τὴν εἰρήνην ποιήσαντο. ὁ μὲν δὲ
 Δερκυλλίδας εἶπεν, εἰ αὐτονόμῃς ἐὼν βα-
 σιλεὺς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. ὁ δὲ Τις-
 σαφέρνης κ' Φαρνάβαζος εἶπον, ὅτι εἰ ἐξέλ-
 θοι τὸ Ἑλληνικὸν στρατεῦμα ἐκ τῆς βασι-
 λέως χώρας, κ' οἱ Λακεδαιμονίων ἀρμοσάι

* Καρίας.

ἐκ τῶν πόλεων, ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀλ-
 λήλοις σπονδὰς ἐποίησαντο, ἕως ἀπαγγελ-
 δεῖν τὰ λεχθέντα, Δερκυλλίδα μὲν, ἐς
 Λακεδαίμονα, Τιοσαφέρει δὲ, ἐπὶ βασι-
 λέα. Τέτων δὲ πραττομένων ἐν τῇ Ἀσίᾳ
 ὑπὸ Δερκυλλίδα, Λακεδαιμόνιοι κατὰ τὸν
 αὐτὸν χρόνον, πάλαι ὀργιζόμενοι τοῖς Ἡ-
 λείοις, καὶ ὅτι ἐποίησαντο συμμαχίαν πρὸς
 Ἀθηναίους καὶ Ἀργεῖους καὶ Μαντινέας, καὶ
 ὅτι δίκην φάσκοντες καταδεδικάσθαι αὐ-
 τῶν, ἐκώλυον καὶ τοῦ ἵππικοῦ καὶ τοῦ γυμ-
 νικῆ ἀγῶνος. καὶ οὐ μόνον ταῦτ' ἤρκει, ἀλ-
 λά καὶ ^μ Δείχα παραδόντες Θηβαίοις τὸ
 ἄρμα, ἐπεὶ ἐκηρύττοντο νικῶντες, ὅτε
 εἰσῆλθε Δείχας σεφανώσων τὸν ἡνίοχον,
 μασιγοῦντες αὐτὸν ἄνδρα γέροντα, ἐξή-
 λασαν. τούτον δὲ ὄσπερον, καὶ Ἀγίδος πεμ-
 φθέντος θῦσαι τῷ Διὶ κατὰ μαντείαν τι-
 νά, ἐκώλυον οἱ Ἡλεῖοι μὴ προσεύχεσθαι
 νίκην πολέμου· λέγοντες ὡς καὶ τὸ ἀρχαῖον
 εἴη οὕτω νόμιμον, μὴ χρησηριάζεσθαι τὸς

pidis excēderent. Haec inter se loquuti
 quum essent, inducias pacti sunt, donec
 de iis, quae acta inter ipsos fuissent; Dercy-
 llidas quidem Lacedaemonem; Tissa-
 16 phernes vero ad regem retulisset. Eo-
 dem hoc tempore, quo ista Dercyllidas
 in Asia gerebat, hoc quoque contigit:
 Succensebant Eleis jamdudum Lacedae-
 monii, quod et societatem cum Atheni-
 ensibus, Argivis, Mantineis coivissent;
 et Lacedaemonios equestri gymnicoque
 certamine arcerent, quos indictam lata
 sententia multam sibi debere dicerent.
 Quanquam Elei non hoc solo contenti,
 etiam Lichae curru Thebanis tradito,
 qui victores a praeconibus proclamaban-
 tur, ingressum Licham ad coronandum
 aurigam suum, flagris caedentes, homi-
 nem aetate jam provecta, expulerant. Ac
 praeter haec, interjecto aliquo temporis
 spatio, quum missus esset Agis, ut ex o-
 raculi cujusdam praescripto Jovi sacrifi-
 caret; prohibuerant Elei, ne vota de
 prospero belli eventu ab eo fierent, quod
 esse dicerent, in more majorum, ne qui
 Graeci bellum adversus Graecos moturi,

oracula consulerent: quo factum erat, ut
 Agis re sacra non peracta discederet.
 His inquam de causis quum succense- 17
 rent Eleis Lacedaemonii, decretum ab
 Ephoris et conventu publico factum est,
 quo statuebatur, esse coercendam Eleo-
 rum insolentiam. Quapropter missis Eli-
 dem legatis denuntiant, aequum videri
 Lacedaemoniorum magistratibus, ut E-
 lei vicina oppida legibus et institutis suis
 uti permetterent. Ad quae quum illi re-
 spondissent, nequaquam id se facturos,
 qui haec oppida jure belli acquisivissent;
 copias adversus eos ducendas Ephori de-
 creverunt. Eum exercitum Agis ducens,
 per Achaïam non procul a Larissa Eleo-
 rum agrum est ingressus. Quumque
 jam in hostico esset exercitus, ac regio
 vastaretur, terra concuti coepit. Tum
 Agis, qui divinitus hoc accidisse prodi-
 gii duceret, relicto Eleorum agro, dimi-
 sit exercitum. Ex eo longe facti audaci-
 ores Elei, legatos ad eas urbes mitte-
 bant, quotquot infestas esse Lacedaemo-
 niis scirent. Atque hoc anno elapso, rur- 18
 sus Ephori copias adversus Elidem de-

Ἑλληνας ἐφ' Ἑλλήνων πολέμῳ· ὥς αὐ-
 θυτος ἀπῆλθεν. Ἐκ τούτων οὖν πάντων
 ὀργιζομένοις ἔδοξε τοῖς Εφόροις καὶ τῇ ἐκ-
 κλησίᾳ σωφρονίσαι αὐτούς. πέμψαντες δὲ
 πρέσβεις εἰς Ἡλιν, εἶπον, ὅτι τοῖς τέλεσι
 τῶν Λακεδαιμονίων δίκαιον δοκοίη εἶναι,
 ἀφιέναι αὐτούς τὰς περιοικίδας πόλεις αὐ-
 τονόμους. ἀποκριναμένων δὲ τῶν Ἡλείων,
 ὅτι οὐ ποιήσεται ταῦτα· (ἐπιληΐδας γάρ
 ἔχοιεν τὰς πόλεις) Φρυγᾶν ἔφηναν οἱ Ε-
 φοροι. ἄγων δὲ τὸ στρατεύμα Ἀγίς ἐνέβα-
 λε διὰ τῆς Ἀχαιᾶς εἰς τὴν Ἡλείαν κατὰ
 Λάρισσαν. ἄρτι δὲ τῷ στρατεύματι ἐν τῇ
 πολεμίᾳ ὄντος, καὶ κοπιόμενης τῆς χώρας,
 σεισμὸς ἐπγίγνεται. ὁ δ' Ἀγίς, θεῖον ἡ-
 γησάμενος, ἐξελθὼν πάλιν ἐκ τῆς χώρας,
 διαφῆκε τὸ στρατεύμα. ἐκ δὲ τούτου οἱ Ἡ-
 λεῖοι πολὺ θρασύτεροι ἦσαν, καὶ διεπρεσ-
 βεύοντο πρὸς τὰς πόλεις, ὅσας δυσμενεῖς
 ἔσας τοῖς Λακεδαιμονίοις ᾔδεσαν. Περι-
 ὄντι δὲ τῷ ἐνιαυτῷ, φαίνεσι πάλιν οἱ Ε-

φοροὶ Φρυγᾶν ἐπὶ τὴν Ἠλιν, καὶ ξυνεστρα-
 τεύοντο τῷ Αἰγίδι, πλὴν Βοιωτῶν καὶ Κο-
 ρινθίων, οἳ τε ἄλλοι ξύμμαχοι, καὶ οἱ Αἰ-
 θηναῖοι. ἐμβαλόντος δὲ τοῦ Αἰγίδος δι' Αὐ-
 λῶνος, εὐθύς μὲν Λεπρεᾶται, ἀποσάντες
 τῶν Ἠλείων, προσεχώρησαν αὐτῷ· εὐθύς
 δὲ Μακίσιοι, ἐχόμενοι δι' * Ἐπιταλιεῖς,
 διαβαίνοντι δὲ τὸν ποταμὸν προσεχώρου
 Λεπρίνοι, καὶ Ἀμφίδολοι, καὶ Μαργανεῖς.
 Ἐκ δὲ τούτων ἐλθὼν εἰς Ολυμπίαν, ἔθηκε τῷ
 Διὶ τῷ Ολυμπίῳ, κωλύειν δὲ οὐδείς ἐτι
 ἐπειρᾶτο. Δύσας δὲ, πρὸς τὸ ἄστυ ἐπο-
 ρεύετο, κόπλων καὶ κάων τὴν χώραν, καὶ
 ὑπέρπαλλα μὲν κτήνη, ὑπέρπολλα δὲ ἀν-
 θράποδα ἠλίσκετο ἐκ τῆς χώρας. ὥςτε ἀ-
 κέοντες καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν Ἀρκάδων καὶ
 Ἀχαιῶν, ἐκόντες ἦσαν συστρατευσόμενοι,
 καὶ μετεῖχον τῆς ἀρπαγῆς, καὶ ἐγένετο αὐ-
 τῇ ἡ στρατεία ὥσπερ ἐπισιτισμὸς τῇ Πε-
 λοποννήσῳ. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο πρὸς τὴν πό-
 λιν, τὰ μὲν προάστεια καὶ τὰ γυμνάσια

* δι' Ἐπιταλιεῖς.

cernunt, sequentibus Agidis signa tum aliis fociis, tum Atheniensibus; exceptis Boeotis, et Corinthiis. Quumque per Aulonem Agis copias in hosticum duceret, mox Lepreatae ab Eleis defectione facta, ad ipsius se partes adjungebant. Idem statim et Macistii, et his proximi Epitalienses fecere. Post ubi transisset annum, dedunt ei se Leprini, Amphiodoli, Marganenses. Deinde profectus Olympiam, nemine amplius prohibente, Jovi Olympio rem sacram facit. Peracto sacrificio, versus urbem pergebat, agrum ferro et igni vastans, atque ex eo permulta tum jumenta tum mancipia secum auferens. Adeoque complures et Arcades et Achaei, quum haec audirent, sponte sua se ad exercitum Agidis conferebant, et in praedae partem aliquam admittebantur. Quo factum, ut haec expeditio quasi quaedam in Peloponeso frumentatio fuerit. Ad urbem ventum quum esset, suburbana et gymnasia, sane pulchra, vastabat Agis: urbem vero, quae quidem

munita non erat, non tam ipsum existi-
 mabant haud potuisse, quam non voluif-
 se occupare. Interim dum vastatur Ele-20
 orum ager, ac propter Cyllenen agit
 exercitus; Xeniae complices, spe meti-
 endi medimno argentum paternum, quod
 dici solet, Eleos ad Lacedaemonios acce-
 dere sua volentes opera, cum gladiis ex
 aedibus eruptione facta, caedes edunt:
 quumque nonnullos interfecissent, et in-
 ter eos quendam, qui Thrasylaeum po-
 puli ducem facie referret; ipsum Thra-
 sylaeum se perimisse opinabantur. Quo
 fiebat, ut populus quidem animis proti-
 nus dejectis, se tranquille contineret:
 percussores autem omnia sibi confecta
 putarent, eorumque complices in forum
 arma transferrent. At enim Thrasylaeus
 forte tunc ibidem adhuc dormiebat, ubi
 ad ebrietatem potaverat. Quamobrem
 ut intellectum fuit a populo, Thrasylaeum
 necdum interfectum esse: hinc
 inde domum illam circumfudere, quem-
 admodum examen apum ducem suum

καλὰ ὄντα ἐλυμαίνετο· τὴν δὲ πόλιν (ἀ-
τείχιςος γὰρ ἦν) ἐνόμισαν αὐτὸν μὴ βέ-
λεσθαι μᾶλλον, ἢ μὴ δύνασθαι ἐλεῖν. Δη-
ξιμένης δὲ τῆς χώρας, καὶ ὕσης τῆς στρατιάς
περὶ Κυλλήνην, βουλόμενοι οἱ περὶ Ξενί-
αν, τὸ λεγόμενον, μεδίμνω ἀπομετρήσα-
σαι * παρὰ τοῦ πατρὸς ἀργύριον, δι' αὐ-
τῶν προσχωρῆσαι τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐκ-
πεσόντες ἐξ οἰκίας ξίφη ἔχοντες σφαγὰς
ποιῶσι, καὶ ἄλλας τέ τινας ἀποκλείνουσιν, καὶ
ὁμοίον τινα Θρασυδαίῳ ἀποκλείναντες τῷ
τῷ δήμου προσάτη, ὥντο Θρασυδαῖον ἀ-
πεκτονέναι. ὥς ὁ μὲν δῆμος παντελῶς
καίηθύμησε, καὶ ἡσυχίαν εἶχεν· οἱ δὲ σφα-
γεῖς πάντ' ὥντο πεπραγμένα εἶναι, καὶ οἱ
ὁμογνώμονες αὐτοῖς ἐξεφέροντο τὰ ὄπλα
εἰς τὴν ἀγοράν. ὁ δὲ Θρασυδαῖος ἔτι καθεύ-
δων ἐτύγχανεν οὐπὲρ ἐμεθύσθῃ. ὥς δὲ ἤ-
δρετο ὁ δῆμος ὅτι οὐ τέθνηκεν ὁ Θρασυ-
δαῖος, περιεπλήσθῃ ἡ οἰκία ἐνθεν καὶ ἐν-
θεν, ὥσπερ ὑπὸ ἐσμῷ μελιτῶν ὁ ἡγεμῶν.

* τὸ παρὰ τοῦ πατρὸς.

ἐπειδὴ δὲ ἤγειτο ὁ Θρασυδαῖος ἀναλαβὼν
τὸν δῆμον, γενομένης μάχης ἐκράτησεν ὁ
δῆμος. ἐξέπεσον δὲ πρὸς τοὺς Λακεδαιμο-
νίους οἱ ἐγχειρήσαντες ταῖς σφαγαῖς. Ε-
πεὶ δ' αὖ ὁ Ἅγισ ἀπὼν διέβη πάλιν τὸν
Ἀλφειὸν, Φρουροὺς καταλιπὼν ἐν Ἐπιτα-
λίῳ, πλησίον τοῦ Ἀλφειοῦ, καὶ Λύσιππον
ἀρμολήν, καὶ τοὺς ἐξ Ἡλίδος Φυγάδας, τὸ
μὲν στρατεύμα διῆκεν, αὐτὸς δὲ οἴκαδὲ
ἀπῆλθε. καὶ τὸ μὲν λοιπὸν Θέρος, καὶ τὸν
ἐπιόντα χειμῶνα, ὑπὸ τοῦ Λυσίππου καὶ
τῶν περὶ αὐτὸν ἐφέρετο καὶ ἤγετο ἢ τῶν Ἡ-
λείων χώρα. τὸ δ' ἐπιόντος Θέρος πέμ-
ψας Θρασυδαῖος ἐς Λακεδαίμονα, συνέ-
χώρησε σφέας τε τὸ τεῖχος περιελεῖν καὶ
Κυλλήνην, καὶ τὰς Τριφυλλίδας πόλεις
ἀφεῖναι, Φρίξαν, καὶ Ἐπιτάλιον, καὶ Λε-
πρίναν, καὶ Ἀμφιδόλους, καὶ Μαργανεῖς
πρὸς δὲ ταύταις, καὶ Ἀκρωρίους, καὶ Λασί-
ωνα, τὸν ὑπ' Ἀρχάδων * λεγόμενον. Ἡ-
πειρὸν μὲν τοι, τὴν μεταξὺ πόλιν Ἡραΐας

* ἀντιλεγόμενον.

circumdare consuevit. Ille populo collecto se ducem praebens, pugnam committit; in qua populus victoria potitus est. Tum extra urbem ad Lacedaemonios illi se conferunt, qui caedium auctores extiterant. Agis Alpheo trajecto discedens, quum Epitalio, propter Alpheum amnem, praesidiarios, et Lysippum praetorem, una cum Eleis exulibus imposuisset, dimisit exercitum: atque ipse domum profectus est. Quod reliquum erat aestatis, itemque subsequens hyems, a Lysippo, et militibus ejus, diripiendo Eleorum agro consumitur. Aestate proxima Thrasylaeus missis Lacedaemonem suis, de muro dejiciendo adensus est, et de dimittenda Cyllene, atque aliis oppidis Triphyliae, nimirum Phrixa, Epitalio, Leprina, Amphidolis, Marganensibus: item Acroriis et Lasione, quam Arcades sibi vindicabant. Epeum tamen, situm inter Macistum et Heraeam oppidum, Elei sibi relinqui postula-

bant. Nam agrum illum omnem se trīginta talentis emisse ab iis aiebant, qui prius oppidum possedissent, eamque pecuniam persolutam esse. Lacedaemoniū vero, qui nihilo judicarent aequius esse, vi aliquid ementem, ac vi auferentem inferioribus extorquere; cgebant eos hanc quoque liberam dimittere. Neque tamen vetabant, quominus Elei Jovis Olympii fano praeessent, quanquam id antiquitus non obtinuissent. Existimabant enim, illos qui deponere id sibi vellent, rusticos ejus agri esse; nec satis ad hoc idoneos, ut fano praeessent. De his quum convenisset, inita pax est, et societas, inter Lacedaemonios et Eleos. Atque hic fuit ejus inter Eleos et Lacedaemonios belli exitus.

III. Secundum haec Delphos profectus Agis, quum decumam obtulisset; in reditu jam senex apud Heraeam aegrotare coepit, ac vivus Lacedaemonem deportatus, statim mortem obiit: sepultus

καὶ Μακίς, ἥξιν οἱ Ἡλεῖοι ἔχειν. πρία-
σθαι γὰρ ἔφασαν τὴν χώραν ἅπασαν πα-
ρὰ τῶν τότε ἐχόντων τὴν πόλιν, τριάκον-
τα ταλάντων, καὶ τὸ ἀργύριον δεδωκέναι.
οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, γινόντες μηδὲν δικαιο-
τερον εἶναι βίᾳ πριαμένους, ἢ βίᾳ ἀφελο-
μένους παρὰ τῶν ἡττόνων λαμβάνειν, ἀφι-
έναι καὶ ταύτην ἠναγκάσαν. τῷ μὲν τοι
προεσάναι τοῦ Διὸς τοῦ Οὐλυπίου ἱεροῦ,
καίπερ ἐκ ἀρχαίης Ἡλείοις ὄντος, ἐκ ἀπὴ-
λασαν αὐτὸς· νομίζοντες τὴς ἀντιποιεμέ-
νης χωρίτας εἶναι, καὶ ἔχ' ἱκανὴς προεσά-
ναι. τούτων δὲ συγχωρηθέντων, εἰρήνη τε
γίγνεται καὶ συμμαχία Ἡλείων πρὸς Λα-
κεδαιμονίης. καὶ ὅτω μὲν δὴ ὁ Λακεδαιμο-
νίων καὶ Ἡλείων πόλεμος ἐλήξε.

γ'. Μετὰ δὲ τοῦτο Ἄγρις ἀφικόμενος
εἰς Δελφοὺς, καὶ τὴν δεκάτην ἀπαθύσας,
πάλιν ἀπιὼν, ἔκαμιν ἐν Ἡραΐᾳ, γέρον ἦδη
ὢν, καὶ ἀπηνέχθη μὲν εἰς Λακεδαίμονα ἔτι
ζῶν, ἐκεῖ δὲ ταχὺ ἐτελεύτησε· καὶ ἔτυχε

σεμνοτέρας, ἢ κατὰ ἄνθρωπον, ταφῆς. ἔ-
 πεί δέ, ὡς εἰώθεσαν, αἱ ἡμέραι παρῆλθον,
 καὶ ἔδει βασιλέα καθίσαοθαι, ἀντέλεγον
 περὶ βασιλείας, Λεωτυχίδης, υἱὸς Φάσκων
 Αγίδος εἶναι, Αἰησίλαος δὲ ἀδελφός. Εἰ-
 πόνιος δὲ τῷ Λεωτυχίδου· ἀλλ' ὁ νόμος,
 ὦ Αἰησίλαε, οὐκ ἀδελφόν, ἀλλ' υἱὸν βα-
 σιλέως βασιλεύειν κελεύει· εἰ δὲ υἱὸς ὢν
 μὴ τυγχάνοι, * ὁ ἀδελφὸς βασιλεύοι·
 ἐμὲ ἂν δέοι, ἔφη ὁ Αἰησίλαος. πῶς, ἐ-
 μοῦ γε ὄντος; ὅτι ὄντινα καλεῖς πατέ-
 ρα, οὐκ ἔφη σὲ εἶναι ἑαυτοῦ· ἀλλ' ἡ πο-
 λὺ κάλλιον ἐκείνου εἰδυῖα μήτηρ καὶ νῦν
 ἔτι φησὶν. ἀλλ' ὁ Ποσειδῶν ὡς μάλα σοι
 ψευδομένῳ κατεμήνυσεν, ἐκ τοῦ θαλά-
 μου ἐξελάσας σεισμῷ ἐς τὸ φανερόν τὸν
 σὸν πατέρα· συνεμαρτύρησε ταῦτ' αὐ-
 τῷ καὶ ὁ ἀληθέστατος λεγόμενος χρόνος
 εἶναι· ἀφ' οὗ γάρ τοι ἔφυγε, καὶ οὐκ
 ἐφάνη ἐν τῷ θαλάμῳ, δεκάτῳ μηνὶ ἐγέ-
 νου. Οἱ μὲν τοιαῦτ' ἔλεγον. Διοπί-

* ὁ ἀδελφὸς βασιλεύει.

ram nactus angustiores, quam quae homini conveniret. Posteaquam de more dies aliquot elapsi essent, ac jam regem designari oporteret: contendebant inter se de regno Leotychides, qui se Agidis filium perhiberet; atque Agesilaus, Agidis frater. Quumque Leotychides diceret, jubere legem, ut non frater regis, sed filius regno potiatur; ac si forte filius nullus exstet, fratrem in regno succedere: Me igitur regem esse oportet, subjecit Agesilaus. At quid illud, me superstiti? Quod is, quem tu patrem appellas, suum te esse negaverit. Atque id etiam modo profitetur mater, quae rem longe certius ipso tenet. Quin et Neptunus admodum mentiri te significavit, quod patrem tuum terrae motu e cubiculo in hominum conspectum expulerit. Est itidem testimonio tempus ipsum, quod esse veracissimum perhibetur. Nam post illud tempus, quo fugit, et amplius in cubiculo conspectus non fuit, tu mense natus es
3 decimo. Hujusmodi ab eis in medium

proferebantur, et Diopithes insigniter
 oraculorum gnarus, Leotychidae caus-
 sam adiuvans, aiebat etiam profectum ab
 ipso Apolline oraculum esse, quo signi-
 ficaretur, regnum claudum vitari debe-
 re. Cui Lysander pro Agesilao respon-
 debat, existimare se, non hoc ab Apol-
 line praecipì, ut caveatur, ne quis of-
 fendens ad aliquid, claudicet: sed id po-
 tius, ne quis alienus a regia familia reg-
 no potiatur. Omnino enim regnum fore
 claudum, ubi non orti ab Hercule rei-
 publicae sint praefuturi. Haec ut ex am- 4
 bobus intellexit civitas, Agesilaum re-
 gem designat. Is quum necdum anni u-
 nius spatio regnum obtinuisset, atque
 majorum ex instituto solemne quoddam
 sacrum pro patria faceret; monuit vates,
 indicari divinitus in extis occultam con-
 jurationem gravissimam. Quum rursus
 exta consulerentur, dixit etiam graviora
 significari. Quum tertio sacrificium ite-
 raretur: 'Mi Agesilae, inquit, ejusmo-
 di sunt extorum significationes, quasi
 si jam ipsos inter hostes versaremur.'

Διὸς δὲ, μάλα χρησμολόγος ἀνὴρ, Λεω-
 τυχίδῃ ξυναγορεύων εἶπεν· ὥς καὶ Απόλ-
 λωνος χρησμός εἴη, φυλάττασαι τὴν χω-
 λὴν βασιλείαν. Λύσανδρος δὲ πρὸς αὐτὸν
 ὑπὲρ Αἰγισιάου ἀντεῖπεν, ὥς οὐκ οἶοιτο
 τὸν Θεὸν τῷτο κελεύειν φυλάττασαι, μὴ
 προσπλάσας τις χωλεύση, ἀλλὰ μάλ-
 λον μὴ ἔκ ὧν τῷ γένους βασιλεύση. παν-
 τάπασι γὰρ ἂν χολὴν εἶναι τὴν βασιλεί-
 αν, ὁπότε μὴ ἀφ' Ἡρακλέους τῆς πόλεως
 ἡγήοιντο. Τοιῶτα δὲ ἀκούσασα ἡ πόλις
 ἀμφοτέρων, Αἰγίσιλαον εἶλοντο βασιλέα.
 ἔπειτα δὲ ἐνιαυτὸν ὄντος ἐν τῇ βασιλείᾳ Α-
 ἰγισιάου, θύοντος αὐτῷ τῶν τεταγμένων
 τινὰ θυσιῶν ὑπὲρ τῆς πόλεως, εἶπεν ὁ
 μάντις, ὅτι ἐπιβελήν τινα τῶν δεινολάτων
 φαίνοιεν οἱ Θεοί. ἐπεὶ δὲ πάλιν ἔθυσεν, ἔτι
 δεινότερα ἔφη τὰ ἱερά φαίνεσθαι. τὸ τρί-
 τον δὲ θυόντος, εἶπεν· ὦ Αἰγισίλαε, ὥς
 περ εἰ ἐν αὐτοῖς εἴημεν τοῖς πολεμίοις,
 οὕτω μοι σημαίνεται. ἐκ δὲ τῆς θύ-

οντες καὶ τοῖς ἀποτροπαίοις καὶ τοῖς σω-
 τήρσι, καὶ μόλις καλλιερήσαντες, ἐπαύσαντο.
 Δηγέσης δὲ τῆς Δυσίας, ἐντὸς πένθ' ἡμε-
 ρῶν καταγορεύει τίς πρὸς τοὺς Εφόρους ἐ-
 πιβελήν, καὶ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ πράγματος
 Κινάδωνα. οὗτος δ' ἦν καὶ τὸ εἶδος νεανί-
 σκος καλὸς καὶ τὴν ψυχὴν εὖρωστος, οὐ μὲν
 τοι τῶν ὁμοίων. ἐρομένων δὲ τῶν Εφόρων,
 πῶς φαίη τὴν πράξιν ἔσεσθαι, εἶπεν ὁ
 εἰσαγγεῖλας, ὅτι ὁ Κινάδων ἀγαγὼν αὐ-
 τὸν ἐπὶ τὸ ἔσχατον τῆς ἀγορᾶς, ἀριθμῆ-
 σαι κελεύει, ὅποσοι εἶεν Σπαρτιάται ἐν
 τῇ ἀγορᾷ. καὶ ἐγὼ, ἔφη, ἀριθμήσας βασι-
 λέα τε, καὶ Εφόρους, καὶ γέροντας, καὶ ἄλλους
 ὡς τετταράκοντα, ἠρόμην· τί δὴ με τού-
 τος, ὦ Κινάδων, ἐκέλευσας ἀριθμῆσαι; ὁ
 δὲ εἶπε· τέττες, ἔφη, νόμιζέ σοι πολεμίους
 εἶναι, τές δ' ἄλλος πάντας συμμάχους,
 πλέον ἢ τετρακισχιλίους ὄντας τοὺς ἐν τῇ
 ἀγορᾷ· ἐπιδεικνῦναι δ' αὐτὸν ἔφη ἐν ταῖς
 ὁδοῖς, ἐνθα μὲν ἓνα, ἐνθα δὲ δύο πολεμίους

Tum vero facta re sacra Diis et aver-
 runcis et servatoribus, quum vix perli-
 5 tatum esset, sacrificare desierunt. Quin-
 to post sacrificia die quidam ad Ephoros
 conjurationem occultam, et principem
 ejus auctorem Cinadonem desert. Erat
 is et forma juvenis pulcher, et animo fir-
 mus ac valens, non tamen e parium nu-
 mero. Quumque interrogarent illum
 Ephori, qui rem deferebat, quo pacto
 negotium hoc suscepturi essent; respon-
 dit, abductum se in forum extremum a
 Cinadone fuisse, jussumque numerare,
 quot in foro Spartani essent. Tum ego,
 inquit, numerato rege, Ephoris, senio-
 ribus caeteris plus minus XL: Quam-
 obrem, inquam, hos me numerare juf-
 sisti Cinado? Existimato, inquit, illos
 hostes esse, reliquos omnes socios, qui
 plures in foro sunt quam quater mille.
 Addebat, ostendisse Cinadonem in viis,
 modo unum, modo duos hostes occur-

72 RERUM GRAEC. III.

rentes; caeteros omnes, socios, Quint-
etiam quotquot essent Spartanorum in
praediis, ex iis unum dominum hostem
esse, socios vero in singulis complures.
Interrogantibus hinc Ephoris, quot ho- 6
mines hujus instituti conscios esse per-
hiberet: respondebat, Cinadonem dice-
re, conjurationis principes non multos
habere conscios, sed fide tamen dignos.
Hos autem scire, velle hanc rem uni-
versos et helotas, et novos populares, et
infimae classis homines, et finitimos. Nam
ubique Spartanorum apud hos aliqua
mentio fiat, neminem celare posse, quam
cupide vel crudos sint devoraturi. Rur- 7
sus quum quaerent, unde se arma sum-
turos perhiberent: dixisse respondisse
Cinadonem, ipsos quidem, qui conjuncti
essent, habere arma: pro turba vero pro-
miscua sibi ad fabrum ferrariorum offi-
cinas deducto multas ficas, multos enses,
multa verua, multas bipennes et ascias,

ἀπαντῶντας, τὲς δ' ἄλλας ἀπάντας, συμ-
μάχους. καὶ ὅσοι δὴ ἐν τοῖς χωρίοις Σπαρ-
τιατῶν τύχοιεν ὄντες, ἓνα μὲν πολέμιον
τὸν δεσπότην, συμμάχους δ' ἐν ἑκάστῳ
πολλὰς. Ερωτῶντων δὲ τῶν Εφόρων, πό-
σους Φαίη καὶ τοὺς ξυνειδότας τὴν πράξιν
εἶναι, λέγειν καὶ περὶ τούτου ἔφη αὐτὸν, ὡς
σφίσι μὲν τοῖς προσατεύουσιν ἢ πάνυ πολ-
λοῖ, ἀξιόπιστοι δὲ συνειδεῖν. αὐτοὶ μὲντοι
πᾶσιν ἔφασαν συνειδέναι καὶ εἰλωσι καὶ νεοδα-
μώδεσι, καὶ τοῖς ὑπομείοσι, καὶ τοῖς περιόι-
κοις. ὅπερ γὰρ ἐν τέτοις τις λόγος γένοιτο
περὶ Σπαρτιατῶν, ὅδενα δύνασθαι κρύπτειν
τὸ μὴ ἔχ' ἡδέως ἂν καὶ ὤμων ἐοδίειν αὐ-
τῶν. Πάλιν ἔν ἐρωτῶντων, ὅπλα δὲ πό-
θεν ἔφασαν λήψεσθαι; τὸν δ' εἰπεῖν, ὅτι
οἱ μὲν δῆπερ συντεταγμένοι ἡμῶν αὐτοὶ ἔ-
φασάν γε ὅπλα κεκτῆμεθα· τῷ δ' ὄχλῳ
ἀγαγόντα ἐς τὸν σίδηρον, ἐπιδείξαι αὐτὸν
ἔφη πολλὰς μὲν μαχαίρας, πολλὰ δὲ ξί-
φη, πολλὰς δὲ ὀβελίσκους, πολλὰς δὲ πε-

λέκεις καὶ ἄξινας, καὶ πολλὰ δρέπανα. λέγειν δὲ αὐτὸν ἔφη, ὅτι καὶ ταῦτα ὅπλα πάντα εἶη, ὅποσους ἄνθρωποι καὶ γῆν καὶ ξύλα καὶ λίθους ἐργάζονται, καὶ τῶν ἄλλων δὲ τεχνῶν τὰς πλείστας τὰ ὄργανα ὅπλα ἔχειν ἀρκῆναι, ἄλλως τε καὶ πρὸς ἀόπλους. πάλιν οὖν ἐρωτώμενος, ἐν τίνι χρόνῳ ταῦτα μέλλει πράττεσθαι, εἶπεν ὅτι ἐπίδημειν οἱ παρηγγελμένον εἶη. Ακούσαντες ταῦτα οἱ Εφοροί, ἐσκεμμένα τε λέγειν ἡγήσαντο αὐτὸν, καὶ ἐξεπλάγησαν· καὶ οὐδὲ τὴν μικρὰν καλουμένην ἐκκλησίαν συλλέξαντες, ἀλλὰ συλλεγόμενοι τῶν γερόντων ἄλλος ἄλλοθεν, ἐβηλεύσαντο πέμψαι τὸν Κινάδωνα εἰς Αὐλῶνα σὺν ἄλλοις τῶν νεωτέρων, καὶ κελεύσαι ἡκεῖν ἄγοντα τῶν Αὐλωνιτῶν τέ τινας, καὶ τῶν εἰλώτων τοὺς ἐν τῇ σκυτάλῃ γεγραμμένους. ἀγαγεῖν δὲ ἐκέλευον καὶ τὴν γυναῖκα, ἣ καλλίστη μὲν ἐλέγετο αὐτόθι εἶναι, λυμαίνεσθαι δὲ ἑώκει τοὺς ἀφικνεμένους Λακεδαιμονίων καὶ

multas falces demonstrasse. Praeterea dicere hominem, etiam illa universa arma esse, quibus terram homines colant, ligna lapidesque caedant; itemque opificia caetera quamplurima, habere sua quaedam instrumenta, quae armorum loco sufficiant, praesertim adversus inermes. Rursum interrogatus, quando haec essent inchoanda; dixit, imperatum esse sibi, ut domi maneret. His auditis Ephori, hominem explorata dicere arbitrabantur; metuque perculsi, ne id quidem concilium, quod parvum vocant, cogunt: sed seniores alius aliunde convenientes, hoc consilii capiunt; ut Cinadonem cum nonnullis aliis ex juventute Aulonem ablegarent, iussu istinc Aulonitas quosdam et helotas abducere, quorum essent in scytala descripta nomina. Imperant eidem, ut mulierem quandam illinc abduceret, fama quidem illam formosissimam; sed quae commeantes ad se Lacedaemonios tum provectioris aetatis, tum juvenes, corrumpere videre-

tur. Et Cinadonis opera caeteroquin etiam ad huiusmodi negotia usi fuerant Ephori. Quamobrem id quoque temporis ei scytalam tradunt, in qua perscripti erant, quos capi vellent. Quumque interrogaret, quosnam ex juventute sibi adjungere deberet itineris comites: 'Abito, inquiunt, et hippagretae natu
' maximo impera, ut sex vel septem, qui
' forte aderunt, tecum mittat.' Interim ipsis curae fuerat, ut hippagreta ille sciret, quinam mittendi essent: et qui mitterentur, capiendum esse Cinadonem, non ignorarent. Significant etiam Cinadoni, tria se plaustra mittere, ne captos itinere pedestri adducere necesse haberet: uti quam possent maxime tegerent, unius ipsius causa haec instituta esse. Quod quidem in urbe hominem non
comprehendebant, ea de causa fiebat, quod quanta conjuratorum multitudo esset, ignorarent; et intelligere prius de Cinadone vellent, quinam conjurationis participes essent, quam illi se proditos animadverterent; ne fuga scilicet sibi consulerent. Et futurum erat, ut ii, qui-

πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους. Ὑπηρετήκει δὲ
καὶ ἄλλ' ἥδη ὁ Κινάδων τοῖς Εὐφόροις τοι-
αῦτα. καὶ τότε δὴ ἔδοσαν τὴν σκυτάλην
αὐτῷ, ἐν ἣ γεγραμμένοι ἦσαν, οὓς ἔδει
ζυλληθῆναι. ἐρομένους δὲ, τίνας ἄγοι μεθ'
αὐτοῦ τῶν νέων. Ἰθι, εἶπον, καὶ τὸν
πρεσβύτατον τῶν ἱππαγρετῶν κέλευέ
σοι συμπεμφαι ἕξ ἢ ἑπτὰ, οἱ ἂν τύ-
χωσι παρόντες. ἐμεμελήκει δὲ αὐτοῖς,
ὅπως ὁ ἱππαγρέτης εἰδείη ὅς ἂν δέοι πέμ-
πειν, καὶ οἱ πεμπόμενοι εἰδεῖεν, ὅτι Κινά-
δωνα δέοι συλλαβεῖν. εἶπον δὲ καὶ τῷ τῷ
Κινάδωνι, ὅτι πέμψοιεν τρεῖς ἀμάξας, ἵνα
μὴ πεζὺς ἄγωσι τὰς ληφθέντας, ἀφανίζον-
τες ὡς ἐδύνατο μάλιτα, ὅτι ἐφ' ἓνα ἐκείνον
ἔπεμπον. Ἐν δὲ τῇ πόλει ἔξυνελάμβα-
νον αὐτὸν, ὅτι τὸ πρᾶγμα οὐκ ἤδεσαν, ὅ-
πόσον τὸ μέγεθος εἴη, καὶ ἀκοῦσαι πρῶτον
ἐβόλοντο τῷ Κινάδωνος, οἱ τινες εἶεν οἱ συμ-
πράττοντες, πρὶν αἰσθῆσθαι αὐτὰς ὅτι με-
μήνυνται, ἵνα μὴ ἀποδρῶσιν. ἐμελλον δὲ οἱ

συλλαβόντες, αὐτὸν μὲν κατέχευν, τοὺς
 δὲ ξυνειδότας πυθόμενοι αὐτῷ, γράφαντες,
 ἀποπέμπειν τὴν ταχίστην τοῖς Εφόροις.
 ἔτω δ' ἔχον οἱ Εφοροὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα,
 ὥς τε καὶ μοῖραν ἱππέων ἐπεμψαν τοῖς ἐπ'
 Αὐλῶνος. Ἐπεὶ δ' εἰλημμένου τῷ ἀνδρὸς
 ἦκεν ἱππεὺς φέρων τὰ ὀνόματα ὧν ὁ Κι-
 ναῶν ἀπέγραψε, παραχρῆμα τὸν τε μάν-
 τιν Τισάμενον καὶ τοὺς ἐπικαιρικτάτους
 ξυνελάμβανον. ὥς δ' ἀνήχθη ὁ Κιναῶν,
 καὶ ἠλέγχετο, καὶ ὠμολόγει πάντα, καὶ
 τοὺς ξυνειδότας ἔλεγε, τέλος αὐτὸν ἤρυν-
 το, τί καὶ βουλόμενος ταῦτα πράττοι. ὁ
 δὲ ἀπεκρίνατο, μηδενὸς ἦττον εἶναι ἐν Λα-
 κedaίμοι. ἐκ τούτων μὲνοι ἤδη δεδεμένος καὶ
 τῷ χεῖρι καὶ τὸν τράχηλον ἐν κλοιῷ,
 μαστιγόμενος καὶ κεντράμενος αὐτὸς τε καὶ
 οἱ μετ' αὐτῷ κατὰ τὴν πόλιν περιήγοντο.
 καὶ οὗτοι μὲν διτλῆς δίκης ἔτυχον.

δ. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἡρώδας τις Συ-
 ρακούσιος, ἐν Φοινίκη ὧν μετὰ ναυκλήροισι

bus erat ipsius capiendi negotium datum, hominem secum retinerent; perquisitisque rei consciis, eorum nomina litteris consignata quamprimum Ephoris mitterent. Erat Ephororum in hoc negotio tanta cura, ut eis, qui Aulonem proficiscebantur, etiam cohortem equitum mitterent. Capto Cinadone, quum venisset quidam eques, afferens secum a Cinadone consignata nomina: mox Tisamenum hariolum, et conspiracy principes ad nocendum imprimis idoneos comprehendunt. Deductus Cinado, et convictus, omniaque confessus, indicatis etiam conjurationis consciis, quum tandem interrogaretur, quo haec consilio instituisset: Ut Spartaee nullo inferior essem, inquit. Secundum haec ipse, et conjurationis sociorum manus, et colla, numellis constringuntur; et flagris ac stimulis cruciati per urbem circumducuntur.

IV. Posteaquam illi affecti suppliciis essent, Syracusanus quidam Herodas, qui

cum nauclero quodam in Phoenicia tum viveret, triremesque Phoenissas partim aliunde istuc appellere, partim ibidem instrui, partim adhuc aedificari videret, audiret etiam, trecentas numero futuras: prima nave, quae in Graeciam tenderet, conscensa, Lacedaemoniis indicat, hanc classem tum a Tissapherne, tum a rege parari: quo autem ea mittenda esset, ignorare se fatebatur. Excitatis hoc nuntio Lacedaemoniis, sociosque cogentibus, et quid faciundum esset, deliberantibus; Lyfander, qui et Graecos existimaret navalibus copiis fore superiores, et secum ipse perpenderet, quo pacto peditatus ille salvus evasisset, qui cum Cyro ascenderat; Agesilao persuadet, ut ille se suscepturum in Asiam expeditionem polliceretur, si triginta Spartani sibi adjungerentur, et tironum II CIO , et sociorum VICIO agmen. Praeterea cogitabat et ipse cum Agesilao proficisci, ut

τιν
κα
πε
ζορ
τρ
ἐπ
Ε
ω
το
ειδ
νι
β
μι
τ
ω
το
τρ
τα
τα
τη
χ

τινός, καὶ ἰδὼν τριήρεις Φοινίσας, τὰς μὲν, καταπλεύσας ἄλλοθεν, τὰς δὲ, καὶ αὐτοῦ πεπληρωμένας, τὰς δὲ, καὶ ἔτι κατασκευαζόμενας· προσάκυσας δὲ καὶ τὸτο, ὅτι καὶ τριακοσίας δέοι αὐτὰς γειέσθαι· ἐπιβὰς ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀναγόμενον πλοῖον ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἐξήγγειλε τοῖς Λακεδαιμονίοις, ὡς βασιλέως καὶ Τισαφέρνης τὸν σόλον τὸτον παρασκευαζομένων· ὅποι δὲ, ἔδεν ἔφη εἰδέναι. Ἀνεπλερωμένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τὰς συμμάχους ξυναγαγόντων, καὶ βουλευομένων τί χρὴ ποιεῖν, Λύσανδρος, νομίζων καὶ τῷ ναυτικῷ πολὺ περιέσεσθαι τὰς Ἑλληνας, καὶ τὸ πεζὸν λογιζόμενος ὡς ἐσώθη τὸ μετὰ Κύρου ἀναβαῖν, πείθει τὸν Ἀγησίλαον ὑποσῆναι, ἣν αὐτῷ δῶσι τριάκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, ἐς διχιλίους δὲ τῶν νεοδαμωδῶν, ἐς ἑξακισχιλίους δὲ τὸ ξύνταγμα τῶν συμμάχων, στρατεύεσθαι ἐς τὴν Ἀσίαν. πρὸς δὲ τούτῳ τῷ λογισμῷ καὶ αὐτὸς ξυνεξελεθεῖν αὐτῷ ἐβέλειο, ὅπως

τὰς δεκαρχίας τὰς κατασθεΐσας ὑπ'
 ἐκείνῃς ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐκπεπτωκίᾳς δὲ
 διὰ τὰς Εφόρους, οἳ τὰς παλῖν πολιτεί-
 ας παρήγγειλαν, πάλιν καταστήσειε μετ'
 Αγησιλάῳ. Επαγγειλαμένῃς δὲ τῷ Αγη-
 σιλάῳ τὴν στρατίαν, διδῶσίν τε οἱ Λακε-
 δαιμόνιοι ὅσαπερ ἤτησε, καὶ ἑξαμένῃς σῖτον.
 ἐπεὶ δὲ δυσάμενος καὶ τᾶλλα ὅσα ἔδει, καὶ
 τὰ διαβατήρια, ἔξῃλθε, ταῖς μὲν πόλεσι
 διαπέμψας ἀγγέλους, προεῖπεν ὅσους τὲ δέοι
 ἑκασταχόθεν πέμπεσθαι, καὶ ὅσους παρῆ-
 ναι· αὐτὸς δὲ ἐβουλήθη ἐλθὼν θῦσαι ἐν
 Αὐλίδι, ἔνθαπερ ὁ Αγαμέμνων, ὅτ' ἐς
 Τροίαν ἔπλει, ἐθύετο. Ὡς δ' ἐκεῖ ἐγέ-
 νετο, πυθόμενοι οἱ Βοιωτάρχαι ὅτι θῦοι,
 πέμψαντες ἱππέας, τῷ τε λοιπῷ ἐκέλευ-
 ὦν μὴ θῦειν, καὶ οἷς ἐνέτυχον ἱερῶς τεθυ-
 μένοις, διέρριψαν ἀπὸ τοῦ βωμῆ. ὁ δὲ, ἐ-
 πιμαρτυρόμενος τῷ Θεῷ, καὶ ὀργιζόμενος,
 ἀναβὰς ἐπὶ τὴν τρίηρη, ἀπέπλει. ἀφικό-
 μενος δ' ἐπὶ Γεραιζόν, καὶ συλλέξας ἐκεῖ

Decemviratus ab se in oppidis institutos, quos Ephori sustulerant, jussis omnibus more patrio rempublicam gerere, de integro cum Agefilao institueret. Posteaquam ad hanc expeditionem Agefilaus operam suam obtulisset, cum alia, quae postulabat, concesserunt ei Lacedaemonii, tum annonae tantum quantum in sex menses sufficeret. Hinc ubi tum alia sacrificia, tum etiam pro felici tractu fecisset; egreditur patria, missisque nuntiis ad oppida, quot milites a singulis mitti, ac sibi praesto esse vellet, denuntiat. Ipsi animus erat Aulidem proficisci, atque istuc rem sacram facere: quo loco etiam Agamemnon, quum Trojam navigaret, sacrificaverat. Eo quum venisset Agefilaus, accepto Boeotorum principes de ipsius sacrificiis nuntio, missis equitibus imperant, uti de caeteris sacrificiis abstineret; et quas illi forte macatas hostias invenere, de ara hinc inde disjiciunt. Agefilaus Deos testari, triremem iratus conscendere, navigio solvete. Geraestum quum venisset, ibique co-

5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000
 1001
 1002
 1003
 1004
 1005
 1006
 1007
 1008
 1009
 1010
 1011
 1012
 1013
 1014
 1015
 1016
 1017
 1018
 1019
 1020
 1021
 1022
 1023
 1024
 1025
 1026
 1027
 1028
 1029
 1030
 1031
 1032
 1033
 1034
 1035
 1036
 1037
 1038
 1039
 1040
 1041
 1042
 1043
 1044
 1045
 1046
 1047
 1048
 1049
 1050
 1051
 1052
 1053
 1054
 1055
 1056
 1057
 1058
 1059
 1060
 1061
 1062
 1063
 1064
 1065
 1066
 1067
 1068
 1069
 1070
 1071
 1072
 1073
 1074
 1075
 1076
 1077
 1078
 1079
 1080
 1081
 1082
 1083
 1084
 1085
 1086
 1087
 1088
 1089
 1090
 1091
 1092
 1093
 1094
 1095
 1096
 1097
 1098
 1099
 1100
 1101
 1102
 1103
 1104
 1105
 1106
 1107
 1108
 1109
 1110
 1111
 1112
 1113
 1114
 1115
 1116
 1117
 1118
 1119
 1120
 1121
 1122
 1123
 1124
 1125
 1126
 1127
 1128
 1129
 1130
 1131
 1132
 1133
 1134
 1135
 1136
 1137
 1138
 1139
 1140
 1141
 1142
 1143
 1144
 1145
 1146
 1147
 1148
 1149
 1150
 1151
 1152
 1153
 1154
 1155
 1156
 1157
 1158
 1159
 1160
 1161
 1162
 1163
 1164
 1165
 1166
 1167
 1168
 1169
 1170
 1171
 1172
 1173
 1174
 1175
 1176
 1177
 1178
 1179
 1180
 1181
 1182
 1183
 1184
 1185
 1186
 1187
 1188
 1189
 1190
 1191
 1192
 1193
 1194
 1195
 1196
 1197
 1198
 1199
 1200
 1201
 1202
 1203
 1204
 1205
 1206
 1207
 1208
 1209
 1210
 1211
 1212
 1213
 1214
 1215
 1216
 1217
 1218
 1219
 1220
 1221
 1222
 1223
 1224
 1225
 1226
 1227
 1228
 1229
 1230
 1231
 1232
 1233
 1234
 1235
 1236
 1237
 1238
 1239
 1240
 1241
 1242
 1243
 1244
 1245
 1246
 1247
 1248
 1249
 1250
 1251
 1252
 1253
 1254
 1255
 1256
 1257
 1258
 1259
 1260
 1261
 1262
 1263
 1264
 1265
 1266
 1267
 1268
 1269
 1270
 1271
 1272
 1273
 1274
 1275
 1276
 1277
 1278
 1279
 1280
 1281
 1282
 1283
 1284
 1285
 1286
 1287
 1288
 1289
 1290
 1291
 1292
 1293
 1294
 1295
 1296
 1297
 1298
 1299
 1300
 1301
 1302
 1303
 1304
 1305
 1306
 1307
 1308
 1309
 1310
 1311
 1312
 1313
 1314
 1315
 1316
 1317
 1318
 1319
 1320
 1321
 1322
 1323
 1324
 1325
 1326
 1327
 1328
 1329
 1330
 1331
 1332
 1333
 1334
 1335
 1336
 1337
 1338
 1339
 1340
 1341
 1342
 1343
 1344
 1345
 1346
 1347
 1348
 1349
 1350
 1351
 1352
 1353
 1354
 1355
 1356
 1357
 1358
 1359
 1360
 1361
 1362
 1363
 1364
 1365
 1366
 1367
 1368
 1369
 1370
 1371
 1372
 1373
 1374
 1375
 1376
 1377
 1378
 1379
 1380
 1381
 1382
 1383
 1384
 1385
 1386
 1387
 1388
 1389
 1390
 1391
 1392
 1393
 1394
 1395
 1396
 1397
 1398
 1399
 1400
 1401
 1402
 1403
 1404
 1405
 1406
 1407
 1408
 1409
 1410
 1411
 1412
 1413
 1414
 1415
 1416
 1417
 1418
 1419
 1420
 1421
 1422
 1423
 1424
 1425
 1426
 1427
 1428
 1429
 1430
 1431
 1432
 1433
 1434
 1435
 1436
 1437
 1438
 1439
 1440
 1441
 1442
 1443
 1444
 1445
 1446
 1447
 1448
 1449
 1450
 1451
 1452
 1453
 1454
 1455
 1456
 1457
 1458
 1459
 1460
 1461
 1462
 1463
 1464
 1465
 1466
 1467
 1468
 1469
 1470
 1471
 1472
 1473
 1474
 1475
 1476
 1477
 1478
 1479
 1480
 1481
 1482
 1483
 1484
 1485
 1486
 1487
 1488
 1489
 1490
 1491
 1492
 1493
 1494

ὅσον ἡδύνατο τῷ στρατεύματος πλείεσσον, ἐς
 Εφεσον τὸν στόλον ἐποιεῖτο. Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖ-
 σε ἀφίκετο, πρῶτον μὲν Τιοσαφέρνης πέμ-
 ψας ἤρετο αὐτὸν, τίνος δεόμενος ἦται. ὁ
 δ' εἶπεν, 'Ὅτι αὐτονόμος καὶ τὰς ἐν τῇ
 Ἀσίᾳ πόλεις εἶναι, ὥσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ
 παρ' ἡμῖν Ἑλλάδι.' πρὸς ταῦτ' εἶπεν
 ὁ Τιοσαφέρνης. 'εἰ τοίνυν θέλεις σπεί-
 σασθαι ἕως ἂν ἐγὼ πρὸς βασιλέα πέμ-
 ψω, οἶμαι ἂν σε ταῦτα διαπραξάμενον
 ἀποπλεῖν, εἰ βούλοιο. ἀλλὰ βουλοίμην
 ἂν, ἔφη, εἰ μὴ οἰοίμην ὑπὸ σοῦ ἕξα-
 πάτασθαι. ἀλλ' ἕξουσιν, ἔφη, σοι τού-
 των πίσιν λαβεῖν, ἢ μὴν ἀδόλως σοῦ
 πράττοντος ταῦτα, ἡμᾶς μηδὲν τῆς σῆς
 ἀρχῆς ἀδικήσιν ἐν ταῖς σπονδαῖς.' Ἐπὶ
 τέτοις ῥηθεῖσι Τιοσαφέρνης μὲν ὥμοσε τοῖς
 πεμφθεῖσι πρὸς αὐτὸν Ἡριππίδα, καὶ Δερ-
 κυλλίδα, καὶ Μεγιστήριον, ἢ μὲν πράξουσιν ἀ-
 δόλως τὴν εἰρήνην. ἐκεῖνοι δὲ ἀντάμοσαν
 ὑπὲρ Ἀγησιλάου Τιοσαφέρνῃ, ἢ μὴν ταῦ-

τα πράττοντος αὐτοῦ, ἐμπεδώσειν τὰς σπονδάς. ὁ μὲν δὴ Τιοσαφέρνης ἃ ὤμοσεν, εὐθὺς ἐφύσατο. ἀντὶ γὰρ τῆς εἰρήνης ἔχεν, σφάτευμα πολὺ παρὰ βασιλέως πρὸς ᾧ εἶχε πρόσθεν, μετεπέμπετο. Αἰγισίλαος δὲ, καίπερ αἰσθανόμενος ταῦτα, ὁμῶς ἐπέμενε ταῖς σπονδαῖς. Ὡς δὲ ἤσυχίαν τε καὶ χολὴν ἄγων ὁ Αἰγισίλαος διέτριβεν ἐν τῇ Εφέσῳ, ἃ τε συντεταραγμένων ἐν ταῖς πόλεσι τῶν πολιτειῶν, καὶ οὐτε δημοκρατίας ἔτι ἔσης, ὥσπερ ἐπ' Ἀθηναίων, ἔτε δεκαρχίας, ὥσπερ ἐπὶ Λυσάνδρου, ἅτε γινώσκοντες πάντες τὸν Λύσανδρον, προσέκειντο αὐτῷ, ἀξιῶντες διαπράττεσθαι αὐτὸν παρ' Αἰγισίλαου ὧν ἐδέοντο· καὶ διὰ ταῦτα αἰὲρ παμπληθὲς ὄχλος θέραιπύων αὐτὸν ἠκολούθει. ὥς τε ὁ μὲν Αἰγισίλαος ἰδιώτης ἐφαίνετο, ὁ δὲ Λύσανδρος, βασιλεύς. Ὅτι μὲν ἔν * ἐμεῖνε καὶ τὸν Αἰγισίλαον ταῦτα, ἐδήλωσεν ὕστερον· οἳ γε μὴν ἄλλοι τριάκοντα ὑπὸ τῆς φθόνης ἐκ ἐσίγων,

* ἰμνη Steph. ἰμνηία alii.

Tissaphernes faceret, se sancte ratas habituros inducias. Enimvero Tissaphernes jusjurandum mox violavit. Nam pace rejecta, quam promiserat; ad priores, quas habebat, copias, magnam militum manum a rege arcessebat. Et quanquam haec Agesilaus persentisceret, nihilo tamen minus inducias servabat. Quumque in hoc otio apud Ephesum commoraretur, quod rerumpublicarum status in oppidis perturbati essent, neque populariter amplius illae administrarentur, quod Atheniensium dominatu factum fuerat: neque decemviratus in eis essent, qui Lysandro rerum potito instituti erant: urgebant Lysandrum omnes, hominem scilicet notum sibi, et obsecrabant, uti quae cuperent ipsi, ab Agesilao impetraret. Eam ob causam factum, ut magna hominum turba semper eum et coleret, et sectaretur: adeoque privatus quidam Agesilaus, Lysander rex esse videbatur. Et haec quidem etiam Agesilao irascendi causam praebuisse, deinceps intellectum ex ipso fuit: caeteri vero Trigintaviri prae invidia non tace-

bant, sed monebant Agesilaum, in leges
 Lyfandrum committere, qui regium fa-
 ctum longe superaret. Post ubi Lyfan-
 der adducere quosdam ad Agesilaum coe-
 pisset, omnes ille, quibus operam dare
 Lyfandrum intelligeret, infecta re dimit-
 tebat. Quumque semper contra Lyfan-
 dri sententiam cuncta fierent, animadver-
 tit is rem omnem, neque deinceps secta-
 ri se turbam hominum patiebatur, et non
 dissimulanter ad eos aiebat, qui se juvari
 cuperent ipsius opera; futurum, ut se
 praesente minus impetrarent. Quum-
 9 que graviter ignominiam hanc ferret,
 accedens ad Agesilaum: 'Tunc, inquit,
 'Agesilae, semper amicorum auctorita-
 'tem imminuere noras? Illorum profec-
 'to, ait ille, quotquot me majores vide-
 'ri vellent. At idem existimabam pro-
 'brosus esse, non me vicissim eos hono-
 're prosequi nosse, qui me auctum cu-
 'perent.' Et Lyfander: 'Fortasse tu,
 'inquit, magis decoro consentanea facis,
 'quam ego fecerim. De reliquo tamen
 'hanc mihi gratiam facito, ut aliquo me
 'ableges; ne vel ipse pudore suffundar.

ἀλλ' ἔλεγον πρὸς τὸν Αἰγισίλαον, ὡς πα-
 ράνομα ποιοίη Λύσανδρος, τῆς βασιλείας
 ὀγκηρότερον διάγων. ἐπεὶ δὲ καὶ ἤρξατο
 προσάγειν τινὰς τῷ Αἰγισιλάῳ ὁ Λύσαν-
 δρος, πάντας οἷς γνοίη αὐτὸν συμπράττον-
 τά τι, ἡτλωμένους ἀπέπεμπεν. ὡς δὲ αἰ-
 τὰ ἐναντία ὦν ἐβούλετο ἀπέβαινε τῷ Λυ-
 σάνδρῳ, ἔγνω δὴ τὸ γιγνόμενον· καὶ οὐ-
 τε ἔπεσθαι ἑαυτῷ ἔτι εἶα ὄχλον, τοῖς
 τε συμπράττειν τι δεομένοις σαφῶς ἔλεγεν,
 ὅτι ἔλαττον ἔξοιεν εἰ αὐτὸς παρείη. Βα-
 ρέως δὲ φέρων τῇ ἀτιμίᾳ, προσελθὼν εἶ-
 πεν· ὦ Αἰγισίλαε, μειοῦν μὲν αἰ-
 ῶρα σύ γε τοὺς φίλους ἡπίσω; ναὶ μὰ
 Δί', ἔφη, τοὺς γε βουλομένους ἐμῷ μεί-
 ζους φαίνεσθαι· τοὺς δὲ γε αὖξοντας εἰ
 μὴ ἐπισαίμην ἀντιτιμᾶν, αἰσχυνοίμην
 ἂν. καὶ ὁ Λύσανδρος ἔφη, ἴσως σὺ καὶ
 μᾶλλον εἰκότα ποιεῖς, ἢ ἐγὼ ἐπραττον.
 τάδε οὖν μοι ἐκ τοῦ λοιποῦ χάρισαι,
 ὅπως μὴτ' αἰσχύνωμαι ἀδυνατῶν πα-

ῥὰ σοί, μήτ' ἐμποδῶν σοι ὦ· ἀπόπεμ-
 νόν ποι με. ὅπερ γὰρ ἂν ὦ, πειράσομαι
 ἐν καιρῷ σοι εἶναι. Εἰπόντος δὲ ταῦτα,
 ἔδοξε καὶ τῷ Αἰησιλάῳ οὕτω ποιῆσαι, καὶ
 πέμπει αὐτὸν ἐφ' Ἑλλάσποντον. ἐκεῖ δὲ
 ὁ Λύσανδρος αἰσθόμενος Σπιθριδάτην τὸν
 Πέρσην ἐλατλούμενόν τι ὑπὸ Φαρναβά-
 ζου, διαλέγεται αὐτῷ, καὶ πείθει ἀποσῆναι,
 ἔχοντα τὴν τε παῖδας καὶ τὰ περὶ αὐτὸν
 χρήματα, καὶ ἵππεῖς ὡς διακοσίους. καὶ τὰ
 μὲν ἄλλα κατέλιπεν ἐν Κυζίκῳ, αὐτὸν δὲ
 καὶ τὸν υἱὸν ἀναβασάμενος ἦκεν ἄγων πρὸς
 Αἰησίλαον. ἰδὼν δὲ ὁ Αἰησίλαος ἤσθη τε
 τῇ πράξει, καὶ εὐθέως ἀντεπυνθάνετο περὶ
 τῆς Φαρναβάζου χώρας τε καὶ ἀρχῆς. Ε-
 πεί δὲ μέγα Φρονήσας ὁ Τιωμαφέρνης ἐπὶ
 τῷ καταβάντι στρατεύματι παρὰ βασιλέως,
 προεῖπεν Αἰησιλάῳ πόλεμον, εἰ μὴ ἀπίοι
 ἐκ τῆς Ασίας· οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι, καὶ
 Λακεδαιμονίων οἱ παρόντες, μάλα ἄχθε-
 δέντες Φανεροὶ ἐγένοντο, νομίζοντες ἐλάττω

' ob amissam apud te auctoritatem, vel
 ' tibi sim impedimento. Nam ubicunque
 ' tandem fuero, commodis tuis subser-
 10 ' vire conabor.' Haec quum Lysander
 dixisset, visum est etiam Agesilao sic a-
 gendum esse: adeoque in Hellespontum
 hominem ablegat. Ibi quum Spithrida-
 tem Persam a Pharnabazo nonnihil op-
 primi comperisset, ad colloquium invi-
 tato persuadet, ut cum liberis, pecuniis,
 quas ad manum haberet, et cc equiti-
 bus deficeret. Ac fortunas quidem hu-
 jus alias apud Cyzicum relinquit, ipsum
 una cum filio ad Agesilaum subvehendo
 perducit. Is re perspecta, mirifice de-
 lectatus, vicissim et ipse mox de Pharna-
 bazi regione ac imperio percunctabatur.
 11 Caeterum posteaquam elatus animo Tif-
 saphernes ob missas sibi a rege copias,
 bellum Agesilao denuntiasset, ni Asia ex-
 cederet: reliqui focii, et omnes, qui ad-
 erant Lacedaemonii; graviter admodum
 id accidisse sibi prae se ferebant, quod

impares apparatui regio copias esse ducerent, quas Agesilaus tunc secum habebat. Agesilaus autem vultu perquam hilari legatos renuntiare Tissapherni jubet, magnam se ipsi gratiam habere, quod pejerando Deos sibi quidem infestos, Graecis vero socios et auxiliares reddidisset. Secundum haec statim militi edicit, ut ad expeditionem suscipiendam res suas colligerent: oppidis vero, ad quae moturum cum copiis in Cariam accedere necesse erat, denunciat, uti venalium rerum forum instruerent. Ionibus quoque, et Aeolensibus, et Hellespontiis per litteras significat, ut copias secum hac expeditione militaturas Ephesum ad se mitterent. Tissaphernes partim quod a 1 2 copiis equestribus non instructus esset Agesilaus, quibus etiam Caria non satis esset apta, partim quod eum sibi succensere putaret ob fraudem; reapse ratus ipsum in Cariam, hoc est, domicilium suum, impetum facturum: peditatum

τὴν παρῶσαν δύναμιν εἶναι Ἀγησίλαῳ τῆς βασιλέως παρασκευῆς. Ἀγησίλαος δὲ μάλα φαιδρῶ τῷ προσώπῳ ἀπαγγεῖλαι Τισσαφέρνει τὰς πρέσβεις ἐκέλευσεν, ὥς πολλὴν χάριν αὐτῷ ἔχειν ὅτι ἐπισηκῆσας, αὐτὸς μὲν πολεμίους τοὺς Θεοὺς ἐκτήσατο, τοῖς δ' Ἕλλησι συμμάχους ἐποίησεν. ἐκ δὲ τούτου εὐθύς τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγειλε συσκευάζεσθαι ὥς ἐς στρατείαν· ταῖς δὲ πόλεσιν, ἐς ἃς ἀνάγκη ἦν ἀφικνεῖσθαι στρατευομένῳ ἐπὶ Καρίαν, προεῖπεν ἀγορὰν παρασκευάζειν. ἐπέστειλε δὲ καὶ Ἰωσι, καὶ Αἰολεῦσι, καὶ Ἑλλησποντίοις, πέμπειν πρὸς ἑαυτὸν ἐς Εφεσον τὰς συστρατευομένους. Ὁ δὲ Τισσαφέρνης, καὶ ὅτι ἵππικόν ἔκ εἶχεν ὁ Ἀγησίλαος, ἡ δὲ Καρία ἀφίππος ἦν, καὶ ὅτι ἡγεῖτο αὐτὸν ὀργίζεσθαι αὐτῷ διὰ τὴν ἀπάτην, τῷ ὄντι νομίσας ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον εἰς Καρίαν αὐτὸν ὀρμήσειν, τὸ μὲν πεζὸν ἅπαν διεβίβασεν ἐκείσε, τὸ δ' ἵππικόν ἅπαν ἐς τὸ Μαιάνδρου

περιῆγε πεδίον, νομίζων ἱκανὸς εἶναι κα-
 ταπατῆσαι τῇ ἵππῳ τὰς Ἑλλήνας, πρὶν
 εἰς τὰ δύσιππα ἀφικέσθαι. ὁ δὲ Αἰγυπ-
 λαιος, ἀντὶ τοῦ ἐπὶ Καρίαν ἵεναι, εὐθὺς
 τὰναντία ἀποσρέψας, ἐπὶ Φρυγίας ἐπο-
 ρεύετο, καὶ τὰς τε ἐν τῇ πορείᾳ πόλεις
 κατεσρέφειο, καὶ ἐμβαλὼν ἀπροσδοκήτως,
 παμπληθῇ χρήματα ἐλάμβανε. Καὶ τὸν
 μὲν ἄλλον χρόνον ἀσφαλῶς διεπρρεύετο· ὃ
 πόρρω δ' ὄντος Δασκυλίου, προϊόντος αὐ-
 τῷ οἱ ἵππεῖς ἤλαυνον ἐπὶ λόφον τινα, ὡς
 προϊδοῖεν τί τὰμπροσθεν εἴη· κατὰ τύχην
 δὲ τινα καὶ οἱ τῷ Φαρναβάξῃ ἵππεῖς οἱ περὶ
 Ῥαθίνην καὶ Βαγκαῖον τὸν νόθον ἀδελφόν,
 ὄντες παρόμοιοι τοῖς Ἑλλήσι τὸν ἀριθμὸν,
 πεμφθέντες ὑπὸ Φαρναβάξῃ, ἤλαυνον καὶ
 οὗτοι ἐπὶ τὸν αὐτὸν τῷτον λόφον. ἰδόντες
 δὲ ἀλλήλους εὐδὲ τέτλαρα πλέθρα ἀπέχον-
 τας, τὸ μὲν πρῶτον ἔστησαν ἀμφοτέρω, οἱ
 μὲν Ἑλληνες ἵππεῖς, ὥσπερ Φάλαγξ, ἐ-
 πὶ τετλάρων παρατεταγμένοι, οἱ δὲ βάγ-

omnem eo traducit, equestratu in Maecandri planiciem circumducto. Arbitratur enim, se copiis equestribus Graecos proterere prius posse, quam ad loca equitatu non apta pervenirent. Agefilus autem, omisso in Cariam itinere, statim copiis in contrarium averfis, Phrygiam petiit; oppidaque in itinere sita subegit, et nec opinata irruptione magnam opum copiam cepit. Fuit hoc toto tempore tutum iter Agefilai, donec haud procul Dascyllo abesset. Ibi quum equites ipsum praecedentes, in collem quandam proveherentur, ut quid ulterius ipsis esset a fronte, prospicerent: forte fortuna Pharnabazi equites, ducibus Rathine, ac notho fratre Bancaeo, numero Graecis pares, a Pharnabazo missi, eundem collem subeunt. Conspicati se mutuo, posteaquam plethrorum quatuor intervallo ab se invicem aberant; primum utrique constitere, Graeci quidem equites phalangis instar in quaternos dispo-

siti; barbari vero, in fronte non pluribus quam duodecim collocatis, in latitudine autem multos habebant. Hinc in 14 nostros impetum primi barbari faciunt: quumque ventum ad manus esset, quotquot hostem feriebant Graeci, hastas suas universi contrivere: Persae tragulis corneis instructi, mox equites duodecim, et equos duos interfecere. Tum Graecis terga dantibus, et opem gravi cum armatura ferente Agesilao; vicissim barbari uno ex suis amisso cedunt. Se 15 cundum hoc certamen equestre, Agesilao postridie exta consulente, num progrediendum esset, exta fibris caruerunt. Id quum apparuisset, itinere converso ad mare pergebat. Quumque animadverteret, bellum se planis in locis gerere non posse, nisi satis magnas equitum copias pararet; statuit sibi has instruendas esse, ne fugiens in hostem pugnare cogeretur. Itaque delectis ex omnibus istis sitis oppidis, opulentioribus, ut equos a-

βαροι, τὸς πρώτους ὃ πλέον ἢ ἐκ δώδεκα ποι-
 ῆσαντες, τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν. Ἐπει-
 τα μὲν τοι πρόσθεν ὤρμησαν οἱ βάρβαροι
 ὡς δ' ἐς χεῖρας ἦλθον, ὅσοι μὲν τῶν Ἑλ-
 λήνων ἐπαισάν τινες, πάντες ξυνέτριψαν
 τὰ δόρατα. οἱ δὲ Πέρσαι, κρανείνα παλ-
 τὰ ἔχοντες, ταχὺ δώδεκα μὲν ἱππῆς, δύο
 δὲ ἱππὺς ἀπέκλειναν. ἐκ δὲ τέττε ἐτρέφ-
 θησαν οἱ Ἕλληνες ἱππεῖς. βοηθήσαντος δὲ
 Αἰησιλάου σὺν τοῖς ὀπλίταις, πάλιν ἀπε-
 χώρουν οἱ βάρβαροι, καὶ Περσῶν εἰς αὐτῶν
 ἀποθνήσκει. Γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἱπ-
 πομαχίας, θυομένῳ τῷ Αἰησιλάῳ τῇ ὑ-
 σεραίᾳ ἐπὶ προόδῳ ἄλοβα γίγνεται τὰ ἱε-
 ρά. τέττε μὲντοι Φανένιος, σρέψας ἐπορεύ-
 ετο ἐπὶ τὴν θάλασσαν. γινώσκων δὲ, ὅτι
 εἰ μὴ ἱππικὸν ἱκανὸν κτήσαιο, ὃ δυνήσοι-
 το κατὰ τὰ πεδία στρατεύεσθαι, ἔγνω τῷ
 κατασκευασέον εἶναι, ὡς μὴ δραπέεύ-
 οῦντα πολεμεῖν δέοι. καὶ τὸς μὲν πλεσιωτά-
 τες ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἱπποτρο-

φθῖν κατέλεξε. προειπὼν δὲ, ὅσιν παρέχου
τὸ ἵππικόν κ' ὄπλα, κ' ἄνδρα δοκιμον, ὅ-
τι ἐξέσαι αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι, ἐποίη-
σεν, οὕτω ταῦτα ζυντόμως πράττεσθαι,
ὥσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανέμε-
νον προθύμως ζητοίη. Ἐκ δὲ τούτου, ἐπει-
δὴ ἕαρ ὑπέφαινε, ζυνήγαγε μὲν ἅπαν τὸ
στράτευμα εἰς Ἐφεσον· ἀσκήσαι δ' αὐτὸ βε-
λόμενος, ἄθλα προὔθηκε ταῖς τε ὀπλιτι-
καῖς τάξεσιν, ἣτις ἄριστα σωματῶν ἔχοι,
κ' ταῖς ἵππικαῖς, ἣτις κράτιστα ἵππευοι.
κ' πελτασταῖς δὲ κ' τοξόταις ἄθλα προὔ-
θηκεν, ὅσοι κράτιστοι πρὸς τὰ προσήκοντα
ἔργα φανεῖεν. ἔκ δὲ τούτου παρῆν ὅραν τὰ
μὲν γυμνάσια πάντα μεσὰ ἀνδρῶν τῶν
γυμναζομένων, τὸν δὲ ἵππόδρομον τῶν ἵπ-
παζομένων· τὰς δ' ἀκοντιστὰς κ' τὰς το-
ξότας, μελετῶντας. Ἀξίαν δὲ κ' ὅλην τὴν
πόλιν ἐν ἣ ἦν, τὴν Ἐφεσον, θεῶς ἐποίησεν.
ἦτε γὰρ ἀγορὰ ἦν μεσὴ παντοδαπῶν καὶ
ἵππων κ' ὀπλῶν ὀνίων· οἳ τε χαλκοτύ-

lerent, edixit. Quumque futurum denuntiasset, ut quicumque daret equum, et arma, et hominem idoneum, immunis esset a militia; perfecit, ut haec non aliter quasi compendio quodam facerent, atque si quis alacriter aliquem suo loco
 16 moriturum quaereret. Secundum haec, ineunte vere, copias universas Ephesum coëgit: quumque vellet eas exercere, tum gravis armaturae cohortibus praemia proposuit, qui scilicet corporibus optime comparatis essent: tum equestribus, qui equitandi essent peritissimi. Quin et cetratis, et sagittariis omnibus proposita fuere praemia, quotquot egregie praestare viderentur ea, quae ipsorum officii ratio posceret. Tum vero gymnasia cuncta viris exercentibus se referta videre erat, refertumque hippodromum iis qui equitabant: jaculatores etiam sagittarii que
 17 se exercebant. Itaque factum, ut totum Ephesium oppidum, in quo versabatur, spectatu dignum esset. Nam et forum omnigenis refertum erat equis armisque

venalibus, et fabri lignarii, et aerarii, et
 futores, et pictores, universi arma belli-
 ca parabant: ut reapse belli officinam
 esse urbem ipsam existimares. Confir- 18
 mabat hoc quoque alicujus animum, quod
 primum Agesilaum ipsum, deinde mili-
 tes caeteros corollis redimitos e gymna-
 siis abire cerneret, ipsasque corollas Di-
 anaë suspendere. Nam ubi homines re-
 ligiose Deos venerantur, et bellicis in
 rebus exercentur, et se, ut dicto sint au-
 dientes, condoces faciunt; quî non istic
 consentaneum sit optima spe cuncta ple-
 na esse? Quum item existimaret, con- 19
 temtum hostiûm robur quoddam in ani-
 mis ad pugnandum excitare: praeconi-
 bus edixit, ut capti a praedonibus bar-
 bari nudi venderentur. Itaque milites,
 qui albos quidem eos esse cernerent, quod
 nunquam exuere se consuevissent; sed
 molles, nullisque laboribus exercitos,
 quod semper vehiculis uterentur; bel-
 lum hoc non aliud fore putabant, atque
 si praelio cum feminis decernendum es-
 set. Appetierat jam id tempus, quo an- 20

ποι, καὶ οἱ τέκτονες, καὶ οἱ χαλκεῖς, καὶ οἱ
 σκυτοτόμοι, καὶ οἱ ζωγράφοι, πάντες πολε-
 μικά ὄπλα κατεσκεύαζον, ὥστε τὴν πόλιν
 ὄντως οἶεσθαι πολέμου ἐργαστήριον εἶναι.
 Ἐπερρώθη δὲ ἂν τις καὶ ἐκεῖνο ἰδὼν, Ἀγη-
 σίλαον μὲν πρῶτα, ἔπειτα δὲ καὶ τὰς ἄλ-
 λας στρατιώτας ἐσεφανωμένους ἀπὸ τῶν
 γυμνασίων ἀπιονίτας, καὶ ἀνατιθέοντας τοὺς
 στεφάνους τῇ Ἀρτέμιδι. ὅπερ γὰρ ἄνδρες Θε-
 οὺς μὲν σέβοντο, τὰ δὲ πολεμικά ἀσκοῖεν,
 πειθαρχεῖν δὲ μελετῶεν, πῶς οὐκ εἰκὸς
 ἐνταῦθα πάντα μετὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶ-
 ναι; Ἠγόμενος δὲ καὶ τὸ καταφρονεῖν τῶν
 πολεμίων ῥώμην τινὰ ἐμβάλλειν πρὸς τὸ
 μάχεσθαι, προεῖπε τοῖς κήρυξι, τὰς ὑπὸ
 τῶν ληστῶν ἀλίσκομένους βαρβάρους γυμνοὺς
 πωλεῖν. ὀργῶντες οὖν οἱ στρατιῶται λευκὰς
 μὲν, διὰ τὸ μηδέ ποτε ἐκδύεσθαι, μαλα-
 κὰς δὲ καὶ ἀπόνους, διὰ τὸ αἰεὶ ἐπ' ὀχημά-
 των εἶναι, ἐνόμισαν οὐδὲν διοίσειν τὸν πά-
 λεμον ἢ εἰ γυναῖξι δέοι μάχεσθαι. Ἐν δὲ

τέτρω τῷ χρόνῳ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἤδη, ἀφ' οὗ
 ἐξέπλευσεν ὁ Αἰγυπτιώτης, διεληλύθει, ὥστε
 οἱ μὲν περὶ Λύσανδρον τριάκοντα, οἵκαδε
 ἀπέπλεον. διάδοχοι δ' αὐτῶν, οἱ περὶ
 Ἑριππίδαν παρήσαν. τούτων Ξενοκλέα
 μὲν, καὶ ἄλλον, ἔταζεν ἐπὶ τοὺς ἵππῃς,
 Σκύθην δὲ ἐπὶ τοὺς νεοδαμῶδεις ὀπλίτας,
 Ἑριππίδαν δ', ἐπὶ τὰς Κυρεῖς, Μίγδω-
 να δὲ, ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώ-
 τας. καὶ προεῖπεν αὐτοῖς, ὅτι ὡς εὐθὺς ἡ-
 γήσοιτο τὴν συνταμωτάτην ἐπὶ τὰ κρά-
 τισα τῆς χώρας, ὅπως αὐτόθεν οὕτω τὰ
 σώματα καὶ τὴν γνώμην παρασκευάζοιτο,
 ὡς ἀγωνιζόμενοι. Ὁ μὲν τοι Τισσαφέρνης
 ταῦτα μὲν ἐνόμισε λέγειν αὐτὸν, πάλιν
 βυλόμενον ἐξαπατήσαι, εἰς Καρίαν δὲ νῦν
 τῷ ὄντι ἐκβαλεῖν. καὶ τό, τε πεζόν, καθά-
 περ τὸ πρόσθεν εἰς Καρίαν διεβίβασε, καὶ
 τὸ ἵππικόν εἰς τὸ Μαϊάνδρου πεδίον κατέ-
 στησεν. ὁ δ' Αἰγυπτιώτης ἐκ ἐφεύσατο, ἀλλ',
 ὥσπερ προεῖπεν, εὐθὺς εἰς τὸν Σαρδιανόν

ni spatium exactum erat a discessu Age-
 filai e patria. Ea re factum, ut Triginta-
 viri, quorum princeps erat Lyfander,
 patriam repeterent: eorumque successo-
 res, Herippida principe, adessent. Ex
 his Xenoclem Agesilaus, una cum quo-
 dam alio, copiis equestribus praefecit;
 tironibus, qui armatura gravi uteban-
 tur, Scythen; Cyri militibus, Herippi-
 dam; Migdonem, missis ab oppidis mili-
 tibus. Denuntiat etiam, ducturum se sta-
 tim via maxime compendiarie versus ho-
 stilis agri partem uberrimam: ut ex ea
 re tum corpora tum animi ad pugnam
 21 praepararentur. Enimvero Tissapher-
 nes haec Agesilaum dicere putabat, vo-
 lentem rursus dolo se circumyenire; ni-
 mirum jam revera facturum in Cariam
 impetum. Itaque peditatum, uti prius
 quoque factum erat, in Cariam traducit:
 equitatu in Meandri planicie subsistere
 iussu. At vero Agesilaus, quod praedi-
 xerat, praestitit; ac recta Sardianam in
 regionem impetum fecit. Quumque tri-

duum hoste nullo conspecto, progredere-
 retur; magnam rerum necessariarum co-
 piam pro exercitu habebat. Die quarto
 equites hostium aderant. Tunc equita-2 2
 tus Persici dux impedimentorum praefec-
 to imperat, ut amne Pactolo trajecto, ca-
 stra metaretur. Hostes autem conspicati
 eos, qui Graecorum agmen sequeban-
 tur, hinc inde palatos praedam agere;
 complures ex eis trucidant. Id animad-
 vertens Agesilaus, equites suis opem fer-
 re jubet. Persae quum his auxiliares co-
 pias summitti viderent, colligunt sese,
 ac universas equestres turmas in aciem
 explicatas Graecis opponunt. Ibi vero 2 3
 Agesilaus secum ipse cogitans, necdum
 hostibus peditatum adesse, sibi vero nihil
 eorum, quae ad bellum paraverat, de-
 esse: opportune se facturum arbitraba-
 tur, si decernere proelio cum hoste pos-
 set. Itaque caesis victimis, recta phalan-
 gem adversus instructos equites duce-
 bat; mandans ut ex peditibus armatis,
 quotquot annis decem pubertatem exce-
 sissent, secum in hostem cursu ferrentur,

τόπον ἐνέβαλλε, καὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας δι' ἐρημίας πολεμίων πορευόμενος, πολλὰ τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ εἶχε. Τῇ δὲ τετάρτῃ ἦκον οἱ τῶν πολεμίων ἵππεις, καὶ τῷ μὲν ἄρχοντι τῶν σκευοφόρων εἶπε, διαβάντι τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν στρατοπεδεύεσθαι. αὐτοὶ δὲ κατιδόντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀκολουθῆς ἐσπαρμένους ἐς ἀρπαγὴν, πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκλειναν. αἰσθόμενος δὲ Αἰγισίλαος, βοηθεῖν ἐκέλευσε τὰς ἱππέας. οἱ δ' αὖ Πέρσαι ὡς εἶδον τὴν βοήθειαν, ἠθροίσθησαν, καὶ ἀντιπαρέλασαν τοὺς παμπληθεῖς τῶν ἱππέων τάξεις. Ἐνθα δὲ Αἰγισίλαος, γινώσκων ὅτι τοῖς μὲν πολεμίοις οὐκ ἔτι παρῆν τὸ πλεονέκτημα, αὐτῷ δὲ οὐδὲν ἀπῆναι τῶν παρεσκευασμένων, καλὸν ἡγήσατο μάχην ζυγνῆσαι, εἰ δύναιτο. σφαγιασάμενος οὖν, τὴν μὲν Φάλαγγα εὐθὺς ἤγεν ἐπὶ τὰς παρατεταγμένους ἱππέας. ἐκ δὲ τῶν ἱππέων ἐκέλευσε τοὺς δέκα ἀφ' ἧς θείν ὁμοσε αὐτοῖς· τοῖς δὲ πελ-

τασαῖς εἶπε δρόμῳ ὑφηγεῖσθαι. παρήβ-
 γειλε δὲ καὶ τοῖς ἵππευσιν ἐμβάλλειν, ὥς
 αὐτῷ τε καὶ παντὸς τῷ στρατεύματος ἐπο-
 μένῃ. Τῷ μὲν δὴ ἵππεας ἐδέξαντο οἱ Πέρ-
 σαι, ἐπεὶ δὲ ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρῆν,
 ἐνέκλιναν, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν εὐθύς ἐν τῷ
 ποταμῷ ἔπεσον, οἱ δ' ἄλλοι ἔφυγον. οἱ
 δὲ Ἕλληνες ἐπακολυθῆντες αἰρούσι καὶ τὸ
 στρατόπεδον αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν πελτασαί,
 ὥσπερ εἰκὸς, ἐς ἀρπαγὴν ἐτράποντο· ὁ
 δ' Ἀγησίλαος κύκλῳ πάντα καὶ φίλια καὶ
 πολέμια περιεστράτοπεδεύσας. καὶ ἄλλα τε
 πολλὰ χρήματα ἐλήφθη, ἃ εὔρε πλεον ἢ
 ἐβδομήκοντα τάλαντα, καὶ αἱ κάμηλοι δὲ
 τότε ἐλήφθησαν, ἃς Ἀγησίλαος ἐς τὴν
 Ἑλλάδα ἀπήγαγεν. Ὅτι δὲ αὕτη ἡ μά-
 χη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυ-
 χεν ὢν· ὥς ἡτιῶντο οἱ Πέρσαι προδεδόσθαι
 ὑπ' αὐτῷ. γνοὺς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Περσῶν
 βασιλεὺς, Τισσαφέρνην αἴτιον εἶναι τοῦ
 κακῶς φέρεσθαι τὰ αὐτῷ, Τιθράυην κα-

et iussis itidem cetratis cursu subsequi. Equitatu quoque denuntiat, ut in aciem adversam impetum faceret; se cum copiis universis subsequuturum pollicitus.

24 Excepere impressionem equitum Persae.

At ubi simul imminere omnia terribilia vident, acie inclinata, partim recta in flumen decidunt, partim fuga sibi consulant. Eos subsequuti Graeci, etiam castris hostium potiuntur. Tum vero cetrati, ut fit, ad praedas se convertunt. Agesilaus undique copiis universa tum sua tum hostilia complexus, inter alias opes, quas captas talenta LXX excedere comperit, etiam camelis iis potitus est,

25 quas deinde in Graeciam abduxit. Dum haec pugna committeretur, forte Sardibus Tissaphernes erat. Quare factum, ut ipsum Persae infimularent, quasi ab eo deserti proditique fuissent. Et vero quia rex ipse Persarum intellexisset, unius culpa Tissaphernis fieri, quod essent res suae male comparatae; misso Tithrau-

ste, caput homini praecidi iussit. Ea re confecta, legatos ad Agefilaum Tithraustes mittit, qui eum in hanc sententiam compellarent: Belli hujus, Agefilae, tum vobis tum nobis auctor, merito supplicio multatus est. Aequum autem rex arbitratur esse, ut tu domum naviges, et Asiae civitates suis utendi legibus impetrata facultate, pristinum regi tributum pendant. Ad ea respondente Agefilao, nunquam se id absque magistratuum in patria consensu facturum: Ergo tu, inquit Tithraustes, donec quid patria tibi denuntiet, intelligas, in Pharnabazi ditionem recedito: quando tuum hostem ego supplicio affeci. Et Agefilaus: Da igitur, inquit, commeatum exercitui meo, donec eo perveniamus. Itaque Tithraustes talenta xxx dedit; quibus acceptis Agefilaus Phrygiam versus, quae Pharnabazo parebat, pergit. Quumque in 26 campo esset supra Cumam sito a magistratibus e patria quidam missus aderat, qui jubebat, ut etiam classis imperium

τατ

λίν

βει

τα

περ

κην

οίη

νό

π

οί

τ

ρ

ε

τ

α

ταπέμψας, ἀποτέμνει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν. τῷτο δὲ ποιήσας ὁ Τιθραύσης, πρέσβεις πέμπει πρὸς τὸν Αἰησίλαον λέγοντας· ὦ Αἰησίλαε, ὁ μὲν αἴτιος τῶν πραγμάτων καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν, ἔχει τὴν δίκην. βασιλεὺς δὲ ἀξιότιμος, σὲ μὲν ἀποπλεῖν οἴκαδε, τὰς δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις αὐτόνομους οὕσας τὸν ἀρχαῖον δασμὸν αὐτῷ ἀποφέρειν. ἀποκρινομένους δὲ τῷ Αἰησίλῳ, ὅτι ἔκ αὖν ποιήσῃ ταῦτα ἄνευ τῶν οἴκοι τελευτῶν· σὺ δ' ἄλλα, ἕως αὖν πύθῃ τὰ παρὰ τῆς πόλεως, μεταχώρησον, ἔφη, ἐς τὴν Φαρναβάζου, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ τὸν σὸν ἐχθρὸν τετιμώρημαι. ἕως αὖν τοίνυν, ἔφη ὁ Αἰησίλαος, ἐκθῆσε πορεύωμαι, δίδου τῇ στρατιᾷ τὰ ἐπιτήδεια. ἐκείνῳ μὲν δὴ ὁ Τιθραύσης δίδωσι τριάκοντα τάλαντα. ὁ δὲ λαβὼν ἦει ἐπὶ τὴν Φαρναβάζου Φρυγίαν. Ὅντι δ' αὐτῷ ἐν τῷ πεδίῳ τῷ ὑπὲρ Κύμης, ἔρχεται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελευτῶν, † * * * * ἀρχεῖν καὶ τῷ ναυτικῷ, ὅπως γινώσκει, καὶ

† Leuncl. supplet ὁ ἰσχυρὸς.

καταστήσασθαι ναύαρχον ὄντινα αὐτὸς βέ-
λοιτο. τῷτο δ' ἐποίησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι
τοιῶδε λογισμῶ, ὥς εἰ ὁ αὐτὸς ἀμφοτέρων
ἄρχει, τό, τε πεζὸν πολὺ ἂν ἰσχυρότε-
ρον εἶναι, καθ' ἐν ὅσῃς τῆς ἰσχύος ἀμφοτέ-
ροις, τό, τε ναυτικόν, ἐπιφανομένου τοῦ
πεζοῦ ἔνθα δέοι. Ἀκῶσας δὲ ταῦτα ὁ Α-
γησίλαος, πρῶτον μὲν ταῖς πόλεσι πα-
ρήγγειλε ταῖς ἐν ταῖς νήσοις, καὶ ταῖς ἐπι-
θαλαττιδίαις, τριήρεις ποιεῖσθαι, ὅσας
ἐκάστη βέλοιο τῶν πόλεων. καὶ ἐγένοντο
καιναί, ἐξ ὧν αἱ τε πόλεις ἐπήγγειλαντο,
καὶ οἱ ἰδιῶται ἐποιῶντο, χαρίζεσθαι βελόμε-
νοι, ἐς εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Πείσανδρον δὲ τὸν
τῆς γυναικὸς ἀδελφὸν ναύαρχον κατέστη-
σε, Φιλότιμον μὲν καὶ ἐρρώμενον τὴν ψυ-
χὴν, ἀπειρότερον δὲ τῷ παρασκευάζεσθαι
ὥς δεῖ. καὶ Πείσανδρος μὲν ἀπελθὼν, τὰ
ναυτικά ἔπραττεν· ὁ δ' Αἰγισίλαος, ὥσπερ
ᾤρησεν, ἐπὶ τὴν Φρυγίαν ἐπορεύετο.

εἰ. Ὁ μὲντοι Τιβραύσης, καταμαθεῖν

arbitratu suo caperet; ac praefectum classis constituere, quem ipse vellet. Id ex huiusmodi causa quadam ac ratione Lacedaemonii faciebant. Arbitrabantur fore, ut si utrinque idem imperaret, conjunctis ambabus copiis, tum terrestribus exercitus longe firmior esset, tum classis, succurrente huic terrestri, ubi res ita
 27 posceret. Ea quum accepisset Agesilaus, primum insularis et maritimis oppidis denuntiat, ut triremes, quot quidem cuique oppido visum esset, aedificaret. Factae triremes novae, partim eae, quas oppida pollicebantur, partim quas homines privati studio gratificandi Agesilao extruxere, circiter cxx. Classi Pisandrum, uxoris suae fratrem, praefecit; hominem quidem illum honoris laudisque cupidum, et praesentis animi: sed imperitiosum tamen instruendi omnia, prout usus postulare. Ille digressus a castris, rem classiariam tractare coepit: Agesilao ita, ut instituerat, in Phrygiam contendente.

V. Interim Tithraustes, qui animad-

vertere sibi videretur, Agefilao regis
 Perfici res spernenti, nequaquam esse in
 animo, Asia excedere; sed potius mag-
 nas ipsum, de rege superando, spes con-
 cepisse: suspensus aliquantisper animo,
 quid potissimum ageret, tandem in Grae-
 ciam Timocratem Rhodium mittit; da-
 toque huic auro, quod argenti talenta
 quinquaginta aequaret, operam daret,
 imperat; ut maximis fidei pignoribus ac-
 ceptis, id in praesides civitatum distri-
 bueret, quo bellum illi Lacedaemoniis
 facerent. Profectus hic in Graeciam,
 Thebis quidem Androclidae, et Isme-
 niae, et Galaxidoro aurum numerat: Co-
 rinthi vero, Timolao et Polyanthi: Ar-
 gis, Cycloni et ipsius complicibus. Athe-
 nienſes quamvis participes auri hujus
 facti non essent, nihilo tamen minus ad
 bellum propensi erant, simulque sibi de-
 beri summum in bello imperium existi-
 mabant. Igitur quotquot has pecunias
 sua intra oppida receperant, Lacedae-
 monios criminabantur. Quumque apud
 civitates suas odium horum excitassent,
 perfecerunt, ut urbes amplissimae inter

δοκ
 βασ
 ἀπι
 δας
 πορ
 Τιμ
 δὲς
 ρίς,
 λαμ
 πόλ
 Λα
 Θή
 Γα
 κὶ Γ
 τοῖς
 βόν
 ἐς τ
 χεῶ
 τὰς
 δαίμ
 προ

δοκῶν, τὸν Αἰγυπτίαν καταφρονῶντα τῶν βασιλέως πραγμάτων, καὶ ὕδαμῃ διανοόμενον ἀπιέναι ἐκ τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλπίδας ἔχοντα μεγάλας αἰρήσειν βασιλέα, ἀπορῶν τί χρῶτο τοῖς πράγμασι, πέμπει Τιμοκράτην τὸν Ῥόδιον εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲ χρυσίον εἰς πεντήκοντα τάλαντα ἀργυρίαι, καὶ κελεύει πειρᾶσθαι, πῶς τὰ μέγιστα λαμβάνοντα, δίδοναι τοῖς προεστηκόσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐφ' ᾧ τε πόλεμον ἐξοίσειν πρὸς Λακεδαιμονίους. ἐκεῖνος δ' ἐλθὼν δίδωσιν, ἐν Θήβαις μὲν, Ἀνδροκλείδῃ τε καὶ Ἰσμηνίᾳ καὶ Γαλαξιδώρῳ· ἐν Κορίνθῳ δὲ, Τιμολάῳ τε καὶ Πολυάνθῃ· ἐν Ἀργεὶ δὲ, Κύκλωνί τε καὶ τοῖς μετ' αὐτῶν. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ οἱ μεγάλαβόνηες τότε τῶν χρυσίων, ὅμως πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον, * νομίζοντες τε αὐτῶν ἄρχεσθαι. οἱ μὲν δὲ δεξάμενοι τὰ χρήματα εἰς τὰς οἰκείας πόλεις, διέβαλον τῶν Λακεδαιμονίων. ἐπεὶ δὲ ταύτας εἰς μῖσος αὐτῶν προήγαγον, συνίσασαν καὶ τὰς μεγίστας πό-

* ἐνόμιζον.

λεις πρὸς ἀλλήλας. Γγνώσκοντες δὲ οἱ ἐν
 ταῖς Θήβαις προεσῶτες, ὅτι εἰ μή τις ἄρξοι
 πολέμῳ, οὐκ ἐθελήσουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι
 λύειν τὰς σπονδὰς πρὸς τοὺς συμμάχους,
 πείθουσι Λοκρὸς τὸς Οποντίους ἐκ τῆς ἀμ-
 φισβητησίμῃς χώρας Φωκεῦσί τε καὶ ἑαυ-
 τοῖς χρήματα τελέσαι, νομίζοντες τοὺς
 Φωκέας, τὸν γενομένον, ἐμβαλεῖν ἐς τὴν
 Λοκρίδα. καὶ ἔκ ἐφεύδαθησαν· ἀλλ' εὐθύς
 οἱ Φωκεῖς ἐμβαλόντες ἐς τὴν Λοκρίδα, πολ-
 λαπλάσια χρήματα ἔλαβον. Οἱ ἔν περὶ
 τὸν Ἀνδροκλείδαν ταχὺ ἐπεισαν τὸς Θη-
 βαίους βοηθεῖν τοῖς Λοκροῖς, ὡς ἔκ ἐς τὴν
 ἀμφισβητήσιμον, ἀλλ' ἐς τὴν ὁμολογημέ-
 νην Φίλῃν τε καὶ σύμμαχον εἶναι Λοκρί-
 δα ἐμβεβληκότων αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ οἱ Θη-
 βαῖοι ἀντεμβαλόντες ἐς τὴν Φωκίδα ἐδήουν
 τὴν χώραν, εὐθύς οἱ Φωκεῖς πέμπουσι
 πρέσβεις ἐς Λακεδαίμονα, καὶ ἤξιον βοηθεῖν
 αὐτοῖς, διδάσκοντες ὡς οὐκ ἤρξαντο πολέ-
 μου, ἀλλ' ἀμυνόμενοι ἦλθον ἐπὶ τὸς Λα-

3 se conspirarent. Et quia Thebanae civitatis principes intelligebant, haudquam futurum, ut foedera cum sociis inita Lacedaemonii violarent, nisi quis initium bello faceret : Locris Opuntiis persuadent, ut ex agro inter Phocenses et Thebanos controverso pecunias penderent; quod existimarent, si id fieret, Phocenses Locridem invasuros. Neque spes eos sua fefellit. Nam mox Phocenses in Locridem irruentes, pecuniam multo
4 majorem eis ademerunt. Tum Androclidae adhaerentes celeriter Thebanis persuadent, opem Locris esse ferendam; non jam illos in regionem controversam, sed in eam Locridem, quae se Thebanis amicam foederatamque profiteretur, impetum fecisse. Thebanis igitur e contrario Phocidem invadentibus, et eorum populantibus agrum : mox Phocenses Lacedaemonem legatos mittunt, opem exposcunt, non belli se auctores esse docent, qui sui defendendi causa profecti

adversus Locros essent. Enimvero La-
cedaemonii perlubentes occasionem mo-
vendi adversus Thebanos belli arripi-
unt, jam olim eis infensi, quod apud De-
celeam Apollinis decumam sibi vindica-
sent: et quod adversus Piraeum sequi
Lacedaemonios noluissent. Hanc quo-
que culpam in eos conferebant, quod Co-
rinthiis auctores extitissent, ne in eadem
expeditione se Lacedaemoniis adjunge-
rent. Succurrebat itidem animis, quod
non solum in Aulide rem divinam Age-
filaum facere prohibuissent: verumetiam
mactatas hostias de ara dejecissent: Eos-
dem ne quidem in Asiam ducentis Age-
filai signa sequi voluisse. Tempus ipsum
peropportunum se nactos arbitrabantur
ducendi adversus eos copias, et reprimen-
dae ipsorum contra se insolentiae:
Quippe res in Asia secundas esse, Age-
filao rerum potente: nec ullum sibi ali-
ud in Graecia bellum esse impedimento.
Haec quum esset civitatis Lacedaemoni- 6
orum sententia, copias decernunt Epho-
ri, et Lyfandrum Phocensibus mittunt;

κρούς. Οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι ἄσμενοι ἔλαβον πρόφασιν στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Θηβαίους, πάλαι ὀργιζόμενοι αὐτοῖς τῆς τε ἀντιλήψεως τῆς τοῦ Απόλλωνος δεκάτης ἐν Δεκελείᾳ, καὶ τοῦ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ μὴ ἐθέλησαι ἀκολυθῆσαι. ἠτιῶντο δὲ αὐτοὺς καὶ Κορινθίους πείσαι μὴ συστρατεύειν. ἀνεμιμνήσκοντο δὲ καὶ ὡς Δύειν τ' ἐν Αὐλίδι τὸν Αἰγισίλαον οὐκ εἶων, καὶ τὰ τεθυμένα ἱερὰ ὡς ἔρριψαν ἀπὸ τῆς βωμοῦ· καὶ ὅτι οὐδ' ἐς τὴν Ἀσίαν ξυνεστράτευον Αἰγισιλάῳ. ἐλογίζοντο δὲ καὶ καλὸν καιρὸν εἶναι τῆς ἐξάγειν στρατιὰν ἐπ' αὐτούς, καὶ παῦσαι τῆς ἐς αὐτοὺς ὕβρεως. τάτε γὰρ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καλῶς σφίσιν ἔχειν κρατοῦντος Αἰγισιλάου, καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι οὐδένα ἄλλον πόλεμον ἐμποδῶν σφίσιν εἶναι. Οὕτω δὲ γιγνωσκούσης τῆς πόλεως τῶν Λακεδαιμονίων, Φρυγᾶν μὲν οἱ Εφοροὶ ἔφαινον, Λύσανδρον δὲ ἐξέπεμψαν ἐς Φωκέας, καὶ ἐκέλευσαν αὐτούς τε τῆς Φω-

κίας ἄγοντα παρῆναι, καὶ Οἰταίους, καὶ
 Ἑρακλεώτας, καὶ Μηλίας, καὶ Αἰνιᾶνας,
 εἰς Ἀλάρτον. ἐκῆσε δὲ καὶ Πausanίας,
 ὅσπερ ἐμελλεν ἡγεῖσθαι, ξυνετίθειο παρῆ-
 σεσθαι εἰς ῥητὴν ἡμέραν, ἔχων Λακεδαιμο-
 νίης τε καὶ τῆς ἄλλης συμμάχης τῶν Πε-
 λοποννησίων. καὶ ὁ μὲν Λύσανδρος τὰ τε
 ἄλλα τὰ κελευόμενα ἐπραττε, καὶ προσέτι
 Ορχομενίους ἀπέσκησε Θηβαίων. Ὁ δὲ
 Πausanίας, ἐπεὶ τὰ διαβατήρια ἐγένετο
 αὐτῷ, καθεζόμενος ἐν τῇ Τεγέᾳ, τοὺς τε
 ξεναγὸς διέπεμπε, καὶ τῆς ἐκ τῶν περιοικί-
 δων πόλεων στρατιώτας περιέμενεν. ἐπεὶ
 γὰρ μὴν δῆλον τοῖς Θηβαίοις ἐγένετο, ὅτι
 ἐμβάλλοιεν οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰς τὴν χώραν
 αὐτῶν, πρέσβεις ἐπέμψαν Αἰθίωνα, λέ-
 γοντας τάδε· ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ἃ μὲν
 μέμφεσθε ἡμῖν, ὥς ψηφισαμένοις χαλε-
 πὰ περὶ ὑμῶν ἐν τῇ καταλύσει τῆς πο-
 λέως, ἔκ ὀρθῶς μέμφεσθε. ὃ γὰρ ἡ πό-
 λς ἐκεῖνα ἐψηφίσατο, ἀλλ' εἰς ἀνὴρ εἰ-

jussu Phocenses ipsos, et Oetaeos, et Heraclienfes, et Melienfes, et Aenianes adducere, cumque his apud Haliartum praesto esse. Nam istic etiam Pausanias, hujus belli dux, se ad diem constitutum una cum Lacedaemoniis, caeterisque Peloponnesiorum fociis adfuturum condixerat: Lyfander cum alia sibi imperata faciebat, tum etiam Orchomenios a fide
 7 Thebanorum avertit. At Pausanias, posteaquam de traducendis copiis facta re sacra perlitasset, apud Tegeam subsistebat, ac partim conductitii militis duces hinc inde mittebat, partim finitimorum oppidum milites operiebatur. Interea facti certiores Thebani, Lacedaemonios ipsorum fines invadere: legatos Athenas mittunt, qui haec dicerent:
 8 Quod de nobis querimini Athenienses, quasi dura quaedam sub belli finem adversus vos decreverimus, haud recte facitis. Nam id decretum non a republica nostra factum, sed ab uno prolatum homine fuit, qui tunc foede-

' ratorum in confessu erat. Quo vero
 ' tempore Lacedaemonii nos adversus
 ' Piraeum invitabant, tum scilicet uni-
 ' versa respublica, decreto promulgato,
 ' esse juvandos eo bello Lacedaemonios
 ' negavit. Quare quum non minima ex
 ' parte vestri causa nobis illi succense-
 ' ant, aequum censemus esse, ut vos ci-
 ' vitati nostrae opem feratis. Quin et
 ' longe ducimus aequius, ex vobis eos
 ' potissimum, quotquot eratis in urbe, cu-
 ' pidis animis Lacedaemonios invadere.
 ' Nam illi statu reipublicae vestrae pau-
 ' corum in dominationem converso, et
 ' odio populi contra vos concitato, de-
 ' inde magnis cum copiis, velut socii
 ' vestri, venientes; multitudini plebeae
 ' vos objecerunt. Itaque quod ipsos at-
 ' tinet, jamdudum periissetis: quod au-
 ' tem conservati estis, id huic plebi ve-
 ' strae debetur. Enimvero cupere vos,
 ' Athenienses, imperium pristinum re-
 ' cuperare, nemo nostrum nescit. At qui
 ' fieri possit hoc commodius quam si per
 ' injuriam laesis a Lacedaemoniis, au-

πειν, ὃς ἔτυχεν τότε ἐν τοῖς συμμάχοις
 καθήμενος. ὅτε δὲ παρεκάλουν ἡμᾶς οἱ
 Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ, τότε
 ἅπαντα ἡ πόλις ἀπεψηφίσατο μὴ συ-
 στρατεύειν αὐτοῖς. Δι' ὑμᾶς οὖν οὐχ
 ἥκιστα ὀργιζομένων ἡμῖν τῶν Λακεδαι-
 μονίων, δίκαιον εἶναι νομίζομεν, βοηθεῖν
 ὑμᾶς τῇ πόλει ἡμῶν. πολὺ δ' ἔτι μάλ-
 λον ἀξιῶμεν, ὅσοι τῶν ἐν ἄσσει ἐγένεοδε,
 προθύμως ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἵεναι.
 ἐκεῖνοι γὰρ καταστήσαντες ὑμᾶς ἐς ὀλι-
 γαρχίαν καὶ ἐς ἔχθραν τῷ δήμῳ, ἀφικό-
 μενοι πολλῇ δυνάμει ὥς ὑμῖν σύμμαχοι,
 παρέδωκαν ὑμᾶς τῷ πλήθει. ὥστε τὸ
 μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι, ἀπολώλατε, ὁ δὲ
 δῆμος οὕτως ὑμᾶς ἔσωσε. Καὶ μὲν ὅτι
 μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βέλοισθ' ἂν τὴν
 ἀρχὴν, ἣν πρότερον ἐκέκτησθε, ἀναλα-
 βεῖν, πάντες ἐπιστάμεθα. τῆτο δὲ πῶς
 μᾶλλον εἰκὸς γενέσθαι, ἢ εἰ αὐτοὶ τοῖς
 ὑπ' ἐκείνων ἀδικουμένοις βοηθοῖτε; ὅτι

• δὲ πολλῶν ἄρχουσι, μὴ φοβηθῆτε, ἀλ-
 • λὰ πολὺ μᾶλλον διὰ τοῦτο θάρρειτε·
 • ἐνθυμέμενοι, ὅτι καὶ ὑμεῖς, ὅτι πλείστων
 • ἦρχετε, τότε πλείστας ἐχθρὰς ἐκέκτη-
 • σθε. ἀλλ' ἕως μὲν οὐκ εἶχον, ὅποι ἀ-
 • ποσαῖεν, ἔκρυπτον τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐχ-
 • θραν· ἐπεὶ δέ γε Λακεδαιμόνιοι προέ-
 • στησαν, τότε ἔφηναν οἷα περὶ ὑμῶν ἐ-
 • γίνωσκον. καὶ νῦν γε ἂν φανεροὶ γέ-
 • νώμεθα ἡμεῖς τε καὶ ὑμεῖς ζυνασπίδυντες
 • ἐναντία τοῖς Λακεδαιμονίοις, εὖ ἴξε, ἀ-
 • ναφανήσονται πολλοὶ οἱ μισοῦντες αὐ-
 • τοὺς. Ὡς δ' ἀληθῆ λέγομεν, εἰάν ἀνα-
 • λογίσσησθε, αὐτίκα γνώσεσθε. τίς γὰρ
 • ἦδη καταλείπεται αὐτοῖς εὐμενής; ἐκ
 • Ἀργεῖοι μὲν αἰεὶ ποτε δυσμενεῖς αὐτοῖς
 • ὑπάρχουσιν; Ἠλεῖοί γε μὴν, νῦν ἐσερη-
 • μένοι καὶ χώρας πολλῆς καὶ πόλεων,
 • ἐχθροὶ αὐτοῖς προσγεγέννηται. Κοριν-
 • θίους δὲ, καὶ Ἀρκάδας, καὶ Ἀχαιὺς τί φῶ-
 • μεν; οἳ ἐν μὲν τῷ πρὸς ὑμᾶς πολέμῳ,

RERUM GRAEC. III. 113

xilio fueritis? Neque vobis idcirco
 metuendum est, quod illi multis impe-
 rent: sed potius eam ob causam ani-
 mis fidentibus estote. Nam cogitare de-
 betis, vos quoque tum temporis, quum
 in plurimos vobis imperium esset, plu-
 rimos itidem hostes habuisse. Nimirum
 quousque non erant, ad quos deficerent,
 hostilem erga vos animum occultabant.
 Sed ubi se Lacedaemonii duces prae-
 buere, tum scilicet, quae esset ipsorum
 de vobis sententia, declararunt. Nunc
 quoque si palam et vos et nos ostende-
 rimus, adversus Lacedaemonios socia-
 nos arma conjungere; sat scitote, mul-
 tos apparituros, qui eos oderint. Vera
 nos dicere, statim intelligetis; si rem
 cum animis vestris expendetis. Nam
 quis jam reliquus est, qui benevolo sit
 in eos animo? An non Argivi semper
 eis infesti sunt? Accesserunt hostes re-
 centes Elei, magna et agri et oppido-
 rum parte multati. Quid de Corinthi-
 is, Arcadibus, Achaeis dicendum erit?
 qui quidem in eo, quod gestum adversus

124 RERUM GRAEC. III.

vos est, bello vehementer ab iis univer-
 sis rogati; laborum, periculorum, sum-
 tum in partem venerunt. Post ubi La-
 cedaemonii, quae voluerant, perfecere;
 quodnam quaeso vel imperium, vel ho-
 norem, vel opes cum his communica-
 runt? Nimirum helotes dignos arbi-
 trantur, quos urbium praetores consti-
 tuant: fociorum vero, ingenuorum sci-
 licet hominum, posteaquam fortuna
 sunt usi prospera, dominos se declarant.
 Quin illos etiam, quos ab amicitia ve-
 stra dijunxerunt, deceptos ab iis esse
 constat. Etenim pro libertate, duplici
 eos servitute gravarunt. Nam et ab op-
 pidum praetoribus, et a decemviris,
 quos Lysander qualibet in urbe consti-
 tuit, indigna tyrannide premuntur. A-
 siae quidem regi, qui plurimum eis ad-
 jumento fuit, ut suo vos imperio sub-
 jicerent, quid aliud accidit modo, quam
 si et ipse bello vobiscum eos oppressis-
 set? Qui ergo non fore consentane-
 um sit, ut si vos jam duces iis praebue-
 ritis, qui adeo manifestis injuriis affec-
 ti sunt, longe modo potentissimi omni-

μάλα λιπαρῶμενοι ὑπ' ἐκείνων πάντων,
 καὶ πόνων καὶ κινδύνων καὶ τῶν δαπανημά-
 των μετεῖχον· ἐπεὶ δὲ ἔπραξαν ἃ ἐβέ-
 λοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι, ποίας ἢ ἀρχῆς,
 ἢ τιμῆς, ἢ ποίων χρηματῶν μεταδεδώ-
 κασιν αὐτοῖς; ἀλλὰ τοὺς μὲν εἰλωτας
 ἀρμύσας καθιστάναι ἀξιῶσι, τῶν δὲ συμ-
 μάχων ἐλευθέρων ὄντων, ἐπεὶ εὐτύχη-
 σαν, δεσπότηαι ἀναπεφήνασιν. Ἀλλὰ
 μὴν καὶ οὓς ὑμῶν ἀπέστησαν, φανεροί εἰ-
 σιν ἐξηπατηκότες. ἀντὶ γὰρ ἐλευθερίας
 διπλὴν αὐτοῖς δουλείαν παρεσχέκασιν.
 ὑπὸ τε γὰρ τῶν ἀρμύσων τυραννοῦνται,
 καὶ ὑπὸ δέκα ἀνδρῶν, οὓς Λύσανδρος κατέ-
 στησεν ἐν ἐκάσῃ πόλει. ὃ γε μὴν τῆς
 Ἀσίας βασιλεὺς, καὶ τὰ μέγιστα αὐτοῖς
 συμβαλλόμενος πρὸς τὸ ὑμῶν κρατῆσαι,
 νῦν τί διάφορον πάσχει ἢ εἰ μεθ' ὑμῶν
 κατεπολέμησεν αὐτούς; Πῶς οὖν οὐκ
 εἰκὸς, εἰάν ὑμεῖς αὐτὸν προσῆτε τῶν οὕτω
 φανερῶς ἀδικεμένων, νῦν ὑμᾶς πολὺ ἤδη

• μεγίστας τῶν πώποτε γενέσθαι; ὅτε μὲν
 • γὰρ ἦρχετε, τῶν κατὰ θάλατταν μό-
 • νον δῆπερ ἡγείσθε· νῦν δὲ πάντων καὶ ἡ-
 • μῶν, καὶ Πελοποννησίων, καὶ ὧν πρόσθεν
 • ἦρχετε, καὶ αὐτῷ βασιλέως τοῦ μεγίστην
 • δύναμιν ἔχοντος ἡγεμόνες ἂν γένησθε.
 • καὶ τοι ἦμεν πολλοῦ ἄξιοι καὶ ἐκείνοις
 • σύμμαχοι, ὡς ὑμεῖς ἐπίσασθε· νῦν δέ
 • γε εἰκὸς τῷ παντὶ ὑμῖν ἐρῶμενες ἐρώ-
 • ῃμας ἐφесθαι, ἢ τότε Λακεδαιμονίοις.
 • οὐδὲ γὰρ ὑπὲρ νησιωτῶν, ἢ Συρακουσί-
 • ων, οὐδ' ὑπὲρ ἀλλοτρίων, ὥσπερ τότε,
 • ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν ἀδικουμένων βο-
 • ηθήσομεν. Καὶ τῷτο μέντοι χρὴ εὖ εἰ-
 • δέναι, ὅτι ἡ Λακεδαιμονίων πλεονεξία
 • πολὺ εὐκαταλυτωτέρα ἐστὶ τῆς ὑμε-
 • τέρας γενομένης ἀρχῆς. ὑμεῖς μὲν γὰρ
 • ἔχοντες ναυτικόν, ἔχ' ἐκόντων ἦρχετε·
 • οὗτοι δὲ, ὀλίγοι ὄντες, πολλαπλασίων
 • ὄντων, καὶ οὐδὲν χεῖρον ὥπλισμένων
 • πλεονεκτῶσι. ταῦτ' οὖν λέγομεν ἡμεῖς.

um, qui unquam extiterunt, evadatis?
Nam quo tempore vos rerum potieba-
mini, tantum duces maritimi scilicet e-
ratis. At nunc et omnium nostrum, et
Peloponnesiorum, et eorum, quibus o-
lim praeeratis, et ipsius denique regis,
cujus amplissima est potentia, vobis ef-
se ducibus licet. Atqui nos Lacedae-
moniiis foederati maximo eramus usui,
quod ne vos quidem ignoratis. Nunc
tamen vero est simile, nos omnino fir-
mioribus animis vos sequuturos, quam
tunc sequuti Lacedaemonios simus. Nec
enim vel insularum gratia, vel Syra-
cusanorum, vel omnino in aliena caussa,
quod tunc factum fuit; sed in nostra,
qui injuste laesi sumus, opem feremus.
Hoc quoque sciendum est, statum hunc
Lacedaemoniorum, potiore conditione
reliquorum, everti posse multo fa-
cilius; quam imperium illud, quod vos
obtinuistis. Nam vos a navalibus copi-
is instructi, vel invitos in officio con-
tinebatis: at hi perpauca numero supra
caeteros, longe ipsis plures, nec quid-
quam deterius armis instructos, semet
effervant. Atque haec sunt, quae vobis

' exponere visum fuit. Illud quidem cer-
 ' te scire debetis, Athenienses, existima-
 ' re nos, ad ea vos invitari a nobis, quae
 ' reipublicae vestrae plus allatura sint
 ' boni, quam nostrae.' His expositis, le- 9
 gatus Thebanus dicendi finem fecit. Ea
 vero complures ex Atheniensibus proba-
 ta suadebant, omnes ferendam Thebanis
 opem decernebant. Quumque plebisci-
 tum hoc Thrasybulus responsi loco eis
 exposuisset, id etiam significabat; popu-
 lum Atheniensem, tametsi Piraeus nec
 dum muris cinctus esset, nihilominus suo
 cum periculo majorem Thebanis grati-
 am referre conaturum, quam ipse bene-
 ficium acceperat. Nam vos Thebani, ait,
 expeditioni adversus nos hand interfui-
 stis: at nos vobiscum adversus Lacedae-
 monios pugnabimus, si quidem vos bello
 petiverint. Itaque Thebani domum pro- 10
 fecerunt, ad defensionem se comparabant: A-
 thenienses, ad opem eis ferendam. Nec
 Lacedaemonii quidem amplius cuncta-
 bantur, sed rex Pausanias, cum Laconicis
 domo productis, ac Peloponnesi copiis in
 Boeotiam pergebat. Soli Corinthii non
 sequebantur. Interea Lyfander, qui Pho-

εὖγε μέντοι ἐπίσασθε, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, ὅτι νομίζομεν ἐπὶ πολὺ μείζω ἀ-
 γαθὰ παρακαλεῖν ὑμᾶς τῇ ὑμετέρᾳ
 πόλει, ἢ τῇ ἡμετέρᾳ. Ὁ μὲν ταῦτ'
 εἰπὼν, ἐπαύσατο. τῶν δ' Ἀθηναίων πάμ-
 πολλοὶ μὲν ξυνηγόρευον, πάντες δ' ἐψη-
 φίσαντο βοηθεῖν αὐτοῖς. Θρασύβουλος δὲ
 ἀποκρινάμενος τὸ ψήφισμα, καὶ τοῦτο ἀ-
 νεδείκνυτο, ὅτι ἀτειχίστου τοῦ Πειραιῶς
 ὄντος, ὅμως παρακινδυνεύοιεν χάριτα αὐ-
 τοῖς ἀποδοῦναι μείζονα, ἢ ἔλαβον. ὑμεῖς
 μὲν γάρ, ἔφη, ὃ ξυνεστρατεύσατε ἐφ' ἡμᾶς,
 ἡμεῖς δὲ γε μεθ' ὑμῶν μαχόμεθα ἐκείνοις,
 ἂν ἴωσιν ἐφ' ὑμᾶς. Οἱ μὲν δὴ Θηβαῖοι
 ἀπελθόντες παρεσκευάζοντο ὡς ἀμυνέμενοι,
 οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ὡς βοηθήσοντες. καὶ μὲν οἱ
 Λακεδαιμόνιοι ἐκέτι ἔμελλον, ἀλλὰ Παν-
 σανίας μὲν ὁ βασιλεὺς ἐπορεύετο εἰς τὴν
 Βοιωτίαν, τό τε οἶκοθεν ἔχων στρατεύμα
 καὶ τὸ ἐκ Πελοποννήσου· πλὴν Κορίνθιοι
 ἐκ ἡκολούθησαν αὐτοῖς. ὁ δὲ Λύσανδρος ἄγων

τὸ ἀπὸ Φωκέων, καὶ Ορχομενῶν, καὶ τῶν
κατ' ἐκεῖνα χωρίων σφάτευμα, ἔφθη τὸν
Παυσανίαν ἐν τῷ Ἀλιάρτῳ γενόμενος.
Ἦκων δὲ, οὐκέτι ἡσυχίαν ἔχων ἀνέμενε
τὸ ἀπὸ Λακεδαιμονίων σφάτευμα, ἀλλὰ
σὺν οἷς εἶχεν ἦει πρὸς τὸ τεῖχος τῶν
Ἀλιαρτίων. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπειθεν
αὐτὸς ἀφίστασθαι Θηβαίων, καὶ αὐτονό-
μους γίγνεσθαι· ἐπεὶ δὲ τῶν Θηβαίων τι-
νὲς ὄντες ἐν τῷ τείχει διεκώλυον, προσέ-
βαλε πρὸς τὸ τεῖχος. Ἀκῶσάντες δὲ ταῦ-
τα οἱ Θηβαῖοι, δρόμῳ ἐβόηθουν, οἱ τε ὀ-
πλίται καὶ οἱ ἵππεῖς. ὁπότερα μὲν οὖν, εἴ
τε λαθόντες τὸν Λύσανδρον ἐπέσον αὐτῷ,
εἴτε καὶ αἰσθόμενος προσιόντας ὡς κρατήσων
ὑπέμενε, ἀδελόν· τῆτο δὲ οὖν σαφές, ὅτι
παρὰ τὸ τεῖχος ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ
τρόπαιον ἔσκηκε πρὸς τὰς πύλας τῶν Ἀ-
λιαρτίων. ἐπεὶ δὲ ἀποθανόντος Λυσάν-
δρου ἔφευγον οἱ ἄλλοι πρὸς τὸ ὄρος, ἐδίω-
κον ἐρρώμένως οἱ Θηβαῖοι. Ὡς δὲ ἄνω ἤδη

census, Orchomeniorum, hisque vicinorum oppidum ducebat copias, prius ad Haliartum, quam Pausanias, praesto fuit.

1 Quumque jam eo venisset, quiescere non poterat, neque missum a Lacedaemoniis exercitum expectare: sed cum iis, quos habebat, militibus ad Haliartiorum moenia pergens, primum suadebat, a Thebanis uti deficerent, seque in libertatem affererent. Id vero quum Thebani quidam in oppido fieri prohibuissent, muro

2 copias admovit. Ea re Thebani audita, cursu, ad ferendas suppetias, cum gravis armaturae peditibus, et equitum copiis, Haliartum contendunt. Utrum vero in Lyfandrum clam ipso inciderint, an potius animadvertens ille Thebanos adventare, substiterit, quasi qui sibi victoriam polliceretur, incertum est. Hoc constat, ad ipsa moenia pugnatum, et tropaeum ad portas Haliartiorum constitutum fuisse. Lyfandro interfecto, quum ad montem alii fugerent, acriter Thebani eos

3 persequiebantur. Nam in montis cacu-

men evaserant persequendo, quum in
 delatos ad angusta transituque difficilia
 loca, gravis armaturae pedites se con-
 vertunt, et jaculis ac telis eos feriunt.
 Quumque duo vel tres, qui erant in
 fronte, cecidissent; et in reliquos per loca
 declivia Lacedaemonii saxa devolverent,
 magnaue cum alacritate animorum eos
 urgerent; vertuntur ab adverso monte
 in fugam Thebani, ac plures cc occi-
 duntur. Itaque dies is in moerore con- 14
 sumtus, quod non minus se detrimenti
 accepisse quam intulisse ducerent. Postri-
 die quum Phocenses et caeteros omnes
 noctu domum quosque suam profugisse
 comperissent, majores ob rem gestam a-
 nimos fumebant. At ubi Pausaniam cum
 Laconicis copiis conspexere, ingenti se
 rursus in periculo esse arbitrabantur, a-
 deoque magnum in eorum exercitu si-
 lentium, animorumque dejectionem fu-
 isse, commemorabatur. Sed quum postri- 15
 die non solum Athenienses ad eos venis-

ἦσαν διώκοντες, καὶ σενοχωρία τὲ καὶ δυσ-
πορία ἐλάμβανεν αὐτές, ὑποσρέφαντες
οἱ ὀπλῖται ἠκόντιζόν τε καὶ ἔβαλλον. ὥς
δὲ ἔπεσον αὐτῶν δύο ἢ τρεῖς οἱ πρῶτοι,
καὶ ἐπὶ τὰς λοιποὺς ἐπεκυλίνδουν πέτρους
ἐς τὸ κάταντες, καὶ πολλῇ προθυμίᾳ ἐνέ-
κειντο, ἐτρέφθησαν οἱ Θηβαῖοι ἀπὸ τοῦ
κατάντες, καὶ ἀποθνήσκουσιν αὐτῶν πλείους
ἢ διακόσιοι. Ταύτῃ μὲν οὖν τῇ ἡμέρᾳ οἱ
Θηβαῖοι ἠθύμουν, νομίζοντες οὐκ ἐλάττω
κακὰ πεπονθέναι ἢ πεποιηκέναι. τῇ δ' ὑ-
σεραΐᾳ ἐπεὶ ἦσαν ἀπεληλυθότας ἐν
νυκτὶ τὰς τε Φωκέας καὶ τοὺς ἄλλους ἅ-
παντας οἴκαδε ἐκάσας, ἐκ τούτου δὴ μεί-
ζον ἐφρόνησαν ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ. ἐπεὶ
οἱ αὖ ὁ Πausanίας ἀνεφαίνετο ἔχων τὸ
ἐκ Λακεδαιμόνος σφάτευμα, πάλιν αὖ ἐν
μεγάλῳ κινδύνῳ ἡγῶντο εἶναι, καὶ πολλὴν
ἔφασαν σιωπὴν τε καὶ ταπεινότητα ἐκ
τῷ σφατεύματι εἶναι αὐτῶν. Ὡς δὲ τῇ
ὑσεραΐᾳ οἱ τε Αθηναῖοι ἐλθόντες συμπαρε-

τάξαντο, ὃ, τε Πausανίας οὐ προσῆγεν,
 ὃδὲ ἐμάχετο, ἐκ τήτου τὸ μὲν Θηβαίων
 πολὺ μεῖζον Φρόνημα ἐγένετο· ὃ δὲ Πau-
 σανίας συγκαλέσας πολεμάρχας καὶ πεν-
 τηκοσῆρας, ἐβουλεύετο, πότερον μάχην
 ξυνάπλοι, ἢ ὑπόσπονδον τὸν τε Λύσανδρον
 ἀναιροῖτο, καὶ τοὺς μετ' αὐτῷ πεσόντας.
 Λογιζόμενος δὲ ὁ Πausανίας καὶ οἱ ἄλλοι
 ἐν τέλει τῶν Λακεδαιμονίων, ὡς Λύσαν-
 δρος τετελευτηκὼς εἶη, καὶ τὸ μετ' αὐ-
 τοῦ στρατεύμα ἡτλημένον ἀποκεχωρήκοι,
 καὶ Κορίνθιοι μὲν πανταπάσιν ἐκ ἡκολού-
 θουν αὐτοῖς, οἱ δὲ παρόντες οὐ προθύμως
 στρατεύοιντο· ἐλογίζοντο δὲ καὶ τὸ ἵππι-
 κόν, ὡς τὸ μὲν ἀντίπαλον πολὺ, τὸ δ' αὐ-
 τῶν, ὀλίγον εἶη, καὶ ὅτι οἱ νεκροὶ ὑπὸ τῷ
 τείχει ἔκειντο, ὥς οὐδὲ κρείττοσιν οὔσι
 διὰ τοὺς ἀπὸ τῶν πύργων ῥάδιον εἶη ἀνε-
 λέσθαι· διὰ οὖν πάντα ταῦτα ἔδοξεν αὐ-
 τοῖς, τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀναιρεῖ-
 σθαι. Οἱ μὲν τοι Θηβαῖοι εἶπον, ὅτι οὐκ

sent, seque cum ipsis in acie conjunxissent, verumetiam Pausanias exercitum non adduceret, neque proelii copiam faceret: tum vero crevere plurimum Thebanis animi. Pausanias autem ubi polemarchos et militum quinquagenorum praefectos convocaverat, manumne confereret, an per inducias Lyfandrum et alios cum ipso caesos tolleret, deliberabat.

¶ 6 Quumque tam Pausanias ipse, quam caeteri Lacedaemoniorum magistratus secum reputarent, Lyfandrum occubuisse: milites, quos habuerat, victos profugisse: Corinthios prorsus sequi noluisse: caeteros, qui aderant, non satis alacres esse hac in militia: hostium equitatum magnum esse, suum exiguum: occisorum cadavera sub ipsis jacere moenibus, ut jam ne victoribus quidem, propter vim hostium de turribus, ea tollere sit proclive; de hisce causis omnibus decreverunt, interfectorum corpora per
 ¶ 7 inducias esse tollenda. Negant ea The-

bani se reddituros alia conditione, quam ut finibus suis Lacedaemonii excederent. Ea res perlubenter audita, sublatisque cadaveribus, e Boeotia discessum. Atque his ita gestis, abiire moesti Lacedaemonii. Thebani autem petulanter admodum, si quis vel parumper in villas divertisset, caedendo ad vias usque persequabantur. Hic ejus expeditionis Lacedaemoniorum exitus fuit. Enimvero 18 Pausanias, posteaquam domum rediisset, capitis iudicium subiit. Quumque accusaretur, quod serius Lyfandro apud Haliartum praesto fuisset, quanquam conventum inter ipsos esset, ut ad eundem diem eo venirent: quod per inducias, non, commissa pugna, tollere mortuorum cadavera conatus fuisset: quod plebem Atheniensem captam in Piraeo dimisisset: quod denique iudicio se non stitisset, capitis damnatus fuit. Ipse Tegeam fuga se recepit, atque istic morbo extinctus est. Haec tum in Graecia gesta sunt.

ἂν ἀποδοῖεν τοὺς νεκροὺς, εἰ μὴ ἐφ' ᾧ
 τε ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας. οἱ δὲ, ἄσμενοί
 τε ταῦτα ἤκουσαν, καὶ ἀνελόμενοι τοὺς
 νεκροὺς, ἀπήεσαν ἐκ τῆς Βοιωτίας. τού-
 των δὲ πραχθέντων, οἱ μὲν Λακεδαιμό-
 νιοι ἀθύμως ἀπήεσαν· οἱ δὲ Θηβαῖοι μάλ'
 ὕβριστικῶς, εἰ καὶ μικρόν τις τῶν χωρίων
 τοῦ ἐπβαίῃ, παίοντες, ἐδίωκον ἐς τὰς ὁ-
 δούς. αὕτη μὲν δὴ οὕτως ἡ στρατεία τῶν
 Λακεδαιμονίων διελύθη. Ὁ μὲντοι Παι-
 σανίας ἐπεὶ ἀφίκετο οἴκαδε, ἐκρίνετο περὶ
 θανάτου. κατηγορούμενος δὲ αὐτῷ, καὶ ὅτι
 ὑσερήσειεν ἐς Ἀλάρτον τοῦ Λυσάνδρου,
 ξυνθέμενος ἐς τὴν αὐτὴν ἡμέραν παρέσε-
 δαι, καὶ ὅτι ὑποσπόνδους, ἀλλ' οὐ μά-
 χη ἐπειρᾶτο τὰς νεκρὰς ἀναρῆσαι, καὶ
 ὅτι τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων λαβὼν ἐν
 τῷ Πειραιεῖ, ἀνῆκε, καὶ πρὸς τούτοις,
 οὐ παρόντος ἐν τῇ δίκῃ, θάνατος αὐτοῦ
 κατεγνώσθη· καὶ ἔφυγεν ἐς Τεγέαν, καὶ ἐτε-
 λεύτησε μὲν τοι ἐκεῖ νόσῳ. κατὰ μὲν οὖν
 τὴν Ἑλλάδα ταῦτ' ἐπράχθη.

THE HISTORY OF THE

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

THE HISTORY OF THE

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

ΤΩΝ ΤΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

XENOPHONTIS

RERUM GRAECARUM

LIBER QUARTUS.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΟΔΕ Αγησίλαος, ἐπεὶ ἀφίκετο ἅμα
 μέλοπώρῳ ἐς τὴν τῷ Φαρναβάζῃ Φρυγίαν,
 τὴν μὲν χώραν ἔκαε καὶ ἐπόρθη, πόλεις δέ,
 τὰς μὲν βία, τὰς δὲ ἐκίσσας προσελάμβανε.
 λέγοντος δὲ τῷ Σπιθριδάτῃ, ὥς εἰ ἔλ-
 θοι πρὸς τὴν Παφλαγονίαν σὺν αὐτῷ, τὸν
 τῶν Παφλαγόνων βασιλέα καὶ ἐς λόγους ἄ-
 ξοι, καὶ ζύμμαχον ποιήσοι, προθύμως ἐπο-
 ρεύετο, πάλαι τέττου ἐπιθυμῶν, τοῦ ἀφι-
 ξάναι * τὸ ἔθνος ἀπὸ βασιλέως. Ἐπεὶ δὲ
 ἀφίκετο ἐς τὴν Παφλαγονίαν, † ἦλθε Κό-
 τυς, καὶ ζυμμαχίαν ἐποίησατο. καὶ γὰρ κα-
 λόμενος ὑπὸ βασιλέως ἔκ ἀναβεθήκει. πεί-
 σαντος δὲ τῷ Σπιθριδάτου, κατέλιπε τῷ
 Αἰησιλάῳ χιλίους μὲν ἵππεας, διχιλίους

* εἰ ἔθνος. † ἦλθεν Οὔτυς.

XENOPHONTIS RERUM GRAECARUM

LIBER QUARTUS.

AGESILAUS autem, posteaquam sub autumnum Pharnabazi Phrygiam ingressus esset, agrum incendiis ac populationibus infestabat; urbes partim vi partim deditione spontanea sibi adjungebat. Quumque diceret Spithridates, se, si ad Paphlagoniam secum accederet, perfecturum, ut Paphlagonum rex in colloquium societatemque veniret: lubens hanc professionem suscepit, jamdudum cupiens eam nationem a fide regis avertere. Quum ventum in Paphlagoniam esset, aderat Cotys, et foedus inibat. Etenim a rege Persico arcessitus, ad eum profectus non fuerat. Deinde suasu Spithridatae Agesilao cito quidem equites reliquit Cotys,

cetratos autem II CIO. Ob eam rem quia gratias habebat Spithridatae Agesilaus: Dic mihi, ait, mi Spithridata, num Coryi filiam uxorem dares? Multo quidem lubentius, subjecit ille, quam Cotys, amplae ditionis et copiarum imperio praepotens, filiam exulis duceret. Haec tum ³ de nuptiis hisce tantum facta est mentio. Quum autem discessurus Cotys esset, Agesilaum salutaturus adit. Ibi sermonem hunc in praesentia Trigintavirum, Spithridata remoto, Agesilaus occepit: Dic mihi, ait, mi Coty, quo genere natus est Spithridates? Et ille: Natus est, inquit, genere apud Persas nulli secundo. At filium ipsius, quam sit elegans, vidisti? Quid ni? ait. Heri cum eo coenatus sum. At perhibent ei filiam hoc ipso formosiorē esse. Profecto admodum pulchra est, respondet Cotys. Hanc ⁴ ego, subjecit Agesilaus, quando nobis amicus esse coepisti, auctor essem, ut duceres: primum longe formosissimam, quo

δὲ πελτασάς. χάριν δὲ τούτων εἰδὼς Ἀ-
 γησίλαος τῷ Σπιθριδάτῃ· Εἰπέ μοι, ἔφη
 ὦ Σπιθριδάτα, οὐκ ἂν δοίης Κότυϊ τὴν
 θυγατέρα; πολὺ γε, ἔφη, μᾶλλον ἢ ἐ-
 κείνος ἂν λάβοι φυγάδος ἀνδρὸς, βασιλεύ-
 ων πολλῆς χώρας καὶ δυνάμεως. Τότε μὲν
 οὖν ταῦτα μόνον ἐρρήθη περὶ τοῦ γάμου·
 ἐπεὶ δὲ Κότυς ἐμελλεν ἀπιέναι, ἦλθε πρὸς
 τὸν Ἀγησίλαον ἀσπασόμενος. λόγος δὲ ἤρ-
 ξατο ὁ Ἀγησίλαος, παρόντων τῶν Τριά-
 κοντα, μετασησάμενος τὸν Σπιθριδάτην,
 Λέξον μοι, ἔφη, ὦ Κότυ, ποῖς τινὸς γένους
 ἐσὶν ὁ Σπιθριδάτης; ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι Περ-
 σῶν ὕδενος ἐνδεέστερος. τὸν δ' ὕον, ἔφη, ἐώ-
 ρακας αὐτῷ ὥς καλὸς ἐστὶ; τί δὲ ἐμέλ-
 λω; καὶ γὰρ ἐσπέρας ξυνεδείπνυν αὐτῷ·
 τέττε μὲν φασὶ τὴν θυγατέρα αὐτῷ καλε-
 λίονα εἶναι· νῆ Δί', ἔφη ὁ Κότυς. καλὴ
 γάρ ἐστι. Καὶ ἐγὼ μὲν, ἔφη, ἐπεὶ φίλος
 ἡμῖν γεγένησαι, συμβλεύσαιμ' ἂν σοι τὴν
 παῖδα γενέσθαι γυναῖκα, καλλίστην μὲν

ἔσαν, οὐ τί ἀνδρὶ ἥδιον; πατὴρ δ' εὐγενέ-
 ςάτῃ, δύνάμιν δ' ἔχοντος τοσαύτην, ὥς
 ὑπὸ Φαρναβάζῃ ἀδικηθεὶς, ἔτω τιμωρεῖ-
 ται αὐτόν, ὥς Φυγάδα πάσης τῆς χώ-
 ρας, ὥς ὀρᾶς, πεποίηκεν. εὐ ἰοδί μέντοι,
 ἔφη, ὥσπερ ἐκείνον ἐχθρὸν ὄντα δύναται
 τιμωρεῖσθαι, ἔτω καὶ Φίλον ἄνδρα εὐεργε-
 τεῖν δύναίτο. νόμιζε δὲ, τέτων πραχθέν-
 των, μὴ κείνον ἂν σοι μόνον κηδεσθῆναι εἶναι,
 ἀλλὰ καὶ ἐμὲ, καὶ τὰς ἄλλας Λακεδαιμο-
 νίους, ἡμῶν δὲ ἡγεμένων τῆς Ἑλλάδος, καὶ
 τὴν ἄλλην Ἑλλάδα. καὶ μὴν μεγαλειο-
 τέως γε σὺ, εἰ ταῦτα πράττοις, τίς ἂν
 ποτε γήμει; ποίαν γὰρ νύμφην πρόποτε
 τοσῶτοι ἱππεῖς, καὶ πελῆσσαι, καὶ ὀπλιταὶ
 προῖεμψαν, ὅσοι τὴν σὴν γυναῖκα εἰς τὸν
 σὸν οἶκον προπέμψειαν ἂν; Καὶ ὁ Κότυς
 ἐπῆρετο· δοκῶντα δ', ἔφη, ὦ Αἰγισίλαε,
 καὶ Σπιθριδάτῃ ταῦτα λέγεις; μὰ τοὺς
 Θεούς, ἔφη, ὦ Κότυ, ἐκείνος μὲν ἐμέ γε
 ἐκ ἐκέλευσε ταῦτα λέγειν· ἐγὼ μέντοι,

quid esse marito jucundius possit? deinde natam patre apprime nobili, tantaque potentia praedito, ut injuriis Pharnabazi laesus, eas de ipso poenas sumat; ut eum, ceu vides, universa ditione sua fugitivum expulerit. Itaque sat scito, inquit, eum, perinde ac hostem illum ulcisci potuit, etiam hominem amicum afficere beneficiis posse. Planeque velim existimes, si haec fiant, non illum modo tibi focerum fore: sed et me, et Lacedaemonios caeteros; quumque nos Graeciae principatum obtineamus, omnem praeterea Graeciam. Atenim si haec facias, quis unquam te magnificentius uxorem duxerit? Quam enim sponsam tot equites, cetrati, gravis armaturae pedites unquam deduxerunt, quot hanc uxorem tuam nunc domum tuam sunt
 5 deducturi? Tum Cotys Agesilaum interrogans: Haecine, inquit, etiam Spithridatae probantur, quae dicis? Et ille: Profecto, inquit, mi Coty, non ille me iussit haec dicere: sed ego, tametsi miri-

fice gaudeam, quoties de hoste poenas
 fumo; longe tamen majore mihi volupta-
 te frui videor, quum quid amicis boni re-
 perio. Cur igitur, inquit Cotys, non sci-
 scitaris, an haec ille velit? Et Agefilaus:
 Abite vos, ait, Herippida, et hominem
 edocete; ut eadem, quae nos, velit. Tum 6
 illi surgentes Spithridatae rem expone-
 bant: quumque nonnihil intercederet
 morae: Visne, inquit Agefilaus, mi Co-
 ty, nos etiam huc ipsum arcessamus? Ni-
 mirum multo facilius, ait, te persuasu-
 rum arbitror, quam caeteros omnes.
 Tum deinde Spithridatem Agefilaus cum
 reliquis arcessit. Quumque illi accede- 7
 rent, Herippidas: Caetera quidem, ait,
 mi Agefilae, quae dicta sunt, quid pro-
 lixe commemorari necesse fuerit? Hoc
 Spithridatae verbum extremum fuit, per-
 lubenter se facturum, quidquid tibi vi-
 deatur. Igitur mihi videtur, inquit Age-
 filaus, ut tu quidem Spithridata, quod
 felix faustumque sit, Cotyi filiam des u-
 xorem: tu vero eam, Coty, ducas. Pu-
 ella tamen ante vernum tempus itinere

καίπερ ὑπερχαίρω, ὅταν ἐχθρὸν τιμωρῶ-
 μαι, πολὺ μᾶλλον μοι δοκῶ ἡδεσθαι, ὅταν τί
 τοῖς φίλοις ἀγαθὸν ἐξευρίσκω. τί ἔν, ἔφη,
 ἔπυνθάνη, εἰ καὶ ἐκείνῳ βελομένῳ ταῦτ'
 ἐστί; καὶ ὁ Αἰγισίλαος, ἴτ', ἔφη, ὑμεῖς, ὦ
 Ἑριππίδα, καὶ διδάσκετε αὐτὸν βεληθῆ-
 ναι, ἅπερ ἡμεῖς. Οἱ μὲν δὴ ἀνασάντες ἐδί-
 δασκον. ἐπεὶ δὲ διέτριβον· Βέλει, ἔφη, ὦ
 Κότυ, καὶ ἡμεῖς δεῦρο καλέσωμεν αὐτόν;
 πολὺ γ' ἂν οἶμαι μᾶλλον, ἔφη, ὑπὸ σὺ
 πεισθῆναι αὐτόν, ἢ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀ-
 πάντων. ἐκ τούτου δὲ ἐκάλει ὁ Αἰγισίλαος
 τὸν Σπιθριδάτην τε καὶ τὰς ἄλλας. Προσι-
 όντων δ' αὐτῶν, εἶπεν ὁ Ἑριππίδας· τὰ
 μὲν ἄλλα, ὦ Αἰγισίλαε, τὰ ῥηθέντα τί
 ἂν τις μακρολογοίη; τέλος δὲ λέγει Σπι-
 θριδάτης, πᾶν πακύν ἂν ἡδέως, ὅ,τι σοι δο-
 κοίη. ἐμοὶ μὲν τοίνυν, ἔφη ὁ Αἰγισίλαος,
 δοκεῖ, σε μὲν ὦ Σπιθριδάτα, τύχῃ ἀγα-
 θῇ δίδónαι Κότυϊ τὴν θυγατέρα, σὲ δὲ
 λαμβάνειν. τὴν μὲν τοι παῖδα πρὸ ἧρας

ἔκ ἂν δυναίμεθα περὶ αἰγάγεῖν. ἀλλὰ ναὶ
 μὰ Δῖ', ἔφη ὁ Κότυς, κατὰ θάλατταν
 ἦδη ἂν πέμποιτο, εἰ σὺ βέλοιο. Ἐκ τήνδε
 δεξιάς δόντες καὶ λαβόντες ἐπὶ τέτοις, ἀπέ-
 πεμπον τὸν Κότυν. καὶ εὐθὺς ὁ Αἰγισίλα-
 ος, ἐπεὶ ἔγνων αὐτὸν σπεύδοντα, τριήρη
 πληρώσας, καὶ Καλλίαν Λακεδαιμόνιον κε-
 λεύσας ἀπαγαγεῖν τὴν παῖδα, αὐτὸς ἐπὶ
 Δασκυλίᾳ ἐπορεύετο, ἔνθα καὶ τὰ βασίλεια
 ἦν Φαρναβάζω, καὶ κῶμαι περὶ αὐτὰ πολ-
 λαί, καὶ μεγάλαι, καὶ ἄφθονα ἔχουσαι τὰ
 ἐπιήδεια· καὶ θῆραι, αἱ μὲν ἐν περιθιργασ-
 μένοις παραδείσοις, αἱ δὲ καὶ ἀναπεπλάμε-
 νοις τόποις πάγκαλαι. περιέρρει δὲ καὶ πο-
 ταμὸς παντοδαπῶν ἰχθύων πλήρης. ἦν δὲ
 καὶ τὰ πλῆν᾽ ἄφθονα τοῖς ὀρνιθεῦσαι δυνα-
 μένοις. ἐνλαῶθα μὲν δὴ διεχείμαζε, καὶ αὐ-
 τόθεν, καὶ σὺν προνομαῖς τὰ ἐπιήδεια τῇ
 στρατιᾷ λαμβάνων. Καταφρονήτικῶς δὲ ποιεῖ
 καὶ ἀφυλάκτως, διὰ τὸ μηδὲν πρότερον ἐσ-
 φάλλθαι, λαμβανόντων τῶν στρατιωτῶν τὰ

terrestri a nobis ad te deduci non poterit. Atenim, subjecit Cotys, mari ad me profecto mitti poterit, si quidem ita tu
 8 velis. Secundum haec datis acceptisque dextris, Cotys dimissus fuit. Quumque properare hominem Agesilaus intellexisset, statim instructa trireme, datoque Calliae Lacedaemonio avehendae puellae negotio; Dascylium ipse profectus est, quo in loco regia Pharnabazi erat, et circum eam vici frequentes, ampli, copia commeatus abundantes. Erant et peramoenae venationes partim in hortis undique septis, partim patentibus in locis. Circumfluebat amnis plenus omnigenis piscibus. Nec deerat illis ingens volatilium copia, qui uti aucupio poterant. Atque heic in hybernis mansit, et partim indidem, partim praedas actum suos educendo, commeatum exercitui
 9 parabat. Quumque milites aliquando contemptis hostibus, et incaute commeatum quaererent, quod ante id temporis

150 RERUM GRAEC. IV.

adversus nihil eis accidisset; forte Pharnabazus in eos per planiciem palatos, cum duobus falcatis curribus, et cccc equitibus incidit. Eum Graeci adequantem conspicati, ad septingentos celeriter unum in globum coeunt. Ille nihil cunctatus, constitutis in fronte curribus, quos ipse a tergo cum equitatu subsequatur, agi eos in hostem jubet. Posteaquam immissi currus globum Graecorum disjecissent, mox equites ad centum homines prosternunt; caeteri fuga se ad Agesilaum recepere, qui cum gravi armatura non procul aberat. Secundum 19 haec tertio vel quarto die Spithridates castra Pharnabazum habentem amplo in vico, cui nomen Cave, plus minus clxx stadiis abesse comperit, ac mox ea de re certio rem Herippidam facit. Ille patrandi praeclari facinoris cupidus, gravis armaturae pedites 11 cicio, totidemque ce-
tratos, et Spithridatae, Paphlagonum,

ἐπιήδεια, ἐπέτυχεν αὐτοῖς ὁ Φαρνάβαζος
κατὰ τὸ πεδῖον ἐσπαρμένοις, ἄρματα μὲν
ἔχων δύο δρεπανηφόρα, ἵππεῖς δὲ ὡς τε-
τρακοσίους. οἱ δὲ Ἕλληνες ὡς εἶδον αὐτὸν
προσελαύνοντα, ζυνέδραμον ὡς ἐς ἐπτακο-
σίους. ὁ δ' ἐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ προσησά-
μενος τὰ ἄρματα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἵπ-
πεῦσιν ὅπιον γενόμενος, ἐκέλευσεν ἐλαύ-
νειν ἐς αὐτούς. ὡς δὲ τὰ ἄρματα ἐμβαλόν-
τα διεσκέδασε τὸ ἄθρόον, ταχὺ οἱ ἵππεῖς
κατέβαλον ὡς ἐς ἑκατὸν ἀνθρώπους. οἱ
δ' ἄλλοι κατέφυγον πρὸς Αἰησίλαον. ἐγ-
γὺς γὰρ ἔτυχε σὺν τοῖς ὀπλίταις ὦν. Ἐκ
δὲ τήτου τρίτῃ ἢ τετάρτῃ ἡμέρᾳ αἰσθά-
νεται ὁ Σπιθριδάτης τὸν Φαρνάβαζον ἐν
Καυῇ κώμῃ μεγάλη στρατοπεδεύομενον,
ἀπέχοντα σάδια ὡς ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ
εὐθὺς λέγει πρὸς τὸν Ἡριππίδαν. καὶ ὁ
Ἡριππίδας, ἐπιθυμῶν αἰεὶ λαμπρόν τι ἐρ-
γάζεσθαι, αἰτεῖ τὸν Αἰησίλαον ὀπλίτας
τὲ ἐς διχιλίους, καὶ πελτασὰς ἄλλας το-

σῆτες, καὶ ἵππεας τῆς τε Σπίθριδάτης, καὶ
 τῆς Παφλαγόνας, καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅπο-
 σος πείσειεν. ἐπεὶ δὲ ὑπέχετο αὐτῷ, ἐ-
 θύετο· καὶ ἅμα δείλη καλλιερησάμενος, κα-
 τέλυσε τὴν θυσίαν. ἐκ δὲ τῆς δειπνή-
 σαντας παρήγγειλε παρεῖναι πρόδεν τοῦ
 στρατοπέδου. σκότους δὲ γενομένου, ὃς οἱ ἡμί-
 σεις ἐκάσων ἐξῆλθον. ὅπως δὲ μὴ, εἰ ἀπο-
 τρέποιτο, καταγελῶεν αὐτὸς οἱ ἄλλοι Τρια-
 κοντα, ἐπορεύετο σὺν ἧ ἔῖχε δυνάμει. Ἄμα
 δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐπιπεσὼν τῇ Φαρναβάζου στρα-
 τοπεδείᾳ, τῆς μὲν προφυλακῆς αὐτῆς, Μυ-
 σῶν ὄντων, πολλοὶ ἔπεσον, αὐτοὶ δὲ διαφεύ-
 γουσι, τὸ δὲ στρατόπεδον ἀλίσκονται, καὶ πολ-
 λὰ μὲν ἐκπώματα, καὶ ἄλλα δὴ, οἷα Φαρ-
 ναβάζου κτήματα, πρὸς δὲ τούτοις σκεύη
 πολλὰ, καὶ ὑποζύγια σκευοφόρα. διὰ γὰρ
 τὸ φοβεῖσθαι μὴ, εἴ που κατασαιή, κυ-
 κλωθεῖς πολιορκῶιτο, ἄλλοτε ἄλλη τῆς
 χώρας ἐπήει, ὥσπερ οἱ Νομάδες, καὶ μάλα
 ἀφανίζων τὰς στρατοπεδεύσεις, ἐπεὶ δὲ τὰ

Graecorum equites ab Agefilao postulat, quoscunque permovere suadendo posset. Hos quum Agefilaus promississet, exta consulit. Quumque sub vesperam perlitasset, sacrificii finem fecit. Post illa milites coenatos adeste pro castra iussit. Tenebris ingruentibus, ne dimidia quidem singulorum pars egressa est. Ne tamen, si reverteretur in castra, ludibrio reliquis Trigintaviris esset, cum ea, quam habebat, militum manu profectus
11 est. Ubi prima luce castra Pharnabazi aggressus esset, collocati ante ea custodes Myfi magna ex parte trucidantur: fugiunt Persae: castra multis cum poculis, et aliis rebus, supellectile praesertim Pharnabazi, magna impedimentorum copia, jumentis impedimenta vehementibus capiuntur. Etenim quod sibi metueret, ne sicubi subsisteret, circumdatus obsideretur: Nomadum instar alias aliam regionis partem adibat, et castrorum metationes, quantum poterat, occultabat. Posteaquam deinde res captas Pa-

phlagonēs et Spithridatēs avehebant, collocatis Herippidas alicubi cohortium manipulorumque ductoribus, omnia Spithridatae ac Paphlagonibus ademit, ut magnam mancipiorum copiam manubiarum venditoribus afferret. At illi, posteaquam hoc eis accidisset, non tulerunt: sed ut injuria contumeliaque affecti, rebus suis noctu collectis, Sardes ad Ariæum se conferunt, habita ei fide propterea, quod etiam ipse aliquando defecerat, ac bellum cum rege gesserat. A-12
 Agesilao quidem ista Spithridatae, Megabyzi, Paphlagonum desertione, nihil hac in expeditione gravius accidit. Caeterum Cyzicenus quidam erat Apollophe-
 nes, cui jam olim cum Pharnabazo hospitii necessitudo erat, et hoc fere tempore in hospitii necessitudinem admissus ab Agesilao fuerat. Is Agesilao significat, existimare se, posse opera sua Pharnabazum in colloquium de ineunda amicitia adduci. Ea re audita, induciis ac

ληφθέντα χρήματα ἀπήγαγον οἱ τε Πα-
φλαγόνες καὶ ὁ Σπιθριδάτης, ὑποσῆσας Ἡ-
ριππίδας ταξιάρχης καὶ λοχαγὸς, ἀφεί-
λετο ἅπαντα τὸν τε Σπιθριδάτην καὶ τοὺς
Παφλαγόνας, ἵνα δὴ πολλὰ ἀπαγάγοι
τὰ αἰχμάλωτα τοῖς λαφυροπώλαις. ἐκεῖ-
νοι μὲν τοι ταῦτα παθόντες, οὐκ ἦνεγ-
καν, ἀλλ' ὡς ἀδικηθέντες καὶ ἀτιμασθέν-
τες, νυκτὸς συσκευασάμενοι ὥχοντο ἀπιόν-
τες ἐς Σάρδεϊς πρὸς Αἰριαῖον, πιστεύοντες
ὅτι καὶ ὁ Αἰριαῖος ἀποσὰς βασιλέως ἐπολέ-
μησεν αὐτῷ. Αἰησιλάῳ μὲν δὴ τῆς ἀπο-
λείψεως τῷ Σπιθριδάτῃ καὶ τῷ * Μεγα-
βύζῃ καὶ τῶν Παφλαγόνων ὕδεν ἐγένετο βα-
ρύτερον ἐν τῇ στρατείᾳ, ἣν δέ τις Απολ-
λοφάνης Κυζικηνὸς, ὃς καὶ Φαρναβάζῳ ἐτύλ-
χανεν ἐκ παλαιῦ ξένος ὢν, καὶ Αἰησιλάῳ
κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐξενώθη. οὗτος ἔν
εἶπε πρὸς τὸν Αἰησίλαον, ὡς οἶατο συνα-
γαγεῖν ἂν αὐτῷ ἐς λόγους περὶ Φιλίας
Φαρναβάζου. ὡς δὲ ἤκουσεν αὐτῷ, σπον-

δὰς λαβὼν καὶ δεξιὰν, παρῆν ἄγων τὸν Φαρ-
 νάβαζον ἐς συγκείμενον χωρίον. Ἐνθα δὴ
 Ἀγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν Τριάκοντα
 χαμαὶ ἐν πόᾳ τινὶ κατακείμενοι ἀνέμε-
 νον· ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἦκεν ἔχων σολὴν
 πολλῷ χρυσῷ ἄξιαν. ὑποτιθέντων δὲ αὐ-
 τῷ τῶν θηραπόντων ῥαπῖα, ἐφ' ὧν καθί-
 σθαι οἱ Πέρσαι μαλακῶς, ἡχύνθη ἐντρο-
 φῆσαι, ὁρῶν τῷ Ἀγησίλαῳ τὴν φαυλότη-
 τα. κατεκλίνθη οὖν καὶ αὐτός, ὥσπερ εἶ-
 χε, χαμαί. καὶ πρῶτα μὲν ἀλλήλοις
 χαίρειν προσεῖπον, ἔπειτα τὴν δεξιὰν προ-
 τείναντος τῷ Φαρναβάζῳ, ἀντιπροϋτείνε καὶ
 ὁ Ἀγησίλαος. μετὰ δὲ τοῦτο ἤρξατο λό-
 γος ὁ Φαρνάβαζος· καὶ γὰρ ἦν πρεσβύτερος·
 ὦ Ἀγησίλαε καὶ πάντες οἱ παρόντες Λα-
 κεδαιμόνιοι, ἐγὼ ὑμῖν, ὅτε τοῖς Ἀθηναί-
 οῖς ἐπολεμεῖτε, φίλος καὶ ζύμμαχος ἐγε-
 νόμην· καὶ τὸ μὲν ὑμέτερον ναυτικόν, χρή-
 ματα παρέχον, ἰσχυρὸν ἐποίησιν· ἐν δὲ τῇ
 γῇ, αὐτὸς ἀπὸ τῷ ἵππου μαχόμενος

fide ab Agefilao acceptis, Pharnabazum
 13 ad locum constitutum adducit. In eo
 jam Agefilaus, et adjuncti ei Trigintavi-
 ri, in gramine humi decumbentes, Phar-
 nabazum operiebantur. Veniebat is a-
 mictu maximi pretii ornatus, quumque
 ministri pulvinos subtiles substernerent,
 in quos se molliter Persae collocant;
 conspecto vili cultu Agefilai, deliciis il-
 lis uti prae verecundia noluit. Quaprop-
 ter et ipse ita, uti vestitus erat, humi se
 reclinat. Deinde dicta primum utrinque
 salute, mox dextram Pharnabazo porri-
 gente, suam vicissim ei porrigit Agefila-
 us. Eo peracto, Pharnabazus, qui natu
 14 grandior esset, ita loqui coepit: ‘ Ego
 ‘ vobis, Agefilae, vosque Lacedaemonii
 ‘ omnes, qui adestis, amicus et foedera-
 ‘ tus fui, quo tempore bellum adversus
 ‘ Athenienses gerebatis; neque tantum
 ‘ classem vestram suppeditatis pecuniis
 ‘ corroboravi: verumetiam ipse in terra
 ‘ ex equo vobiscum pugnans, hostes uf-

' que in ipsum mare persequabar. Ne-
 ' que vero accusare me potestis, quasi
 ' unquam Tissaphernis more duplici er-
 ' ga vos animo vel in sermone vel factis
 ' fuerim. Talem quum me gesserim, eo
 ' nunc a vobis redactus sum, ut ne coe-
 ' na quidem mihi mea in ditione sit reli-
 ' qua, nisi forte bestiarum instar id colli-
 ' gam, quod a vobis sit relictum. Omnia
 ' quae relicta mihi a patre acceperam,
 ' aedificia pulchra, horti arboribus ac
 ' feris referti, quibus animum oblecta-
 ' bam, nunc partim exusta, partim exci-
 ' sa video. Proinde si, quid aequum fan-
 ' ctumque sit, ego non intelligo; vos me
 ' velim doceatis, quinam existimari de-
 ' beat, haec ab hominibus referendae
 ' gratiae non ignaris proficisci.' His
 dictis, Trigintaviri omnes verecundia
 ducti filebant. Tandem aliquando Age-
 filaus in hanc sententiam respondit: 'At-
 ' enim, Pharnabaze, non ignorare te ar-
 ' bitror, etiam Graecis in urbibus ho-

• μεθ' ὑμῶν, ἐς τὴν θάλατταν καλεῖσθαι
 • τὰς πολεμίους. καὶ διπλῆν, ὥσπερ Τρια-
 • φέρους, ὅθεν πώποτε μὲν ἔτε ποιήσαντος
 • ἔτ' εἰπόντος πρὸς ὑμᾶς ἔχοιτ' ἂν κατη-
 • γορήσαι. τοῖστος δὲ γενόμενος, οὕτω νῦν
 • διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν, ὥς ἔδὲ δεῖπνον ἔχω
 • ἐν τῇ ἑμαυτῷ χώρᾳ, εἰ μή τι ὦν ἂν ὑ-
 • μεῖς λίπητε, ξυλλέξομαι, ὥσπερ τὰ
 • θηρία. ἃ δέ μοι ὁ πατήρ καὶ οἰκήματα
 • καλὰ, καὶ παραδείσους καὶ δένδρων καὶ θηρί-
 • ων μεσοῦς κατέλιπεν, ἐφ' οἷς εὐφραυνό-
 • μην, ταῦτα πάντα ὁρῶ τὰ μὲν κατακε-
 • καυμένα, τὰ δὲ κατακεκομμένα. εἰ οὖν
 • ἐγὼ μὴ γιγνώσκω μήτε τὰ δίκαια, μή-
 • τε τὰ ὅσια, ὑμεῖς δὲ διδάξατέ με, ὅπως
 • ταῦτ' ἐσὶν ἀνδρῶν ἐπισαμένων χάριτας
 • ἀποδιδόναι. Ὁ μὲν ταῦτ' εἶπεν. οἱ δὲ
 • Τριάκοντα πάντες μὲν ἐπὶ στήνῃσιν αὐ-
 • τὸν, καὶ ἐσιώπησαν. ὁ δὲ Αἰησίλαος χρό-
 • νῳ ποτὲ εἶπεν. Ἀλλ' οἶμαι μὲν σε, ὦ
 • Φαρνάβαζε, εἰδέναι, ὅτι καὶ ἐν ταῖς Ἑλ-

• ληνικαῖς πόλεσι ξένοι ἀλλήλοις γίνονται
 • οἱ ἄνθρωποι. οὗτοι δὲ, ὅταν αἱ πόλεις
 • πολέμια γένωνται, σὺν ταῖς πατρίσι
 • καὶ τοῖς ἐξενωμένοις πολεμῶσι, καὶ εἰ οὐ-
 • τω τύχωσιν, ἔστιν ὅτε καὶ ἀπέκλιναν ἀλ-
 • λήλους. καὶ ἡμεῖς οὖν νῦν βασιλεῖ τῷ
 • ὑμετέρῳ πολεμῶντες, πάντα ἡναγκάσ-
 • μεθα τὰ ἐκείνου πολέμια νομίζειν· σοί
 • γε μὲν τοι φίλοι γενέσθαι περὶ παντός
 • ἂν ποιησαίμεθα. καὶ εἰ μὲν ἀλλάξα-
 • σθαί σοι ἔδει ἀντὶ δεσπότου βασιλέως ἡ-
 • μᾶς δεσπότας, ἔκ ἂν ἔγωγέ σοι ξυνεβέ-
 • λευον. νῦν δὲ ἔξεσί σοι μεθ' ἡμῶν γενο-
 • μένω, μηδένα προσκυνῶντα, μηδὲ δεσπό-
 • την ἔχοντα, ζῆν καρπόμενον τὰ σαυτοῦ.
 • καὶ τοι ἐλεύθερον εἶναι, ἐγὼ μὲν οἶμαι
 • ἀντάξιον εἶναι τῶν πάντων χρημάτων.
 • ἔδὲ μὲν τοι τῷτό σε κελεύομεν, πένητα
 • μὲν, ἐλεύθερον δὲ εἶναι, ἀλλ' ἡμῖν συμ-
 • μάχοις χρώμενον αὖτις μὴ τὴν βασι-
 • λείῳ, ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ ἀρχὴν, τοὺς

* spitiorum necessitudines inter homines
 * contrahi. Nihilominus ubi bellum in-
 * ter urbes ipsas geri coeptum est, una
 * cum patria quilibet hospitibus bellum
 * facit. Quinetiam si res ita ferat, non-
 * nunquam mutuo se hospites occidunt.
 * Eadem ratione nos quoque bellum ad-
 * versus regem vestrum gerentes, neces-
 * se fuit omnia, quae ipsius essent, hosti-
 * lia ducere: quanquam tecum amicitiam
 * colere summopere cuperemus. Quod
 * si tibi pro rege domino commutandi
 * nos essemus, quos dominorum deinde
 * loco haberes; equidem tibi nequaquam
 * hac in parte quidquam consularem.
 * Nunc tibi licet, si quidem nobiscum te
 * velis conjungere, neminem summis-
 * veneranti, neminem agnoscenti domi-
 * num, ita vivere, tuis ut rebus nihilo-
 * minus frui. Atqui libertatem opibus
 * ego universis anteferendam arbitror.
 * Nec interim id nos volumus, ut liber
 * quidem, at pauper sis: sed ut societate
 * nostra fretus, non regis, sed tuum im-
 * perium propages, ac redactis in potesta-

162 RERUM GRAEC. IV.

‘tem tuam hoc tempore conservis, loco
 ‘subditorum eis utare. Quod si pariter
 ‘et liber sis, et opulentus fias: quid tibi
 ‘defuerit, quo minus plane sis beatus?’
 ‘Ergo vobis, inquit Pharnabazus, simpli- 16
 ‘citer, quid facturus sim, respondebo.
 ‘Id vero te decet,’ subjecit Agesilaus.
 ‘Quod si rex, ait, praetorem alium mi-
 ‘serit, cui me jubeat dicto audientem
 ‘esse; vobis et amicus et socius esse vo-
 ‘lam. Sin me praeesse cum imperio jus-
 ‘serit, quandoquidem hujusmodi quid-
 ‘dam est, uti videtur, gloriae cupiditas,
 ‘omnino scitote, me pro mea virili bel-
 ‘lum adversus vos fortissime gesturum.’
 Ea verba quum audiisset Agesilaus, Phar- 17
 nabazi manu prehensa: ‘Utinam, in-
 ‘quit, vir optime, quum talis sis, amico
 ‘te utamur. Unum quidem hoc scito,
 ‘me jam quanta celeritate potero, tuis
 ‘e finibus excessurum; ac deinceps,
 ‘tamen si bellum inter nos geretur, fore
 ‘tamen, ut quam diu supererit alius,
 ‘quem bello petamus, abs te rebusque

ἄνδρες ὁμοδῆλος σοι κατασρεφόμενον, ὥς
 σὺς ὑπηκόος εἶναι. καὶ τοι εἰ ἅμα τ' ἐ-
 λεύθερος εἴης, καὶ πλῆσιος γένοιο, τίνος
 ἂν δέοιο, μὴ οὐχὶ πάμπαν εὐδαίμων εἶ-
 ναι; Οὐκῆν, ἔφη ὁ Φαρνάβαζος, ἀπλῶς
 ὑμῖν ἀποκρίνομαι, ἅπερ ποιήσω· πρέ-
 πει γὰρ σοι· ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, εἰ βέλ-
 τερος ἄλλον μὲν στρατηγὸν πέμπῃ, ἐμὲ
 δὲ ὑπήκοον ἐκείνῃ τάττῃ, βελήσομαι ὑ-
 μῖν καὶ φίλος καὶ σύμμαχος εἶναι· εἰ
 μὲν τοι μοι τὴν ἀρχὴν πρὸς ἀτλή, (τοι-
 οὔτόν τι, ὡς ἔοικε, φιλοτιμία ἐστὶν) εὖ
 χρή εἰδέναι, ὅτι πολεμήσω ὑμῖν ὡς ἂν
 δύνωμαι ἄριστα. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Α-
 γησίλαος, ἐλάβετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ
 εἶπεν· εἴθ' ὧ λῶσε σὺ, τοιοῦτος ὢν, φί-
 λος ἡμῖν γένοιο. ἐν δὲ οὖν, ἔφη, ἐπίστω,
 ὅτι νῦν τε ἄπειμι ὡς ἂν δύνωμαι τά-
 ρισα ἐκ τῆς χώρας τῆς σῆς, τὰ τε λοι-
 πὰ, καὶ πόλεμος ἤ, ἕως ἂν ἐπ' ἄλλον
 ἔχωμεν στρατεύεσθαι, σὺ τε καὶ τῶν σῶν

'ἀφεξόμεθα.' Τέτων δὲ λεχθέντων, διέ-
 λυσαν τὸν σύλλογον. καὶ ὁ Φαρνάβαζος
 ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον, ἀπῆει· ὁ δὲ ἐκ τῆς
 Παραπίτας υἱὸς αὐτῆς καλὸς ἔτι ὢν, ὑπο-
 λειψθεὶς καὶ προσδραμὼν, ξένον σε, ἔφη,
 ὦ Αἰγισίλαε, ποιῆμαι. ἐγὼ δέ γε δέχο-
 μαι. μέμνησο νῦν, ἔφη. καὶ εὐθύς τὸ
 παλτὸν (εἶχε δὲ καλὸν) ἔδωκε τῷ Αἰγ-
 σιλάῳ. ὁ δὲ δεξάμενος, Φάλαρα ἔχοντας
 περὶ τῷ ἵππῳ Ἰδαίου τοῦ γραφέως πάγ-
 καλα, περιελὼν ἀντέδωκεν αὐτῷ. τότε
 μὲν ἔν ὃ παῖς ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον,
 μετεδίωκε τὸν πατέρα. Ὡς δ' ἐν τῇ τῆς
 Φαρναβάζου ἀποδημίας, ἀποσερῶν ἀδελ-
 φὸς τὴν ἀρχὴν Φυγάδα ἐποίησε τὸν τῆς
 Παραπίτας υἱόν, τά τ' ἄλλα ὁ Αἰγισί-
 λαος ἐπεμελεῖτο αὐτῆς, καὶ ἔραοθέντος αὐ-
 τῆς τῆς Εὐαλκῆς υἱέως Αἰθιναίης, πάντ' ἐ-
 ποίησεν ὅπως ἂν δι' ἐκεῖνον ἐγκριθεῖη * εἰς
 τὸ σάδιον ἐν Ολυμπίᾳ, μέγιστος ὢν τῶν
 παίδων. Καὶ τότε δὴ, ὥσπερ εἶπε πρὸς

* τὸ σάδιον.

18 ' tuis abstineamus.' His dictis, finem is congressus habuit. Et jam equo conscenso Pharnabazus abibat, quum ejus ex Parapita filius perelegans, nonnihil remanens, et ad Agefilaum adcurrentes: ' Jus, ait, hospitii tecum, Agefilae, ' jungo.' Tum ille: ' Accipio vero,' ' inquit. ' At memineris,' ait alter: statimque spiculum, quod sane pulchrum erat, Agefilao dedit. Id quum accepisset Agefilaus, quia phaleris ornatum equum pulcherrimis Idaeus pictor habebat: eas detractas vicissim puero donat. Qui tum quidem in equum insiliens, patrem est insequutus. Caeterum deinceps, quum per absentiam Pharnabazi erepto frater imperio filium hunc Parapitae in exilium egisset: non solum Agefilaus caeteris in rebus eum fovit, sed etiam amante ipso quendam Atheniensis Eualcis filium, nihil non fecit ut is ipsius caussa Olympicum in stadium admitteretur, quanquam inter pueros maximus esset. Agefilaus, uti Pharnabazo

facturum se dixerat, statim ex ipsius finibus discessit. Neque jam procul veraberat. Ubi Thebes in campum pervenisset, propter Astyrinae Dianae fanum castra posuit: atque istic praeter eum, quem habebat, exercitum, ampliores ex omnibus locis copias cogebat. Nam ita se parabat, ut quam posset longissime sursum progredere; existimans se nationes omnes, quotquot a tergo relinqueret, regi adempturum.

II. Hic tum conatus Agesilai erat, quum Lacedaemonii plane cognito, missas esse pecunias in Graeciam, urbesque maximas ad opprimendum ipsos bello conspirasse; versari rempublicam suam in periculo arbitrabantur, et expeditionem necessario suscipiendam esse. Ad eam se comparabant, simulque ad Agesilaum Epicydidam mittunt. Is posteaquam ad eum venisset, cum aliarum rerum statum exponebat; tum hoc etiam, mandare ipsi rempublicam, quamprimum patriae laturus suppetias adesset.

τὸν Φαρνάβαζον, εὐθὺς ἀπεπορεύετο ἀπὸ
τῆς χώρας. χεδὸν δέ τι καὶ ἕαρ ὑπέφαινε
ἤδη. ἀφικόμενος δὲ εἰς Θήβης πεδῖον, κα-
τεστρατοπεδεύσατο περὶ τὸ τῆς Αἰγυπτίας
Ἀρτέμιδος ἱερὸν, καὶ ἐκεῖ πρὸς ᾧ εἶχε ξυνέ-
λεγε παταχόθεν παμπληθὲς στρατεύμα.
παρεσκευάζετο γὰρ πορευσόμενος ὡς δύ-
ναίτο ἀνωτάτω, νομίζων ὅποσα ὀπίσθεν
ποιήσαιο ἔθνη, πάντα ἀποσερήσειν βα-
σιλέως.

β'. Αἰγυπτίαιος μὲν δὴ ἐν τούτοις ἦν.
οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεὶ σαφῶς ᾔσθοντο
τά τε χρήματα ἐληλυθότα εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα, καὶ τὰς μεγίστας πόλεις ξυνεσηκῆας
ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτοὺς, ἐν κινδύνῳ τε
τὴν πόλιν ἐνόμισαν, καὶ στρατεύειν ἀναγ-
καῖον ᾔσθοντο εἶναι. καὶ αὐτοὶ μὲν ταῦ-
τα παρεσκευάζοντο· εὐθὺς δὲ ἐπὶ τὸν Αἰ-
γυπτίαιον πέμπουσιν Ἐπικυδίδαν. ὁ δ' ἐπεὶ
ἀφίκετο, τὰ τε ἄλλα διηγείτο ὡς ἔχοι, καὶ
ὅτι ἡ πόλις ἐπισέλλοι αὐτῷ βοηθεῖν ὡς

τάχιστα τῇ πατρίδι. Ὁ δὲ Αἰγισίλαος
 ἐπεὶ ἤκουσε, χαλεπῶς μὲν ἠνεγκεν, ἐνθυ-
 μέμενος οἷων τιμῶν καὶ οἷων ἐλπίδων ἀπε-
 σέρητο· ὁμῶς δὲ ζυγκαλέσας τὰς ζυμμά-
 χους, ἐδήλωσε τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως πα-
 ραγγελλούμενα, καὶ εἶπεν ὅτι ἀναγκαῖον εἶη
 βοηθεῖν τῇ πατρίδι. Ἐὰν μέντοι ἐκεῖνα
 ἑκαλῶς γένηται, εὖ ἐπίσταδε, ἔφη, ὦ
 ἄνδρες ζύμμαχοι, ὅτι ὃ μὴ ἐπιλάθωμαι
 ὑμῶν, ἀλλὰ πάλιν παρέσομαι πράζων,
 ὦν ὑμεῖς δεῖσθε. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα,
 πολλὰ μὲν ἐδάκρυσαν, πάντες δὲ ἐπέ-
 ψηφίσαντο βοηθεῖν μετ' Αἰγισιλᾶου τῇ
 Λακεδαίμονι· εἰ δὲ καλῶς τάκεῖ γένοι-
 το, λαβόντες αὐτὸν πάλιν ἤκειν ἐς τὴν Α-
 σίαν. Καὶ οἱ μὲν δὴ ζυνεσκευάζοντο ὡς ἀ-
 κολυσθήσονται. ὁ δὲ Αἰγισίλαος ἐν μὲν τῇ
 Ἀσίᾳ κατέλιπεν Εὐξενον ἄρμωσιν, καὶ
 φρερούς παρ' αὐτῷ οὐκ ἔλαττον τετρακι-
 χιλίων, ἵνα δύναίτο διασώζειν τὰς πόλεις.
 αὐτὸς δὲ, ὁρῶν ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν στρατι-

- 2 Ea re Agesilaus audita, graviter quidem ille ferre, quum secum ipse quantis honoribus, quantaque spe dejiceretur, expenderet: sed nihilominus advocare socios ad concionem, quid respublica mandaret, indicare; dicere, necessarium omnino esse, ut auxilium patriae feratur.
- ‘ Quod si res, inquit, eae gerentur ex
 ‘ animi sententia; certo scitote, socii,
 ‘ nequaquam futurum ut vestri obli-
 ‘ viscar. Revertar scilicet ad vos, per-
 ‘ fecturus ea quae vos cupitis.’ Haec illi audientes, multis cum lacrumis universi ferendam esse cum Agesilao Lacedaemoni opem statuunt, ac si res istic feliciter gererentur, cum eodem in Asiam red-
- 3 undum esse. Interea dum illi sua colligunt, Agesilaum sequuturi; Euxenum ipse praefectum in Asia cum praesidiariis non paucioribus, quam IIIICIO relinquit, ut eorum auxilio tueri ac retinere oppida in fide posset. Et vero quia magnam militum partem istic manere malle videbat, quam adversus Graecos arma

ferre: quo fortissimos et plurimos secum abduceret, praemia civitatibus constituit, quae copias lectissimas mitterent: itemque conductitiorum ductoribus, si qui cum instructissima vel gravis armaturae peditem, vel sagittariorum, vel cetratorum cohorte huic expeditioni se adungerent. Quin et praefectis equitum denuntiavit, eis se victoriae praemium largiturum, qui turmam longe peritissimam equitandi et instructissimam exhiberet. Eaque de re 4 se cogniturum ait instituto iudicio in Cherroneso, posteaquam ex Asia in Europam trajecissent: ut certo scirent, eorum, qui essent expeditioni huic interfuturi, accuratum delectum fore. Praemiorum loco magna ex parte proposita erant arma elaborata quam elegantissime, tam militum gravis armaturae, quam equestria. Nec aureae coronae deerant. Omnia quidem praemia talentis non minus quatuor constitere. Tantis sumptibus factis, etiam pro exercitu maximis pecuniis arma comparata fuerunt. Post- 5

ωτῶν μένειν ἐπεθύμειν μᾶλλον, ἢ ἐφ' Ἑλ-
ληνας στρατεύεσθαι, βουλόμενος ὡς βελτί-
στους καὶ πλείστους ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ, ἅθλα
προὔθηκε ταῖς πόλεσιν, ἥτις ἄριστον στρα-
τευμα πέμποι, καὶ τῶν μισθοφόρων ταῖς
λοχαγαῶσι, ὅσις εὐοπλοτάτην λόχον ἔχων
συστρατεύοιτο, καὶ ὀπλιτῶν, καὶ τοξοτῶν, καὶ
πελίαςτων. προεῖπε δὲ καὶ τοῖς ἱππάρχοις,
ὅσις εὐιπποτάτην καὶ εὐοπλοτάτην τάξιν
παρέχοιτο, ὡς καὶ τούτοις νικητήριον δώσων.
Τὴν δὲ κρίσιν ἔφη ποιήσειν, ἐπεὶ διαβαί-
ησαν ἐκ τῆς Ασίας εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐν
Χερρόνησῳ, ὅπως εὖ εἰδείησαν, ὅτι τοὺς
στρατευσομένους δεῖ εὐκρινεῖν. ἦν δὲ τὰ ἅ-
θλα τὰ μὲν πλείστα, ὅπλα ἐκπεπονημέ-
να εἰς κόσμον, καὶ ὀπλιτικά, καὶ ἱππικά.
ἦσαν δὲ καὶ σέφανοι χρυσοῖ. τὰ δὲ πάντα
ἅθλα ἐκ ἐλατίου ἐγένετο, ἢ ἀπὸ τετλάρων
ταλάμων. τοσούτων μὲν τοὶ ἀναλωθέντων,
παμπόλλων χρημάτων ὅπλα εἰς τὴν στρα-
τίαν κατεσκευάσθη. Ἐπεὶ δὲ διέβη τὸν

'Ελλάσποντον, κρίαι κατέστησαν, Λακεδαι-
 μονίων μὲν, Μένασκος, καὶ Ἡριππίδας, καὶ
 Ορσιππος· τῶν δὲ ζυμμάχων, εἷς ἀπὸ
 πόλεως. καὶ Αἰγισίλαος μὲν, ἐπεὶ τὴν
 κρίσιν ἐποίησεν, ἔχων τὸ σφάτευμα, ἐπο-
 ρεύετο τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἥνπερ^ν βασιλεὺς,
 ὅτε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐσφάτευεν. ἐν δὲ
 τῷ τῷ οἱ μὲν Εφοροὶ Φρυγῶν ἔφαινον· ἡ δὲ
 πόλις, ἐπεὶ Αἰγισίπολις παῖς ἔτι ἦν, Α-
 ρισόδημον, τῷ γένους ὄντα, καὶ πρόδικον τῷ
 παιδὸς, ἠγεῖσθαι τῇ σφραττίᾳ ἐκέλευον.
 Ἐπεὶ δ' ἐξήεσαν μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ζυν-
 ειλεγμένοι δ' ἦσαν οἱ ἐναντίοι, ζυνελθόντες
 ἐβλῆοντο, πῶς ἂν τὴν μάχην ζυμφορώ-
 τατα σφίσιν αὐτοῖς ποιήσονται. Τιμόλαος
 μὲν δὴ Κορίνθιος ἔλεξεν· Ἐμοὶ δο-
 κεῖ, ἔφη, ὧ ἄνδρες ζύμμαχοι, ὅμοιον εἶ-
 ναι τὸ τῶν Λακεδαιμονίων πρᾶγμα οἷ-
 ὄνπερ τὸ τῶν ποταμῶν. οἳ τε γὰρ πο-
 ταμοὶ πρὸς μὲν ταῖς πηγαῖς β' μεγάλοι
 εἰσὶν ἀλλ' εὐδιάβατοι· ὅσῳ δ' ἂν πορ-

eaquam Hellespontum trajecisset, iudices lecti sunt; ex Lacedaemoniis, Menascus, Herippidas, Orsippus: ex sociis, unus ex oppido quolibet. Peracto iudicio, cum copiis Agefilaus eadem via progrediebatur, qua rex profectus fuerat id temporis, quum Graeciae bellum faceret. Interea contrahebant Ephori copias et praesidia; cives autem, quod Agesipolis adhuc puer esset, Aristodemum adgnatum, ac tutorem pueri, ducem exercitus esse jubent. Posteaquam Lacedaemonii copias eduxissent, hostes eorum collecti, quo pacto cum ipsis maximo suo commodo manum confererent, in conventu deliberabant. Ibi Timolaus Corinthius hac oratione usus est: ‘ Res
 ‘ Lacedaemoniorum, focii, fluminum instar habere se mihi videntur. Quippe
 ‘ flumina juxta fontes suos non magna
 ‘ sunt, trajicique non difficulter possunt.
 ‘ Verum quo profluunt longius,
 ‘ eo magis ab aliis adaucta fluviis, vehe-

' mentiori cum impetu proruunt. Iti-
 ' dem Lacedaemonii soli sunt, ubi pri-
 ' mum egrediuntur: ac progrediendo,
 ' et oppida sibi adjungendo, tum copias
 ' augment, tum illud efficiunt, ut expug-
 ' nari difficilior possint. Equidem eos
 ' quoque video, qui vespas extinguere
 ' volunt, si egressas venari conentur, a
 ' multis pungi: at si tum ignem admo-
 ' veant, quum adhuc inclusae sunt, nul-
 ' lo suo cum incommodo eas opprimere.
 ' Quapropter nos haec cum animis no-
 ' stris expendentes, rectissime facturos
 ' arbitror; si ad ipsam in primis Lacedaemonem, vel si hoc fieri nequeat,
 ' proxime ad eam manus conferamus.
 Haec quum recte dici ab eo statueren-
 tur, decretum in eandem sententiam fac-
 tum est. Interea vero, dum illi transi-
 gunt inter se de belli hujus principatu,
 et in quot homines instrui aciem totius
 exercitus oporteat, constituunt; ne si
 densas admodum phalanges efficerent
 urbes Lacedaemoniis infestae, circum-

ῥωτέρω γένωνται, ἐπεμβαλλόντες ἕτεροι
 ποταμοί, ἰσχυρότερον αὐτῶν τὸ ρεῦμα
 ποιεῖσι. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡσαύτως,
 ἐνθεν μὲν ἐξέρχονται αὐτοὶ, μόνοι εἰσὶν·
 προϊόντες δὲ, καὶ παραλαμβάνοντες τὰς
 πόλεις, πλείονές τε καὶ δυσμαχώτεροι
 γίνονται. ὁρῶ δὲ ἔγω γ', ἔφη, καὶ ὅπό-
 σοι σφῆκας ἐξαιρεῖν βούλονται, εἰ μὲν
 ἐκθέονίης τῆς σφῆκας πειρῶνται θηρᾶν,
 ὑπὸ πολλῶν τυπιομένους· εἰ δ' ἔτι ἐν-
 δον ὄντων τὸ πῦρ προσφέρωσι, πάσχον-
 τας μὲν οὐδέν, χειρουμένους δὲ τοὺς σφῆ-
 κας. Ταῦτ' οὖν ἐνθυμουμένους ἡγοῦμαι
 κράτιστον εἶναι, μάλιστα μὲν ἐν αὐτῇ· εἰ
 δὲ μὴ, ὅτι ἐγγύτατα τῆς Λακεδαίμονος
 τὴν μάχην ποιεῖσθαι. Δόξαντος δὲ εὖ
 λέγειν αὐτῷ, ἐψηφίσαντο ταῦτα. ἐν ᾧ δὲ
 περὶ ἡγεμονίας τε διεπράττοντο, καὶ διαμο-
 λογῆντο, ἐς ὅποσους δέοι τάττεσθαι πᾶν τὸ
 στρατεύμα, ὅπως μὴ λίαν βαθείας τὰς
 φάλαγγας ποιέμεναι αἱ πόλεις κύκλωσιν

τοῖς πολεμίοις παρέχοιεν, ἐν τῷ οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ δὴ Τεγεάτας παρεληφότες καὶ Μαντινέας, ἐξήεσαν † τὴν ἀμφιάλῳ. Καὶ πορευόμενοι σχεδὸν τι ἅμα, οἱ μὲν περὶ τοὺς Κορινθίους ἐν τῇ Νεμέᾳ ἦσαν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐν τῷ Σικυῶνι. ἐμβαλόντων δὲ αὐτῶν κατὰ τὴν Ἐπισεικίαν, τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῶν ὑπερδεξίων βάλλοντες αὐτοὺς καὶ τοξεύοντες, μάλα κακῶς ἐποίουν οἱ γυμνῆτες τῶν ἀτιπάλων· ὥς δὲ κατέβησαν ἐπὶ τὴν θάλατταν, ταύτῃ προσήεσαν διὰ τῆς πεδίσ, τέμνοντες καὶ κáοντες τὴν χώραν. καὶ οἱ ἑτέροι μὲν τοι ἐλθόντες κατεστρατοπεδεύσαντο, ἔμπροσθεν ποιησάμενοι τὴν χαράδραν· ἐπεὶ δὲ προϊόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκέτι δέκα στάδια ἀπέειχον τῶν πολεμίων, κáκεινοι αὐτοῦ στρατοπεδευσάμενοι ἡσυχίαν εἶχον. Φράσω δὲ καὶ τὸ πλῆθος ἐκατέρωθεν· ζυνελέγησαν γάρ ὀπλίται Λακεδαιμονίων μὲν, ἐς ἑξακισχίλις, Ἠλείων δὲ, καὶ

† Desiderari videtur κατὰ.

dandi se potestatem hosti facerent: Lacedaemonii, adjunctis sibi Tegeaeis ac Mantinensibus, via maritima egrediuntur. Quumque pergerent eodem fere tempore, Corinthii quidem cum suis erant in Nemea, Lacedaemonii vero cum sociis, Sicyone. Hinc propter Epieceam facta impressione, primum velites adversariorum de superioribus locis tela sagittasque jacentes, vehementer Lacedaemonios premebant. Verum ubi ad mare descendissent, per campum progrediebantur, ferroque ac flamma agrum omnem vastabant. Tum hostes propius accedentes ita castra sunt metati, ut ante se torrentis alveum haberent. Et Lacedaemonii progressi, quum non amplius decem stadiis ab hostibus abessent: ipsi quoque locatis castris ibidem se continebant. Exponam et copias amborum. Lacedaemonii gravis armaturae pedites plus minus VICIO collecti erant: ex Ele-

is, Triphyliis, Acroriis, Lasionensibus, IIIICIO propemodum: ex Sicyoniis, CIOIO: ex Epidauriis, Troezeniis, Hermionensibus, Haliensibus, non pauciores IIIICIO adfuere. Praeter hos, habebant equites Lacedaemonios IOCC, et sagittarios Cretenses CCC: et funditores Marganenses, Ledrini, Amphidoli non pauciores CCCC. Phliasii, quod inducias esse sibi dicerent, sequuti non sunt. Et haec quidem erant Lacedaemoniorum copiae. Apud hostes autem, VICIO collecti gravis armaturae pedites Athenienses erant; Argivi, quemadmodum ferebatur, plus minusve VIIICIO: Boeoti, quod Orchomenii non adessent, circiter IOO: Corinthii, ad IIIICIO: ex universa Euboea, non pauciores IIIICIO. Et haec quidem gravis erat hostium armatura. Iidem habebant equites Boeotos, quam Orchomenii non adessent, IOCCC:

* Τριφυλλίων, καὶ Ἀκρωρίων, καὶ Λασιωνέων, ἑγὺς τριχίλιοι, καὶ οἱ Σικυωνίων πεντακόσιοι καὶ χίλιοι, Ἐπιδαυρίων δὲ καὶ Τροιζηνίων, καὶ Ἑρμιονέων, καὶ Ἀλιέων, ἐγένοντο ἔκ ἐλάτλης τρισχιλίων. πρὸς δὲ τούτοις, ἵππεῖς μὲν Λακεδαιμονίων περὶ ἑξακοσίς, Κρήτες δὲ τοξόται ἠκολούθουν ὥς τριακόσιοι. καὶ μὴν σφενδονῆται Μαργανέων, καὶ † Λεδρίων, καὶ Ἀμφιδόλων, ἔκ ἐλάτλης τετρακοσίων. Φλιάσιοι μέντοι ἔκ ἠκολύθων· ἑκ χειρὶαν γὰρ ἔφασαν ἔχειν. αὕτη μὲν δὴ μετὰ Λακεδαιμονίων δύναμις ἦν. Ἡ γε μὴν τῶν πολεμίων ἠθροίσθη, Ἀθηναίων μὲν, ἑς ἑξακιχιλίους ὀπλίτας, Ἀργείων δὲ ἑλέγοντο περὶ ἐπτακιχιλίους· Βοιωτῶν δὲ, ἐπεὶ Ορχομένιοι ἔπαρῃσαν, περὶ πεντακιχιλίδες· Κορινθίων γε μὲν, ἑς τριχιλίδες· καὶ μὴν ἔξ Εὐβοίας ἀπάσης, ἔκ ἐλάτλης τρισχιλίων. ὀπλιτικὸν μὲν δὴ τοσῶτον. ἵππεῖς δὲ, Βοιωτῶν μὲν, ἐπεὶ Ορχομένιοι ἔπαρῃσαν, ἑς ὀκτακοσίς, Ἀθη-

* Τριφυλίων. † Λεδρίων.

ναίων δι' ἑς ἑξακοσίους, καὶ Χαλκιδέων τῶν
 ἐξ Εὐβοίας, ἑς ἑκατὸν, Λοκρῶν δὲ τῶν
 Οπεντίων, ἑς πεντήκοντα. καὶ φίλον δὲ, ζύν-
 τοις τῶν Κορινθίων, πλεον ἦν. καὶ γὰρ Λο-
 κροὶ οἱ Οζόλαι, καὶ Μηλιεῖς, καὶ Ακαρνᾶνες
 παρῆσαν αὐτοῖς. Αὕτη μὲν δὴ ἑκατέρων
 ἡ δύναμις ἐγένετο. οἱ δὲ Βοιωτοί, ἕως μὲν
 τὸ εὐώνυμον εἶχον, οὐδέν τι κατήπεργον
 τὴν μάχην ζυνάπλειν. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν Α-
 θηναῖοι κατὰ Λακεδαιμονίους ἐγένοντο, αὐ-
 τοὶ δὲ τὸ δεξιὸν ἔχον, καὶ κατ' Ἀχαιούς ἀν-
 τελάχθησαν, εὐθὺς τὰ τε ἱερὰ καλὰ ἐ-
 φασαν εἶναι, καὶ παρήγειλαν παρασκευ-
 ᾶζεσθαι, ὡς μάχης ἐσομένης. καὶ πρῶτον
 μὲν ἀμελήσαντες τῶς ἑς ἑκκαίδεκα, βαθεῖαν
 παντελῶς ἐποίησαντο τὴν φάλαγγα. ἔτι
 δὲ καὶ ἦγον ἐπὶ τὰ δεξιά, ὅπως ὑπερέχοιεν
 τῷ κέρατι τῶν πολεμίων. οἱ δὲ Αθηναῖοι,
 ἵνα μὴ διασπασθεῖναι, ἐπηκολέθην. καί-
 περ γιγνώσκοντες ὅτι κίνδυνος εἴη κυκλωθῆ-
 ναι. Τέως μὲν ἔν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔκ ἡ-

Athenienses, 10 c: Chalcidenses ex Euboea, fere centum; Locros Opuntios, ad quinquaginta. Hunc numerum levis armaturae peditum multitudo, Corinthiis adnumeratis, superabat. Etenim Locri, qui cognominantur Ozolae, et Melienses, et Acarnanes eis aderant. Tanta igitur erant partis utriusque copiae. Caeterum Boeoti, quam quidem diu latus finistrum tenebant, non admodum ad conferendum manus properabant. Verum ubi contra Lacedaemonios Athenienses constiterunt, et ipsi dextro in latere Achaeos adversos habuere; mox et exta peroptata sibi offerri confirmabant, et suos ad pugnam ineundam parare se jubebant. Hinc omissa ratione struendi aciem in denos ac senos, densam protinus phalangem instituunt. Praeterea dextram versus ducebant, ut altero cornu hostem excederent: Athenienses, ne acies divelleretur, sequebantur eos; quanquam esse periculum intelligerent, 12 ne ab hostibus circumdarentur. Haetenus hostem accedere Lacedaemonii non

animadverterant, quod locus ex arboribus spissus esset. At ubi paeon inchoatus fuisset, mox re intellecta, et ipsi suis universis imperant, ad proelium uti se pararent. Quumque jam ita dispositi starent in acie, quemadmodum eam conductitiorum militum duces struxerant; edicunt Lacedaemonii, ut quisque ducem sequeretur; simul et ipsi dextram versus ducunt, ac hostium cornu, semet extendendo, usque adeo superant; ut sex Atheniensium cohortes Lacedaemoniis, quatuor oppositae Tegeaeis essent. Jam non amplius unius intervallo stadii ab se invicem aberant, quum Lacedaemonii de more capram Silvicultrici mac-
 tant, primique in adversos pergunt, et partem copiarum, qua hostilem aciem excedebant, circumdaturi hostem, in orbem flectunt. Ad manus quum ventum 1 3
 esset, reliqui focii Lacedaemoniorum omnes ab hostibus superati fuere: soli Pel-
 lenenses, Thespiensibus oppositi, sic pug-
 nabant, ut utrinque nonnulli caderent. Lacedaemonii, quotquot Athenienses

σθάνοντο προσιόντων τῶν πολεμίων. καὶ γὰρ
 ἦν λάσιον τὸ χωρίον. ἐπεὶ δὲ ἐπαιάνι-
 σαν, τότε δὲ ἔγνωσαν, καὶ εὐθύς ἀντιπα-
 ρήγγειλαν ἅπαντας διασκευάζεσθαι ὡς ἐς
 μάχην. ἐπεὶ δὲ ζυνετάχθησαν, ὡς ἐκά-
 σθς οἱ ξεναγοὶ ἔταξαν, παρηγγύησαν μὲν
 ἀκολουθεῖν τῷ ἡγεμένῳ, ἦγον δὲ καὶ οἱ Λα-
 κεδαιμόνιοι ἐπὶ τὰ δεξιά· καὶ οὕτω πολὺ
 ὑπερέτεινον τὸ κέρας, ὥς τε τῶν Αἰθηνάων
 αἱ μὲν ἔξ Φυλαὶ κατὰ τῆς Λακεδαιμονί-
 ους ἐγένοντο, αἱ δὲ τέτταρες κατὰ Τεγε-
 άτας. οὐκέτι δὲ σάδιον ἀπεχρόντων, σφα-
 γιασάμενοι οἱ Λακεδαιμόνιοι τῇ Αἰγροτέρᾳ,
 ὥσπερ νομίζεσθαι, τὴν χίμαιραν, ἡγοῦντο
 ἐπὶ τοὺς ἐναντίους, τὸ ὑπερέχον ἐπικάμ-
 ψαντες ἐς κύκλωσιν. Ἐπεὶ δὲ ζυνέμιζαν,
 οἱ μὲν ἄλλοι ζύμμαχοι πάντες οἱ τῶν Λα-
 κεδαιμονίων ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῶν ἐναν-
 τίων· Πελληνεῖς δὲ κατὰ Θεσπίας γενό-
 μενοι, ἐμάχοντό τε καὶ ἐν χώρᾳ ἐπιπλόν ἐ-
 κατέρων. αὐτοὶ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅσον

τε κατέσχον τῶν Ἀθηναίων ἐκράτησαν,
 καὶ κυκλωσάμενοι τῷ ὑπερέχοντι, πολλὰς
 ἀπέκλειναν αὐτῶν· καὶ ἅτε δὴ ἀπαθεῖς ὄν-
 τες, ζυντεταγμένοι ἐπορεύοντο· καὶ τὰς μὲν
 τέτταρας φυλάς τῶν Ἀθηναίων, πρὶν ἐκ
 τῆς διώξεως ἐπαναχωρῆσαι, παρῆλθον. ὥς-
 τε ἐκ ἀπέθανον αὐτῶν, πλὴν εἴ τις ἐν τῇ
 ζυμβολῇ ὑπὸ Τεγεατῶν. Τοῖς δὲ Ἀργεί-
 οῖς ἐπιτυγχάνουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀνα-
 χωρῆσι, καὶ μέλλοντος τῷ πρώτῳ πολεμάρ-
 χῳ ἐκ τῷ ἐναντίῳ ζυμβάλλειν αὐτοῖς, λέ-
 γεται ἄρα τις ἀναβοῆσαι, παρεῖναι τοὺς
 πρώτους. ὥς δὲ τῷτ' ἐγένετο, παραθέοντας
 δὴ παῖοντες ἐς τὰ γυμνά, πολλὰς ἀπέκλει-
 ναν αὐτῶν. ἐπελάβοντο δὲ καὶ Κορινθίων
 ἀναχωρέων. ἔτι δ' ἐπέτυχον οἱ Λακε-
 δαιμόνιοι καὶ τῶν Θηβαίων τισὶν ἀναχωρῆ-
 σιν ἐκ τῆς διώξεως, καὶ ἀπέκλειναν συχνοὺς
 αὐτῶν. τῶν δὲ γενομένων, οἱ ἡττώμενοι
 τὸ μὲν πρῶτον ἔφευγον ἐς τὰ τεῖχη· ἔ-
 πειτα δ' ἀρξάντων Κορινθίων, πάλιν κα-

sibi oppositos nacti sunt, vincunt: parte-
 que copiarum, qua ipsorum aciem exco-
 debant, multos circumdatos interficiunt:
 simul, quod damni nihil accepissent, in-
 tegra prorsus acie procedunt, et quatu-
 or illas Atheniensium cohortes, prius-
 quam a persequendo reverterentur, prae-
 tereunt. Ea re factum, ut ex illis nulli
 occiderentur, extra eos, qui in conflictu
 14a Tegeaeis interfecti sunt. At in Argi-
 vos recedentes incidere Lacedaemonii,
 quumque primus polemarchus eos ad-
 versos invasurus esset, exclamasse qui-
 dam fertur, permittendum esse, ut pri-
 mi praeterirent. Id quum fieret, prae-
 tercurrentes, qua nudi erant, feriunt;
 ac multos interficiunt. Itidem Corin-
 thios pedem referentes adorti sunt. Prae-
 terea Lacedaemonii quosdam in The-
 banos etiam inciderunt, ex persequuti-
 one recedentes, ac plurimos eorum per-
 emerunt. Quod quum fieret, victi pri-
 mum ad oppida fugiebant: deinde faci-
 entibus initium ejus rei Corinthiis, ad
 priora se castra recipiebant. Lacedae-

monii vero et ipsi redeuntes ad eum locum, quo primum cum hoste manus conferuerant, tropaeum constituunt. Atque haec quidem pugna in hunc modum pugnata fuit.

III. Interim Agesilaus ad ferendum opem suis ex Asia properabat: quumque jam apud Amphipolim esset, Dercyllidas ad eum rei gestae nuntium perfert; vicisse scilicet Lacedaemonios, eorumque tantum octo cecidisse, ingenti hostium multitudine interemta. Significat etiam non paucos ex fociis periisse. Tum quaerente Agesilao: Fueritne opportunum, Dercyllida, victoriam hanc celeritate, quanta fieri maxima poterit, iis civitatibus nuntiari, quae copias haece nobiscum miserunt? respondit Dercyllidas, non abs re videri futurum, ut eo nuntio accepto, maiorem animis fiduciam conciperent. Ergo tu, subjecit Agesilaus, quando huc venisti, nuntius in primis idoneus fueris. Iis verbis perlubenter auditis Dercyllidas, homo caeteroqui peregre degendi semper cupidus: Si quidem tu mandas, inquit. Mando

ἑσκήνωσαν ἐς τὸ ἀρχαῖον στρατόπεδον·
 Λακεδαιμόνιοι δ' αὖ ἐπαναχωρήσαντες ἐν-
 δα τὸ πρῶτον τοῖς πολεμίοις ξυνέμιξαν,
 ἐσήσαντο τρόπαιον. καὶ αὕτη μὲν δὴ ἡ μά-
 χη ὅτως ἐγένετο.

γ'. Ὁ δ' Ἀγησίλαος σπεύδων μὲν ἐκ
 τῆς Ἀσίας ἐβόηθει· ὄντι δ' αὐτῷ ἐν Ἀμ-
 φιπόλει ἀγγέλλει Δερκυλλίδας, ὅτι νι-
 κῶν τε αὖ Λακεδαιμόνιοι, καὶ αὐτῶν μὲν
 τεθνάναι ὀκτώ, τῶν δὲ πολεμίων παμ-
 πληθεῖς. ἐδήλα δὲ ὅτι καὶ τῶν συμμάχων
 ἐκ ὀλίγοι πεπρωκότες εἶεν. ἐρομένε δὲ τῷ
 Ἀγησιλάου· Ἀρ' ἂν, ὦ Δερκυλλίδα, ἐν
 καιρῷ γένοιτο, εἰ αἱ συμπέμπουσαι πόλεις
 ἡμῖν τὰς στρατιώτας, τὴν νίκην ὥς τάχι-
 στα πύθοιντο; ἀπεκρίνατο δὴ ὁ Δερκυλλί-
 δας, εὐθυμοτέρους γὰρ εἰκὸς ταῦτ' ἀκού-
 σάντας εἶναι· οὐκοῦν σὺ, ἐπεὶ παρεγένου,
 κάλλισ' ἂν ἀπαγγείλαιοις. ὁ δὲ, ἄσμενος
 ἀκέσας, (καὶ γὰρ αἰὲ Φιλαπόδημος ἦν)
 εἶπεν· εἰ σὺ τάτλεις· ἀλλὰ τάτλω, ἔφη.

καὶ προσαπαγγέλλειν κελεύω, ὅτι εἰ καὶ
τάδε εὖ γένηται, πάλιν παρεσόμεθα, ὥσ-
περ καὶ ἔφαμεν. Ὁ μὲν δὴ Δερκυλλί-
δας ἀφ' Ἑλλησπόντου ἤδη ἐπορεύετο· ὁ
δὲ Αἰησίλαος διαλλάζας Μακεδονίαν, ἐς
Θετταλίαν ἀφίκετο. Λαριοσαῖοι μὲν οὖν,
καὶ Κρανώνιοι, καὶ Σκοτussaῖοι, καὶ Φαρσά-
λιοι, ξύμμαχοι ὄντες Βοιωτοῖς, καὶ πάντες
δὲ Θετταλοὶ, πλὴν ὅσοι αὐτῶν Φυγάδες
τότ' ἐτύγχανον, ἐκακούργουν αὐτὸν ἐπα-
κολουθοῦντες. ὁ δὲ τέως μὲν ἦγεν ἐν πλα-
σίῳ τὸ σφάτευμα, τοὺς ἡμίσεις μὲν ἔμ-
προθεν, τοὺς ἡμίσεις δὲ ἐπ' οὐρᾷ ἔχων
τῶν ἱππέων· ἐπεὶ δὲ ἐκώλυον τῆς πορείας
οἱ Θετταλοὶ ἐπελαύνοντες τοῖς ὀπίθεν, πα-
ραπέμπει ἐπ' ὕψος καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ σώματος
ἱππικόν, πλὴν τῶν περὶ αὐτόν. Ὡς δὲ πα-
ρετάξαντο ἀλλήλοις, οἱ μὲν Θετταλοὶ, νο-
μίσαντες ὅτι ἐν καλῷ εἶναι πρὸς τὰς ὀπλί-
τας ἱππομαχεῖν, σρέφαντες, βάδην ἀπε-
χώρην. οἱ δὲ μάλα σωφρόνως ἐπηκολέθην.

vero, subjecit Agesilaus, ac praeterea vo-
 lo significes; nos ita, uti polliciti sumus,
 ad ipsos reversuros, si res ex sententia
 2 cesserint. Secundum haec ab Hellespon-
 to Dercyllidas discedit. Agesilaus autem
 Macedonia peragrata, in Thessaliam ve-
 nit. Heic et Larissaei, et Cranonii, et
 Scotusaei, et Pharsalii, Boeotis confoe-
 derati, adeoque Thessali omnes, exceptis
 tantum iis, qui tunc in exilio degebant,
 carpendo extremum agmen infestabant.
 Duxerat autem haecenus copias Age-
 silaus agmine quadrato, equitum parte di-
 midia translata in frontem, alteraque di-
 midia relicta a tergo. Verum postea-
 quam Thessali ultimum agmen adorti,
 quo minus in itinere pergeret, impedi-
 vere: tunc et illos equites, qui erant a
 fronte, postremum ad agmen traducit,
 exceptis tantum iis quos penes se habe-
 3 bat. Quumque acies utrinque structae
 essent, Thessali, qui existimarent, non
 satis commode se adversus armaturam
 gravem equestribus cum copiis dimica-
 tuos; converso agmine, pedetentim abs-
 cedebant. Eos Agesilai equites impru-

denter admodum sequebantur. Quare,
 animadverso Agesilaus, utrosque peccare;
 summissis equitibus, quos circum se ha-
 bebat robustissimos, jubet ut et ipsi quam
 celerrime hostem persequerentur, idem-
 que caeteris etiam denuntiarent, ne con-
 vertendi se facultas amplius hosti conce-
 deretur. Hos ubi praeter opinionem su- 4
 am adequitare Thessali conspexerunt,
 partim terga dabant, partim se hosti ob-
 vertebant: quod sane quicumque facere
 nitebantur, ab equitibus a latere ingru-
 entibus capiebantur. Polycharmus qui-
 dem Pharsalius et se convertit, et pug-
 nans una cum iis, quos circum se habe-
 bat, est interemtus. Quo facto, fuga
 Thessalorum ingens sequuta est, in qua
 nonnulli ex eis perierunt, nonnulli ho-
 stium in manus venerunt. Prius quidem
 non subistere, quam in montem Nar-
 thacium pervenissent. Agesilaus tropaeo 5
 inter Prantem et Narthacium excitato,
 ibidem mansit, mirifice delectatus hoc
 proelio; quod homines ob equestris rei
 peritiam confidentissimos, usus equitatu
 eo, quem ipse coegerat, vicisset. Postri-

ἡγεῖται δὲ ὁ Αἰγυπτιώτης ἅ ἐκάτεροι ἡμάρτανον, πέμπει τὸς περὶ αὐτὸν μάλα εὐρώ-
 ζους ἵππεας, καὶ κελεύει τοῖς τε ἄλλοις
 παραγγέλλειν, καὶ αὐτοὺς διώκειν ὡς τά-
 χιστα, ἢ μηκέτι δεῖναι αὐτοῖς ἀναστροφὴν.
 Οἱ δὲ Θετταλοὶ ὡς εἶδον παρὰ δόξαν ἐ-
 λαύνοντας, οἱ μὲν αὐτῶν ἔφυγον, οἱ δ' ἀνέ-
 τρεψαν, οἱ δὲ πειρώμενοι τῆτο ποιεῖν, πλα-
 γίους ἔχοντες τὸς ἵππους ἡλίσκοντο. Πα-
 λύμαχος μὲντοι ὁ Φαρσάλιος ἱππαρχῶν
 ἀνέσχευε τε, ἢ μαχόμενος ζὺν τοῖς περὶ
 αὐτὸν ἀποθνήσκει. ὡς δὲ τοῦτο ἐγένετο,
 φυγὴ τῶν Θετταλῶν ἑξαισία γίνεται·
 ὥς οἱ μὲν ἀπέθνησκον αὐτῶν, οἱ δὲ καὶ
 ἡλίσκοντο. ἔρησαν δ' οὖν ἔ πρόοθεν, πρὶν
 ἐν τῷ ὄρει Ναρθακίῳ ἐγένοντο. Καὶ τό-
 τε μὲν δὴ ὁ Αἰγυπτιώτης τρόπαιόν τ' ἐσή-
 σατο μεταξὺ † Πραντὸς καὶ Ναρθακίου,
 καὶ αὐτῷ ἔμεινε, μάλα ἠδόμενος τῷ ἔργῳ,
 ὅτι τοὺς μέγιστον φρονοῦντας ἐπὶ ἱππικῇ
 ἐνεγκήκει ζὺν ᾧ αὐτὸς ζυνέλεξεν ἱππικῷ.

† Τάπραντοι.

τῇ δ' ὑπεραίᾳ ὑπερβάλλων τὰ Ἀχαιῶν
 τῆς Φθίας ὄρη, τὴν λοιπὴν πασαῖν διὰ Φι-
 λίας ἐπορεύετο, μέχρι πρὸς τὰ Βοιωτῶν
 ὄρια. ὄντος δ' αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἐμβολῇ, ὃ ἡ-
 λιος μνηοειδὴς ἔδοξε Φανῆναι· καὶ ἠγγέλθη,
 ὅτι ἠτήμενοι εἶεν Λακεδαιμόνιοι τῇ ναυμα-
 χίᾳ, καὶ ὁ ναύαρχος Πείσανδρος τεθναίη.
 Ελέγετο δέ, καὶ ὧ τρόπῳ ἡ ναυμαχία ἐ-
 γένετο. εἶναι μὲν γὰρ περὶ Κνίδον τὸν
 ἐπίπλουν ἀλλήλοις, Φαρνάβαζον δὲ ναύ-
 αρχον ὄντα, ζὺν ταῖς Φοινίσαις εἶναι,
 Κόνωνα δέ, τὸ Ἑλληνικὸν ἔχοντα, τελάχ-
 θαι ἔμπροσθεν αὐτῷ. ἀντιπαραταξαμένους
 δὲ τῷ Πεισάνδρῳ, καὶ πολὺ ἐλαττόνων αὐ-
 τῷ τῶν νεῶν φανεισῶν τῶν αὐτῷ τῷ με-
 τὰ Κόνωνος Ἑλληνικῷ, τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ
 εὐωνύμου ζυμμάχους εὐθὺς αὐτῷ φεύγειν,
 αὐτὸν δὲ συμμίζαντα τοῖς πολεμίοις ἐμβα-
 λὰς ἐχέσθαι τῇ τριήρει, πρὸς τὴν γῆν ἐξω-
 δῆναι· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους, ὅσοι ἐς τὴν
 γῆν ἐξώδησαν, ἀπολιπόντας τὰς ναῦς,

die superatis Achaicis Phthiae montibus, reliquum iter omne per regionem pacatam faciebat, usque ad Boeotorum fines. In eos quum irrumperet, et sol instar lunae falcatus conspici visus est, et allatus est nuntius, quo significaretur; victos esse navali proelio Lacedaemonios, classisque praefectum Pisandrum occubuisse. Narratum etiam, quo pacto proelium illud navale commissum fuisset: nimirum haud procul a Cnido classes utrinque concurrisse: cum navibus Phoenissis Pharnabazum classis praefectum adfuisse, Cononem cum classe Graeca, prima fuisse in acie. Quumque Pisander et ipse struxisset aciem, ac longe pauciores habere sibi naves videretur, quam essent in Graeca Cononis classe: statim socios, qui laevum obtinuissent cornu, fugisse: ipsum cum hostibus congressum triremi rostrata, compulsum ad terram fuisse: Tum caeteros, qui et ipsi ad terram compulsi essent, relictis navibus, qua quisque potuisset, in Cnidum se incolumes recepisse: Pisandrum in

navi pugnantes occubuisse. Atque haec 7
 Agefilaus audiens, primum permolestē
 ferebat. Verum ubi ad animum ei acci-
 dit, ejusmodi maximam esse suorum mi-
 litum partem, ut qui perlubenter rerum
 prosperarum participes esse cuperent;
 contraque, necessarium haudquaquam es-
 se, ut si quid ipse adversi cerneret, cum eis
 communicaret: mutato consilio, nuntia-
 rum esse sibi dixit, Pisandrum quidem vi-
 tam cum morte commutasse, sed nihilo-
 minus navali proelio victorem extitisse.
 Atque haec dicens, etiam boves macta-
 bat, quasi gratulatoria sacra faciens:
 partemque victimarum ad multos hinc
 inde mittebat. Quo factum, ut in quadam
 adversus hostes velitatione, Agefilai mi-
 lites, hac fama excitati, victoria potiren-
 tur; quasi navali proelio Lacedaemonii
 vicissent. Erant in acie adversus Agefi- 8
 laum Boeoti, Athenienses, Argivi, Co-
 rinthii, Aenianes, Euboici, utrique Lo-
 cri: ab Agefilai vero partibus, una
 Lacedaemoniorum cohors, quae Corin-
 tho advenerat, et cohors ex Orcho-

σώζεσθαι ὅποι δύναιτο εἰς τὴν Κνίδον, αὐ-
 τὸν δὲ ἐπὶ τῇ νηϊ μαχόμενον ἀποθανεῖν.
 Ὁ μὲν ἔν Αἰγισίλαος, πυθόμενος ταῦτα,
 τὸ μὲν πρῶτον χαλεπῶς ἔφερεν. ἐπεὶ
 μέντοι ἐνεθυμήθη, ὅτι τῷ στρατεύματι τὸ
 πλεῖστον εἴη αὐτῷ οἷον ἀγαθῶν μὲν γιγνο-
 μένων ἡδέως μετέχειν· εἰ δέ τι χαλεπὸν
 ὁρῶη, ἔκ ἀνάγκης εἶναι κοινωνεῖν αὐτοῖς· ἐκ
 τούτου μεταβαλὼν ἔλεγεν, ὡς ἀγγέλλοιτο ὁ
 μὲν Πείσανδρος τελελευτήκως, νικῶν δὲ τῇ
 ναυμαχίᾳ. ἅμα δὲ ταῦτα λέγων, καὶ ἐ-
 βουθύτει ὡς εὐαγγέλια, καὶ πολλοῖς διέπεμ-
 πε τῶν τεθυμένων. ὥς τε ἀκροβολισμοῦ ὄν-
 τος πρὸς τὰς πολεμίους, ἐκράτησαν οἱ τῷ
 Αἰγισιλάῳ τῷ λόγῳ, ὡς Λακεδαιμονίων νι-
 κῶντων τῇ ναυμαχίᾳ. Ἦσαν δὲ οἱ μὲν ἀν-
 τιτέταγμένοι τῷ Αἰγισιλάῳ, Βοιωτοὶ, Α-
 θηναῖοι, Αργεῖοι, Κορίνθιοι, Ἀνιάνες, Εὐ-
 βοεῖς, Λοκροὶ ἀμφοτέρω. σὺν Αἰγισιλάῳ
 δὲ, Λακεδαιμονίων μὲν μόρα ἢ ἐκ Κορίν-
 θου διαβάσα, ἡμισὺ δὲ μόρας ἐξ Ορχομε-

νῦ· ἔτι δὲ οἱ ἐκ Λακεδαιμόνος νεοδαμῶδεις
 συστρατευσάμενοι αὐτῷ· πρὸς δὲ τούτοις,
 οὗ Ἡριππίδας ἐξενάγει ξενικῶ· ἔτι δὲ οἱ
 ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων Ἑλληνίδων,
 καὶ ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ πόλεων Ἑλ-
 ληνίδων, ὅσας διῶν παρέλαβεν. αὐτόθεν δὲ
 προσεγένοντο ὀπλίται Ορχομένιοι καὶ Φω-
 κεῖς. πελτασαί γε μὴν πολλῶ πλέονες οἱ
 μετ' Ἀγησιλάου. ἵππεῖς δ' αὖ παραπλή-
 σιοι ἀμφοτέροις τὸ πλῆθος. ἡ μὲν δὴ δύ-
 ναμις αὕτη ἀμφοτέρων. Διηγέσομαι δὲ καὶ
 τὴν μάχην, καὶ πῇ ἐγένετο, οἷα οὐκ ἄλλη
 τῶν γ' ἐφ' ἡμῶν. συνήεσαν μὲν γὰρ ἐς τὸ
 κατὰ Κορώνειαν πεδῖον οἱ μὲν σὺν Ἀγη-
 σιλάῳ, ἀπὸ τῆ Κηφισῆς, οἱ δὲ σὺν Θη-
 βαίοις, ἀπὸ τῆ Ἑλικῶνος. εἶχε δ' Ἀγη-
 σίλαος μὲν δεξιὸν τὸ μετ' αὐτοῦ, Ορχο-
 μένιοι δ' αὐτῷ ἔχατοι ἦσαν τῆ εὐωνύμου.
 οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι αὐτοὶ μὲν δεξιὸν εἶχον,
 Ἀργεῖοι δ' αὐτοῖς τὸ εὐώνυμον. Συνιόντων
 δὲ, τέως μὲν σιγὴ πολλὴ ἐπ' ἀμφοτέρων

meno dimidia. Praeterea tirones Lacedaemone missi, quorum in expeditione priori opera fuerat usus. Tum copiae conductitiae, quibus Herippidas praeerat. Item missi a Graeci nominis tum in Asia tum in Europa civitatibus, quotquot earum peragrandō, in fidem acceperat. Denique de iis locis, in quibus tum erat, accessere gravis armaturae pedites Orchomenii ac Phocenses. Cetra-
 9 torum numero Agefilaus superior erat, equitatus utrinque par. Atque has tunc
 utrique copias habebant. Etiam proeli-
 um commemorabo, et quo pacto com-
 missum fuerit: tale quidem illud, quale
 non est aliud ex iis quae nostra memo-
 ria commissa fuere. Nam convenerunt
 in campum, propter Coroneam situm,
 Agefilai quidem copiae a Cephisso, The-
 banorum vero ab Helicone. Agefilaus
 in exercitu suo dextrum cornu tenebat,
 in sinistro postremi erant Orchomenii.
 Ex adverso dextrum Thebani latus ha-
 1 obebant, Argivi sinistrum. Dum congre-
 derentur, altum erat tantisper apud u-

trosque silentium; donec intervallo uni-
 us stadii ab se invicem abessent. Tum
 sublato Thebani ululatu, in adversum
 hostem cursu feruntur. Jam trium ple-
 thrum spatium inter utrosque intererat,
 quum de phalange Agesilai vicissim ex-
 currunt illi conductitii milites, quos He-
 rippidas ducebat; itemque cum his Iones,
 Aeoles, Hellespontii. Hi omnes e-
 orum in numero erant, qui simul in ad-
 versos hostes cursu ferebantur; et quum
 intra hastam pervenissent, in fugam op-
 positos sibi vertebant. Enimvero nec Ar-
 givi eorum qui apud Agesilaum erant,
 impetum sustinuerunt: sed in Heliconem
 fuga se receperunt. Heic quum non-
 nulli hospites Agesilaum jam corona-
 rent, quidam ei nuntiat, Thebanos, Or-
 chomeniis caesis, ad impedimenta pervas-
 sisse. Tum Agesilaus mox evoluta pha-
 lange, adversus eos ducit. Thebani ve-
 ro, ubi socios suos ad Heliconem fugis-
 se vident; ut ad eos evaderent, per co-
 hortis conglobati magno cum impetu
 procedebant. Heic Agesilaum, extra 1 2

ἦν· ἥνίκα δ' ἀπείχον ἀλλήλων ὅσον στα-
διον, ἀλαλάζαντες οἱ Θηβαῖοι δρόμῳ ἀ-
μόσε ἐφέροντο. ὡς δὲ τριῶν ἐτι πλέθρων
ἐν μέσῳ ὄντων, ἀντεξέδραμον ἀπὸ τῆς Α-
γησιλάας Φάλαγγος, ὧν Ἡριππίδας ἐξε-
νάγει, καὶ σὺν αὐτοῖς Ἴωνες, καὶ Αἰολεῖς,
καὶ Ἑλλησπόντιοι· καὶ πάντες οὗτοι τῶν
συνεκδραμόνων τε ἐγένοντο, καὶ ἐς δόρυ ἀφι-
κόμενοι ἔτρεψαν τὸ καθ' αὐτούς· Ἀργεῖοι
μὲν τοι ὅκ' ἐδέξαντο τὰς περὶ Αγησίλαον,
ἀλλ' ἐφυγον ἐπὶ τὸν Ἑλικῶνα. Κάν-
ταῦθα οἱ μὲν τινες τῶν ξένων ἐσεφάνουν
ἤδη τὸν Αγησίλαον, ἀγγέλλει δέ τις αὐ-
τῷ, ὅτι οἱ Θηβαῖοι τοὺς Ορχομενίους δια-
κόφαντες, ἐν τοῖς σκευοφόροις εἶησαν. καὶ
ὁ μὲν εὐθὺς ἐξελίξας τὴν Φάλαγγα, ἦγεν
ἐπ' αὐτάς· οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι ὡς εἶδον τοὺς
ζυμμάχους πρὸς Ἑλικῶνι πεφευγότας,
διαπεσεῖν βεβλόμενοι πρὸς τὰς ἐαυτῶν, συ-
σπειραθέντες ἐχώρην ἐρρωμένως. Ἐκταῦ-
θα δὲ Αγησίλαον ἀνδρεῖον μὲν ἔξεσιν εἰ-

πῆν ἀναμφισβηλήτως· ἔ μὲν τοι εἰλείό γε
 τὰ ἀσφαλέςαια. ἔξον γὰρ αὐτῷ, παρύν-
 τι τὴς διαπίπλοντας, ἀκολοθῶντι χειροῦ-
 δαι τὴς ὀπιόθεν, ἔκ ἐποίησε τῷτο, ἀλλ'
 ἀντιμέτωπος συνέρραξε τοῖς Θηβαίοις· καὶ
 συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας, ἐώθοντο, ἐμά-
 χοντο, ἀπέκλεινον, ἀπέθνησκον. τέλος δέ,
 τῶν Θηβαίων οἱ μὲν διαπίπλισι πρὸς τὸν
 Ἑλικῶνα, πολλοὶ δὲ ἀποχωροῦντες ἀπέ-
 θανον. Ἐπεὶ δὲ ἡ μὲν νίκη Αἰγισιάδης ἐ-
 γεγένητο, τετρωμένος δ' αὐτὸς προσεή-
 νεκίῳ πρὸς τὴν Φάλαγγα, προσελάσαντές
 τινες τῶν ἱππέων, λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι τῶν
 πολεμίων ὡς ὀγδοήκοντα σὺν ὀπλοῖς ὑπὸ τῷ
 νέῳ εἰσι· καὶ ἡρώτων τί χρὴ ποιεῖν. ὁ δέ,
 καὶ περ πολλὰ τραύματα ἔχων, ὅμως ἔκ
 ἐπελάθετο τῷ θείῳ, ἀλλ' ἔἴη τ' ἀπιέναι
 ἢ βέλοιντο ἐκέλευσε, καὶ ἀδικεῖν ἔκ εἴα.
 τότε μὲν οὖν (καὶ γὰρ ἦν ἡδὴ ὄψε) δειπνο-
 ποιησάμενοι ἐκοιμήθησαν. Πρωτὶ δὲ Γούλι
 τὸν πολέμαρχον παρατάξαι τὸ ἐκέλευσε

omnem controversiam, virum fortem dicamus, licet: neque tamen quod tutissimum erat, elegit. Nam quum posset, ommissis iis qui elabi conabantur, a tergo subsequi, agmenque postremum caedere: non hoc fecit; sed a fronte in adversos Thebanos irruit. Itaque collisis utrinque clypeis urgebantur, pugnabant, occidebant, occidebantur. Tandem Thebani, partim ad Heliconem evadunt, partim dum abscedunt, interficiuntur.

¶ 3 Quum Agesilaus victoria potitus esset, atque ipse vulneratus ad phalangem delatus fuisset; nonnulli equis advecti significant, plus minus LXXX ex hostibus armatos templo se continere: quid de his faciundum sit, rogant. Ille quamquam multis affectus vulneribus esset, numinis tamen handquaquam oblitus; ut abeundi, quo vellent, potestatem eis facerent, edixit; neque laedi eos passus est. Ac tum quidem, quod advenisset vespera, coena sumta, quieti se dede-
 ¶ 4 runt. Mane vero Gylim polemarchum

copias instruere jubet, ac tropaeum ex-
 citare; simul universos in honorem Dei
 coronis se redimire, omnesque tibicines
 tibia canere. Interim dum hoc illi faci-
 unt, Thebani, caduceatoribus missis, per
 inducias ad sepulturam mortuorum ca-
 davera repetunt. Ita tum factis induciis,
 Delphos profectus Agefilaus, decumam
 de manubiis Deo consecrat, talentis cen-
 tum non minorem. Gylis autem pole-
 marchus cum copiis in agrum Phocen-
 sem abiit, atque ex eo in Locridem irru-
 pit. Die secundum haec alio milites, om- 1 5
 nis generis suppellectilem, cum frumen-
 to, ex vicis rapiunt. Verum ubi jam ad-
 vespersceret, Lacedaemoniis tum de-
 mum pedem referentibus, sequuntur eos
 a tergo Locri, telisque ac jaculis petunt.
 Quum autem conversi Lacedaemonii vi-
 cissim eos persequerentur, ac nonnullos
 prostravissent, non jam Locri amplius a
 tergo sequebantur, sed de superioribus
 eos locis petebant. Tum Lacedaemonii 6

τὸ σφάτευμα, καὶ τρόπαιον ἵστασθαι, καὶ σφε-
 φανῶσθαι πάντας τῷ Θεῷ, καὶ τοὺς αὐλη-
 τὰς πάντας αὐλεῖν. καὶ οἱ μὲν ταῦτ'
 ἐποίκν. οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐπέμψαν κήρυκας,
 ὑποσπόνδους τῆς νεκρῆς αἰτοῦντες δάψαι.
 καὶ οὕτω δὴ αἱ τε σπονδαὶ γίνονται, καὶ
 Αἰγισίλαος μὲν ἐς Δελφοὺς ἀφικόμενος δε-
 κάτην τῶν ἐκ τῆς λείας τῷ Θεῷ ἀπέθυ-
 σεν, ἐκ ἐλάτῳ ἑκατὸν ταλάντων. Γύλις
 δὲ ὁ πολέμαρχος, ἔχων τὸ σφάτευμα, ἀ-
 πεχώρησεν ἐς Φωκίας, ἐκεῖθεν δ' ἐς τὴν
 Λοκρίδα ἐμβάλλει. Καὶ τὴν μὲν ἄλλην
 ἡμέραν οἱ σφατιῶται καὶ σκεῦη ἐκ τῶν κω-
 μῶν, καὶ σῖτον ἤρπαζον· ἐπεὶ δὲ πρὸς ἐ-
 σπέραν ἦν, τελευταῖον ἀποχωρήσιων τῶν
 Λακεδαιμονίων, ἐπηκολύθην αὐτοῖς οἱ Λο-
 κροὶ, βάλλοντες καὶ ἀκοντίζοντες. ὥς δ' αὐ-
 τῶν οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑποσρέφαντες καὶ δίκ-
 ξαντες κατέβαλόν τινας, ἐκ τῶν ὅπλων
 μὲν ἑκέτι ἐπηκολύθην, ἐκ δὲ τῶν ὑπερδε-
 ξίων ἔβαλλον. Οἱ δ' ἐπεχείρησαν μὲν καὶ

πρὸς τὸ σιμὸν διώκειν· ἐπεὶ δὲ σκότος ἐ-
 γίνετο, καὶ ἀποχωρῶντες οἱ μὲν διὰ τὴν
 δυσχωρίαν ἐπιπλόν, οἱ δὲ καὶ διὰ τὸ μὴ προ-
 ορᾶν τῆς ἐμπροσθεν, οἱ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν βε-
 λῶν· ἐνταῦθα ἀποθνήσκουσι Γυλὶς τε ὁ
 πολέμαρχος, καὶ τῶν παρασατῶν * πλεί-
 στοι, καὶ οἱ πάντες ὡς ὀκτωκαίδεκα τῶν
 † Σπαρτιατῶν, οἱ μὲν, καταλευοθέντες,
 οἱ δὲ καὶ τραυματιοθέντες. εἰ δὲ μὴ ἐβοή-
 θησαν αὐτοῖς ἐκ τῆς στρατοπέδου δειπνοῦν-
 τες, ἐκινδύνευσαν ἂν ἅπαντες ἀπολέσθαι.

δ. Μείλ' αὖ τῷτό γε μὴν ἀφείθη μὲν καλὰ
 πόλεις τὸ ἄλλο στρατεύμα, ἀπέπλευσε δὲ
 καὶ ὁ Αἰγισίλαος ἐπ' οἶκον. ἐκ δὲ τῆς ἐπο-
 λέμεν Αθηναῖοι μὲν, καὶ Βοιωτοί, καὶ Αργεῖοι,
 καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν, ἐκ Κορίνθου ὀρμώ-
 μενοι, Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ οἱ σύμμαχοι, ἐκ
 Σικυῶνος. ὀρῶντες δὲ οἱ Κορίνθιοι ἐαυτῶν μὲν
 καὶ τὴν χώραν δηουμένην, καὶ ἀποθνή-
 σκοντας, διὰ τὸ αἰεὶ τῶν πολεμίων ἐγγὺς
 εἶναι, τῆς δ' ἄλλης συμμάχης καὶ αὐτοῦς

* Πυλῆς. † στρατιωτῶν.

conabantur ipsos etiam per acclivia loca
persequi: sed quia tenebrae ingruiebant,
pedem referentes, partim ob locorum
difficultatem cadunt, partim quod nihil
a fronte prospicerent, partim denique
telis confossi. Perierunt hoc loco Gylis
polemarchus, et adstitum e numero com-
plures, et Spartani omnino **XIIX**, par-
tim lapidibus obruti, partim confecti vul-
neribus. Quod si e castris milites jam coe-
nantes opem eis non tulissent, periclitati
de vita fuissent omnes.

IV. Secundum haec dimissae sunt ad
civitates singulas reliquae copiae, ac do-
mum Agefilaus navigio vectus fuit. Tum
e Corintho factis eruptionibus Atheni-
enses, Boeoti, Argivi, eorumque socii bel-
lum gerebant: Lacedaemonii vero, cum
foederatis suis, e Sicyone. Quum au-
tem Corinthii viderent, agrum suum po-
pulationibus infestari, ac suos interfici,
quod semper ab hostibus prope abessent,
reliquis interim foederatis pace fruenti-

bus, agrosque suos colentibus; plurimi
 eorum, atque optimi quique, pacem ex-
 petebant, communicatisque consiliis, mu-
 tuo se hac in parte monebant. Ea re 2
 Argivi, Boeoti, Athenienses, Corinthii,
 quotquot vel missae ab rege pecuniae
 participes facti fuerant, vel imprimis au-
 ctiores belli extiterant, cognita, quod pe-
 riculum esse viderent, ne rursus Corin-
 thus Lacedaemoniorum partes seque-
 retur, si non e medio tollerentur ii, qui ad
 pacem inclinabant; caedes moliri sunt
 aggressi, ac primum id, quod maxime
 impium erat, consilium cepere. Nam
 caeteri homines neminem, ne legitime
 quidem damnatum, feriis perimunt. At
 hi diem sibi Eucleorum postremum prae-
 stituere, quod eo se plures in foro, quos
 occiderent, deprehensuros existimarent.
 Quumque significatum iis esset, quibus 3
 cum res erat communicata, quosnam in-
 terfici oporteret; strictis illi gladiis ali-
 um consistentem in circulo feriunt, ali-
 um sedentem, alium in theatro, nonnul-

ἐν εἰρήνῃ ὄντας, καὶ τὰς χώρας αὐτῶν
ἐνεργῶς οὖσας, οἱ πλείστοι καὶ βέλτιστοι αὐ-
τῶν εἰρήνης ἐπεθύμησαν, καὶ συνιστάμενοι ἐ-
δίδασκον ταῦτα ἀλλήλους. Γινόντες δὲ οἱ
Αργεῖοι, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ Αθηναῖοι, καὶ Κοριν-
θίων οἱ τε τῶν παρὰ βασιλέως χρηματῶν
μετεσχηκότες, καὶ οἱ τῷ πολέμου αἰτιώτα-
τοι γεγεννημένοι, ὥς, εἰ μὴ ἐκποδῶν ποιή-
σαι ἴλο τὸς ἐπὶ τὴν εἰρήνην τετραμμένους,
κινδυνεύσει πάλιν ἡ πόλις λακωνίσαι, ὅτε
δὴ καὶ σφαγὰς ἐπεχείρειν ποιεῖσθαι. καὶ
πρῶντον μὲν τὸ πάντων ἀνοσιώτατον ἐβου-
λεύσαντο. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, καὶ ἂν νόμῳ
τις καταγνωσθῇ, ἐκ ἀποκλινύσιν ἐν ἐορτῇ·
ἐκεῖνοι δ' Εὐκλείων τὴν τελευταίαν προ-
εἶλοντο, ὅτι πλείους ἂν ὄντο λαβεῖν ἐν τῇ
ἀγορᾷ, ὥς ἐκκλεῖναι. Ὡς δ' ἐσημάνθη
οἷς εἶρητο, οὓς ἔδει ἀποκλεῖναι, σπασάμε-
νοι τὰ ξίφη, ἔπαιον τὸν μὲν τινα συνεση-
κότα ἐν κύκλῳ, τὸν δὲ καθήμενον, τὸν δὲ
τινα ἐν θεατρῷ, ἑστὶ δὲ ὃν καὶ κριτὴν καθή-

μενον. ὡς δ' ἐγνώσθη τὸ πρᾶγμα, εὐθὺς
 ἔφευγον οἱ βέλτιστοι, οἱ μὲν πρὸς τὰ ἀ-
 γάλμαλα τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ Θεῶν, οἱ δ' ἐ-
 πὶ τὰς βωμῆς. ἔνθα δὴ οἱ ἀνοσιώτατοι, καὶ
 παντάπασιν ὕδεν νόμιμον Φρονεῖνες, οἱ τε
 κελεύοντες καὶ οἱ πειθόμενοι, ἔσφαττον καὶ
 πρὸς τοῖς ἱεροῖς· ὥς' ἐνίς καὶ τῶν ἑτυ-
 πλομένων, νομίμων δ' ὄντων ἀνθρώπων,
 ἀδημονῆσαι τὰς ψυχὰς, ἰδόντας τὴν ἀσε-
 βειαν. Αποθνήσκουσι δὲ ἕτω τῶν μὲν πρεσ-
 βυτέρων πολλοί. μᾶλλον γὰρ ἔτυχον ἐν
 τῇ ἀγορᾷ ὄντες. οἱ δὲ νεώτεροι, ὑποπτεύ-
 σαντες Πασιμήλῃ τὸ μέλλον ἔσεσθαι, ἡσυ-
 χίαν ἔσχον ἐν τῷ Κρανίῳ. ὡς δὲ τῆς
 κραυγῆς ἦσθοντο, καὶ Φεύγοντές τινες ἐκ
 τῷ πρᾶγματος ἀφίκοντο πρὸς αὐτοὺς, ἐκ
 τῆς τοῦ ἀναδραμόντες κατὰ τὴν Ακροκόριν-
 θον, προσβαλόντας μὲν Ἀργεῖς καὶ τὰς ἄλ-
 λας ἀπεκρῆσαντο. Βελευομένων δὲ, τί χρῆ
 ποιεῖν, πίπτει τὸ κιονόκρανον ἀπὸ τῆς κίο-
 νος, ἕτε σεισμῷ, ἕτε ἀνέμῳ γενομένῳ. Τυ-

los etiam tunc sedentes ut iudices. Repatefacta, mox optimates partim ad signa Deorum, quae in foro erant, partim ad aras fugiunt. Tum vero et illi, qui jubebant, et qui parebant, longe omnium sceleratissimi homines, quorum in animis nihil recti et aequi reliquum esset, ad ipsa Deum fana mactabant eos: ut jam nonnulli, tametsi non caederentur, homines tamen iusti ac legum observantes, gravissime animis, conspecta impietate hujusmodi, 4 angerentur. Ita complures ex senioribus occisi fuere, quod eorum pars major in foro forte tunc adesset. Juniores vero, suspicante Pasimelo, futurum hujusmodi quiddam, in Cranio se continebant. At ubi clamor auditus esset, et quidam ex ipsa caede fugientes ad eos pervenissent, ad Acrocorinthum cursu ascendunt, objectosque tum Argivos tum alios loco 5 pellunt. Quumque secum ipsi deliberarent, quid faciundum esset; capitellum de columna decedit, nullo neque terrae-motu, neque vento decussum. Eam ob

rem quum sacrificium facerent, ejusmodi fuerunt exta, ut vates dicerent, rectius facturos, si de loco descenderent. Itaque primo tanquam in exilium abituri, agro Corinthio excedebant: at ubi suaderent amici, matres, fratres, atque etiam nonnulli e magistratu sub jurisjurandi religione futurum pollicerentur, ut nihil eis incommodi accideret, nonnulli domum se receperunt. Quumque conspicerent eos, qui tyrannidem exercebant, et urbem deleri animadverterent, quod et limites revellerentur, et Argus pro Corintho appellaretur ipsorum patria, cogerentur denique civitatis Argivae jus obtinere, quo minime indigebant, quum ipsa in urbe minus etiam, quam illi cives advenae, possent: extitere nonnulli ex ipsis, qui sic nequaquam sibi vivendum existimarent, sed dandam operam, ut pristinum in statum ac libertatem Corinthus vindicaretur, et ab homicidis expurgata, legibus optimis administraretur. Dignum ipsis esse, ut conservatores

ομένοις δὲ τοιαῦτα ἦν τὰ ἱερά, ὥς οἱ
μάντεις ἔφασαν ἀμεινον εἶναι, καταβαί-
νειν ἐκ τῆς χωρίσ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς
Φευζόμενοι, ἔξω τῆς Κορινθίας ἀπεχώρη-
σαν. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ Φίλοι αὐτοὺς ἐπειθον,
καὶ μητέρες ἴσαι, καὶ ἀδελφοί, καὶ αὐτῶν δὲ
τῶν ἐν δυνάμει ὄντων ἦσαν οἱ ὀμνύοντες
ὑπὸ χυθῆλο μηδὲν χαλεπὸν αὐτοὺς πείσε-
σθαι, ἔτῳ δὲ ἀπῆλθον τινες οἴκαδε αὐτῶν.
Ὀρῶντες δὲ τὰς τυραννεύοντας, αἰσθόμενοι
δὲ ἀφανιζομένην τὴν πόλιν, διὰ τὸ καὶ ὄ-
ργος ἀνασπᾶσθαι, καὶ Ἀργος ἀντὶ Κορίνθου
τὴν πατρίδα αὐτῶν ὀνομάζεσθαι, καὶ πολι-
τείας μὲν ἀναγκαζόμενοι τῆς ἐν Ἀργεὶ με-
τέχειν, ἧς ἑδὲν ἐδέοντο, ἐν δὲ τῇ πόλει με-
τοίκων ἑλαττοὺν δυνάμενοι. ἐγένοντό τινες
αὐτῶν, οἱ ἐνόμισαν ἔτῳ μὲν ἐκ ἀξιοβίωτον
εἶναι, πειρωμένους δὲ τὴν πατρίδα, ὥς περ
ἦν καὶ ἐξ ἀρχῆς, Κόρινθον ποιῆσαι, καὶ ἐλευ-
θέραν ἀποδεῖξαι, καὶ τῶν μὲν μισαιφόνων κα-
θαράν, εὐνομίαν δὲ χρωμένην, ἀξίον εἶναι,

εἰ μὲν δύναιτο καταπράττειν ταῦτα, σω-
 τήρας γενέσθαι τῆς πατρίδος· εἰ δὲ μὴ
 δύναιτο, τῶν τε καλλίστων καὶ μεγίστων ἀ-
 γαθῶν ὀρεγομένων, ἀξιεπαινετώτατης τε-
 λευτῆς τυχεῖν. Οὕτω δὴ ἐπιχειρεῖτον
 ἄνδρες δύο, Πασίμηλός τε καὶ Αλκιμένης,
 διαδύντε διὰ χειμάρρους, συγγενέσθαι Πρα-
 ξίτῃ τῷ Λακεδαιμονίων Πολεμάρχῳ, ὃς
 ἐτύγχανε μετὰ τῆς ἑαυτοῦ μόρας Φερρῶν
 ἐν Σικυῶνι· καὶ εἶπον, ὅτι δύναιτ' ἂν αὐ-
 τῷ παραχεῖν εἴσοδον εἰς τὰ καταλείνοντα
 ἐπὶ Δέχαιον τείχη. ὁ δὲ, καὶ πρόοθεν γι-
 γνώσκων τὸν ἄνδρα ἀξιοπίζων ὄντι, ἐπίστευ-
 σε, καὶ διαπραξάμενος, ὥς τε καὶ τὴν ἀπιέναι
 μέλλουσαν ἐκ Σικυῶνος μόραν καταμείναι,
 ἔπραττε τὴν εἴσοδον. Ἐπεὶ δὲ τὸν ἄνδρα
 καὶ κατὰ τύχην, καὶ κατ' ἐπιμέλειαν ἐγε-
 νέσθην φύλακε κατὰ τὰς πύλας ταύτας,
 ἔνθα περ τὸ τρόπαιον ἔστηκεν, οὕτω δὴ ἔρ-
 χεται ὁ Πραξίτας, ἔχων τὴν τε μόραν,
 καὶ Σικυωνίους, καὶ Κορινθίων ὅσοι Φυγάδες ἐ-

patriae fierent, si quidem id perficere possent: sin autem, ut pulcherrimorum maximorumque bonorum cupiditate ducti, exitu vitae cum primis laudabili potirentur. Ita viri duo, Pasimelus et Alcimenes, torrentem quendam transeunt, et Praxitam Polemarchum Lacedaemoniorum convenire instituunt, qui sua cum cohorte tum Sicyonem praesidio tenebat. Exponunt huic, intra muros ei se aditum posse patefacere, qui Lechaenum versus pertinerent. Ille jampridem cognito, utrumque fide dignum esse, assensus est ipsis; impetratoque, ut illa quoque cohors, quae discessura Sicyone fuerat, ibidem maneret: Corinthum ut ingrederetur, operam dabat. Erant jam illi duo tum fortuna quadam, tum industria sua custodes earum portarum, ad quas tropaeum stabat: quum Praxitas secum et cohortem illam, et Sicyonios, et exules Corinthios ducens advenit. Ad portas quum accessisset propius, ab ingressu sibi metuens, quendam hominem

fidum in urbem mittere cogitabat, qui omnia prius exploraret. Hunc illi duo introducunt, ac simpliciter commonstrant omnia: quo factum, ut is renunciaret, omnia sine fraude geri, quemadmodum uterque dixisset. Secundum haec 9 Praxitas Corinthum ingreditur. Quum autem acie instructa, muris admodum a se invicem distantibus, pauci esse sibi viderentur, vallo se muniunt, itemque fossa tali, quali quidem poterant, donec eis opem focii ferrent. Ipso in portu Boeoticum praesidium a tergo habebant. Ac die quidem illo, qui ab ea nocte proximus erat, qua fuerant ingressi, proelium nullum cum eis committebatur. Verum die ab hoc altero Argivi omnes exciti, suppetias laturo adcurrunt. Quumque Lacedaemonios adversus cornu dextrum sibi oppositos in acie offendissent, proximos his Sicyonios, et exules plus minus centum et quinquaginta Corinthios ad murum, qui solem orientem specbat; aciem et ipsi suam instruunt. At-10

τύγχανον ὄντες. ἐπεὶ δ' ἦν πρὸς ταῖς
 πύλαις, Φοβέμενος τὴν εἴσοδον, ἡβουλήθη
 τῶν πιστῶν ἄνδρα ἐσπέμψαι, σκεψόμενον
 τὰ ἔνδον. τῷ δὲ εἰσηγαγέτην, καὶ ὕτως ἀ-
 πλῶς ἀπεδειξάτην, ὥστε ὁ εἰσελθὼν ἐξήγ-
 γειλε, πάντα εἶναι ἀδόλως, οἷά περ ἐλεγέ-
 την. Ἐκ τούτου δ' εἰσέρχεται. ὥς δὲ,
 πολὺ διεχόντων τῶν τειχῶν ἀπ' ἀλλή-
 λων, παραταττόμενοι, ὀλίγοι ἑαυτοῖς ἔδο-
 ξαν εἶναι, σάυρωμα τ' ἐποίησαντο, καὶ τά-
 φρον, οἷαν ἐδύναντο, πρὸ αὐτῶν, ἕως δὴ οἱ
 σύμμαχοι αὐτοῖς βοηθήσαιεν. ἦν δὲ καὶ
 ὁπίοθεν αὐτῶν ἐν τῷ λιμένι Βοιωτῶν φυ-
 λακή. τὴν μὲν ἔν ἐπὶ τῇ νυχτὶ, ἣ εἰσηλ-
 θον, ἡμέραν ἅμαχοι διήγαγον· τῇ δ' ὕψε-
 ραία ἦκον οἱ Ἀργεῖοι πασὺδὶ βοηθοῦντες,
 καὶ εὐρόντες τεταγμένους Λακεδαιμονίους μὲν
 ἐπὶ τῷ δεξιῷ ἑαυτῶν, Σκυωνίους δὲ ἔχο-
 μένους, Κορινθίων δὲ τοὺς Φυγάδας ὥς ἐς
 πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, πρὸς τῷ ἐώρ τεί-
 χει, ἀντιτάττονται. Ἐχόμενοι δὲ τοῦ

εἰς τείχους οἱ περὶ Φιλοκράτη μισθοφό-
 ροι, πρὸς δὲ τούτοις, Ἀργεῖοι· εὐώνυμοι
 οἳ εἶχον αὐτοῖς Κορίνθιοι ἐκ τῆς πρόλευς.
 καταφρονήσαντες δὲ τῷ πλήθει, εὐθύς ἐ-
 χάρων. καὶ τὰς μὲν Σικυωνίους ἐκράτησαν,
 καὶ διασπάσαντες τὸ σάυρωμα ἐδίωκον ἐπὶ
 θάλατταν. καὶ ἐκεῖ πολλὰς αὐτῶν ἀπέκλει-
 ναν. Πασίμαχος δὲ ὁ ἱππαρμοσῆς, ἔχων
 ἱππέας ὁ πολλὰς, ὡς εἴρα τοὺς Σικυωνί-
 οὺς πιεζομένους, καταδήσας ἀπὸ δένδρων τὰς
 ἵππους, καὶ ἀφελόμενος τὰς ἀσπίδας αὐτῶν,
 μετὰ τῶν ἐθελοντῶν ἦει ἐναντίον τοῖς
 Ἀργείοις. οἱ δὲ Ἀργεῖοι, ὀρῶντες τὰ σίγ-
 ματα ἐπὶ τῶν ἀσπίδων, ὡς Σικυωνίους,
 οὐδὲν ἐφοβοῦντο. ἐνθα δὴ λέγεται εἰπὼν ὁ
 Πασίμαχος, Ναὶ τῷ σικῶ, Ἀργεῖοι, φεύ-
 σει ὑμμε τὰ σίγματα ταῦτα, χωρεῖν ὁ-
 μόσε· καὶ ἔτῳ μαχόμενος μὲν ὀλίγων πρὸς
 πολλὰς ἀποθνήσκει, καὶ ἄλλοι τῶν περὶ
 αὐτόν. Οἱ μὲν τοι Φυγάδες τῶν Κορινθί-
 ων, νικῶντες τὰς καθ' αὐτὰς, διέδυσαν ἄνω,

que huic quidem, versus orientem spectanti muro, Philocratis conductitii milites erant proximi: secundum hos, Argivi; laevum cornu Corinthii, quotquot ex urbe aderant, obtinebant. Hostibus ob copiarum suarum amplitudinem contentis, recta in eos pergunt. Mox Sicyonios superatos, vallo diruto, ad mare usque persequuntur, magnamque partem eorum occidunt. Eos ut premi vidit equitum praefectus Pasimachus, qui tamen equites secum non multos habebat: religatis ad arbores equis, et clupeos eis adimit, et cum illis, qui se sponte adjungerent, adversus Argivos properat. Illi conspectis litteris S in clupeis, plane nihil ab eis sibi metuebant, ut qui Sicyonii essent. Ibi Pasimachus dixisse perhibetur, Per geminos Deos, Argivi, hae S litterae vos fallent: itaque pedem cum eis contulisse. Quumque adversus multos cum paucis dimicaret, non ipse solum, sed etiam alii milites, eum sequuti, occubuerunt. Exules autem Corinthii,

victis hostibus oppositis sibi, sursum penetrant; adeoque propius ad murum, urbem ambientem, accedunt. Interea cognito Lacedaemonii, victos esse Sicyonios, opem laturo egrediuntur, ac vallum ad sinistrum retinent. Argivi, quum audissent Lacedaemonios a tergo esse, conversi extra vallum se cursu proripiunt. Tum quotquot eorum ad dextram postremi fugiebant, a Lacedaemoniis caesi, qua inermes erant, occumbunt: qui autem muro erant proximi, magno cum tumultu versus urbem se conferti recipiebant. Quumque Corinthios in exules incidissent, eosque hostes esse intellexissent, rursus declinabant. Atque heic nonnulli scalas ascendentes, de muro desiliebant, ac peribant: alii dum juxta scalas urgentur et caeduntur, occumbunt: alii ab suis conculcati, suffocantur. Nec Lacedae- I 2
monii deerant, quos occiderent. Nam Deus hoc eis tempore patrandi facinoris

καὶ ἐγένοντο ἐγγὺς τῷ περὶ τὸ αἶψυ κύκλον.
 οἱ δὲ αὖ Λακεδαιμόνιοι, ὡς ἦσθοντο κρατέ-
 μενα τὰ κατὰ τοὺς Σικυωνίους, βοηθοῦσιν
 ἐξελθόντες, ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὸ σάυρω-
 μα. οἱ γὰρ μὲν Ἀργεῖοι, ἐπεὶ ἤκασαν ὀπι-
 σθεν ὄντας τῶν Λακεδαιμονίων, σφαφέντες
 δρόμῳ πάλιν ἐκ τῷ σαυρώματος ἐξέπιπτον.
 καὶ οἱ μὲν ἐν δεξιᾷ ἔχατο αὐτῶν, παύομε-
 νοι ἐς τὰ γυμνά ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων,
 ἀπέθνησκον· οἱ δὲ πρὸς τῷ τείχει, ἀθρόοι
 σὺν πολλῷ ὄχλῳ πρὸς τὴν πόλιν ἀπε-
 χώρην. ὡς δ' ἐνέτυχον τοῖς Φυγάσι τῶν
 Κορίνθιων, καὶ ἔγνωσαν πολεμίους ὄντας,
 ἀπέκλιναν πάλιν. ἐνταῦθα μέντοι οἱ μὲν
 κατὰ τὰς κλίμακας ἀναβαίνοντες, ἤλλον-
 το κατὰ τῷ τείχεος, καὶ διεφθείροντο· οἱ
 δὲ, περὶ τὰς κλίμακας ὠθόμενοι καὶ παύο-
 μενοι, ἀπέθνησκον· οἱ δὲ, καὶ καταπατόμε-
 νοι ὑπ' ἀλλήλων, ἀπεπνίγοντο. Οἱ δὲ
 Λακεδαιμόνιοι ἐκ ἡπόρου, τίνα ἀποκλείνοι-
 εν· ἔδωκε γὰρ τότε γὰρ ὁ Θεὸς αὐτοῖς ἔρ-

γον, οἷον εὖδ' εὕξαντό ποί' ἄν. τὸ γὰρ ἐγχειρισθῆναι αὐτοῖς πολεμίων πλήθος πεφοβημένον, ἐκπεπληγμένον, τὰ γυμνά παρέχον, ἐπὶ τῷ μάχεσθαι εὐδένα τρεπόμενον, ἐς δὲ τὸ ἀπόλλυσθαι πάντας πάντα ὑπηρετῆρας, πῶς ἐκ ἄν τις θεῖον ἠγήσαστο; τότε γοῦν οὕτως ἐν ὀλίγῳ πολλοὶ ἔπεσον· ὥς εἰθισμένοι ὄραν οἱ ἄνθρωποι σωρὲς σίττος, ξύλων, λίθων, τότε ἐθεάσαντο σωρὲς νεκρῶν. ἀπέθανον δὲ καὶ οἱ ἐν τῷ λιμένι τῶν Βοιωτῶν φύλακες, οἱ μὲν ἐπὶ τῶν τειχῶν, οἱ δὲ ἐπὶ τὰ τέγη τῶν νεωσοίκων ἀναβάντες. Μετὰ μὲν τοίνυν τῆτο οἱ μὲν Κορίνθιοι, καὶ Αργεῖοι, τῆς νεκρὸς ὑποσπόνδους ἀπήγοντο· οἱ δὲ σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων ἐβοήθουν. ἐπεὶ δὲ ἠθροίσθησαν, ἔγνω Πραξίτας πρῶτον μὲν τῶν τειχῶν καθελεῖν, ὥς εἰ δίοδον στρατοπέδῳ ἱκανὴν εἶναι· ἔπειτα ἀναλαβὼν τὸ στρατεύμα, ἤγε τὴν ἐπὶ Μέγαρα· καὶ αἰρεῖ προσβαλὼν, πρῶτον μὲν Σιδεῶντα.

ejusmodi potestatem fecit, quale ne quidem unquam optassent. Quippe cur non divinitus factum quis existimet, ut ingens hostium copia in eorum potestatem veniret, perterrita metu, perturbata, partes corporis inermes eis caedendas praebens, nemine ad pugnandum se convertente, sed potius universis in perniciem suam omnia suggerentibus? Tum quidem exiguo tempore tam multi ceciderunt, ut homines, qui frumenti, lignorum, lapidum acervos intueri consueverant, hoc tempore, cadaverum acervos adspicerent. Etiam Boeoticum in portu praesidium interemtum fuit partim in muris, partim in ipsis navalium tectis, 13 quae conscenderant. Secundum haec Corinthii et Argivi per inducias interfectos auferunt, et jam Lacedaemoniorum socii suis opem laturo aderant. Eis collectis, Praxitas primum demolendam murorum partem censuit, ut ingredi copiae possent. Deinde cum exercitu via qua Megarenses ad urbem itur, profectus est: ac primo copiis ad-

motis Siduntem capit, deinde Crommy-
 onem: quibus in oppidis relicto praesi-
 dio, via, qua venerat, reverti coepit:
 munitaque Epiecia, ut ea socii propug-
 naculi loco, non procul ab amicorum re-
 gione diffiti, uterentur; dimisit exerci-
 tum, ac Lacedaemonem se recepit. His 14
 ita gestis, expeditiones utrinque magnae
 non fuscipiebantur; tantum urbes missis
 partim Corinthum, partim Sicyonem
 praesidiariis, moenia tutabantur. Merce-
 nario tamen milite, quem utrinque con-
 duxerant, summis viribus inter eos con-
 fligebatur. Tunc et Iphicrates Phliun- 15
 tem cum copiis invadens, locatis infidiis,
 praedas cum paucis agebat. Quumque
 cives ex urbe non satis caute suis opem
 ferrent, tot ex eis occidit, ut Phliafii, qui
 antehac Lacedaemonios intra moenia non
 admiserant, quod vererentur, ne illi exu-
 les reducerent, qui se profiterentur eje-
 ctos idcirco, quia Lacedaemoniorum se-
 quuti partes essent, sic tum ab iis sibi
 metuerint, qui Corintho venerant, ut ar-
 cessitis Lacedaemoniis, urbem et arcem

ἔπειτα δὲ Κρομμύωνα. καὶ ἐν τέτοις τοῖς
τείχεσι καταστήσας Φρουρὰς, τοῦμπαλιν
ἐπορεύετο· καὶ τειχίσας Ἐπιεικίαν, ἵνα
φρουρίον εἴη πρὸς τῆς φιλίας τοῖς ζυμμά-
χοις, ὅτῳ διαφῆκε τὸ στρατεύμα, καὶ αὐ-
τὸς τὴν ἐπὶ Λακεδαιμόνα ἀπεχώρει. Ἐκ
δὲ τούτου στρατιαὶ μὲν μεγάλαι ἑκατέρων
διεπέπαυντο, φρουρὰς δὲ πέμπουσαι αἱ πό-
λεις, αἱ μὲν εἰς Κόρινθον, αἱ δὲ εἰς Σικυῶνα,
ἐφύλαττον τὰ τείχη. μισθοφόρους γε μὴν
ἑκάτεροί ἔχοντες, διὰ τούτων ἐρρωμένως ἐ-
πολέμουν. Ἐνθα δὴ καὶ Ἰφικράτης εἰς Φλι-
ῦντα ἔμβαλὼν, καὶ ἐνέδρευσάμενος, ὀλίγοις
δὲ λεηλατῶν, βοηθησάντων τῶν ἐκ τῆς
πόλεως ἀφυλάκτως, ἀπέκτεινε τοσούτους,
ὥστε καὶ τῆς Λακεδαιμονίης πρόσθεν εἰς δεχό-
μενοι εἰς τὸ τεῖχος οἱ Φλιάσιοι, φοβόμενοι
μὴ τῆς φάσκοντας ἐπὶ Λακωνισμῷ φεύ-
γειν κατάγοιεν, τότε ὅτῳ κατεπλάγη-
σαν τῆς ἐκ Κορίνθου, ὥστε μετεπέμψαντό
τε τῆς Λακεδαιμονίης, καὶ τὴν πόλιν καὶ

τὴν ἄκρην φυλάττειν αὐτοῖς παρέδωκαν· οἱ μὲν τοὶ Λακεδαιμόνιοι, καίπερ εὐνοϊκῶς ἔχοντες τοῖς φυγάσιν, ὅσον χρόνον εἶχον αὐτῶν τὴν πόλιν οὐδ' ἐμνήσθησαν παντάπασι περὶ καθόδου φυγάδων· ἀλλ' ἐπεὶ ἀναθάρρῃσαι ἐδόκει ἡ πόλις, ἐξῆλθον, καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰς νόμους παραδόντες, οἷαν περ καὶ παρέλαβον. Οἱ δ' αὖ περὶ τὸν Ἰφικράτην πολλαχόσε καὶ τῆς Ἀρκαδίας ἐμβαλόντες, ἐλεηλάτην τὲ, καὶ προσέβαλον πρὸς τὰ τεῖχη. ἔξω γάρ οἱ τῶν Ἀρκάδων ὀπλίται παντάπασιν ἐκ ἀντεξήσαν· ἔτω τὰς πελτασὰς ἐπεφόβητο. τὰς μὲν τοὶ Λακεδαιμονίους ἔτως αὖ οἱ πελτασταὶ ἐδεδίεσαν, ὥς ἐντὸς ἀκοντίσματος ὃ προσήεσαν τοῖς ὀπλίταις. ἥδη γάρ ποτε καὶ ἐκ τοσούτων διώξαντες οἱ νεώτεροι τῶν Λακεδαιμονίων, ἐλόντες, ἀπέκλειναν τινὰς αὐτῶν. Καταφρονοῦντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν πελταστῶν, ἔτι μᾶλλον τῶν ἑαυτῶν συμμάχων κατεφρόνουν. καὶ γὰρ οἱ Μαντινεῖς

tuendam traderent. Illi vero, quanquam benevolis essent in exules animis; tamen quamdiu Phliasiorum oppidum habebant in potestate sua, nullam de reducendis exulibus mentionem faciebant. Immo quum jam illi fidentiores facti viderentur, urbem ac leges civibus itidem, ut ipsi acceperant, restituunt, atque e-

16 grediuntur. Caeterum Iphicratis milites saepenumero factis etiam in Arcadiam irruptionibus, praedas abigebant, et ipsos oppidorum muros aggrediebantur. Nam extra haec Arcadum gravis armaturae pedites eis omnino non occurrebant: Adeo sibi a cetratis metuebant. Itidem cetrati usque adeo metuebant Lacedaemonios, ut intra ictum teli ad gravem ipsorum armaturam non accederent. Nam quum hos quoque juniores quidam ex Lacedaemoniis aliquando persequuti essent, nonnullos et ceperant,

17 et occiderant. Quumque jam cetratos Lacedaemonii prae se contemnerent, multo etiam magis socios suos contemnebant. Nam quum Mantinei aliquan-

do latum opem adcurrerent, cetratos invasere; conjectisque de muro, qui Lechaem versus pertinet, in ipsos jaculis, terga dedere, nonnullis in fuga pereuntibus. Itaque illos etiam false Lacedaemonii perstringere sunt ausi, quum dicerent, sociis suis cetratos perinde terrori esse, ac larvas puelli metuant. Caeterum profecti e Lechaeo Lacedaemonii eum cohorte sua, et cum exulibus Corinthiis, undique Corinthiorum urbem castris cingebant. Tum Athenienses, ¹⁸ qui robur Lacedaemoniorum metuerent, ne per longos Corinthiorum muros jam dirutos, in se irruerent; nihil se facturos rectius existimabant, quam si dirutos a Praxita muros instaurarent. Itaque magna totius cum populi manu veniunt, fabros caementarios et tignarios secum afferunt, partemque muri, quae Sicyonem et occasum spectabat, paucis omnino diebus egregie perficiunt. Quae vero spectabat orientem solem, eam magis per otium aedificabant. Interim Lacedaemo- ¹⁹ nii, qui secum ipsi cogitarent, Argivos

βοηθήσαντές ποτε, ἐπεκδραμόντες πελτα-
 σταῖς, ἐκ τοῦ ἐπὶ Λέχαιον τείνοντος τεί-
 χους ἀκονιζόμενοι, ἐνέκλιναν τε, καὶ ἀπέθα-
 νόν τινες αὐτῶν φεύγοντες. ὥς οἱ μὲν Λα-
 κεδαιμόνιοι καὶ ἐπισκώπειν ἐτόλμων, ὥς οἱ
 σύμμαχοι φοβοῖντο τὰς πελταστας, ὥς-
 περ μορμῶνας παιδάρια. αὐτοὶ δὲ ἐκ τῆς
 Λεχαίας ὀρμώμενοι σὺν μόρα καὶ ταῖς τῶν
 Κορινθίων φυγᾷσι, κύκλῳ περὶ τὸ ἄστυ
 τῶν Κορινθίων ἐστρατεύοντο. Οἱ δὲ Ἀθη-
 ναῖοι, φοβέμενοι τὴν ῥώμην τῶν Λακεδαι-
 μονίων, μὴ * ἐπὶ τὰ μακρὰ τεῖχη τῶν
 Κορινθίων, ἃ διήρητο, ἔλθοιεν ἐπὶ σφᾶς, ἡ-
 γήσαντο κράτιστον εἶναι ἀνατερχίσαι τὰ
 διηρημένα ὑπὸ Πραξίτα τεῖχη. καὶ ἐλθόν-
 τες πανδημεῖ μετὰ λιθολόγων καὶ τεκτό-
 νων, τὸ μὲν πρὸς Σικυῶνα καὶ πρὸς ἐσπέ-
 ραν ἐν ὀλίγαις ἡμέραις πάνυ καλὸν ἐξε-
 τεύχισαν· τὸ δὲ ἑῶν μᾶλλον κατὰ ἡσυ-
 χίαν ἐτεύχιζον. Οἱ δὲ αὖ Λακεδαιμό-
 νιοι, ἐνθυμηθέντες τὰς Ἀργεῖς τὰ μὲν οἱ-

* ἰκτὶ τὰ &c.

κοι καρπυμένους, ἡδομένους δὲ τῷ πολέμῳ, στρατεύουσιν ἐπ' αὐτούς. Αἰγισίλαος δὲ ἡγεῖτο, καὶ δηώσας πᾶσαν αὐτῶν τὴν χώραν, εὐθὺς ἐκείθεν ὑπερβαλὼν κατὰ † τὰ σκευὰ ἐς Κόρινθον, αἶρεῖ τὰ ἀνοικοδομηθέντα ὑπὸ τῶν Αθηναίων τεῖχῃ. παρεγένετο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ ἀδελφὸς Τελευτίας κατὰ Δάλατταν, ἔχων τριήρεις περὶ δώδεκα· ὥστε μακαρίζομαι αὐτῶν τὴν μητέρα, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ὣν ἔτεκεν, ὁ μὲν κατὰ γῆν τὰ τεῖχη τῶν πολεμίων, ὁ δὲ κατὰ Δάλατταν τὰς ναῦς καὶ τὰ νεώρια ἤρηκε. καὶ τότε μὲν ταῦτα πράξας ὁ Αἰγισίλαος, τό, τε τῶν συμμαχῶν στρατεύμα διῆκε, καὶ τὸ μὲν πολιτικὸν οἴκαδε ἀπήγαγεν.

ε'. Ἐκ δὲ τέττα οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀκούσαντες τῶν Φευγόνων, ὅτι οἱ ἐν τῇ πόλει πάντα μὲν τὰ βοσκήματα ἔχοιεν, καὶ σώζοιντο ἐν τῷ Πειραιῶ, πολλοὶ δὲ τρέφοιντο αὐτόθι, στρατεύσει πάλιν ἐς τὴν Κόρινθον, Αἰγισίλαος καὶ τότε ἡγεμένους. καὶ πρῶτον

† κατὰ Τεγίαν.

domi copia rerum augeri, ac bello delectari, expeditionem adversus eos suscipiunt. In ea dux erat Agesilaus, qui quidem agrum omnem Argivorum populatus, mox inde superatis angustiis Corinthum versus, muros ab Atheniensibus instauratos capit. Venit ad ipsum etiam Teleutias frater, mari, cum duodecim fere triremibus; ut jam mater ipsorum beata praedicaretur, quod alter ex iis, quos ipsa genuisset, hostium muros terra; mari alter naves ac navalia cepisset. Atque his tum rebus gestis, sociorum Agesilaus dimisit exercitum, et patriae copias domum reduxit.

V. Postea vero quam Lacedaemonii de indiciis exulum accepissent, Corinthios illos, qui urbem obtinerent, habere suas in portu Piraeo pecudes, et ibidem adservare, atque illic etiam se complures alere: rursus adversus Corinthum expeditionem, Agesilao duce, suscipiunt. Is primum accessit ad Isthmum,

Nam is mensis erat, quo Isthmia celebrantur: et Argivi tum istic forte Neptuno sacrificabant, quasi Corinthus esset Argos. Quum autem adventare Argivi Agesilaum animadvertissent, tam iis, quae immolata erant, quam aliis ad prandium paratis rebus relictis, via Cenchreas ducente magno cum metu in urbem se recipiunt. Eos quanquam conspiceret Agesilaus, non tamen est insecutus: sed in templum divertens, sacrum Deo fecit, ac dum exules Corinthii Neptuno sacrificarent, ludosque celebrarent, ibidem mansit. Post Agesilao digresso, Argivi de integro Isthmia peregerunt. Itaque hoc anno fuere, qui bis in certaminibus victi sunt; et alii, qui bis victores sunt pronuntiati. Caeterum Agesilaus die quarto ad Piraeum copias duxit. Quumque magno id teneri praesidio videret, prandio peracto, ad urbem ipsam

μὲν ἦλθεν εἰς Ἰσθμόν. καὶ γὰρ ἦν ὁ μῆν, ἐν
 ᾧ Ἰσθμια γίγνεται. καὶ οἱ Ἀργεῖοι αὐτοῦ
 ἐτύγχαρον τότε ποῖντες τὴν Δυσίαν τῷ
 Ποσειδῶνι, ὡς Ἀργεὺς τῆς Κορίνθου ὄντος.
 ὡς δὲ ἤσθοντο προσιόντα τὸν Ἀγηςίλαον,
 καταλιπόντες καὶ τὰ τεθυμένα καὶ τὰ ἀρι-
 στοποιέμενα, μάλα σὺν πολλῷ φόβῳ ἀπε-
 χώρην εἰς τὸ ἄστυ κατὰ τὴν ἐπὶ Κεγχρέ-
 ας ὁδόν. Ὁ μὲν τοι Ἀγηςίλαος ἐκείνους
 μὲν, καὶ περ ὄρων, ἐκ ἐδίωκε κατασκηνή-
 σας δὲ ἐν τῷ ἱερῷ, αὐτός τε τῷ Θεῷ ἔθυε,
 καὶ περιέμενεν ἕως οἱ Φυγάδες τῶν Κορινθί-
 ων ἐποίησαν τῷ Ποσειδῶνι τὴν Δυσίαν καὶ
 τὸν ἀγῶνα. ἐποίησαν δὲ καὶ οἱ Ἀργεῖοι,
 ἀπελθόντος Ἀγηςιλίου, ἑξαρχῆς πάλιν
 Ἰσθμια. καὶ ἐκείνῳ τῷ ἔτει ἔσι μὲν ἅ τῶν
 ἀθλῶν δις ἕκαστος ἐνικήθη, ἔσι δὲ ἅ δις οἱ
 αὐτοὶ ἐκηρύχθησαν. Τῇ δὲ τετάρτῃ ἡμέ-
 ρῃ ὁ Ἀγηςίλαος ἤγε πρὸς τὸ Πείραιον τὸ
 σβάτευμα. ἰδὼν δὲ ὑπὸ πολλῶν Φυλατ-
 τόμενον, ἀπεχώρησε πρὸς τὸ ἄστυ μετ' ἅ-

ρίσων, ὡς προδιδομένης τῆς πόλεως· ὥστε οἱ
 Κορίνθιοι δέισαντες, μὴ προδοῖτο ἡ πόλις
 ὑπὸ τινων, μετεπέμψαντο τὸν Ἰφικράτην
 σὺν τοῖς πλείστοις τῶν πελταστῶν. αἰσθά-
 μενος δὲ ὁ Αἰγισίλαος τῆς νυκτὸς παρελθ-
 λυθότας αὐτὸς, ὑποσρέψας ἅμα τῇ ἡμέ-
 ρᾳ, ἐς τὸ Πείραιον ἦγε. καὶ αὐτὸς μὲν
 κατὰ τὰ θερμά παρήει, μόραν δὲ κατὰ
 τὸ ἀκρότατον ἀνέβιβασε. καὶ ταύτην μὲν
 τὴν νύκτα ὁ μὲν πρὸς τοῖς θερμοῖς ἐστρα-
 τοπεδεύετο, ἡ δὲ μόρα τὰ ἄκρα κατέχου-
 σα ἐνυκτέρευεν. Ἐνθα δὴ καὶ ὁ Αἰγισί-
 λαος μικρῷ μὲν, καιρίῳ δὲ ἐνθυμήματι εὐ-
 δοκίμησε. τῶν γὰρ τῇ μόρᾳ φερόντων τὰ
 σιτία οὐδενὸς πῦρ εἰσενεγκόντος, ψύχους
 δὲ ὄντος, διὰ τε τὸ πάνυ ἐφ' ὑψηλῶς εἶναι,
 καὶ διὰ τὸ γενέσθαι ὕδωρ καὶ χάλαζαν
 πρὸς τὴν ἐσπέραν· καὶ ἀναβεβήκεσαν δὲ ἔ-
 χοντες, οἷα δὴ θέρους, σπειρία· ῥιγούντων
 δὲ αὐτῶν, καὶ ἐν σκότῳ ἀθύμως πρὸς τὸ
 θεῖπρον ἐχόντων, πέμπει ὁ Αἰγισίλαος ἕκ-

abscellit, quasi ea sibi proderetur. Quare factum, ut veriti Corinthii, ne essent, qui urbem proderent, Iphicratem cum maxima parte cetratorum arcesserent. Hos quum noctu transiisse animadvertisset Agesilaus, prima luce converso itinere Piraeum copias ducit: ac ipse quidem secundum aquas calidas proficiscebatur, cohorti vero uni, ut ad supremum montis verticem ascenderet, imperabat. Ea nocte castra non procul ab aquis calidis Agesilaus habebat, cohors autem illa in vertice, quem occuparat, pernociabat. Heic Agesilaus excogitata re non magna quidem illa, sed pertamen opportuna, claruit. Nam quum eorum, qui cohorti cibum ferebant, ignem attulisset nemo; et frigus tamen quoddam esset, partim quod loco admodum essent arduo, partim quod sub vesperam pluvias cum grandine habuissent, partim denique quod, ut aestivo tempore, tenuibus induti pannis ascendissent; rigentibus jam frigore militibus, et mediis in tenebris non admodum coenae cupi-

dis, Agefilaus non pauciores quam decem mittit, qui ad eos ignem in ollis deferrent. Hi quum in verticem, alius alia via, evasissent; ac jam frequentes, iique non parvi ignes, ut in magna lignorum copia, excitarentur: omnes ungebant se, nonnulli etiam denuo coenam fumeabant. Eadem nocte Neptuni fanum ardere conspectum fuit: incertum, a quo succensum. Posteaquam ii qui erant in 5 Piraeo, vertices ipsos captos animadvertunt; non jam amplius ad defensionem se comparabant, sed viri, foeminae, ingenui, servi, cum maxima pecorum parte, Junonis ad fanum confugiebant. Pergebat secundum mare suis cum copiis Agefilaus. Interim de vertice Lacedaemoniorum cohors descendens, Oenoam castellum muris cinctum cum omnibus, quae erant in eo, cepit. Eodem die milites universi ex his locis magnam com-
meatus copiam acquisivere. Tandem et illi, qui ad Junonis confugerant, egressi permiserunt Agefilai arbitrio, ut de ip-

ἔλαττον δέκα φέροντας πῦρ ἐν χύτραις.
 ἐπεὶ δὲ ἀνέβησαν ἄλλος ἄλλη, καὶ πολλὰ
 καὶ μεγάλα πυρὰ ἐγένετο, ἅτε πολλῆς
 ὕλης παρῶσης, πάντες μὲν ἠλείφοντο, πολ-
 λοὶ δὲ καὶ ἐδείπνησαν ἐξαρχῆς. φανερός
 δὲ ἐγένετο καὶ ὁ νεὺς τῷ Ποσειδῶνος ταύτῃ
 τῇ νυκτὶ καίόμενος. ὕφ' ὅτου δὲ ἐνεπρή-
 σθη, ὕδεις οἶδεν. Ἐπεὶ δὲ ἦσθοντο οἱ ἐν τῷ
 Πειραίῳ τὰ ἄκρα ἐχόμενα, ἐπὶ μὲν τὸ
 ἀμύνασθαι οὐκέτι ἐτράποντο, ἐς δὲ τὸ Ἡ-
 ραιον κατέφυγον καὶ ἄνδρες, καὶ γυναῖκες, καὶ
 δῦλοι, καὶ ἐλεύθεροι, καὶ τῶν βοσκημάτων τὰ
 πλείστα. καὶ Αἰησίλαος μὲν δὴ σὺν τῷ
 στρατεύματι παρὰ Θάλατταν ἐπορεύετο. ἡ
 δὲ μόρα ἅμα καταβαίνουσα ἀπὸ τῶν ἁ-
 κρῶν, Οἰνόην τὸ ἐντετεγχισμένον τεῖχος
 αἰρεῖ, καὶ τὰ ἐνόηα ἔλαβε. καὶ πάντες δὲ οἱ
 στρατιῶται ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ πολλὰ
 τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῶν χωρίων ἐλάβανον.
 οἱ δὲ ἐν τῷ Ἡραίῳ καταπεφευγότες ἐξή-
 σαν, ἐπιρρέφοντες Αἰησιλάῳ γινῶναι ὅ, τι

βούλοιτο περὶ σφῶν. ὁ δὲ ἔγνω, ὅσοι μὲν
 τῶν σφαγέων ἦσαν, παραδῆναι αὐτὰς τοῖς
 φυγάσι, τὰ δὲ ἄλλα πάντα παραθῆναι.
 ἐκ τούτου δὲ ἐξήκει μὲν ἐκ τῆς Ἡραίας πάμ-
 πολλα τὰ αἰχμάλωτα. Πρεσβεῖαι δὲ ἄλ-
 λοθέν τε πολλαὶ παρῆσαν, καὶ ἐκ Βοιωτῶν
 ἦκον ἐρησόμενοι, τί ἂν ποιῶντες εἰρήνης τύ-
 χοιεν. ὁ δὲ Αἰγισίλαος μάλα μεγαλοφρό-
 νως τούτους μὲν εἰδὼς ὁρᾶν ἐδόκει, καίπερ Φά-
 ρακος τῆς προξένου παρεστηκότος αὐτοῖς, ὅ-
 πως προσαγάγοι. καθήμενος δ' ἐπὶ τῆς περὶ
 τὴν λίμνην κυκλοειροῦς οἰκοδομήματος, ἐθε-
 ώρει πολλὰ τὰ ἐξαγόμενα. τῶν δὲ Λα-
 κεδαιμονίων ἀπὸ τῶν ὀπλων σὺν τοῖς δό-
 ρασι παρηκολάθην φύλακες τῶν αἰχμα-
 λώτων, μάλα ὑπὸ τῶν παρόντων θεωρού-
 μενοι. οἱ γὰρ εὐτυχῶντες καὶ κρατῶντες, αἰεί-
 πως ἀξιοθέατοι δοκῶσιν εἶναι. Ἔτι δὲ κα-
 θημένος Αἰγισιλάου, καὶ εὐκότος ἀγαλλομέ-
 νῳ τοῖς πεπραγμένοις, ἰππεύς τις προσή-
 λαυσε καὶ μάλα ἰσχυρῶς ἰδρουῖν τῷ ἵππῳ.

sis ex animi sui sententia statueret. Agefilaus exulibus tradi omnes, quotquot
 e numero illorum erant, qui caedes perpetraverant; caetera vendi universa iussit.
 Post haec de Junonis fano mancipia
 6 permulta sunt egressa. Aderant itidem cum aliis ex locis legati, tum e Boeotia, quaesituri, quid faciundum esset, ut pacem impetrarent. Eos Agefilaus elato admodum animo ne quidem adspicere visus fuit, quanquam ipsis adstaret Pharax, hospes eorum publicus, ut ad Agefilam eos adduceret. Sedebat ipse rotundo in aedificio, quod est propter portum; ac multa, quae de fano educebantur, spectabat. Comitabantur captivos cum hastis Lacedaemonii milites, qui eos custodirent. In hos illorum, qui ad-
 erant, mirifice coniecti erant oculi. Nam fieri plerumque consuevit, ut ii, quibus res secundae sunt, et qui victoria poti-
 untur, spectatu quodam modo digni vi-
 7 deantur. Dum adhuc federet istic Agefilaus, ac laetitiam capere se de iis, quae gesta erant, prae se ferret; quidam totis viribus equo sudante advehitur.

Quumque a compluribus, quid rei novae afferret, interrogaretur: nullo cuiquam responso dato, propius ad Agefilaum adequitat, equo desilit, vultu tristi accedit, cohortis ejus, quae erat in Lechaeco, cladem exponit. Ille re cognita, statim e sella se proripit: hastam capit: polemarchos, quinquagenum militum praefectos, conductitiorum ductores per praekonem advocari jubet. Hi quamprimum concurrissent, reliquis (necdum enim pransi erant) ut quod possent cibi sumerent, seque celerrime sequerentur, edixit: ipse cum Damasiae militibus impransus praecedebat. Comitabantur Agefilaum magno studio satellites armati, quum ipse ceu dux anteiret, illi una sequerentur. Jam calidas aquas praeterierat, et in latam Lechaei planiciem pervenerat; quum tres adequitantes recepta jam esse interfectorum cadavera nuntiant. Quod quum accepisset, jussis subsistere militibus, ac paulisper quiete recreatis, ad fanum Junonis copias re-

ὕπὸ
ὑδενί
Αγ
κὶ π
λέγ
δὲ α
πῆδ
καὶ
κῆρ
τῶ
πε
τῆ
Δ
φ
σ
ὀ
2
λ
ν
ῆ
λ

ὑπὸ πολλῶν δὲ ἐρωτώμενος ὁ, τι ἀγγέλλοι,
 ὕδενι ἀπεκρίνατο. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦν τῇ
 Αἰγισίᾳ, καθαλόμενος ἀπὸ τοῦ ἵππου,
 καὶ προσδραμὼν αὐτῇ, μάλα σκυθρωπὸς ὢν,
 λέγει τὸ τῆς ἐν Λεχαίῳ μόρας πάθος. ὁ
 δὲ ὡς ἤκουσεν, εὐθύς τε ἐκ τῆς ἑδρας ἀνε-
 πήδησε, καὶ τὸ δόρυ ἔλαβε, καὶ πολεμάρχης,
 καὶ πεντήκοσῃρας, καὶ ξιναγὸς καλεῖν τὸν
 κήρυκα ἐκέλευεν. Ὡς δὲ συνέδραμον οὗτοι,
 τοῖς μὲν ἄλλοις εἶπεν, (ὅ γάρ πω ἤριστο-
 πεποίητο) ἐμφαγοῦσιν ὁ, τι δύναται, ἤκειν
 τὴν ταχίστην, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς περὶ
 Δαμασίαν ὑφηγείτο ἀνάριστος. καὶ οἱ δορυ-
 φόροι τὰ ὅπλα ἔχοντες, παρηκολούθουν
 σπεδῇ, τοῦ μὲν ὑφηγμένου, τῶν δὲ, μετ-
 ὄντων. ἤδη δ' ἐκπεπερακότες αὐτοῦ τὰ
 δερμὰ ἐς τὸ πλατὺ τοῦ Λεχαίου, προσε-
 λάσαντες ἵππεῖς τρεῖς ἀγγέλλουσιν, ὅτι οἱ
 νεκροὶ ἀνήρημένοι εἶησαν. ὁ δ' ἐπεὶ τοῦτο
 ἤκουσε, θύεσθαι κελεύσας τὰ ὅπλα, καὶ ὁ-
 λίγον χρόνον ἀναπαύσας, ἀπῆγε πάλιν τὸ

στρατεύμα ἐπὶ τὸ Ἡραϊον. τῇ δὲ ὑπεραία
 τὰ αἰχμάλωτα διετίθει. Οἱ δὲ πρέσβεις
 τῶν Βοιωτῶν προσκληθέντες, καὶ ἐρωτώμενοι
 ὅτι ἤκοιεν, περὶ μὲν τῆς εἰρήνης ἔκετι ἐ-
 μέμνητο· εἶπον δὲ ὅτι, εἰ μὴ τι καλῦοι,
 βέλοιντο ἐς τὸ ἄστυ πρὸς τὰς σφετέρους στρα-
 τιώτας παρελθεῖν. ὃδ' ἐπιγελάσας· Ἀλλ'
 οἶδα μὲν, ἔφη, ὅτι καὶ τὰς στρατιώτας ἰ-
 δεῖν βύλεσθε, ἀλλὰ τὸ εὐτύχημα τῶν
 φίλων ὑμεῖς θεάσασθαι, πόσον τί γεγέ-
 νηται. περιμείνατε οὖν, ἔφη. ἐγὼ γὰρ
 αὐτὸς ὑμᾶς ἄξω· καὶ μᾶλλον μετ' ἐμοῦ
 ὄντες γνώσεσθε, ποῖόν τι τὸ γεγενημένον
 ἔστι. Καὶ ἔκ ἐφεύσατο, ἀλλὰ τῇ ὑπε-
 ραία δυσάμενος, ἤγε πρὸς τὴν πόλιν τὸ
 στρατεύμα. καὶ τὸ μὲν τρόπαιον κατέβα-
 λεν· εἰ δέ τι ἦν λοιπὸν δένδρον, κόπτων καὶ
 κλῶν ἀπεδείκνυνεν, ὥς ἰδεῖς ἀνιέξῃ. ταῦ-
 τα δὲ ποιήσας, ἐστρατοπεδεύσατο περὶ τὸ Λέ-
 χαιον· καὶ τὰς Θηβαίους μέντοι πρέσβεις ἐς
 μὲν τὸ ἄστυ ἔκ ἀνῆγε, κατὰ θάλατταν δὲ ἐς

duxit. Postridie mancipia sunt vendita.

9 Quumque legati Boeotorum arcessiti, et interrogati, quamobrem venissent, nullam pacis amplius mentionem facerent, tantumque dicerent, cupere se suos in urbe milites, si nihil esset impedimenti, convenire: subridens Agesilaus, 'Ego vero non ignoro, inquit, cupere vos non milites videre vestros: sed quantus ille successus sit, quo amici vestri sint usi, spectare. Quamobrem opperimini, ut ipse vos deducam. Nimirum si mecum fueritis, accuratius, quid acciderit, cognoscetis.' Neque fefellit eos, sed postridie facta re sacra, copias ad urbem ipsam duxit: ac tropaeum quidem non dejecit: si qua tamen arbor erat reliqua, eam succidens ac frangens, neminem egredi audere demonstrabat. Haec quum fecisset, propter Lechaeum castra metatus est, ac Thebanorum legatos in urbem non deductos, mari Creusimable

TOM. II.

Q

gavit. Quia vero clades haec inusitata Laeëdaemoniis acciderat, magnus in exercitu Laconico plerorumque luctus erat: exceptis iis, quorum ipso in pugnae loco vel filii, vel parentes, vel fratres occubuerant. Nam illi, tanquam si victoria potiti essent, magno cum splendore, suamet ipsi calamitate velut exultantes, obambulabant. Caeterum ei cohorti casus hic adversus in hunc modum accidit: Consueverant Hyacinthiis ad paeana semper Amyclaei ventitare, sive adeo in castris essent, seu alioqui peregre abessent domo. Et quoniam Agesi- laus omnes Amyclaeos, quotquot erant in exercitu, apud Lechaeum reliquerat: polemarchus is, qui praesidiariis eo loco praecerat, commendata militibus caeteris, quos reliqui focii miserant, tuendum moenium cura, ipse cum gravis armaturae peditum, et alia equitum cohorte, secundum ipsam Corinthum Amyclaeos deducebat. Aberant jam plus minus xx vel xxx stadiis ab Sicyone, quum polemarchus una cum gravis ar-

Κ
Λ
συ
χω
έν
το
λόρ
νελ
οι
Τ
πε
πω
σης
Α
ρ
μά
τε
τη
Κ
δ
δια

Κρεῦσιν ἀπέπεμψεν. ἄτε δὲ ἀήθεις τοῖς
 Λακεδαιμονίοις γεγεννημένης τῆς τοιαύτης
 συμφορᾶς, πολὺ πένθος ἦν κατὰ τὸ Λα-
 κωνικὸν στρατεύμα, πλὴν ὅσων ἐτέθησαν
 ἐν χώρᾳ ἢ υἱοί, ἢ πατέρες, ἢ ἀδελφοί. ὅ-
 τοι δὲ, ὥσπερ νικηφόροι, λαμπροὶ καὶ ἀγαλ-
 λόμενοι τῷ οἰκείῳ πάθει περιήεσαν. Εὐγέ-
 νειο δὲ τὸ τῆς μόρας πάθος τρόπῳ τοιῷδε.
 οἱ Ἀμυκλαῖοι αἰεὶ ποτε ἀπέρχονται εἰς τὰ
 Ὑακίνθια ἐπὶ τὸν παιᾶνα, εἴαν τε στρατο-
 πεδευόμενοι τυγχάνωσιν, εἴαν τε ἄλλως
 πῶς ἀποδημῶντες. καὶ τότε δὴ τὸς ἐκ πά-
 σης τῆς στρατιᾶς Ἀμυκλαίους κατέλειπεν
 Ἀγισίλαος ἐν Λεχαιῷ. ὁ δὲ ἐκεῖ Φρου-
 ρῶν πολέμαρχος τοὺς μὲν ἀπὸ τῶν συμ-
 μάχων Φρυγῶν παρέταξε φυλάττειν τὸ
 τεῖχος, αὐτὸς δὲ σὺν τῇ τῶν ὀπλιτῶν καὶ
 τῇ τῶν ἵππέων μόρᾳ παρὰ τὴν πόλιν τῶν
 Κορινθίων τὸς Ἀμυκλαεῖς παρῆγεν. Επεὶ
 δὲ ἀπείχον ὅσον εἴκοσιν ἢ τριάκοντα στα-
 δια τοῦ Σικυῶνος, ὁ μὲν πολέμαρχος σὺν

τοῖς ὀπλίταις ὅσιν ὡς ἑξακοσίαις, ἀπῆει
 πάλιν ἐπὶ τὸ Λέχαιον· τὸν δ' ἵππαρμο-
 σὴν ἐκέλευσε σὺν τῇ τῶν ἱππέων μόρᾳ,
 ἐπειδὴ προπέμψειαν τὰς Ἀμυκλαεῖς μέ-
 χρις ὅποσ' αὐτοὶ κελεύοιεν, μεταδιώκειν.
 καὶ ὅτι μὲν πολλοὶ ἦσαν ἐν τῇ Κορίνθῳ καὶ
 πελτασταί, καὶ ὀπλίται, ὅδ' ἐν ἡγρόνῳ· κα-
 τεφρόνουν δὲ, διὰ τὰς ἐμπροσθεν τύχας
 μηδένα * οἰόμενοι ἂν ἐπιχειρῆσαι σφίσιν.
 Οἱ δ' ἐκ τῶν Κορινθίων τοῦ ἄσσεος, Καλ-
 λίας τε ὁ Ἴππονίκου, τῶν Ἀθηναίων ὀ-
 πλιτῶν στρατηγῶν, καὶ Ἰφικράτης τῶν πελ-
 ταστῶν ἀρχῶν, καθορῶντες αὐτὰς καὶ οὐ
 πολλὰς ὄντας, καὶ ἐρήμους καὶ πελταστῶν,
 καὶ ἱππέων, ἐνόμισαν ἀσφαλὲς εἶναι ἐπιθέ-
 σθαι αὐτοῖς τῷ πελταστικῷ. εἰ μὲν γὰρ
 πορεύοιντο τῇ ὁδῷ, ἀκοντιζομένους ἂν αὐ-
 τὰς ἐς τὰ γυμνά, ἀπόλλυσθαι· εἰ δ' ἐ-
 πιχειροῖεν διώκειν, ῥαδίως ἂν ἀποφυγεῖν
 πελτασταῖς τοῖς ἐλαφροτάτοις τὰς ὀπλί-
 τας. Γινόντες δὲ ταῦτα, ἐξάγῃσι. καὶ ὁ

* μηδένα ἂν.

maturae peditibus, quorum erant prope
 12 c, Lechaenum revertitur; jussu equi-
 tum praefecto, cum equestri cohorte,
 quamprimum eo deduxissent Amyclae-
 os, quo ipsi vellent, celeriter se subsequi.
 non ignorabant autem, multos in urbe
 Corinthia tum cetratos tum gravis ar-
 maturae pedites esse: sed eos prae se
 contemnebant, ob superiores rerum suc-
 cessus, arbitrati, neminem se adoriri au-
 13 dere. Verum plerique Corinthii, de iis
 qui erant in urbe, itemque Callias Hip-
 ponici filius, dux Atheniensium gravis
 armaturae peditum, et cetratorum prae-
 fectus Iphicrates, quum ex alto con-
 spexissent eos et paucos esse numero, et
 nudos a cetratorum equitumque praesi-
 dio: tuto se cum cetratis eos aggredi
 posse arbitrabantur. Nam sive pergere
 suo vellent in itinere, futurum existima-
 bant, ut qua nudi essent, jaculis petiti
 occumberent: seu persequi hostem co-
 narentur, facile cetratos, qui milites es-
 sent imprimis agiles, e gravis armaturae
 14 manibus elapsuros. Haec quum illis ita
 fuissent visa, copias educunt. Et Callias

quidem, cum armaturae gravis acie, non
 procul ab urbe substitit: Iphicrates au-
 tem, sumtis secum cetratis, hostium co-
 hortem adoriebatur. Heic Lacedaemo-
 nii, quum jaculis ferirentur, eorumque
 nonnulli vulnerarentur, nonnulli cade-
 rent; satellitibus imperant, ut hos subla-
 tos Lechaicum deferrent, qui quidem soli
 ex tota cohorte revera salvi evaserunt.
 Inde polemarchus jubet, uti quotquot 5
 annis decem pubertatem excessissent, ce-
 tratos, quos diximus, persequendo abi-
 gerent. Hi quum gravis ipsi armaturae
 pedites, cetratos persequerentur; nemi-
 nem ictu teli assequi poterant. Nam pri-
 us ut pedem referrent, quam in gravem
 hostium armaturam inciderent, polemar-
 chus edixerat. Post ubi sparsim pedem
 referebant, ut qui in hoste persequendo
 pro suis quisque viribus usi celeritate
 maxima fuissent; conversi milites I-
 phicratis partim jacula rursus adversi vi-
 brabant, partim eos a latere currendo,
 qua erant nudi, feriebant. Ita statim
 primo incursum novem, aut decem, ja-
 culis confixos interimunt. Quod ubi 6

ΜΕΝ
 ΠΟΛ
 ΕΩΝ
 ΔΕ
 ΜΕΝ
 ΤΗΣ
 ΝΗΣ
 ΤΗΣ
 ΠΟΛ
 ΕΠΙΔ
 ΚΟΝ,
 ΠΛΙ
 ΧΩ
 ΤΑΙ
 ΕΣΠ
 ΣΟΣ
 ΚΡΑΤ
 ΤΙΣ
 ΕΣ Τ
 ΤΗ
 ΤΩΝ

μὲν Καλλίας παρέταξε τὰς ὀπίστας, οὐ
 πόρρω τῆς πόλεως· ὁ δὲ Ἰφικράτης, λα-
 βὼν τὰς πελτασάς, ἐπέθετο τῇ μόρᾳ. οἱ
 δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεὶ ἤκοντί ζῴοντο, καὶ ὁ
 μὲν τις ἐτέτρωτο, ὁ δὲ καὶ ἐπεπλώκει, τὰς
 μὲν ἐκέλευον τοὺς ὑπασπιστάς ἀραμέ-
 νους ἀποφέρειν ἐς Λέχαιον, ἔτοι καὶ μόνοι
 τῆς μόρας τῇ ἀληθείᾳ ἐσώθησαν. Ὁ δὲ
 πολέμαρχος ἐκέλευσε τὰ δέκα ἀφ' ἧς
 ἐπιδιώξαι τὰς προειρημένους. ὥς δὲ ἐδίω-
 κόν, ἤρουν τὲ οὐδένα ἐξ ἀκοντίε βολῆς, ὁ-
 πλῖται ὄντες πελτασάς. καὶ γὰρ ἀνα-
 χωρεῖν αὐτοὺς ἐκέλευσε, πρὶν τοῖς ὀπί-
 σταις ὁμοῦ γίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἀνεχώρουν
 ἐσπαρμένοι, ἅτε διώξαντες ὥς τάχως ἐκα-
 στος εἶχεν, ἀναστρέφοντες οἱ περὶ τὸν Ἰφι-
 κράτην, οἳ τ' ἐκ τῶ ἐναντίου, πάλιν ἤκον-
 τιζον· καὶ ἄλλοι ἐκ πλαγίᾳ παραθέοντες,
 ἐς τὰ γυμνά. καὶ εὐθὺς μὲν ἐπὶ τῇ πρώ-
 τῃ διώκει κατηκόντισαν ἐνθάδε ἢ δέκα αὐ-
 τῶν. Ὡς δὲ τοῦτ' ἐγένετο, πολὺ ἤδη θρασ-

σύτερον ἐπέκειντο. ἐπεὶ δὲ κακῶς ἔπα-
 χον, πάλιν ἐκέλευσεν ὁ πολέμαρχος διώ-
 κειν τὰ πεντεκαίδεκα ἀφ' ἧς. ἀναχω-
 ρῶντες δὲ ἔτι πλείονες αὐτῶν, ἢ τὸ πρό-
 ρθεν, ἔπεσον. ἦδη δὲ τῶν βελτίστων ἀπο-
 λωλότων, οἱ ἱππεῖς αὐτοῖς παραγίγνον-
 ται, καὶ σὺν τέτοις αὐθις διώξιν ἐποιήσαν-
 το. ὥς οἱ ἐνέκλιαν οἱ πελτασται, ἐν τού-
 τῳ κακῶς οἱ ἱππεῖς ἐπέθεντο. ὃ γὰρ ἕως
 ἀπέκλειναν τινὰς αὐτῶν, ἐδίωξαν· ἀλλὰ
 ζὺν τοῖς ἐκδρομοῖς ἰσομέτωποι καὶ ἐδίωκον,
 καὶ ἐπέσρεφον. ποιῶντες δὲ καὶ πάχοντες τὰ
 ὅμοια τέτοις καὶ αὐθις, αὐτοὶ μὲν αἰεὶ ἐ-
 λάτεις τε καὶ μαλακώτεροι ἐγίγνοντο, οἱ δὲ
 πολέμιοι, θρασύτεροί τε καὶ αἰεὶ πλείους
 οἱ ἐγχειρῶντες. Απορῶντες δὲ συνίστανται
 ἐπὶ βραχὺν τινα γήλοφον, ἀπέχοντα τῆς
 μὲν θαλάττης ὥς δύο σάδια, τοῦ δὲ Λε-
 χαίου, ὥς ἕξ ἢ ἐπὶ καὶ δέκα. αἰσθόμενοι δὲ
 αἱ ἀπὸ τοῦ Λεχαίου, ἐσθάντες ἐς πλοιά-
 ρια, παρέπλεον, ἕως ἐγένοντα κατὰ τὸν

accidisset, longe jam audacius Lacedaemonios urgebant: qui quum graviter premerentur, rursus polemarchus eos, qui annis quindecim pubertatem excessissent, persequi hostem jubet. Hi quoque dum pedem referrent, longe plures quam prius, cecidere. Jam ex eis fortissimus quisque perierat, quum equites eis advenire; cum quibus rursus persequi hostem incipiunt. Quum autem cetrati declinarent, imprudenter eos adorti sunt equites. Quippe non quoad aliquos occidissent, persequiebantur: sed cum ipsis excursoribus aequatis frontibus tum persequiebantur, tum sese convertebant. Atque his similia quum iterum facerent ac perpeterentur, semper ipsi pauciores ac languidiores, hostes vero audaciores evadebant, eorumque plures Lacedaemoniis negotium faceiebant.

17 Tandem inopes consilii, non magnum quendam in tumultum sese colligunt, qui duobus a mari stadiis, a Lechaeo XVI vel XVII aberat. Igitur re ab iis animadversa, qui erant in Lechaeo, conscensis illi naviculis, propter litus navigant, do-

nec ad eum collem pervenirent. Interim Lacedaemonii rerum suarum anxii, quod nullo cum hostium detrimento affigerentur misere, atque interirent, ubi gravem insuper armaturam adversum se tendere vident, terga dant hosti, partimque se in mare abiciunt, partim una cum equitibus (et erant horum non multi) Lechaenum salvi perveniunt. In omnibus quidem hisce conflictibus ipsaque fuga, plus minus ccl sunt interempti. Atque haec sic gesta fuerunt. Agésilauus 8 autem secundum ea cum cohorte, quae succubuerat, discessit; relicta apud Lechaenum alia. Quumque domum ita pergeret, quam maxime sero poterat, ingrediebatur urbes: rursumque summo mane initium proficiscendi faciebat. Mantineam quidem ipsis in tenebris praeteriit, quum Orchomeno diluculo movisset. Adeo graviter conspectum Mantinaeorum laturi milites videbantur, qui ex hac ipsorum calamitate voluptatem caperent. Post haec Iphicrati alia quoque 9 feliciter cessere. Quamvis enim Siduntom et Crommyonem, oppida ab se cap-

γάλο

χον

δέν ε

τὸς

μὲν

λίγ

χα

χα

χον

ἐπ

μέ

δὲ

οἱ

τ

μ

οἱ

τ

τ

γύλοφον. οἱ δὲ ἀπορῶντες ᾗδον, ὅτι ἔπα-
 χον μὲν κακῶς καὶ ἀπέθνησκον, ποιεῖν δὲ ἔ-
 δειν ἐδύναντο, πρὸς δὲ τούτοις, ὁρῶντες καὶ
 τὰς ὀπλίτας ἐπιόντας, ἐγκλίνουσι. καὶ οἱ
 μὲν πίπλισιν αὐτῶν ἐς τὴν θάλατταν, ὀ-
 λίγοι δὲ τινες μετὰ τῶν ἱππέων ἐς Λέ-
 χαιον διεσώθησαν. ἐν πάσαις δὲ ταῖς μά-
 χαις καὶ τῇ Φυγῇ ἀπέθανον περὶ πεντή-
 κοντα καὶ διακοσίους. Καὶ ταῦτα μὲν ἔως
 ἐπέπρακτο. ἐκ δὲ τούτου ὁ Αὐγυσταῖος τὴν
 μὲν σφαλεῖσαν μόραν ἔχων ἀπῆει, ἄλλην
 δὲ κατέλιπεν ἐν τῷ Λεχαίῳ. οἰῶν δὲ ἐπὶ
 οἴκῳ, ὥς μὲν ἐδύνατο ὀφθαλμοῖς καλῶς εἶ-
 τας πόλεις, ὥς δ' ἐδύνατο πρῶταί τε ἐξωρ-
 μάτο. παρὰ δὲ Μαντινείαν, ἐξ Ορχομενῆ
 ὄρθρῳ ἀναστὰς, ἔτι σκοτιαῖος παρήλθεν. ἔ-
 τω χαλεπῶς ἂν ἐδόκεν οἱ στρατιῶται τὰς
 Μαντινέας ἐφειδόμενους τῷ δυστυχίματι
 θάσασθαι. Ἐκ τούτου τε μάλα καὶ τάλ-
 λα ἐπέφυγχανεν Ἰφικράτης. καθεστηκότων
 γὰρ Φερσῶν ἐν † Σιδῶντι μὲν καὶ Κρομμύ-

† Σιδῶντι.

ῶνι ὑπὸ Πραξίτου, ὅτε ἐκεῖνος εἶλε τὰ
τείχη ταῦτα, ἐν Οἰνότη δὲ ὑπὸ Αἰγισ-
λάου, ὅτε περ τὸ Πείραιον ἐάλω, πάντ'
εἶλε ταῦτα τὰ χωρία. τὸ μὲν τοι Λέ-
χαιον ἐφρέρην οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ζύμμα-
χοι. οἱ Φυγάδες δὲ τῶν Κορινθίων, ἔκτετι
πεζῇ παριόντες ἐκ Σικυῶνος, διὰ τὴν τῆς
μόρας δυσυχίαν, ἀλλὰ παραπλέοντες, καὶ
ἐνέπυθεν ὀρμώμενοι, πράγματα εἶχόν τε καὶ
παρεῖχον τοῖς ἐν τῷ ᾄσει.

ς'. Μετὰ δὲ τῷτο οἱ Ἀχαιοὶ ἔχοντες
Καλυδῶνα, ἣ τὸ παλαιὸν † Αἰτωλίας
ἦν, καὶ πολίτας πεπονημένοι τῆς Καλυδω-
νίης, φρερεῖν ἠναγκάζοντο ἐν αὐτῇ. οἱ γὰρ
Ακαρναῖνες ἐπεσφάτεον, καὶ τῶν Αθηναίων
τὲ καὶ Βοιωτῶν συμπαρησάν τινες αὐτοῖς,
διὰ τὸ ζυμμάχους εἶναι. πιεζόμενοι οὖν
ὑπ' αὐτῶν οἱ Ἀχαιοί, πρέσβεις πέμπουσιν
εἰς τὴν Λακεδαίμονα· οἱ δ' ἐλθόντες ἔλεγον,
ὅτι ἔδίκαια πάχουσιν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμο-
νικῶν. Ἡμεῖς γάρ, ἔφασαν, ὑμῖν, ὧ ἄν-

† Αἰτωλία.

ta, Praxitas; Oenoem Agesilaus; occupato Piraeo, praesidiis munivissent: ea tamen Iphicrates omnia recepit, excepto Lechaeo, quod a Lacedaemoniorum sociorumque praesidio defendebatur. Exules autem Corinthii propter adversum cohortis illius casum, non jam pedestri amplius itinere, sed navigiis Sicyone profecti negotium eis exhibebant, qui erant in urbe; ac vicissim ab ipsis vexabantur.

VI. Secundum haec Achaei, qui Calydoniis in civitatem suam adscitis, Calydonem obtinebant, quondam Aetolici juris oppidum, imposito illud praesidio tueri cogeantur. Nam bello ab Acarnanibus infestabatur, quibus se nonnulli Athenienses ac Boeoti adjungebant, quod eorum societate continerentur. Quapropter Achaei, quum ab hoste premerentur, legatos Lacedaemonem mittunt. Ii quum Spartam venissent, injuste secum agere Lacedaemonios aiunt: Quippe nos, inquiunt, vobiscum arma sumimus, Lacedaemonii, prout ipsi de-

54 RERUM GRAEC. IV.

nunciatis, et quocunque ducitis, sequi-
mur. Vos contra, quum ab Acarnani-
bus, eorumque sociis, Atheniensibus
et Boeotis, bello premamur, nulla no-
stri cura tangimini. Quod si porro fie-
ri hoc debet, minime vim hanc susti-
nere poterimus; omninoque vel omit-
tendum nobis bellum hoc in Pelopon-
neso vestrum erit, ac in hostilem a-
grum transeundum, ut adversus Acar-
nanes, eorumque socios, bellum gera-
mus: vel ineunda cum eis pax, qualis
quidem iniri poterit. Haec tum ab eis
dicebantur, obscure minantibus, se a La-
cedaemoniorum societate discessuros, ni
vicissim suppetias sibi ferrent. Ephori
autem, hac oratione audita, una cum pu-
blico concilio statuunt, necessarium ef-
fe, ut adversus Acarnanes cum Achaëis
arma caperentur. Itaque duabus cum
cohortibus, et parte sociorum, Agesila-
us huic expeditioni praeficitur; cui se,
cum copiis suis universis, Achaëi adjun-
gunt. Quum versus hostes exercitum
traduceret, Acarnanes omnes, quotquot

ὁρε
58
Δ
Α
Α
α
τ
η
μ
τ
π
Τα
κεδ
χ
τω
η
Δ
vā
μ
πο
58

ὄρες, ὅπως ἂν ὑμεῖς παραγγέλητε, συ-
 στρατευόμεθα, καὶ ἐπόμεθα, ὅπως ἂν ἡγή-
 σθε. ὑμεῖς δὲ πολιορκουμένων ἡμῶν ὑπὸ
 Ἀκαρνανῶν καὶ τῶν συμμαχῶν αὐτοῖς
 Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν, ἐδεμίαν ἐπιμέλει-
 αν ποιεῖσθε. ἔκ ἂν οὖν δυναίμεθα ἡμεῖς,
 τῶν οὕτω γιγνομένων, ἀνέχειν· ἀλλ'
 ἢ ἐάσαντες τὸν ἐν Πελοποννήσῳ πόλε-
 μον, διαβάντες πολεμήσομεν Ἀκαρνανῶσι
 τε καὶ τοῖς συμμαχοῖς αὐτῶν, ἢ εἰρήνην
 ποιησόμεθα, ὁποῖαν ἂν τινα δυνώμεθα.
 Ταῦτα δὲ ἔλεγον, ὑπαπειλόντες τοῖς Λα-
 κεδαιμονίοις ἀπαλλαγῆσεσθαι τῆς συμμα-
 χίας, εἰ μὴ αὐτοῖς ἀντεπικυρήσοι. τῶ-
 ν δὲ λεγομένων, ἔδοξε τοῖς τ' ἐφόροις
 καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναγκαῖον εἶναι στρατεύε-
 σθαι μετὰ τῶν Ἀχαιῶν ἐπὶ τοὺς Ἀκαρ-
 νᾶνας. καὶ ἐκπέμπουσι τὸν Ἀγηςίλαον δύο
 μόρας ἔχοντα, καὶ τῶν συμμαχῶν τὸ μέ-
 ρος. οἱ μὲν τοὶ Ἀχαιοὶ πανδημεῖ ζυνε-
 στρατεύοντο. Ἐπεὶ δὲ διέβη ὁ Ἀγηςίλαος,

πάντες μὲν οἱ ἐκ τῶν ἀγρῶν Αχαρνᾶνες ἐφυγον ἐς τὰ ἄσκη, πάντα δὲ τὰ βοσκήματα ἀπεχώρησε πόρρω, ὅπως μὴ ἀλίσκηται ὑπὸ τῷ στρατεύματι. ὁ δὲ Ἀγηςίλαος, ἐπειδὴ ἐγένετο ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς πολεμίας, πέμψας ἐς στρατὸν παρὰ τὸ κοινὸν τῶν Αχαρνάνων, εἶπεν· ὥς, εἰ μὴ παυσάμενοι τῆς πρὸς Βοιωτῶν καὶ Αθηαίων συμμαχίας, ἐαυτοὶ καὶ τὰς συμμαχίας αἰρήσονται, δηλώσοι πάσαν τὴν γῆν αὐτῶν ἐφεξῆς καὶ παραλείψοι ὕδεν. Ἐπεὶ δὲ ἔκ ἐπείθοντο, οὕτως ἐποίει· καὶ κόπλων ξυνεχῶς τὴν χώραν, οὐ προήει πλέον τῆς ἡμέρας ἢ δέκα ἢ δώδεκα σταδίων. οἱ μὲν οὖν Αχαρνᾶνες, ἡγησάμενοι ἀσφαλὲς εἶναι διὰ τὴν βραδυτῆτα τῷ στρατεύματι, τὰ τε βοσκήματα κατέβιβάζον ἐκ τῶν ὄρων, καὶ τῆς χώρας τὰ πλεῖστα ἐργάζοντο. Ἐπειδὴ δὲ ἐδόκουν τῷ Ἀγηςίλῳ πάντῃ ἤδη διαρρεῖν, ἡμέραν πέμπτην ἢ ἑκτὴν καὶ δεκάτην, ἀφ' ἧς εἰσέβαλε, δυσάμενος πρῶτ', διεπορεύθη πρὸ δει-

degebant in agris, in oppida fugiebant; pecoribus etiam, ne a militibus interci- perentur, procul abactis. Jam soli ho- stilis fines attigerat Agesilaus, quum mis- so stratum ad communitatem Acarna- num quodam, ni ab societate Boeotorum et Atheniensium discederent, eorumque loco se Lacedaemoniis, ipsorumque so- ciis adjungerent: vastaturum se conti- nenter omnem ipsorum agrum, nihilque
5 reliqui facturum, denunciat. Illis non obtemperantibus, fecit quod minatus e- rat. Nam et agrum eorum continuo va- stabat, et quotidie ultra decem et duo- decim stadia non progrediebatur. Ita- que pecora de montibus Acarnanes de- ducebant, magnamque partem agri sui colebant; quod tuto id sibi licere prop- terea ducerent, quia copiae Agesilai len-
6 te progredierentur. Tandem die quin- decim vel sexdecim, ex quo fines eorum ingressus erat, quum jam eos fiduciae plenos nihil metuere sibi Agesilaus exi-

stimaret: mane facta re sacra, prius
 quam appeteret vespera, CLX stadiis e-
 mensis ad eam paludem pervenit, prop-
 ter quam Acarnanum pecora fere uni-
 versa erant. Itaque permulta boum et
 equorum armenta, aliaque diversi gene-
 ris pecora, atque etiam mancipia capta
 sunt. Quo facto, ibidem postridie sub-
 stitit; et quae ceperat, vendidit. Inte-
 rim multi Acarnanum cetrati aderant,
 qui et telis et fundis utebantur: quam-
 que castra ad montem Agesilaus habe-
 ret, detrimenti quidem nihil Acarnanes
 accipiebant; Agesilai vero milites in pla-
 nitiam de cacumine montis descendere
 coacti sunt, licet jam coenae parandae
 intenti essent. Posteaquam nox ingruis-
 set, et Acarnanes discessissent; milites,
 constitutis excubiis, quieti se dedere.
 Postridie copias Agesilaus abduxit. Erat
 autem exitus e prato et planicie, stag-
 num illud ambiente, propter montes un-
 dique circumjectos angustus; et occupa-
 tis iis, Acarnanes de superioribus locis
 telis ac jaculis hostes petebant, atque e-

λης ε
 νην,
 νων γ
 κ βε
 δα πα
 λαβώ
 μέραν
 μέν τ
 θον, κ
 λας,
 μέν ε
 στρατε
 καί πε
 μενον.
 ἀπὴλ
 τας η
 ἀπὴ γ
 ἦν μέν
 μωνός
 ριέχον
 γάνες,

λης ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν σάδια ἐπὶ τὴν λίμνην, περὶ ἣν τὰ βοσκήματα τῶν Ακαρνᾶνων σχεδὸν πάντα ἦν, καὶ ἔλαβε παμπληθῆ καὶ βεκόλια, καὶ ἵπποφόρβια, καὶ ἄλλα παντοδαπά βοσκήματα, καὶ ἀνδράποδα πολλά. λαβὼν δὲ, καὶ μείνας αὐτῷ τὴν ἐπιῆσαν ἡμέραν, διεπώλει τὰ αἰχμάλωτα. Τῶν μὲν τοι Ακαρνάνων πολλοὶ πελῖασι αἰῶντο, καὶ πρὸς τῷ ὄρει σκηνῶντος τῷ Αγησίλαῳ, βάλλοντες καὶ σφενδονῶντες ἔπαχον μὲν ἑδὲν, κατεβίβασαν δὲ εἰς τὸ ὁμαλὸν τὸ σφάτευμα ἀπὸ τῆς ἀκρωνυχίας τῷ ὄρει, καὶ περὶ ἣν περὶ δεῖπνον * παρασκευαζόμενον. εἰς δὲ τὴν νύκτα οἱ μὲν Ακαρνᾶνες ἀπῆλθον, οἱ δὲ σφατιῶται φυλακὰς κατασησάμενοι ἐκάθευδον. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀπῆγεν ὁ Αγησίλαος τὸ σφάτευμα. καὶ ἦν μὲν ἡ ἐξοδος ἐκ τῷ περὶ τὴν λίμνην λειμῶνός τε καὶ πεδίῳ σενή, διὰ τὰ κύκλω περιέχοντα ὄρη. καταλαβόντες δὲ οἱ Ακαρνᾶνες, ἐκ τῶν ὑπερδεξίων ἔβαλλον τε καὶ

* παρασκευαζόμενον.

260 ἙΛΛΗΝΙΚΩΝ Δ.

ἡκόντιζον, καὶ ὑποκαταβαίνοντες ἐς τὰ κρά-
 σπεδα τῶν ὀρέων, προσέκειντο, καὶ πράγμα-
 τα παρῆχον, ὥστε ἕκῃ ἐδύνατο τὸ στρα-
 τευμα πορεύεσθαι. Επιδιώκοντες δὲ ἀπὸ
 τῆς Φάλαγγος οἱ τε ὀπλίται καὶ οἱ ἵπ-
 πεις, τὰς ἐπιτιθεμένους ἔδεν ἔβλαπτον. τα-
 χὺ γὰρ ἦσαν, ὅποτε ἀποχοροῖεν, πρὸς
 τοῖς ἰχυροῖς οἱ Αἰακῶνες. χαλεπὸν δὲ ἡ-
 γησάμενος ὁ Αἰγίσλαος διὰ τῆς σκευῆς
 ἐξελθεῖν ταῦτα πάχοντας, ἔγνω διώκειν
 τὰς ἐκ τῶν εὐωνύμων προσκειμένους, μά-
 λα πολλοὺς ὄντας. εὐεστώτερον γὰρ ἦν
 τῷ τὸ ὄρος καὶ ὀπλίταις καὶ ἵπποις. Καὶ
 ἐν ᾧ μὲν ἐσφαγιάζετο, μάλα κατεῖχον
 βάλλοντες καὶ ἀκοντίζοντες οἱ Αἰακῶνες, καὶ
 εἰς γὰρ προσίοντες πολλὰς ἐτίτρωσκον. ἔπει-
 δὲ παρήγγειλεν, ἔθει μὲν ἐκ τῶν ὀπλιτῶν
 τὰ πεντεκαίδεκα ἀφ' ἧς, ἡλαυνον δὲ οἱ
 ἵπποις, αὐτὸς δὲ ζὺν τοῖς ἄλλοις ἡκολού-
 θει. Οἱ μὲν οὖν ὑποκαταβέβηκότες τῶν
 Αἰακῶνων, καὶ ἀκροβόλιζόμενοι, ταχὺ ἐνέ-

tiam descendentes ad montium crepidi-
 nes, urgebant eos, tantumque negotii ex-
 hibebant, ut copiae progredi amplius non
 9 possent. Quod si maxime gravis arma-
 turae pedites et equites hostem invaden-
 tem persequerentur, nullo tamen eum
 damno afficiebant. Nam quoties pedem
 referebant Acarnanes, celeriter ad mu-
 nita se loca recipiebant. Itaque ratus
 Agefilaus, militem suum haec incommo-
 da perpetientem per arctam illam viam
 difficulter evasurum, statuit, eos, qui
 magna cum manu ad laevam suos urge-
 bant, persequendos esse. Nam is mons
 tum gravis armaturae peditibus, tum e-
 10 quitibus accessu facilius erat. Dum hac
 de causa sacrum facit, interim Acarna-
 nes telis ac jaculis graviter premebant
 militem; atque etiam propius acceden-
 tes, multos vulnerabant. At ubi perse-
 qui suos iussit, tum vero quoque inter
 gravis armaturae milites annis xv pu-
 bertatem excefferant, cursu in hostem
 ferebantur, equitibus in eundem equos
 agentibus, et cum caeteris Agefilao sub-
 11 sequente. Mox Acarnanes qui descen-

derant, ac levibus hostem proeliis tentabant, terga vertunt, atque inter fugiendum per acclivia trucidantur. At gravis eorum armatura, magnaue cetratorum manus, supremo in monte instructa, subsistebat; ac praeter alia tela, quae jaciebant, emissis etiam hastis tum equites vulnerabant, tum quosdam equos interficiebant. Verum ubi jamjam Lacedaemoniorum gravis armatura manus cum eis confertura esset, in fugam coniecti, plus minus ccc eo die desiderarunt. Qui-¹² bus ita gestis, tropaeum Agesilaus excitat; ac deinceps agrum hostilem cum exercitu peragrans passim omnia ferro ac flamma vastabat. Etiam oppidis quibusdam copias admovebat, Achaeis ita cogentibus; quorum tamen nullum omnino cepit. Tandem quum autumnus appetiisset, hostium finibus excessit. Tum¹³ Achaei nihil ab eo gestum existimare, quod oppidum nullum vel deditioe, vel vi cepisset: simul obsecrare, saltem tantisper maneret, si quidem aliud impetra-

κλινά
ἀνα
πλῖτ
μένοι
ταῦτ
φίεσ
πέα
ἀπέ
ἐν χ
ναί,
νῆ τ
γενο
το.
χῶ
πόλ
ἀνα
νίκα
ἀπ
πο
λιν
ἀκ

κλιναν, καὶ ἀπέθνησκον Φεύγοντες πρὸς τὸ
 ἄναντες. ἐπὶ μὲν τοι τῷ ἀκροτάτῳ οἱ ὁ-
 πλῖται ἦσαν τῶν Αἰακίδων παρατεταγ-
 μένοι, καὶ τῶν πελταστῶν τὸ πολὺ, καὶ ἐν-
 ταῦθα ἐπέμενον, καὶ τὰ τε ἄλλα βέλη ἠ-
 φίεςαν, καὶ τοῖς δόρασιν ἐξακοντίζουσαι, ἱπ-
 πείας τε κατέτρωσαν, καὶ ἵππους τινὰς
 ἀπέκλειναν. ἐπεὶ μὲν τοι μικροῦ ἔδεον ἦδη
 ἐν χερσὶ τῶν Λακεδαιμονίων ὀπλιτῶν εἶ-
 ναι, ἐνέκλιναν, καὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἐν ἐκεί-
 νῃ τῇ ἡμέρᾳ περὶ τριακοσίαις. Τῶν δὲ
 γενομένων, ὁ Αἰγίσλαος τρόπαιον ἐσήσα-
 το. καὶ τὸ ἀπὸ τούτου περιῖων κατὰ τὴν
 χώραν, ἔκοπτε καὶ ἔκαε. πρὸς ἐνίας δὲ τῶν
 πόλεων καὶ προσέβαλεν, ὑπὸ τῶν Αἰακίδων
 ἀναγκαζόμενος, ὃ μὴν εἶλέ γε ὕδερμίαν. ἡ-
 νίκα δὲ ἦδη ἐπεγίγνετο τὸ μετόπωρον,
 ἀπῆει ἐκ τῆς χώρας. Οἱ δὲ Αἰακοὶ πε-
 ποιηκέναι τὸ ὕδερ ἐνόμιζον αὐτὸν, ὅτι πό-
 λιν ὕδερμίαν προσειλήφει, ὅτε ἐκῶσαν ὅτε
 ἄκωσαν, ἐδέοντό τε, εἰ μὴδὲν ἄλλο, ἀλλὰ

τοσῶτόν γε χρόνον καταμεῖναι αὐτόν, ἔ-
 ως ἂν τὸν σπορήλὸν διακωλύσῃ τοῖς Ακαρ-
 νᾶσιν. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι τὰ ἐναντία
 λέγοιεν τῷ συμφέροντι. ἐγὼ μὲν γάρ, ἔ-
 φη, στρατεύομαι πάλιν δεῦρο ἐς τὸ ἐπὶ ὄν
 θένος. οὗτοι δὲ ὅσω ἂν πλείω σπεύρωσι,
 τοσῶτω μᾶλλον τῆς εἰρήνης ἐπιθυμήσου-
 σι. Ταῦτα δὲ εἰπὼν, ἀπῆει περὶ δὲ Αἰ-
 τωλίας τοιαύτας ὁδοὺς, ἃς οὔτε πολλοί,
 ἔτε ὀλίγοι δύναντ' ἂν ἀκόντων Αἰτωλῶν
 πορεύεσθαι. ἐκείνον μὲν τοι εἶσαν διελ-
 θεῖν. ἤλπιζον γὰρ Ναύπακτον αὐτοῖς ζυμ-
 πράξῃν ὥστ' ἀπολαβεῖν. ἐπεὶ δὲ ἐγένε-
 το κατὰ τὸ Ῥίον, ταύτῃ διαβάς, οἴκαδε
 ἀπῆλθε. καὶ γὰρ τὸν ἐκ Καλυδῶνος ἐκ-
 πλυν ἐς Πελοπόννησον οἱ Αθηναῖοι ἐκώλυ-
 ον τριήρεσιν, ὠρμώμενοι ἐξ Οἰτιάδων.

Ζ'. Παρελθόντος δὲ τῷ χειμῶνος, ὥσ-
 περ ὑπέχειο τοῖς Ἀχαιοῖς, εὐθὺς ἀρχο-
 μένου τῷ ἥρος πάλιν Φρουρὰν ἔφαινε ἐπὶ
 τῆς Ακαρνᾶνας. οἱ δὲ αἰσθόμενοι, καὶ νομί-

re non possent, donec impediisset, quominus Acarnanes sementem facerent. Respondebat Agesilaus, proferri ab ipsis ejusmodi, quae minime fieri expediret. Nam aestate, inquit, proxima rursus adversus hostes expeditionem suscipiam: qui sane quanto majorem sementem fecerint, tanto avidius pacem expetent.

14 His dictis, terrestre per Aetoliam iter ejusmodi fecit, cujusmodi neque magnae neque parvae hominum copiae possint invitae Aetolis facere. Sed illi tunc facultatem ei transeundi faciebant, quod futurum sperarent, ut ipsius opera Naupactum reciperent. Tandem quum propter Rhium transiisset, in patriam reversus est. Nam quominus Calydone in Peloponnesum navigaretur, Athenienses eductis ex Oeniadis triremibus prohibebant.

VII. Posteaquam hyems praeteriisset, Agesilaus, quemadmodum facturum se receperat, statim ineunte vere copias adversus Acarnanes colligebat. Quod

quum illi comperissent, atque existima-
rent, se, qui sita media in regione haberent
oppida, perinde ab illis obsideri, qui se-
getem corrumperent, atque si qui castris
circum urbes positis eos oppugnarent :
Lacedaemonem legatos mittunt, et pa-
cem cum Achaeis, societatem cum La-
cedaemoniis ineunt. Hic rerum adver-
sus Acarnanes gestarum fuit exitus. Se- 2
cundum haec Lacedaemonii non satis tu-
tum fore arbitrabantur, si a tergo reli-
cta urbe Argiva, Lacedaemoni finitima,
quae et ampla, et ipsis infesta esset, ar-
ma Boeotis et Atheniensibus inferrent,
Quapropter adversus Argos decretae co-
piae : quas ut sibi ducendas esse intelle-
xit Agesipolis ; posteaquam exta de feli-
ci copiarum traductione consulens per-
litasset, Olympiam oraculi sciscitandi
caussa profectus, Jovem interrogat ; fas-
ne sit ipsi, oblatas ab Argivis inducias
non admittere, quando illi non ubi tem-
pus ipsum postularet, sed Lacedaemo-
niis eos jamjam invasuris, impediendi

σάντες, διὰ τὸ ἐν μεσογείᾳ σφίσι τὰς πόλεις
εἶναι, ὁμοίως ἂν πολιορκεῖσθαι ὑπὸ τῶν τὸν
σῖτον φθειρόντων, ὥσπερ εἰ περιστραλοπεδεύ-
σάμενοι πολιορκῶντο, ἔπεμψαν πρέσβεις εἰς
τὴν Λακεδαίμονα, καὶ εἰρήνην μὲν πρὸς τὰς
Ἀχαιῶς, συμμαχίαν δὲ πρὸς τὰς Λακεδαί-
μονίους ἐποίησαντο. καὶ τὰ μὲν περὶ Αἰακῶ-
νας ἔτω διεπέπρακτο. Ἐκ δὲ τούτων τοῖς Λα-
κεδαιμονίοις τὸ μὲν ἐπ' Ἀθηναίους ἢ Βοιωτοὺς
στρατεύειν ἔκ ἐδόκει ἀσφαλὲς εἶναι, ὅππῃθεν
καταλιπόντας ὁμορον τῇ Λακεδαίμονι πο-
λεμίαν ἔτω καὶ μεγάλην τὴν τῶν Ἀργείων
πόλιν· εἰς δὲ τὸ Ἄργος φρεσὶν φαίνουσιν.
ὁ δὲ Ἀγησίπολις, ἐπεὶ ἔγνω, ὅτι εἴη αὐ-
τῷ ἡγήλειον τῆς φρεσὸς, καὶ τὰ διαβαλήρια
δυομένῳ ἐγένετο, ἐλθὼν εἰς τὴν Ολυμ-
πίαν χρησηριαζόμενος, ἐπηρώτα τὸν Θε-
ὸν, εἰ ὁσίως ἂν ἔχοι αὐτῷ, μὴ δεχομένῳ
τὰς σπονδὰς τῶν Ἀργείων· ὅτι ἔχ' ὅπό-
τε καθήκοι ὁ χρόνος, ἀλλ' ὅποτε ἐμβάλ-
λῃν μέλλοιεν Λακεδαιμόνιοι, τότε ὑπέφε-

ρον τὰς μύνας. ὁ δὲ Θεὸς ἐπεσήμαινεν αὐ-
 τῷ, ὅσιον εἶναι μὴ δεχομένῳ σπονδὰς ἀδί-
 κως ὑποφερομένας. ἐκεῖθεν δὲ εὐθὺς πο-
 ρευθεὶς εἰς Δελφοὺς, ἐπήρξαι † αὐτὸν Α-
 πόλλω, εἰ καὶ κείνῳ δοκοίη περὶ τῶν σπον-
 δῶν, καθάπερ τῷ πατρί. ὁ δὲ ἀπεκρίνα-
 το καὶ μάλα καλὰ ταυτά. Καὶ ἔτῳ δὴ
 Αἰγισίπολις, ἀναλαβὼν ἐκ Φλιουῦντος τὸ
 σφάτευμα, (ἐκεῖσε γὰρ αὐτῷ συνελέγετο,
 ἕως πρὸς τὰ ἱερά ἀπεδήμει) ἐνέβαλλε διὰ
 Νεμέας. οἱ δὲ Ἀργεῖοι, ἐπεὶ ἔγνωσαν οὐ
 δυνησόμενοι κωλύειν, ἔπεμψαν, ὥσπερ εἰ-
 ῶθεσαν, ἐσσεφαινωμένους δύο κήρυκας, ὑπο-
 φέροντας σπονδάς. ὁ δὲ Αἰγισίπολις ἀπο-
 κρινάμενος, ὅτι οὐ δοκοῖεν τοῖς Θεοῖς δικαί-
 ως ὑποφέρειν, οὐκ ἔδέχετο τὰς σπονδὰς,
 ἀλλ' ἐνέβαλε καὶ πολλὴν ἀπορίαν καὶ ἐκ-
 πληξιν κατὰ τε τὰς ἀγρὰς, καὶ ἐν τῇ πό-
 λει ἐποίησε. Δειπνοποιούμενος δὲ αὐτοῦ
 ἐν τῇ Ἀργείᾳ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, καὶ σπον-
 δῶν τῶν μετὰ τὸ δεῖπνον ἤδη γενομένων,

† αὐτόν.

belli causas quaerent. Ei significabar
 Jupiter, fas esse inique oblatas inducias
 aspernari. Mox inde Delphos recta pro-
 fectus, Apollinem interrogabat; an et
 ipsi de induciis idem, quod patri, vide-
 retur. Is vero prorsus in eandem sen-
 3 tentiam respondit. Quapropter Agesi-
 polis, sumtis secum Phliunte copiis, (quod
 istic cogerentur interea dum ipse ad u-
 trumque fanum proficisceretur,) per
 Nemeam fines hostium ingressus est. Ar-
 givi quum resistere se non posse animad-
 verterent, more suo caduceatores duos
 fertis redimitos, qui inducias offerrent,
 mittunt. Eis respondens Agesipolis, non
 videri Diis has inducias recte offerri, re-
 jectis illis, fines hostium invasit, mag-
 namque rerum difficultatem ac pertur-
 bationem tum in agris tum in urbe ex-
 4 citavit. Quumque die primo Argivo in
 solo coenaret, jamque libationes, quae
 fieri a coena solent, haberentur, terram

276 RERUM GRAEC. IV.

Neptunus succussit. Tum Lacedaemonii, quod jam abesse domo coepissent, paeanem omnes, qui Neptuno solet accini, exorsi sunt hymni loco: caeteri milites discedendum arbitrantur; propterea quod et Agis olim quum mota esset terra, Elide copias abduxisset. Agesipolis autem arbitrari se dixit, Deum impediturum fuisse conatum suum, si prius movisset terram, quam in hostium fines irruisset: nunc quia traducto in hos exercitu id accidisset, ultro Deum etiam ipsum exhortari. Quamobrem postridie facta Neptuno re sacra, copias itinere non magno in agrum Argivum duxit. Et quia recens adversus Argivam urbem Agesilaus expeditionem susceperat, interrogatis Agesipolis militibus, quam prope ad muros Agesilaus suos duxisset, ac quousque ditionem hostilem vastasset; ipse, veluti quinquertio, longe in omnibus Agesilaeum superare nitebatur. Aliquando de propugnaculis moenium telis petitus, fossas, quae muros ambiunt, iterum transiit. Quodam etiam tempore, quum maxima pars Argivorum Laconicam ingressa

ἔσεισεν ὁ Θεός. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι,
 ἀρξάμενων αὐτῶν ἀποδημίας, πάντες ὕμ-
 νησαν τὸν περὶ τὸν Ποσειδῶν παῖνα· οἱ
 δ' ἄλλοι στρατιῶται ὄντο ἀπίεναί, ὅτι
 καὶ Ἀγίς σεισμὸς ποτε γενομένου ἀπήγαγεν
 ἐξ Ηλίδος. ὁ δὲ Ἀγησίπολις εἶπεν, ὅτι,
 εἰ μὲν μέλλοντος αὐτῷ ἐμβάλλειν σείσειε,
 κωλύειν ἂν αὐτὸν ἡγεῖτο· ἐπεὶ δὲ ἐμβε-
 βληκότος, ἐπικελεύειν νομίζει. Καὶ ὕτω
 τῇ ὕσεραία θυσάμενος τῷ Ποσειδῶνι, ἡ-
 γεῖτο ὃ πόρρω εἰς τὴν χώραν. ἅτε δὲ νε-
 ωστὶ τοῦ Ἀγησίλαου ἐστρατευμένου εἰς τὸ
 Ἄργος, πυνθανόμενος ὁ Ἀγησίπολις τῶν
 στρατιωτῶν, μέχρι μὲν ποι πρὸς τὸ τεῖχος
 ἦγαγεν ὁ Ἀγησίλαος, μέχρι δὲ ποι τὴν
 χώραν ἐδήωσεν, ὥσπερ πένταθλος πάντη
 ἐπὶ τὸ πλεόν ὑπερβάλλειν ἐπειρᾶτο. καὶ
 ἤδη μὲν ποτε βαλλόμενος ἀπὸ τῶν τύρσεων,
 τὰς περὶ τὸ τεῖχος τάφρους πάλιν διέβη.
 Ἦν δὲ ὅτε οἰχομένων τῶν πλείστων Ἀρ-
 γείων εἰς τὴν Λακωνικὴν, ὅτως ἔλγυς πυ-

λῶν προσῆλθεν, ὥστε οἱ πρὸς ταῖς πύλαις
 ὄντες τῶν Αργείων, ἀπέκλεισαν τὰς τῶν
 Βοιωτῶν ἱππέας εἰσελθεῖν βυλομένους, δεί-
 σαντες μὴ συνεισπέσοιεν κατὰ τὰς πύλας
 οἱ Λακεδαιμόνιοι· ὥστε ἠναγκάσθησαν οἱ
 ἱππεῖς, ὥσπερ νυκτερίδες, πρὸς τοῖς τεί-
 χεσιν ὑπὸ ταῖς ἐπάλξεσι * προσαρρήναι.
 καὶ εἰ μὴ ἔτυχον τότε οἱ Κρήτες εἰς Ναυ-
 πλίαν καταδεδραμηκότες, πολλοὶ ἂν καὶ
 ἄνδρες καὶ ἵπποι κατετοξεύθησαν. Ἐκ δὲ
 τῆς περὶ τὰς εἰρκίας φραυεομένου αὐτῷ,
 πίπτει κεραυνὸς εἰς τὸ φρατόπεδον· καὶ οἱ
 μὲν τινες πληγέντες, οἱ δὲ καὶ ἐμβροντηθέν-
 τες ἀπέθανον. Ἐκ δὲ τῆς βυλούμενος τει-
 χίσαι Φρύριόν τι, ἐπὶ ταῖς παρὰ Κηλῶ-
 σαν ἐμβολαῖς, ἐθύετο, καὶ ἐφάνη αὐτῷ τὰ
 ἱερὰ ἄλῳβα. ὥς δὲ τῆς ἐγένετο, ἀπήγαγε
 τὸ φράτευμα καὶ διέλυσε, μάλα πολλὰ
 βλάψας τὰς Αργεῖς, ἅτε ἀπροσδοκῆτως
 αὐτοῖς ἐμβαλὼν.

ἦ. Καὶ ὁ μὲν δὴ κατὰ γῆν πόλεμος,

* προσαρρῆναι.

esset, adeo prope ad portas accessit, ut Argivi, qui ad portas stabant, Boeotos equites ingredi urbem volentes excluderent; veriti, ne una cum his Lacedaemonii per portas irrumperent. Quo factum, ut equites, vespertilionum instar, propter muros, sub propugnaculis haerere cogerentur; ac nisi tum forte Cretenses quidam Naupliam excurrissent, multi tum viri tum equi sagittis confixi fuissent. Secundum haec quum castra non procul ab Irctis haberet, fulmen in ipsa castra decidit, quo nonnulli tacti, nonnulli attoniti expirarunt. Quo facto quum castellum quoddam munire vellet ad Coelossae fauces, sacrum faciebat, hostiaeque sine fibris apparuere. Quod ubi accidisset, copias abductas dimisit, magno admodum detrimento affectis Argivis; quippe quos nihil tale metuentes invaserat.

VIII. Ac bellum quidem hoc modo

TOM. II.

S

terra gerebatur. Nunc ea quae et mari et maritimis in oppidis interim acciderunt, dum haec omnia gererentur, exponam: omiſſisque non magni momenti rebus, ea, quae memoria digna sunt, ſcribendo complectar. Primum Pharnabazus et Conon, poſteaquam navali proelio Lacedaemonios viciffent, claſſe tum inſulas circumvecti, tum ad oppida maritima, praefectos Lacedaemonios ejiciebant; et ſpem oppidis faciebant, nullas ſe in eis arces extructuros, atque etiam permiſſuros ut ſui juris eſſent. Haec qui audiebant, non ſolum delectati ea laudabant, verumetiam hoſpitalia Pharnabazo munera cupide mittebant. Nam monebat hunc Cono, futurum, ut id ſi faceret, civitates univerſae ad ipſius ſeſe amicitiam adjungerent. Sin eas ſe in ſervitutem redacturum prae ſe ferret, aiebat, civitatibus ſingulis ad exhibendum ipſi negotium ſatis virium fore: atque etiam periculum eſſe, ne Graeci hoc inſtituto animadverſo, ſeſe conjungerent. Ita 3

ἔτι
ἐπρά
τας
σομα
μονεύ
παρή
καὶ Κ
νίης
νήσους
τάς
παρε
λεις
Οἱ δ
καὶ ξέν
καὶ γὰ
ὥς οὐ
λεις
λόμει
κάσ
παρέ
νες,

ὅπως ἐπολεμεῖτο. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα πάντα
ἐπράττετο, τὰ κατὰ θάλατταν αὖ καὶ
τὰς πρὸς θαλάττῃ πόλεις γενόμενα διηγέ-
σομαι· καὶ τῶν πράξεων τὰς μὲν ἀξιωμα-
μονεύτους γράψω, τὰς δὲ μὴ ἀξίας λόγου
παρήσω. πρῶτον μὲν τοίνυν Φαρνάβαζος
καὶ Κόνων, ἐπεὶ ἐνίκησαν τὴν Λακεδαιμο-
νίαν τῇ ναυμαχίᾳ, περιπλέοντες καὶ τὰς
ἡσας καὶ πρὸς τὰς ἐπιθαλαττιδίας πόλεις,
τὰς τε Λακωνικὰς ἀρμύρας ἐξήλαυνον, καὶ
παρεμυθῆντο τὰς πόλεις, ὥς ὅτε ἀκροπό-
λεις ἐντειχίσαιεν, ἑάσαιεν τε αὐτονόμους.
Οἱ δ' ἀκρόντες ταῦτα, ἡδονὴν τε καὶ ἐπήνην,
καὶ ξένια προθύμως ἐπεμπον τῷ Φαρναβάζῳ.
καὶ γὰρ ὁ Κόνων τὸν Φαρνάβαζον ἐδίδασκεν,
ὥς οὕτω μὲν ποιῶντι πᾶσαι αὐτῷ αἱ πό-
λεις φίλται ἔσονται· εἰ δὲ δευλώσασθαι βε-
λόμενος φανερός ἔσοιτο, ἔλεγεν, ὥς μία ἐ-
κάσῃ πόλιν πολλὰ πράγματα ἱκανὴ εἴη
παρέχειν καὶ κίνδυνος εἴη, μὴ καὶ οἱ Ἕλλη-
νες, εἰ ταῦτα αἰδοῖντο, συσῶεν. Ταῦ-

τα μὲν ἔν ἐπεΐθετο ὁ Φαρνάβαζος. ἀπο-
 θὰς δὲ εἰς Ἐφεσον, τῷ μὲν Κόνωνι δούς
 τετταράκοντα τριήρεις, εἰς Σησὸν εἶπεν ἀ-
 παντᾶν· αὐτὸς δὲ πεζῇ παρήει ἐπὶ τὴν
 αὐτῆς ἀρχήν. καὶ γὰρ ὁ Δερκυλλίδας, ὅσ-
 περ καὶ πάλαι πολέμιος ἦν αὐτῷ, ἔτυχεν
 ἐν Αῤυδῶ ὢν, ὅτι ἡ ναυμαχία ἐγένετο· καὶ
 ἔχ ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄρμους αἰ ἐξέλιπεν, ἀλ-
 λά κατέχε τὴν Αῤυδον, καὶ διέσωζε φίλην
 τοῖς Λακεδαιμονίοις. καὶ γὰρ πρόσθεν συγ-
 καλέσας τὰς Αῤυδηνῆς, ἔλεξε τοιάδε· ὦ
 ἄνδρες, νῦν ἔξεσιν ὑμῖν, καὶ πρόσθεν Φί-
 λους οὔσι τῇ πόλει ἡμῶν, εὐεργέτας φα-
 νῆναι τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ γὰρ τὸ μὲν
 ἐν ταῖς εὐπραξίαις πιστὸς φαίνεσθαι, καὶ
 δὲν θάυμαζόν· ὅταν δέ τινες ἐν συμφο-
 ραῖς γενομένων Φίλων βέβαιοι φανῶσι,
 τῆς εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον μνημονεύε-
 ται. ἔσι δὲ ἔχ ὅπως ἔχον, * εἰ τῇ ναυ-
 μαχίᾳ ἐκρατήθημεν, οὐδὲν ἄρα ἔτι ἐσ-
 μέν· ἀλλὰ καὶ τὸ πρόσθεν δήπερ Ἀθηναί-

* Ὅτι εἰ τῇ.

que parebat in his Cononi Pharnabazus. Quumque descendisset Ephesum, triremibus ei quadraginta traditis, ut ad Se-stum sibi occurreret, iussit; ipse terra suam ad ditionem profectus est. Nam Dercyllidas jam olim infestus ipsi, forte tunc apud Abydum fuerat, quum proelio navali decerneretur: neque caeterorum praefectorum exemplo civitate excesserat, sed sua eam in potestate, ac Lacedaemoniorum fide, continuerat. Quippe convocatis prius Abydenis, oratione
 4 huiusmodi eos compellarat: 'Est quod modo, Abydeni, qui jam ante reipublicae nostrae amici estis, bene de Lacedaemoniis mereamini. Nam secundis rebus fidelem se declarare, magnum quidam videri non debet: sed demonstrare constantiam suam afflictis amicorum rebus, id scilicet memoriam meretur sempiternam. Neque vero is rerum nostrarum status est, ut quia navali proelio victi sumus, nihil jam simus amplius. Immo superiori etiam tempore,

' quum maris esset imperium penes A-
 ' thenienses, satis respublica nostra viri-
 ' um habebat et ad bene de amicis me-
 ' rendum, et ad laedendum hostes. Quan-
 ' to certe magis oppida caetera cum for-
 ' tuna se a nobis dijunxerunt, tanto erit
 ' vestra fides illustrior. Quod si quis est,
 ' qui ne heic terra marique obsideamur,
 ' veretur; is mihi consideret velim, mo-
 ' do classem in mari Graecam nullam es-
 ' se, neque laturam Graeciam, ut barba-
 ' ri maris imperium ad se transferant.
 ' Quo fiet, ut si quidem sibi opitulabi-
 ' tur, nobis etiam praesidio futura sit.
 Hac oratione Abydeni audita, non invi-
 te sed percupide paruerunt: Simul ve-
 nientes ad se praefectos amanter in op-
 pidum admittebant, et arcessiebant absen-
 tes. Jam complures et utiles reipublicae
 homines Abydum confluxerant, quum
 Dercyllidas Sestum trajicit, oppidum e
 regione Abydi non amplius quam octo
 stadiorum intervallo situm, et quotquot
 agros in Cherroneso, Lacedaemonio-

ὧν ἀρχόντων τῆς θαλάττης, ἱκανὴ ἦν ἡ
 ἡμετέρα πόλις καὶ εὖ φίλος, καὶ κακῶς
 ἐχθρὸς ποιεῖν. ὅσω δὲ μᾶλλον αἱ ἄλλαι
 πόλεις σὺν τῇ τύχῃ ἀπεσφράφησαν ἡ-
 μῶν, τοσούτω ὄντως ἡ ὑμετέρα πισότης
 μείζων φανεῖται ἂν. εἰ δὲ τινι τῷτο φα-
 νεῖται, μὴ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θα-
 λάτταν ἐνθάδε πολιορκώμεθα, ἐννοεῖτω,
 ὅτι Ἑλληνικὸν μὲν ἔπω ναυτικὸν ἐστὶν ἐν
 τῇ θαλάττῃ· οἱ δὲ βάρβαροι εἰ ἐπιχειρή-
 σουσιν τῆς θαλάττης ἄρχειν, ἐκ ἀνέξειαι
 ταῦτα ἡ Ἑλλάς. ὣδ' ἐαυτῇ ἐπικερῶ-
 σα, καὶ ὑμῖν σύμμαχος γενήσεσθαι. Οἱ
 μὲν τοι ταῦτα ἀκούοντες, ἐκ ἀκόντως ἀλλὰ
 προθύμως ἐπείσθησαν· καὶ τοὺς μὲν ἰόντας
 ἀρμους φίλως ἐδέχοντο, τοὺς δὲ ἀπόν-
 τας μετεπέμποντο. ὁ δὲ Δερκυλλίδας, ὡς
 συνελέγησαν πολλοὶ καὶ χρήσιμοι ἄνδρες εἰς
 τὴν πόλιν, διαβὰς καὶ εἰς Σησὸν, καταντι-
 κρὺ ὄντα Αἰεὶδου, καὶ ἀπέχοντα οὐ πλείον
 ὅκτω σαδίων, ὅσοι τὲ διὰ Λακεδαιμονίους

γῆν ἔχον ἐν Χερρόνῳ, ἡθροίζε, καὶ ὅσοι αὖ
 ἐκ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ πόλεων ἀρμολαὶ ἐξε-
 πιπλον, καὶ τέτρες ἐδέχαιο, λέγων, ὅτι ὁ ἐ-
 κείνους ἀθυμεῖν δεῖ, ἐγνωσμένους, ὅτι καὶ ἐν τῇ
 Ἀσίᾳ, ἢ ἐξαρχῆς βασιλέως ἐστὶ, καὶ Τῆμνος,
 οὐ μεγάλη πόλις, καὶ Αἰγίεις, καὶ ἄλλὰ γε
 χωρία δύνανται οἰκεῖν, ἔχ' ὑπήκοα ὄντα βα-
 σιλέως. καί τοι, ἔφη, ποῖον μὲν ἰχυρότερον
 Σησὺ λάβοιτε χωρίον, ποῖον δὲ δυσπολιορ-
 κητότερον; ὃ καὶ νεῶν καὶ πεζῶν δεῖται, εἰ
 μέλλοι πολιορκήθησθαι. τέτρες αὖ τοι-
 αῦτα λέγων ἔχε, τοῦ μὴ ἐκπεπλῆχθαι.
 Ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἐπεὶ εὔρε τὴν τε Ἀβυδὸν
 καὶ τὸν Σησὸν οὕτως ἔχοντα, προηγόρευσεν
 αὐτοῖς, ὥς, εἰ μὴ ἐκπέμψοιεν τὰς Λακε-
 δαιμονίους, πόλεμον ἐξοίσει πρὸς αὐτούς.
 ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπέθοντο, Κόνωνι μὲν προσέ-
 ταξε κωλύειν αὐτὰς τὴν θάλατταν πλεῖν,
 αὐτὸς δὲ ἐδήκ' τὴν τῶν Ἀβυδηνῶν χώραν.
 ἐπεὶ δὲ ὁδὸν ἐπέραινε πρὸς τὸ κατασφρέ-
 σθαι, αὐτὸς μὲν ἐπ' οἴκῳ ἀπῆλθε, τὸν δὲ

rum beneficio possidebant, quotquot item praefecti ex Europae oppidis ejecti fuerant, ad se colligit; non nimium dejectis eos animis esse debere, dicens: cogitandum potius, ipsa in Asia, quae ab initio regis fuerit, et Temnum, oppidum sane haud amplum, et Aegienses, et alia quaedam oppida rempublicam suam administrare, regis imperio minime subiecta. Atqui, ait, quodnam Sesto magis munitum occupare possitis oppidum? quodnam oppugnatu difficilius? tum naves, tum pedestres copiae necesse est adsint, si quidem obsideri debeat. Ita tum illis hac oratione terrorem eximebat.

6 Pharnabazus autem, posteaquam in hoc statu Sestum et Abydum reperit; denuntiat eis, ni Lacedaemonios ejicerent, se bellum adversus ipsos moturum. Illis non obtemperantibus, Cononi mandat, ut ab usu maris eos arceret: ipse Abydenorum agrum vastat. Ea re quum nihil efficere se in subjiciendis eis videret, domum profectus est; dato Cono-

ni negotio permovendi oppida propter Hellepontum sita, uti ad ver proximum quam maxima classis cogeretur. Nam quia Lacedaemoniis, ob ea quae perpessus fuerat, infensus Pharnabazus erat, nihil malebat quam uti fines ipsorum invaderet, seque totis viribus ulcisceretur. Ac hyems quidem hoc in conatu 7 exacta fuit. Ineunte vere, magno navium numero instructo, praetereaue conducto externo milite, Pharnabazus unacum Conone per medias insulas cum classe Melum petiit, atque inde solventes Lacedaemonem versus navigarunt. Primum Pheras delatus, agrum istic omnem vastabat: deinde in alia quoque maritima loca descendens, quantum poterat, damni dabat. Quum autem partim oram hanc, ut importuosam, partim hostium ad ferendam suis opem concursiones, partim commeatus penuriam metueret; mox converso cursu discedit, seque in portum Cytheriae Phoenicuntem recipit. Heic quum Cytherii cives, ve- 8

Κόνων
'ΕΛΛΗΝ
ΤΙΤ
ΡΟΣ
ΠΟΝ
ΤΗΝ
ΔΥΝΑ
ΟΝΤ
ΠΟΛ
ΣΘΑ
Ο Κ
ΕΧΕ
ΚΑ
ΔΗ
ΑΛ
ΕΧ
ΤΕ
ΗΘ
ΑΥ
ΘΥ
Τ

Κόνωνα ἐκέλευεν εὐτρεπίζεσθαι τὰς κατὰ
Ἑλλήσποντον πόλεις, ὅπως εἰς τὸ ἔαρ ὁ-
τιπλείῃσον ναυτικὸν ἀθροισθεῖη. ὀργιζόμε-
νος γὰρ τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἀνθ' ὧν ἐπε-
πόνθει, περὶ παντὸς ἐποιεῖτο ἐλθεῖν τε εἰς
τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ τιμωρήσασθαι ὅ,τι
δύνατο. Καὶ τὸν μὲν χειμῶνα ἐν τέτοις
ὄντες διηγόν. ἅμα δὲ τῷ ἔαρι ναῦς τε
πολλὰς συμπληρώσας, καὶ ξενικὸν προσμι-
σθωσάμενος, ἐπλευσεν ὁ Φαρνάβαζος τε, καὶ
ὁ Κόνων μετ' αὐτῷ, διὰ νήσων εἰς Μῆλον.
ἐκεῖθεν δὲ ὀρμώμενοι εἰς τὴν Λακεδαίμονα.
καταπλεύσας δὲ πρῶτον εἰς † Φηράς, ἐ-
δήωσε ταύτην τὴν χώραν. ἔπειτα καὶ
ἄλλοσε ἀποβαίνων τῆς παραθαλαττίας,
ἐκακέργει ὅ,τι ἐδύνατο. φοβούμενος δὲ τὴν
τε ἀλιμενότητά τῆς χώρας, καὶ τὰ τῆς βα-
ρθείας, καὶ τὰ τῆς σπανοσιτίας, ταχύ τε
ἀνέσρεψε, καὶ ἀποπλέων ὤρμισθη τῆς Κυ-
θηρίας εἰς Φοινικῆντα. Ἐπεὶ δὲ οἱ ἔχον-
τες τὴν πόλιν τῶν Κυθηρίων, φοβηθέντες

† ὡς Φεράς.

μὴ κατὰ κράτος ἀλῶειν, ἐξέλιπον τὰ τεῖ-
 χη, ἐκείνους μὲν ὑποσπόνδους ἀφῆκεν εἰς
 τὴν Λακωνικὴν· αὐτὸς δὲ ἐπισκευάσας τὸ
 τῶν Κυθηρίων τεῖχος, Φρῆρῆς τε, καὶ Νι-
 κόφῆβον Αθηναῖον, ἀρμολογῆν ἐν τοῖς Κυθη-
 ρίοις κατέλιπε. ταῦτα δὲ ποιήσας, καὶ εἰς
 Ἰσθμὸν τῆς Κορινθίας καταπλεύσας, καὶ
 παρακελευσάμενος τοῖς συμμάχοις προθύ-
 μως τὲ πολεμεῖν, καὶ ἄνδρας πιστοὺς φαίνε-
 σθαι βασιλεῖ, καταλιπὼν αὐτοῖς χρήμα-
 τα, ὅσα εἶχεν, ὥχετο ἐπ' οἴκῳ ἀποπλέ-
 ων. Λέγοντος δὲ τοῦ Κόνωνος, εἰ ἔωει αὐ-
 τὸν ἔχειν τὸ ναυτικόν, θρέψει μὲν ἀπὸ
 τῶν νήσων, καταπλεύσας δι' εἰς τὴν πα-
 τρίδα, συναναστήσει τὰ τε μακρὰ τεῖχη
 τοῖς Αθηναίοις, καὶ τὸ περὶ τὸν Πειραιᾶ
 τεῖχος· οὗ εἰδέναι, ἔφη, ὅτι Λακεδαιμονί-
 οἱ ἔδεν ἂν βαρύτερον γένοιτο. καὶ τοῦτο
 οὖν, ἔφη, σὺ τοῖς μὲν Αθηναίοις κεχα-
 ρισμένος ἔσῃ, τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους τετι-
 μωρημένος. ἐφ' ᾧ γὰρ πλείστα ἐπόνθησαν,

riti, ne vi adhibita caperentur, moenia deseruissent: illos quidem per inducias in Laconicam dimisit, ipse Cytheriorum muro refeito, Nicophebum Atheniensem praefectum, cum praefidiariis, ibidem reliquit. Quibus rebus gestis ad Isthmum Corinthium navigat: socios, ut alacriter bellum gerant, seque regi fidos declarent, hortatur: pecuniis, quas habebat, iisdem relictis, domum navigat.

- 9 Quumque diceret Conon, si classis utendae potestatem sibi faceret, velle se navales copias ex insulis alere, domumque proficisci, ac longos muros, adlaborantibus secum Atheniensibus, una cum Piraei moenibus, instaurare; quo sciret accidere Lacedaemoniis gravius nihil posse: adderet etiam, eadem opera Pharnabazum gratificaturum Atheniensibus, et Lacedaemonios ulturum, illa re facta irrita, in qua plurimum hi laborassent:

Pharnabazus, iis auditis, perlubenter hominem Athenas mittit, datis etiam pecuniis ad murorum instaurationem. Ita-
 que Conon profectus Athenas, partimque remigum suorum usus opera, partim fabris tignariis et caementariis stipendio numerato, aliisque necessariis sumptibus subministratis, magnam muri partem restituit. Etiam partem aliquam Athenienses ipsi, et Boeoti, et urbes caeterae sua sponte absolvunt. Corinthii navibus de pecunia, quam Pharnabazus ipsis reliquerat, instructis; praefectoque classi Agathino, in sinu, propter Achaiam et Lechaeum sito, maris imperium occupant. Contra, Lacedaemonii quoque classem comparant, eique Polemarchum praeficiunt: qui posteaquam in conflictu quodam interiisset, ac Pollis ipse legatus, acceptis vulneribus discessisset; Herippidas naves hasce suam in potestatem accepit. Itidem Proaenus Corinthius, acceptis ab Agathino navibus,

ἀτελ
 ζος,
 προθυ
 προσ
 Ὁ δὲ
 τὰ τ
 τέκλ
 λο,
 τῶ
 τοῖ,
 χι
 νά
 ῥω
 τε
 κ
 οἱ
 μα
 γε
 λε
 τε
 μ

ἀτελές αὐτοῖς ποιήσει. ὁ δὲ Φαρνάβα-
 ζος, ἀκούσας ταῦτα ἀπέστειλεν αὐτὸν
 προθύμως εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ χρήματα
 προσέθηκεν αὐτῷ εἰς τὸν ἀνατειχισμόν.
 Ὁ δὲ ἀφικόμενος πολὺ τῷ τείχεος ὥρθωσε,
 τά τε αὐτοῦ πληρώματα παρέχων, καὶ
 τέκτοσι καὶ λιθολόγοις μισθὸν δίδες, καὶ ἄλ-
 λο, εἴ τι ἀναγκαῖον ἦν, δαπανῶν. ἦν μὲν τοι
 τῷ τείχεος, ἃ καὶ αὐτοὶ Ἀθηναῖοι, καὶ Βοιω-
 τοί, καὶ ἄλλαι πόλεις ἐθελοῦσαι συνετεί-
 χισαν. οἱ μὲν τοι Κορίνθιοι ἀφ' ὧν ὁ Φαρ-
 νάβαζος κατέλιπε χρημάτων ναῦς πλη-
 ρώσαντες, καὶ Ἀγαθῖνον ναύαρχον ἐπισήσαν-
 τες, ἐθαλαττοκράτην ἐν τῷ περὶ Ἀχαΐαν
 καὶ Λέχαιον κόλπῳ. Ἀντεπλήρωσαν δὲ καὶ
 οἱ Λακεδαιμόνιοι ναῦς, * ὧν ἦρχε Πολέ-
 μαρχος. ἐπεὶ δὲ οὗτος ἐν προσβολῇ τινι
 γενόμενος ἀπέθανε, καὶ Πόλλις αὖ ἐπιστα-
 λεὺς ὢν, τρωθεὶς ἀπῆλθεν, Ἑριππίδας
 ταύτας ἀναλαμβάνει τὰς ναῦς. Πρόαινος
 μὲν τοι Κορίνθιος, τὰς παρ' Ἀγαθίνε πα-

* ὧν Πόλλαντος ἦρχε.

ραλαβῶν ναῦς, ἐξέλιπε τὸ Ῥίον· Λακε-
 δαιμόνιοι δὲ αὐτὸ παρέλαβον. μετὰ δὲ
 τῷτο Τελευτίας ἐπὶ τὰς Ἡρίπιδος ναῦς
 ἦλθε, καὶ ὅτος τοῦ κόλπου πάλιν αὖ ἐκρά-
 τει. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκέσαντες, ὅτι
 Κόνων καὶ τὸ τεῖχος τοῖς Αθηναίοις ἐκ τῶν
 βασιλέως χρημάτων ἀγορηθῆναι, καὶ τὸ ναυ-
 τικὸν ἀπὸ τῶν ἐκείνου τρέφων, τὰς τε νή-
 σους καὶ τὰς ἐν τῇ ὑπείρῳ παρὰ θάλατταν
 πόλεις Αθηναίοις εὐτρέπιζοι, ἐνόμιζον, εἰ
 ταῦτα διδάσκοιεν Τηρίβαζον βασιλέως ὄν-
 τα στρατηγόν, ἢ καὶ ἀποσῆναι αὐτὸν * πρὸς
 ἑαυτοὺς τὸν Τηρίβαζον, ἢ παῦσαι γὰρ αὐτὸν
 τὸ Κόνωνος ναυτικὸν τρέφοντα. γνόντες δὲ
 ὅτω, πέμπουσιν Ἀνιαλκίδα πρὸς τὸν Τη-
 ρίβαζον, προστάξαντες αὐτῷ ταῦτα διδά-
 σκειν, καὶ πειρᾶσθαι εἰρήνην τῇ πόλει ποι-
 εῖσθαι πρὸς βασιλέα. Αἰσθόμενοι δὲ ταῦ-
 τα οἱ Αθηναῖοι, ἀντιπέμπουσι πρέσβεις
 μετὰ Κόνωνος, Ἐρμογένην, καὶ Δίωνα, καὶ
 Καλλισθένη, καὶ Καλλιμέδοντα. συμπαρα-

* ἑαυτοὺς ἀποσῆναι τὸν Τηρ.

excessit Rhio, quod deinde Lacedaemonii occupant. Post ad classem Teleutias profectus, sinus imperium recuperat.

12 Interim comperto Lacedaemonii, Cononem sumtu regis et muros Atheniensibus instaurare, et classem alere, qua tum insulas, tum maritima in continente sita oppida rursus Atheniensibus adjungat: existimabant se, si ea de re Teribazum ducem regis monuissent, vel suas hunc in partes traducturos, vel effecturos, ut Cononis ille classem amplius haud aleret. Itaque decreto in hanc sententiam facto, Antalcidam ad Teribazum mittunt; qui et haec doceret hominem, et operam daret, ut pacem inter rempublicam ipsorum, ac regem, faceret. Id quum Athenienses persentiscerent, et ipsi legatos una cum Conone mittunt, Hermogenem, Dionem, Callisthenem, Callimedontem: quibus ut socii suos adjun-

TOM. II. T

gerent, petunt. Itaque missi sunt etiam a Boeotis, et Corinthiis, et Argivis, legati. Posteaquam ad Teribazum per-¹⁴ ventum esset, Antalcidas adesse se dixit, ut a rege pacem reipublicae suae peteret, eamque talem, cujusmodi rex cuperet. Nam Lacedaemonios nec de sitis in Asia Graeci nominis oppidis adversus regem contendere, et satis esse ducere, si omnes insulae, ac reliquae urbes, libertate legibusque suis fruantur. Quare quum ejusmodi, ait, voluntas nostra sit: quid causae superat, quamobrem posthac adversum nos vel Graeci, vel rex bellum gerat, sumtumque faciat? Nec enim fieri poterit, ut vel Athenienses, si nos eis duces non fuerimus; vel nos, libertate civitatibus restituta, regi arma inferamus. Hanc Antalcidae orationem quum Teribazus au-¹⁵ diisset, mirifice probabat: adversariis autem haec nihil aliud erant, quam verba. Verebantur enim Athenienses in civitatum

κάλε
βεις
Κορί
ὁ μέ
βαζο
λει
σιλεύ
σία
σιλεί
πάσο
σιν α
τα ἐ
ἡμᾶς
χρήμ
σιλέα
οις, μ
νόμων
ρβάζ
ταλκ
ταῦτ
συνθέ

κάλεσαν δὲ καὶ ἀπὸ τῶν συμμάχων πρέσ-
βεις· καὶ παρεγένοντο ἀπὸ τε Βοιωτῶν, καὶ
Κορίνθων, καὶ Ἀργεοῦς. Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖ ἦσαν,
ὁ μὲν Ἀνταλκίδας ἔλεγε πρὸς τὸν Τηρί-
βαζον, ὅτι καὶ εἰρήνης δεόμενος ἦκοι τῇ πό-
λει πρὸς βασιλέα, καὶ ταύτης οἷας περ βα-
σιλεὺς ἐπεθύμει. τῶν τε γὰρ ἐν τῇ Ἀ-
σίᾳ Ἑλληνίδων πόλεων Λακεδαιμονίης βα-
σιλεῖ ἔκ ἀντιποιεῖσθαι, τὰς τε νήσους ἀ-
πάσας, καὶ τὰς ἄλλας πόλεις, ἀρκεῖν σφί-
σιν αὐτοκόμους εἶναι. καίτοι, ἔφη, τοιαῦ-
τα ἐθελόντων ἡμῶν, τίνος ἂν ἔνεκα πρὸς
ἡμᾶς οἱ Ἕλληνες ἢ βασιλεὺς πολεμοίη, ἢ
χρήματα δαπανᾷ; καὶ γὰρ οὐδὲ ἐπὶ βα-
σιλέα στρατεύεσθαι δυνατόν, οὔτε Ἀθηναί-
οις, μὴ ἡγεμένων ἡμῶν, οὔτε ἡμῖν, αὐτο-
νόμων ὄντων τῶν πόλεων. Τῷ μὲν δὴ Τη-
ριβάζῳ ἀκρόντι, ἰσχυρῶς ἤρεσκον οἱ τῷ Ἀν-
ταλκίδῃ λόγοι· τοῖς δὲ ἐναντίοις † λόγοις
ταῦτ' ἦν. οἱ τε γὰρ Ἀθηναῖοι ἐφοβοῦντο
συνθέσθαι αὐτοκόμους τὰς πόλεις καὶ τὰς

† λόγοι.

νήσας εἶναι, μὴ Δήμους, καὶ Ἰμβρὸς, καὶ Σκί-
 ρος σερηθεῖεν· οἳ τε Θηβαῖοι, μὴ ἀναγκα-
 σθεῖνσαν ἀφείναι τὰς Βοιωτίδας πόλεις αὐ-
 τονόμους· οἳ τ' Ἀργεῖοι, οὐ ἐπεθύμουν, οὐκ
 ἐνόμιζον ἂν τὴν Κόρινθον δύνασθαι ὥστ'
 Ἄργος ἔχειν, τοιούτων συνθηκῶν καὶ σπον-
 δῶν γενομένων. αὕτη μὲν ἡ εἰρήνη οὕτως
 ἐγένετο ἀτελής, καὶ ἀπῆλθον οἵκαδε ἕκαστος.
 Ὁ μὲν τοι Τηρίβαζος τὸ μὲν ἀνευ βασι-
 λέως μετὰ Λακεδαιμονίων γενέσθαι, οὐκ
 ἀσφαλὲς αὐτῷ ἡγεῖτο εἶναι· λάθρα γε
 μὲν τοι ἔδωκε χρήματα Ἀνταλκίδα, ὅπως ἂν
 πληρωθέντος ναυτικῆς ὑπὸ Λακεδαιμονίων,
 οἳ τε Ἀθηναῖοι καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν
 μᾶλλον τῆς εἰρήνης προσδέοιντο. καὶ τὸν
 Κόνωνα, ὡς ἀδικεῖντά τε βασιλέα, καὶ ἀ-
 ληθῇ λεγόντων Λακεδαιμονίων, εἴρξε. ταῦ-
 τα δὲ ποιήσας ἀνέβαινε πρὸς βασιλέα,
 φράσων ἃ τε λέγοιεν οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ
 ὅτι Κόνωνα συνειληφὼς εἶη ὡς ἀδικοῦντα,
 καὶ ἐρωτήσων, τί χρὴ ποιεῖν περὶ τούτων

infularumque libertatem consentire, ne Lemnum, Imbrum, Scirum amitterent: itidemque Thebani, ne oppida Boeotica dimittere cogerentur, ut libera sui que juris ea fierent: Argivi denique, si pactiones huiusmodi foederaque fierent, Corinthum se perinde, atque Argos, retinere sua in potestate non posse arbitrabantur, quod tamen magnopere cupiebant. Quamobrem hac pace non admissa, domum singuli rediere. Teribazus autem, quanquam absque regis auctoritate se Lacedaemoniis adungere non tutum existimabat; nihilominus clam pecunias Antalcidae dabat, ut classe a Lacedaemoniis instaurata, tum Athenienses, tum eorum focii propensiores ad pacem essent. Cononem etiam, quasi adversus regem injurius esset, ac verum Lacedaemonii dicerent, in vincula coniecit. Atque haec ubi fecisset, proficiscitur ad regem, indicaturus Lacedaemoniorum postulata, et quod Cononem improbe agentem comprehendisset: simul etiam sciscitaturus, quid de his omnibus

esset statuendum. Rex, posteaquam sur-
sum Teribazus ad ipsum venisset, Stru-
tham in Asiam inferiorem ablegat, qui
res maritimas curaret. Is vehementer
Atheniensibus, eorumque sociis addictus
erat; quum memoria teneret, quantum ab
Agefilao detrimenti ditio regis accepis-
set. Lacedaemonii animadverso, Stru-
tham infesto erga se esse animo, in Athe-
nenses autem amico: Thimbronem mit-
tunt, qui bellum ei faceret. Is quum in
Asiam trajecisset, cum copiis, Epheso, ac
fitis in planicie Maeandri oppidis, Prie-
ne, Leucophrye, Achilleo movens, re-
gis agrum populando vexabat. Post ali-
quod temporis intervallum, quum ani-
madvertisset Struthas, Thimbronem in-
condite contemtimque suos educere, mit-
tit in planiciem equites, quos excursione
facta, quidquid facere praedae poterant,
abigere jubet. Forte Thimbros id tem-
poris jam pransus Thersandri tibicinis
contubernio utebatur: qui non modo ti-
bicen insignis erat, verumetiam strenui-

ἀπὸ
ζος
πει
ὁ μέ
κὶ τ
μεμ
χά
κεδο
ἐαυ
ναί
πολ
ὄρμ
ὄρμ
φρ
σιλ
σα
σο
ψ
τα
τι
ἀρ

ἀπάντων. Καὶ βασιλεὺς μὲν, ὡς Τηρέβα-
 ζος ἄνω παρ' αὐτῷ ἦν, Στρεΐθαν καλὰ πέμ-
 πει ἐπιμελησόμενον τῶν καλὰ θαλάτταν.
 ὁ μὲν τοι Στρεΐθας ἰχυρῶς τοῖς Ἀθηναίοις
 καὶ τοῖς συμμάχοις τὴν γνώμην προσεῖχε,
 μεμνημένος ὅποσα κακὰ ἢ τοῦ βασιλέως
 χώρα ἐπεπόνθει ὑπ' Ἀγησιλάου. οἱ δὲ Λα-
 κεδαιμόνιοι, ἐπεὶ ἑώρων τὸν Στρεΐθαν πρὸς
 ἑαυτὸς μὲν πολεμικῶς ἔχοντα, πρὸς Ἀθη-
 ναίους δὲ φιλικῶς, Θίμβρωνά πεμπουσιν ἐπὶ
 πολέμῳ πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ, διαβάς τε καὶ
 ὀρμώμενος ἐξ Εφέου τε καὶ τῶν ἐν Μαιάν-
 δρου πεδίῳ πόλεων, Πριήνης τε, καὶ Λευκό-
 φρουος, καὶ Ἀχιλλείας, ἔφερε καὶ ἤγε τὴν βα-
 σιλέως. Προϊόντος δὲ τῷ χρόνῳ, κατανοή-
 σας ὁ Στρεΐθας, ὅτι Θίμβρων βοηθοῖα ἐκά-
 σοτε ἀτάκτως καὶ καταφρονητικῶς, ἔπεμ-
 ψεν ἱππέας εἰς τὸ πεδίον καὶ καταδραμόν-
 τας ἐκέλευσε περιβαλλομένους ἐλαύνειν ὅ-
 τι δύναιντο. ὁ δὲ Θίμβρων ἐτύγχανεν ἐξ
 ἀρίστου διασκηνῶν μετὰ Θερσάνδρου τοῦ αὐ-

λητῆ. ἦν γὰρ ὁ Θέρσανδρος οὐ μόνον αὐ-
 λητῆς ἀγαθός, ἀλλὰ καὶ ἀλκῆς καὶ ἰσχύος,
 ἃ τε λακωνίζων, ἀντεπαιεῖτο. Ὁ δὲ Στρά-
 θας ἰδὼν ἀτάκτως τε βοηθῆναι, καὶ ὀλίγους
 τῶν πρώτους, ἐπιφαίνεται πολλοὺς τε ἔ-
 χων καὶ συντεταγμένους ἰππέας· καὶ Θίμ-
 βρωνα μὲν, καὶ Θέρσανδρον, πρώτους ἀπέ-
 κλιναν. ἐπεὶ δὲ οὗτοι ἔπεσον, ἐτρέφαντο
 καὶ τὸ ἄλλο σφάτευμα, καὶ διώκοντες παμ-
 πληθεῖς κατέβαλον. ἦσαν δὲ οἱ καὶ ἐσώθη-
 σαν αὐτῶν εἰς τὰς Φιλίας πόλεις, καὶ
 πλεόνες * ἀπελείποντο, διὰ τὸ ὄψε αἰσθέ-
 σθαι τῆς βοηθείας. πολλάκις γὰρ, καὶ τό-
 τε, ἔδὲ παραγγείλας τὴν βοήθειαν ἐποι-
 ῆσατα. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐγεγέννητο.
 Ἐπεὶ δ' ἦλθον εἰς Λακεδαίμονα οἱ ἐκπε-
 πτωκότες Ῥοδίων ὑπὸ τοῦ δήμου, ἐδίδα-
 σκον ὥς οὐκ ἄξιον εἶη περιιδεῖν Ἀθηναίους
 Ῥόδον κατασφραγισμένους, καὶ τοσαύτην δύ-
 ναμιν συνθεμένους. γνόντες οὖν οἱ Λακεδαί-
 μονιοί, ὥς εἰ μὲν κρατήσοι ὁ δῆμος, Ἀθη-

* Desideratur haec vox, aut similis aliqua, in Ed. aliis.

tatem ac robur quoddam, ut qui Lacedaemoniis institutis gauderet, sibi vindicabat.

- 19 Struthas ubi primos nec multos numero, et incondite suis opem ferentes videt; cum magnis equitum, instructisque copiis, in eos irruit, ac primos omnium Thimbronem et Therfandrum interficit: qui posteaquam cecidissent, etiam reliquos terga dare cogunt, atque inter persequendum magnam eorum multitudinem interimunt. Nonnulli amica in oppida salvi pervenerunt, pars major a tergo mansit; quia fero, suppetias esse ferendas, animadversum fuit. Nam saepenumero, atque etiam tunc, non monitis militibus, opem suis latum excurrere-
- 20 obat. Atque haec tum sic accidere. Venerunt id temporis Lacedaemonem Rhodii quidam, a populo in exilium acti, qui monebant; indignum esse committere, ut Rhodum Athenienses occuparent, tantamque sibi potentiam adjungerent. Quamobrem Lacedaemonii, qui intelligerent, Rhodum universam Atheniensibus

um fore, si summa rerum penes populum esset; sin vero penes opulentiores, suam; octo naves instruunt, eisque navarchum Ecdicum praeficiunt. Iisdem in navibus²¹ miserunt et Diphridam, jussum in Asiam trajicere, oppidaque in fide continere, quae Thimbronem admiserant; atque etiam collectis tum illis copiis, quae incolumes evaserant e clade, tum aliis, quascunque posset, bellum adversus Strutham gerere. Parebat in his Diphridas, ac inter alia, quae prospere gessit, etiam Tigranem, quo cum erat Struthae nupta filia, Sardes proficiscentem, una cum uxore cepit, magnaue pecuniae vi accepta dimisit. Quamobrem statim hac occasione nactus est unde militi stipendium numeraret. Erat autem vir²² hic, quam Thimbro, non minus acceptus, et imperator longe ordinis observantior ac sollertior. Nec enim vinci se corporis a voluptatibus patiebatur, sed perpetuo id operis agebat, ad quod se accinxerat. Ecdicus autem, posteaquam

ναίω
τερο
τω,
έπε
Φρί
την
μέν
το
ποθ
τόν
έπο
Τρ
τέρ
σύν
άπ
δο
έχ
τέ
γός
το
το

ναίων ἔσαι Ῥόδος ἅπασα, εἰ δὲ οἱ πλεσιώ-
 τεροι, αὐτῶν ἐπλήρωσαν αὐτοῖς ναῦς ὀκ-
 τῷ, ναύαρχον δὲ Εὐδικὸν ἐπέστησαν. Ξυν-
 ἐπεμφαν δ' ἐπὶ τῶν νεῶν τέτων καὶ Δι-
 φρίδαν. ἐκέλευσαν δ' αὐτὸν διαβάντα ἐς
 τὴν Ἀσίαν, τάς τε Θίμβρωνα ὑποδεξα-
 μένας πόλεις διασώζειν, καὶ στρατευμα δὲ
 τὸ περισωθὲν ἀναλαβόντα, καὶ ἄλλο εἴ-
 ποθεν δύναμις, συλλέξαντα, πολεμεῖν πρὸς
 τὸν Στρούθαν. ὁ μὲν δὴ Διφρίδας ταῦτ'
 ἐποίει, καὶ τὰ τ' ἄλλα ἐπετύγχανε, καὶ
 Τυγράνην τὸν τὴν Στρούθα ἔχοντα θυγα-
 τέρα, πορευόμενον εἰς Σάρδεῖς, λαμβάνει
 σὺν τῇ γυναικί, καὶ χρημάτων πολλῶν
 ἀπέλυσεν· ὥστ' εὐθύς ἐντεῦθεν εἶχε μι-
 θοδοτεῖν. Ἦν δὲ ἕτος ὁ ἀνὴρ εὐχαρὶς τε
 ἔχ' ἥτιον τῷ Θίμβρωνος, μᾶλλον τε συν-
 τέταγμένος καὶ ἐγχειρητικώτερος στρατη-
 γός. ἔδὲ γὰρ ἐκράτει αὐτῷ αἱ τῷ σώμα-
 τος ἡδοναί, ἀλλ' αἰεὶ πρὸς ᾧ ἦει ἔργῳ, τῷ-
 το ἔπραττεν. ὁ δ' Εὐδικὸς ἐπεὶ ἐς τὴν

300 ἙΛΛΗΝΙΚΩΝ Δ.

Κνίδον ἔπλευσε, καὶ ἐπύθετο τὸν ἐν τῇ Ῥόδῳ δῆμον πάντα κατέχοντα, καὶ κρατῶντα καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ διέπλεον διπλασίαις τριήρεσιν, ἣ αὐτὸς εἶχεν, ἥσυχίαν ἤγεν ἐν τῇ Κνίδῳ. Οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεὶ ἦορτο αὐτὸν ἐλάττω δύναντιν ἔχοντα, ἣ ὥστε τοὺς Φίλους ὠφελεῖν, ἐκέλευσαν τὸν Τελευτίαν συνταῖς, δώδεκα ναυσὶν, αἷς εἶχεν ἐν τῷ περὶ Αἰχαίαν καὶ Λέχαιον κόλπῳ, περιπλεῖν πρὸς τὸν Εκδικον, καὶ κεῖνον μὲν ἀποπέμψαι, αὐτὸν δὲ τῶν τε βουλομένων Φίλων εἶναι ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τὰς πολεμίς ὅ,τι δύναιτο κακὸν ποιεῖν. ὁ δὲ Τελευτίας, ἐπεὶ ἀφίκετο εἰς τὴν Σάμον, προσλαβὼν ἐκεῖθεν ναῦς, ἔπλευσεν εἰς Κνίδον, ὁ δὲ Εκδικος, οἶκαδε. ὁ δὲ Τελευτίας ἔπλει εἰς τὴν Ῥόδον, ἥδη ἔχων ναῦς ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. Πλέων δὲ περιτυχάνει Φιλοκράτει τῷ Εφιάλτῃ, πλέοντι μετὰ δέκα τριηρῶν Αἰθνήθηεν εἰς Κύπρον ἐπὶ ζυμμαχίᾳ τοῦ

cum classe Cnidum appulisset, populum-
 que Rhodiensem summa rerum terra
 marique potitum accepisset, atque adeo
 duplo majori classe, quam esset ea, cui
 ipse praeerat, mare tenere; Cnidi se con-
 23tinebat. Inde quum intellexissent Lacedaemonii, non satis eum habere virium
 ad commodandum amicorum rebus Teleutiae mandant, ut cum duodecim illis
 navibus, quas in sito ad Achaïam Lechaëumque sinu habuerat, ad Ecdicum
 se conferret, ac illo dimisso, iis operam daret, qui uti Lacedaemoniorum amicitia
 vellent; hostes vero quacunque ratione posset, damnis afficeret. Posteaquam
 in Samum Teleutias venit, adjunctis indidem sibi navibus aliquot, Cnidum pe-
 tit. Inde domum Ecdicus, Teleutias in Rhodum navigat; septem ac viginti jam
 24navibus instructus. Inter navigandum forte in Philocratem Ephialtae filium in-
 cidit, qui Athenis cum navibus decem in Cyprum, ad ferendum Evagorae subsidium,
 proficiscebatur. Has omnes inter-

300 ἙΛΛΗΝΙΚΩΝ Δ.

Κνίδον ἔπλευσε, καὶ ἐπύθετο τὸν ἐν τῇ Ῥόδῳ δῆμον πάντα κατέχοντα, καὶ κρατῶντα καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ διέπλεον διπλασίαις τριήρεσιν, ἣ αὐτὸς εἶχεν, ἥσυχίαν ἦγεν ἐν τῇ Κνίδῳ. Οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεὶ ἦσαν αὐτὸν ἐλάττω δύναντι ἔχοντα, ἣ ὥστε τοὺς φίλους ὠφελεῖν, ἐκέλευσαν τὸν Τελευτίαν συνταῖς, δώδεκα ναυσὶν, αἷς εἶχεν ἐν τῷ περὶ Αἰαίαν καὶ Λέχαιον κόλπῳ, περιπλεῖν πρὸς τὸν Εκδικόν, καὶ κείνον μὲν ἀποπέμψαι, αὐτὸν δὲ τῶν τε βουλομένων φίλων εἶναι ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τὰς πολεμίους ὅτι δύνατο κακὸν ποιεῖν. ὁ δὲ Τελευτίας, ἐπεὶ ἀφίκετο εἰς τὴν Σάμον, προσλαβὼν ἐκεῖθεν ναῦς, ἔπλευσεν εἰς Κνίδον, ὁ δὲ Εκδικός, οἶκαδε. ὁ δὲ Τελευτίας ἔπλει εἰς τὴν Ῥόδον, ἥδη ἔχων ναῦς ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. Πλέων δὲ περιτυχάνει Φιλοκράτει τῷ Εφιάλτῃ, πλέοντι μετὰ δέκα τριηρῶν Αἰθνηθῶν εἰς Κύπρον ἐπὶ ζυμμαχίᾳ τοῦ

cum classe Cnidum appulisset, populum-
 que Rhodiensem summa rerum terra
 marique potitum accepisset, atque adeo
 duplo majori classe, quam esset ea, cui
 ipse praeerat, mare tenere; Cnidi se con-
 23tinebat. Inde quum intellexissent Lacedaemonii, non satis eum habere virium
 ad commodandum amicorum rebus Teleutiae mandant, ut cum duodecim illis
 navibus, quas in sito ad Achaiam Lechaenumque sinu habuerat, ad Ecdicum
 se conferret, ac illo dimisso, iis operam
 daret, qui uti Lacedaemoniorum amicitia
 vellent; hostes vero quacunque ratione
 posset, damnis afficeret. Posteaquam
 in Samum Teleutias venit, adjunctis in-
 didem sibi navibus aliquot, Cnidum pe-
 tit. Inde domum Ecdicus, Teleutias in
 Rhodum navigat; septem ac viginti jam
 24navibus instructus. Inter navigandum
 forte in Philocratem Ephialtae filium in-
 cidit, qui Athenis cum navibus decem in
 Cyprum, ad ferendum Evagorae subsidium,
 proficiscebatur. Has omnes inter-

cepit Teleutias: et in hoc sane quiddam accidit, quod rebus utriusque partis maxime adversaretur. Nam Athenienses, qui cum rege colebant amicitiam, subsidia mittebant Evagorae, bellum adversus regem gerenti: Teleutias autem, tametsi bellum regi Lacedaemonii facerent, eos tamen, qui ad inferendum arma regi navigabant, e medio sustulit. Quumque Cnidum inde repetivisset, manubiis divenditis, in Rhodum profectus, suppetias illis ferebat, qui Lacedaemoniorum partes sequebantur. Heic Athenienses,²⁵ qui Lacedaemonios iterum quandam in mari potentiam nactos putarent, mittunt adversus eos Thrasybulum Styrensem cum XL navibus. Is posteaquam Athenis solvisset, a Rhodiensi navigatione abstinuit, quod partim existimaret, se non facile de amicis Lacedaemoniorum poenas sumturum, qui munitione se defenderent, ac Teleutiam cum auxiliaribus copiis praesentem haberent: partim ne suarum quidem partium homines in hostium potestatem venturos, qui et oppida tenerent, et multitudine superiores es-

Εὐαγ
τάλα
τον
μενοι
γόρα
Τελ
βασι
λέμ
δον,
ἀφ
σιν.
δαμ
Δα
Στ
πλ
χε
σαο
τέ
πα
τ
γεν

Εὐαγόρῃ, καὶ λαμβάνει πάσας· ὑπεναγλίσ-
 ταλα δὲ ταῦτα ἀμφότεροι ἑαυτοῖς πράτ-
 τοντες· οἱ τε γὰρ Ἀθηναῖοι, φίλῳ χρώ-
 μενοι βασιλεῖ, ζύμμαχίαν ἔπεμπον Εὐα-
 γόρῃ, τῷ πολεμοῦντι πρὸς βασιλέα· ὃ, τε
 Τελευτίας, Λακεδαιμονίων πολεμούντων
 βασιλεῖ, τὰς πλείους ἐπὶ τῷ ἐκείνῳ πο-
 λέμῳ διέφθειρεν. ἐπαναπλεύσας δ' εἰς Κνί-
 δον, καὶ διαθέμενος ἃ ἔλαβεν, ἐς Ῥόδον αὖ
 ἀφικόμενος ἐβόηθη τοῖς τὰ αὐτῶν φρονοῦ-
 σιν. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι, νομίσαντες, Λακε-
 δαιμονίους πάλιν δύναμιν κερτῆσθαι ἐν τῇ
 θαλάττῃ, ἀντεκπέμπουσι Θρασύβυλον τὸν
 Στυρέα σὺν τετραράκοντα ναυσίν. ὃ δ' ἐκ-
 πλεύσας, τῆς μὲν ἐς Ῥόδον βοηθείας ἀπέ-
 χε, νομίζων ὅτ' ἂν αὐτὸς ῥαδίως τιμωρή-
 σασθαι τοὺς φίλους τῶν Λακεδαιμονίων,
 τεῖχος ἔχοντας, καὶ Τελευτίῃ σὺν ναυσὶ
 παρόντι, συμμαχῆ ὄντος αὐτοῖς· ὅτ' ἂν
 τὰς σφετέρους φίλους ὑπὸ τοῖς πολεμίοις
 γενέσθαι, τὰς τε πόλεις ἔχοντας, καὶ πο-

λὺ πλείονας ὄντας, καὶ μάχῃ γε κεκρατή-
 κότες. Εἰς δὲ τὸν Ἑλλήσποντον πλεύ-
 σας, καὶ ὕδενός ἀντιπάλῃ παρόντος, ἐνόμισέ
 καταπρᾶξαι ἂν τι τῇ πόλει ἀγαθόν. καὶ
 οὕτω δὴ καταμαθὼν πρῶτον μὲν Σασιά-
 ζοντας Ἀμαδοκὸν τε τὸν Οὐδρυσῶν βασι-
 λέα, καὶ Σεύθην τὸν ἐπὶ Θαλάττῃ ἄρ-
 χοντα, ἀλλήλοις μὲν διήλλαξεν αὐτοὺς,
 Ἀθηναίοις δὲ φίλῃς καὶ συμμάχῃς ἐποίησε,
 νομίζων καὶ τὰς ὑπὸ τῇ Θράκῃ ἀκούσας
 πόλεις Ἑλληνίδας, φίλων ὄντων τούτων,
 μᾶλλον προσέχειν ἂν τοῖς Ἀθηναίοις τὸν
 νῆν. Ἐχόντων δὲ τούτων τε καλῶς, καὶ
 τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων, διὰ τὸ βασιλέα
 φίλον τοῖς Ἀθηναίοις εἶναι, πλεύσας εἰς
 Βυζάντιον, ἀπέδοτο τὴν δεκάτην τῶν ἐκ
 τῆς Πόντις πλεόνων. μετέστησε δὲ ἐξ ὀλι-
 γαρχίας εἰς τὸ δημοκρατεῖσθαι τοὺς Βυ-
 ζαντίους, ὥστ' ἐκ ἀχθεινῶς ἑώρα ὁ τῶν Βυ-
 ζαντίων δῆμος Ἀθηναίους ὅτι πλείους
 παρόντας ἐν τῇ πόλει. Ταῦτα δὲ πρά-

26 fe
 ta
 fe
 ef
 pu
 ul
 di
 or
 bo
 fe
 ci
 ft
 ni
 pu
 th
 h
 27 H
 at
 ea
 ra
 do
 ta
 ca
 li
 di
 tin

26 sent, et proelio adversarios vicissent. Itaque in Hellespontum quum navigasset, ac neminem istic hostem reperisset; effecturum se quiddam, quod ex usu rei publicae foret, arbitratus est. Primum ubi comperisset, Amadocum regem Odrysarum, et Seuthen, qui maritimam oram Thraciae cum imperio tenebat, bellum inter se gerere: mutuo eos inter se reconciliat, et utrumque foedere societateque Atheniensibus adjungit. Existimabat enim, illa quoque Graeci nominis oppida, quae sub ipsa Thracia republicas suas administrarent, magis Atheniensibus adhaesura, si amicitia inter hos reges et Athenienses intercederet.

27 His ita praeclare compositis, quum Asiaticis etiam urbibus amicis uteretur, ob eam qua rex et Athenienses conjuncti erant, amicitiam; Byzantium navigat, ac decumam e Ponto navigantibus impositam, publicanis vendit. Simul rempublicam Byzantium, paucorum dominatu liberatam, populo administrandam tradit. Quae res effecit, ut populus Byzantinus haud gravate maximam Atheni-

ensium multitudinem in urbe sua cerne-
 ret. His rebus confectis, atque etiam 28
 pellectis in amicitiam Chalcedonensibus
 extra Hellespontum discedit. Quumque
 oppida in Lesbo universa, solis Mityle-
 naeis exceptis, Lacedaemoniorum parti-
 bus addicta reperisset, nullum aggressus
 est, prius quam apud Mitylenem de na-
 vibus suis quadringentos, et exules, qui
 caeteris ex oppidis eo se receperant, in
 ordines descripsisset, eisque robustissi-
 mum quemque Mitylenaeorum adjunxi-
 fer: facta omnibus spe, Mitylenaeis qui-
 dem, futurum, ut si oppida reliqua cape-
 ret, ipsi Lesbo universae praeessent: exu-
 libus autem, si conjuncti secum oppida
 singula adorirentur, facultatem recupe-
 randae patriae consequuturos omnes:
 classiariis denique militibus, si Lesbum
 amicam patriae reddidissent, magnam ip-
 sis facultatum copiam paratam fore. Hac
 igitur omnibus spe recreatis, instructis-
 que copiis, Methymnam ducit. Ejus ad-29
 ventu cognito Therimachus, quem for-

ξας,
 μενο
 ἐπι
 πάσ
 σαις
 τυλ
 νέων
 Φυ
 πεφ
 τής
 δας
 ἐάν
 τῆς
 ἐάν
 ων
 τρ
 ὡς
 λε
 πρ
 σά
 θυ

ξας, καὶ Χαλκηδόνις φίλους προσποιησά-
 μενος, ἀπέπλει ἔξω τοῦ Ἑλλησπόντου.
 ἐπιτυχὼν δὲ ἐν τῇ Λέσῳ ταῖς πόλεσι
 πάσαις, πλὴν Μιτυληναίων, λακωνιζού-
 σαις, ἐπ' ὕδμιν αὐτῶν ἦει, πρὶν ἐν Μι-
 τυλήνῃ συντάξας τὲς τε ἀπὸ τῶν αὐτοῦ
 νέων τετρακοσίς, καὶ τοὺς ἐκ τῶν πόλεων
 φυγάδας, ὅσοι εἰς τὴν Μιτυλήνην κατα-
 πεφεύγεσαν· καὶ αὐτῶν δὲ Μιτυληναίων
 τὲς ἐρρωμένους ἀτούς προσλαβὼν, καὶ ἐλπί-
 δας ὑποθεῖς, τοῖς μὲν Μιτυληναίοις, ὥς,
 εἰὰν λάβῃ τὰς πόλεις, προσάται πάσης
 τῆς Λέσβου ἔσονται, τοῖς δὲ Φυγάσιν, ὥς
 εἰὰν ὁμῶς ὄντες ἐπὶ μίαν ἐκάστην τῶν πόλε-
 ων ἴωσιν, ἱκανοὶ ἔσονται ἅπαντες εἰς τὰς πα-
 τρίδας ἀνασωθῆναι· τοῖς δ' αὖ ἐπιβάταις,
 ὥς φίλην Λέσβον προσποιήσαντες τῇ πό-
 λει, πολλὴν εὐπορίαν χρημάτων διαπε-
 πραγμένοι ἔσονται· ταῦτα δὲ παραμυθη-
 σάμενος, καὶ συνιάξας, ἤγεν αὐτὸς ἐπὶ Μή-
 θυμαν. Θηρίμαχος μὲν τοι, ὅς ἀρμολύγης

ἐτύγγανεν ὢν τῶν Λακεδαιμονίων, ὡς ἤ-
 κασε τὸν Θρασύβελον προσιόντα, τοὺς τε
 ἀπὸ τῶν αὐτῆ νεῶν λαβὼν ἐπιβάτας, καὶ
 αὐτὰς τὰς Μηθυμναίους, καὶ ὅσοι Μιτυλη-
 ναίων Φυγάδες ἐτύγγανον αὐτόθι, ἀπήγα-
 γον ἐπὶ τὰ ὅρια. μάχης δὲ γενομένης, ὁ μὲν
 Θηρίμαχος αὐτῆ ἀποθνήσκει, τῶν δ' ἄλ-
 λων Φευγόντων πολλοὶ ἀπέθανον. Ἐκ δὲ
 τούτων τὰς μὲν προσηγάγετο τῶν πόλεων,
 ἐκ δὲ τῶν ἑ προσχωρησῶν λεηλαίων, χρή-
 ματα τοῖς στρατιώταις παρέχων, ἔσπευ-
 δεν εἰς τὴν Ῥόδον ἀφικέσθαι, ὅπως ἂν καὶ
 ἐκεῖ ἐρρώμενέσθαι τὸ στρατεύμα ποιήσαι-
 το, ἐξ ἄλλων τὲ πολλῶν ἡργυρολόγει, καὶ
 εἰς Ασπενδὸν ἀφικόμενος, ὤρμιστατο εἰς τὸν
 Εὐρυμέδοντα ποταμόν. ἤδη δὲ ἔχοντος αὐ-
 τῆ χρήματα παρὰ τῶν Ασπενδίων, ἀδικη-
 σάντων τὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν τῶν στρατιωτῶν,
 ὀργισθέντες οἱ Ασπένδιοι, τῆς νυκτὸς ἐπι-
 πεσόντες, κατακόπτουσιν ἐν τῇ σκηνῇ αὐ-
 τόν. Καὶ Θρασύβελος μὲν τοι, μάλα δο-

te tunc Lacedaemonii praefectum in urbe habebant, una cum suo milite classico, et Methymnensibus, et Mitylenaeis exulibus ad Methymnensis agri fines occurrit. Collata manu, Therimachus istic interimitur: ex caeteris, fuga sibi consulentibus, multi cadunt. Secundum id partim oppida deditione capit, partim ex illorum agris, quae se non dedebant, abacta praeda, de qua militi stipendium suppeditaretur; Rhodum inde se conferre properat. Atque ut istic etiam militis animos maxime confirmaret, cum ab aliis pecunias exigit, tum etiam Aspendum profectus, Eurymedontem amnem navibus subit. Jam pecunias ab Aspendiis acceperat, quum militibus per injuriam aliquid ex agris abigentibus, irati Aspendii noctu irruunt, eumque suo in tentorio obtruncant. Hic Thrasybuli, maxi-

310 RERUM GRAEC. IV.

ma virtute viri, exitus fuit. Ejus in locum Athenienses Argyrium surrogatum ad classem mittunt. Interea cognito Lacedaemonii, venditam ab Atheniensibus esse rerum e Ponto vectarum decumam Byzantii, et Chalcedonem ab iis teneri, caeterorumque oppidorum Hellesponticorum statum non incommodum esse, quod amico Pharnabazo uterentur; minime illa sibi negligenda censebant. Quan-³² quam vero Dercyllidae cur succenserent, causa nulla esset; Anaxibius tamen Ephorum amicitia sibi conciliata, perficit ut ipse Abydum navigaret, et ejus oppidi praefectus esset. Quod si praeterea sumtus, navesque darent, etiam ita se bello Athenienses oppugnaturum pollicetur, ut omnino res ipsorum in Hellesponto sit turbari necesse. Quamob-³³ rem Lacedaemonii tribus ei triremibus, et pro cis conductitiis militibus stipendio dato, hominem ablegant. Anaxibius posteaquam Abydum venisset, primum terra coactis conductitiis copiis, quaedam ex Aeolicis oppidis a Pharnabazi fi-

κῶν ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι, οὕτως ἐτελεύτη-
σεν. οἱ μὲν τοι Αθηναῖοι ἐλόμενοι ἀντ' αὐ-
τοῦ Ἀργύριον, ἐπὶ ταῖς ναῦς ἐξέπεμψαν.
αἰσθόμενοι δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὅτι ἡ δεκά-
τη τε τῶν ἐκ τῆς Πόντου πεπραμένη εἴη
ἐν Βυζαντίῳ ὑπ' Αθηναίων, καὶ Χαλκηδό-
να ἔχουσι, καὶ αἱ ἄλλαι Ἑλλησπόντιαι πό-
λεις, φίλῃ ὄντος αὐτοῖς Φαρναβάξ, εὖ
ἔχουεν, ἐγνώσαν ἐπιμελητέον εἶναι. Τῷ
μὲν οὖν Δερκυλλίδῃ ἑδὲν ἐμέμφοντο. Ανα-
ξίβιος μὲν τοι, φίλων αὐτῷ γενομένων τῶν
Εφόρων, διεπράξατο, ὥστε αὐτὸς ἐκπλεῦ-
σαι ἄρμοσῆς εἰς Αβυδὸν. εἰ δὲ λάβοι ἀ-
φορμὴν καὶ ναῦς, καὶ πολεμήσειν ὑπὶ χρεῖτο
τοῖς Αθηναίοις, ὥστε μὴ ἔχειν ἐκείνοις κα-
λῶς τὰ ἐν Ἑλλησπόντῳ. Οἱ μὲν δὴ δόν-
τες καὶ τρεῖς τριήρεις, καὶ ἀφορμὴν ἐς ξένους
χιλίας, ἐξέπεμψαν τὸν Αναξίβιον. ὁ δὲ
ἐπειδὴ ἀφίκετο, κατὰ γῆν μὲν ἀθροίσας
ξενικὸν, τῶν τε Αἰολίδων πόλεων παρε-
σπᾶτό τινας τῆς Φαρναβάξ, * καὶ ἐπιστρα

* ἐπιστρατεύσκειν σὺν ταῖς πόλεσιν.

τοπεδεύσας ταῖς πόλεσιν ἐπὶ τὴν Αἰυδοῦν,
 ἀντεπεσφράτευε, καὶ ἐπορεύετο, καὶ ἐδῆε τὴν
 χώραν αὐτῶν. καὶ ναῦς δὲ, πρὸς αἷς εἶ-
 χε, συμπληρώσας ἐξ Αἰυδοῦς τρεῖς ἄλλας,
 κατήγεν, εἴτι πε λαμβάνοι ἀπ' Αθηναίων
 πλοῖον, ἢ τῶν ἐκείνων συμμάχων. Αἰ-
 δόμενοι δὲ ταῦτα οἱ Αθηναῖοι, καὶ δεδιό-
 τεσ, μὴ διαφθαρεῖη σφίσιν, ἃ κατεσκεύα-
 σεν ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ Θρασύβουλος, ἀν-
 τεκπέμπουσιν Ἰφικράτην ναῦς ὀκτὼ ἔχον-
 τα, καὶ πελταστὰς ἐς διακοσίους καὶ χιλίους.
 οἱ δὲ πλεῖστοι αὐτῶν ἦσαν ὧν ἐν Κορίνθῳ
 ἦρξεν. ἐπεὶ γὰρ οἱ Αργεῖοι τὴν Κόρινθον
 Ἀργος ἐπεποίητο, ὃδὲν ἔφασαν αὐτῶν δεῖ-
 σθαι. καὶ γὰρ ἀπεκτόνει τινὰς τῶν ἀργο-
 λιζόντων. Καὶ οὕτως ἀπελθὼν Αθήναζε,
 οἴκοι ἐτύγχανεν ὧν. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο ἐς
 Χερρόνησον, τὸ μὲν πρῶτον Αναξίβιος καὶ
 ὁ Ἰφικράτης, ληστὰς διαπέμποντες, ἐπολέ-
 μουν ἀλλήλοις· προϊόντος δὲ τῆς χρόνου, ὁ
 Ἰφικράτης, αἰσόμενος καὶ Αναξίβιον οἰχά-

de avellebat, quumque is una cum urbi-
 bus aliis Abydo copias admovisset: A-
 naxibius vicissim eis arma inferebat, et
 cum suis progressus agrum ipsorum va-
 stabat. Deinde praeter eas naves, ex A-
 bydo tres alias instruens, si quod vel A-
 theniensium, vel eisdem societate con-
 junctorum navigium caperet, id secum
 34abducebat. Quibus rebus Athenienses
 cognitis, veriti ne labefactarentur ea
 quae Thrasybulus in Hellesponto effe-
 cerat: Iphicratem cum octo navibus et
 cetratis circis, quorum magna pars e-
 rant ii quibus ad urbem Corinthum prae-
 fuerat, adversus Anaxibium mittunt.
 Nam Argivi, postea quam Corinthum in
 Argos redegerant, nihil egere se ipso-
 rum opera dixerant: quosdam enim re-
 bus Argivorum faventes Iphicrates e
 35medio sustulerat. Itaque domum rever-
 sus, in patria se continebat. Quampri-
 mum in Cherronesum venit, dimissis hinc
 inde praedonibus, per eos bellum inter
 se Anaxibius et Iphicrates gerebant. Post
 aliquod deinde temporis intervallum,

quum animadvertisset Iphicrates, Antandrum cum copiis conductitiis, Lacedaemicis, et c. Abydenis gravis armaturae peditibus profectum esse Anaxibium, audissetque Antandrum ejus se amicitiae adjunxisse; suspicatus, ipsum, imposito istic praesidio, reversurum, Abydenosque domum reducturum, noctu ea parte transiens, quae Abydenorum in agro solitudines imprimis habebat, consensis montibus insidias locat. Triremes vero, quae ipsum transvexerant, diluculo secundum Cherronesum litus sursum versus legere jubet: ut pro more suo pecuniae colligendae causa videretur eo navigasse. Quum haec ita instituisset, minime spe sua falsus est. Nam quum Anaxibius illo die non perlitasset, uti quidem ferebatur, nihilominus ea re spre-
 ta discessit Antandro; ac partim quod per agrum pacatum ad urbem sociam pergeret, partim quod audiisset ex iis, quos habebat obvios, Iphicratem Proconesum versus navigasse, negligentius iter faciebat. Neque tamen Iphicrates, 37

μενον ἐς Αντανδρον σύν τε τοῖς μισοφόροις
 καὶ σύν τοῖς περὶ αὐτὸν Λακωνικοῖς, καὶ σύν
 Αἰθιοῦσι διακοσίαις ὀπλίταις, καὶ ἀκέσας
 ὅτι τὴν Αντανδρον Φιλίαν προσειληφώς
 εἶη, ὑπονοῶν ὅτι καταστήσας αὐτὴν ἐκεῖ
 φρερὰν ἀποπορεύσοιτο πάλιν, καὶ ἀπάξει
 τὰς Αἰθιοῦς οἴκαδε, διαβὰς τῆς νυκτός ἢ
 ἐρημότατον ἦν τοῖς Αἰθιοῦσι, καὶ ἐπανελ-
 θὼν ἐς τὰ ὄρη, ἐνέδραν ἐποιήσατο. τὰς δὲ
 τριῆρεις, αἱ δὴ ἄγον αὐτὸν, ἐκέλευε πα-
 ραπλεῖν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ παρὰ τὴν Χερρό-
 νησον τὴν ἄνω, ὅπως δοκοίη, ὥσπερ εἰώ-
 θη, ἐπ' ἀργυρολογίαν ἐπαναπεπλευκέναι.
 Ταῦτα δὲ ποιήσας, οὐκ ἐφύεσθ' ἀλλ' ὁ
 Αναξίβιος ἀπεπορεύετο, ὡς μὲν ἐλέγετο, ὁ
 δὲ τῶν ἱερῶν γεγενημένων ἐκείνῃ τῇ ἡμέ-
 ρᾳ, ἀλλὰ καταφρονήσας, ὅτι διὰ φιλίας
 τε ἐπορεύετο, καὶ ἐς πάλιν Φιλίαν, καὶ ὅτι
 ἦκε τῶν ἀπαντῶντων τὸν Ἰφικράτην ἀνα-
 πεπλευκέναι τὴν ἐπὶ Προικόνησον, ἀμελέ-
 ζερον ἐπορεύετο. Ὅμως δὲ ὁ Ἰφικράτης,

ἕως μὲν ἐν τῷ ἰσοπέδῳ τὸ σφάτευμα τοῦ
 Ἀναξίβις ἦν, ἔκ ἐξανίστατο· ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν
 Ἀβυθῆνοί ἀφηγούμενοι ἤδη ἐν τῷ παρὰ Κρε-
 μασῇ ἦσαν πεδίῳ, ἔνθα ἐστὶ τὰ χρύσεια
 αὐτοῖς, τὸ δ' ἄλλο σφάτευμα ἐν τῷ κα-
 τάντει ἦν, ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἄρτι κατέβαινε
 ζὺν τοῖς Λακωνικοῖς, ἐν τῷ ὅτι Ἰφικράτης
 ἐξανίστησι τὴν ἐνέδραν, καὶ δρόμῳ ἐφέρετο
 πρὸς αὐτόν. Καὶ ὁ Ἀναξίβιος, γνούς μὴ
 εἶναι ἐλπίδα σωτηρίας, ὀρῶν ἐπὶ πολὺ τε
 καὶ σενὸν ἐκτεταμένον τὸ ἑαυτοῦ σφάτευμα,
 καὶ νομίζων πρὸς τὸ ἀνανίης οὐκ ἂν δύνα-
 σθαι σαφῶς βοηθῆσαι αὐτῷ τὰς παρελη-
 λυτότας, ὀρῶν δὲ καὶ ἐκπεπληγμένους ἁ-
 παντας, ὡς εἶδον τὴν ἐνέδραν, εἶπε πρὸς
 τὰς παρόντας· Ἄνδρες, ἐμοὶ μὲν καλὸν ἐν-
 δάδε ἀποθανεῖν· ὑμεῖς δὲ, πρὶν συμμῖζαι
 τοῖς πολεμίοις, σπεύδετε εἰς τὴν σωτηρίαν.
 Καὶ ταῦτ' ἔλεγε, καὶ παρὰ τοῦ ὑπασπι-
 στοῦ λαβὼν τὴν ἀσπίδα, ἐν χώρᾳ αὐτοῦ
 μαχόμενος ἀποθνήσκει. καὶ τὰ παιδικὰ μὲν

quam diu loco aequabili erant Anaxibii copiae, de insidiis se proripuit: sed posteaquam Abydeni, qui erant prima in fronte, ad eum campum pervenerant, qui est juxta Cremastem, ubi et fodinas auri habent, reliquae vero copiae per declivia subsequerentur, ac jam Anaxibius ipse cum Laconicis militibus descenderet: tum prorumpere suos ex insidiis jubet, et ipse cursu in Anaxibium

38pergit. Ille quum animadvertisset, nullam salutis spem reliquam esse, quod arcto loco suos in longum extensos esse cerneret, ac fieri non posse duceret, ut qui jam transierant, sibi per acclivia suppetias ferrent, perterritos denique videret universos, conspectis insidiis; eos, qui aderant ipsi, compellans: Me quidem, inquit, heic decet occumbere, milites. Vos prius quam manum cum hoste conferatis, salutem vestrae properanter consuli-

39lite. Quae ubi dixisset, accepto a fatellite scuto, ibidem pugnans cadit. Nec is deseruit ipsum, quem in amoribus ha-

318 RERUM GRAEC. IV.

buerat: et praefecti urbium Lacedaemonii, qui ad eum se contulerant, numero plus minus duodecim, una cum eo pugnantes occubuerunt. Caeteri inter fugiendum caesi sunt, hostibus eos ad urbem usque persequentibus. Ceciderunt ex aliorum quidem numero ducenti, Abydeni vere gravis armaturae pedites fere quinquaginta. Ea re gesta, rursus in Cherronesum Iphicrates se contulit.

τοι ο
ων δ
ἀρμ
δαν
οι δ
ἀλλ
δην
δὲ
ἐπ

τοὶ αὐτῷ παρέμεινε, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων δὲ τῶν συνεληλυθότων ἐκ τῶν πόλεων ἀρμολήρων, ὡς δώδεκα μαχόμενοι συναπέθανον· οἱ δὲ ἄλλοι, φεύγοντες, ἐπιπλόν· οἱ δὲ ἐδίωκον μέχρι τῆς ἄσπεος. καὶ τῶν τε ἄλλων ὡς διακόσιοι ἀπέθανον, καὶ τῶν Ἀβυδηνῶν ὀπλιτῶν περὶ πεντήκοντα. ταῦτα δὲ πράξας ὁ Ἰφικράτης, ἀνεχώρησε πάλιν ἐπὶ τὴν Χερρόνησον.

ANNOTATIUNCULAE

LIB. III.

PAG. 54. (m) Consule Thucydidem Lib. 5. Sect. 50.
P. 77. (n) Tres Spartanis erant Hippagretae, sic ab
equitatu congregando dicti. *Leuncl.*

LIB. IV.

PAG. 172. (n) Xerxem intelligit.

TOMI SECUNDI

FINIS.

